
Sisters Planet
ROMAN
MICHELLE COHEN CORASANTI
Badem Ağacı
PEGASUS

"Romanın özünü Ahmed'in
babasının sözcükleri oluşturuyor:
'İnsan öfkeyle yaşayamaz.'"
The Times of India

"Filistinlilerin Ortadoğu'nun kanayan
yarası haline gelen sürgünü ve yaşam
mücadelesi üzerine aydınlatıcı bir
bakış açısı... Corasanti'yi parlak
bir gelecek bekliyor."
World Literature Today Magazine

"Harikulade ve etkili... İnsan olmanın
gerçekten ne olduğuna dair gerçekçi
ve bütünlüklü bir kurgu. Eğer İsrail
ve Filistin arasında bir barış olacaksa
bu ancak böyle romanlar sayesinde
gerçekleşecek... Bu kitap okuyanlarının
kalbinde ve ruhunda uzun süre
yankılanacak... Bazı kitaplar insanları
derinlemesine etkiler, işte *Badem Ağacı* da
o kitaplardan biri."
Les Edgerton

"Yazar son derece yetenekli ve bu roman
onun başyapıtı... Yeryüzündeki bütün
insanlara dokunabilecek bir kitap."
The Author's Blog

MICHELLE COHEN CORASANTI

BADEM AĞACI

İngilizceden Çeviren:
İREM SAĞLAMER

PEGASUS YAYINLARI

"Michelle Cohen Corasanti'nin Filistinlilerin yaşamını *Uçurtma Avcısı* tadında anlatan destansı romanı size İsrail egemenliği altında yaşamanın nasıl bir şey olduğunu gösteriyor..."
"İsrailliler ve dünyanın her yerindeki Yahudiler için zor olsa da, *Badem Ağacı*'nı herkesin okuması gerekiyor. Çünkü barışa ancak karşı tarafı anladığımızda ulaşabiliriz."

The Times of Israel

"Merak uyandırıcı... duygudaşlığı ve özgünlüğü etkileyici boyutlarda... Filistinlilerin insancıllığına dair güçlü mesajıyla geniş kitlelere ulaşabilir..."

Pamela Olson

"Uzun zamandır hiçbir kitap beni *Badem Ağacı* kadar etkilemedi ve gözyaşlarımı akıtmadı."

E-book review

"Kitabı elimden bırakamadım, bitirmeden rahat etmeyeceğimi biliyordum. O sayfalarda beni derin etkileyen bir şeyler vardı ve hepsi de gerçekti."

Donteatthepickles.wordpress.com

"Filistin halkının çektiği acıların dikkat çeken hikâyesi."

The Asian Age

"Evrensel çekiciliğiyle büyüleyici bu öykü bütün dünyada çok satan kitapların arasına girebilir ve *Uçurtma Avıcısı*'nın Afganlara yaptığını Filistinlilere yapabilir"

The Daily Star

"Filistinli bir gencin büyüleyici ve dramatik hayat hikâyesi..."

Mondoweiss

"...harikulade ve etkili... İnsan olmanın gerçekten ne olduğuna dair gerçekçi ve bütünlüklü bir kurgu. Eğer İsrail ve Filistin arasında bir barış olacaksa bu ancak böyle romanlar sayesinde gerçekleşecek... Bu kitap okuyanlarının kalbinde ve ruhunda uzun süre yankılanacak... Bazı kitaplar insanları derinlemesine etkiler, işte bu da o kitaplardan biri."

Les Edgerton

"Michelle Cohen Corasanti'nin yazdığı *Badem Ağacı* olağanüstü bir karakterin hikâyesi. Çaresizlik, açlık, korku, ölüm, yaşam, sevinç, mutluluk, cesaret, fedakârlık ve kararlılıktan oluşan bir yolculuk."

Paper Blog

"...bu savaşın ardındaki insan hikâyesini bize verdiği için kuşaklar boyunca dünya tarihinde bir dönüm noktası olarak nitelendirilecek bir roman."

Vault of Books

"Kitabı tek satırda betimlemem gerekseydi, 'Yüreğinizin en derinlerine işleyen güzel bir yapıt – hayatın zor derslerini öğretiyor ve bir erkeğin kararlılığının dünyasını ve sevdiği insanları nasıl değiştirebileceğini gösteriyor,' derdim."
"Üslubu ve sözcük seçimi muhteşem... Kendinizi öykünün bir parçası gibi hissediyorsunuz. Takdiri ve saygınlığı hak eden iyi yazılmış bir kitap!"

All About Book Publishing

"Her okuyucunun okuması gereken bir hikâye. Size en başından etkisi altına alacak."

Wanda's Reviews

"Michelle'in görkemli yazarlığını gözden kaçırmak imkânsız."

Ghetto Guftagu

"Kitap bittikten sonar uzun sure sizinle kalacak."

She is too fond of books blog

Sarah ve Jon-Robert'e.

"Nefret ettiğin şeyi başkasına yapma: Tora bundan ibarettir. Gerisi yorumdur – (ve şimdi) git çalış." Haham Hillel (MÖ 30 – MS 10), Talmud döneminin en büyük hahamlarından biridir.

Gömmeyi yeğlediğim şeyi ortaya çıkarma cesaretini bana veren Joe'ya.

Teşekkür

Bu öykünün tohumları yirmi yılı aşkın bir süre önce atıldı. Lisede okurken eğlence, macera ve özgürlük arayışıyla yurtdışına gittim. İlk başta Paris'e gitmek istemiştim ama annem ile babam bu fikrime karşı çıktı ve yaz tatili için beni hahamın kızıyla birlikte İsrail'e gönderdi. O zamanlar, bölgedeki durumdan habersiz, Filistin'i İsrail'in eş anlamlısı sanıyordum. Yedi yıl sonra ABD'ye geri döndüm, istediğimden çok daha fazla şey öğrenmiştim.

İdealisttim, Ortadoğu'ya barış gelmesine katkıda bulunmak istiyordum. ABD'de yüksek lisans yaptığım ve hukuk eğitimi aldığım birkaç yıl içinde sadece kendimi kurtarmak istediğime karar verdim. Kocamla tanıştığımda ona deneyimlerimi anlattım. Bana bir hikâyem olduğunu söyledi. Hazır değildim ve onu gömdüm. Ama geçmiş bir şekilde su yüzüne çıkıyor. Bu öyküyü yazmak için o yirmi yılın bana verdiği bakış açısına ihtiyacım olduğuna inanmak istiyorum.

Araştırmalarımda ve bu kitabın yazımında bana yardım ettiği için kocam Joe'ya ve bana bu dünyayı daha iyi bir yer yapmamı istettikleri için çocuklarım Jon-Robert ile Sarah'ya teşekkür etmek istiyorum. Öykümü nasıl sözcüklere aktaracağımı öğreten büyük editörlerime şükranlarımı sunuyorum: çalışkan Mark Spencer,

bilgili Masha Hamilton, becerikli Marcy Dermansky, her baskıyı düzelten kayınvalidem Connie, işini bilen Teresa Merritt ve yetenekli Pamela Lane.

Bu kitabın yaratılmasına gerçekten yardım eden ediörüm Les Edgerton'a özel teşekkürlerini sunuyorum. Fen ve matematik problemleri için Caitlin Dosch ve Christopher Greco'ya minnettarım. Özellikle Gazze'yle ilgili yardımı ve uzmanlığı için The Carter Center'dan Nathan Stock'u övmemek olmaz. Temsilcim Marina Penalva ile Pontas Edebiyat ve Film Ajansı'na, Garnet Yayıncılık'a, özellikle her şeyi kolaylaştıran Sam Barden ile Stephen Grantham'a ve metin üzerindeki derinlemesine çalışmaları için editörler Felicity Radford ile Nick Fawcett'a çok çok teşekkürler. Sürekli destekleri için Paddy O'Callaghan, Abdullah Han ve Yaver Han'a teşekkür ederim.

BİRİNCİ KISIM

1955

1. Bölüm

Annem hep Emel'in yaramaz olduğunu söylerdi. Bu aile içinde bir espriydi – tombik bacaklarının üzerinde iki yana sallanan küçük kız kardeşimde, benim ve erkek kardeşim Abbas'ın sahip olduğu enerjinin toplamından çok daha fazlası vardı. Ona bir göz atmak için odasına gittiğimde kardeşimi beşiğinde göremeyince bir korku yüreğimi kavradı ve bir daha bırakmadı.

Mevsimlerden yazdı ve bütün ev sıcakta ağır ağır soluk alıp veriyordu. Kardeşimin odasında tek başıma duruyor, sessizliğin onun iki yana sallana sallana nereye gittiğini söylemesini umuyordum. Beyaz bir perde rüzgârla havalandı. Pencere açıktı, ardına kadar açıktı. Pencereye koşturdum, baktığımda orada olmaması, incinmemiş olması için dua ediyordum. Bakmaya korkuyordum ama yine de baktım çünkü bilmemek daha kötüydü. *Lütfen Allahım, lütfen Allahım, lütfen Allahım...*

Aşağıda annemin bahçesinden başka bir şey yoktu: aynı rüzgârda sallanan rengârenk çiçekler. Aşağıda hava leziz kokularla yüklüydü, büyük masa nefis yiyeceklerle doluydu.

"Emel nerede?" Annemin arkası dönükken ceplerime birer tane hurmalı kurabiye tıkıştırdım. Bir tane bana, bir tane Abbas'a.

"Uyuyor." Annem baklavanın üzerine şerbet döktü.

"Hayır, anne, beşiğinde yok."

"Nerede o zaman?" Annem sıcak tavayı lavaboya koydu ve buhara dönüşüveren suyla soğuttu.

"Belki saklanıyordur?"

Annem merdivene koştururken siyah çarşafı bana sürtündü. Peşinden gittim, ses çıkarmıyordum, onu herkesten önce bularak cebimdeki ödülleri hak etmeye hazırdım.

"Yardıma ihtiyacım var." Abbas düğmeleri açık gömleğiyle merdivenin başında duruyordu. Ona pis pis baktım. Büyük bir sorun olduğunu ve annemize yardım ettiğimi anlatmam gerekiyordu.

Abbas'la birlikte annemin peşinden babamla paylaştığı odaya girdik. Emel büyük yatağın altında yoktu. Emel'i suratında kocaman bir gülümsemeyle çömelmiş bir halde bulma umuduyla elbiselerini koydukları yeri kapatan perdeyi açtım ama orada değildi. Annemin gerçekten korkmaya başladığını görebiliyordum. Kara gözleri beni de korkutan bir şekilde parlıyordu.

"Merak etme, anne," dedi Abbas. "Ahmed'le ben onu bulmana yardım edeceğiz."

Koridoru geçip küçük erkek kardeşlerimin odasına giderken annem parmağını dudaklarına götürerek susmamızı işaret etti. Hâlâ uyuyorlardı, annem de ayaklarının ucuna basarak içeri girdi ve bize dışarıda beklememizi işaret etti. Abbas ile benim olabileceğimizden daha sessiz hareket etmenin yolunu biliyordu. Ama Emel orada da yoktu.

Abbas korku dolu gözlerle bana bakınca hafifçe sırtına vurdum.

Aşağıda, annem Emel'e sesleniyordu, durmaksızın. Oturma ve yemek odalarının altını üstüne getiriyor, Kemal amcalarla yiye-

ceğimiz bayram yemeği için yaptığı onca hazırlığı mahvediyordu. Annem güneşli odaya koşturunca Abbas'la peşinden gittik. Avlunun kapısı açıktı. Annemin soluğu kesildi.

Büyük pencereden Emel'in geceliğiyle çimenlikten tarlaya doğru koştuğunu gördük. Annem anında avludaydı. Kestirmeden dosdoğru bahçesine daldı, güllerini eziyor, dikenler çarşafını yırtıyordu.

"Emel!" diye haykırdı annem. "Dur!" Koşmaktan böğürlerim ağrıyordu ama devam ediyordum. Annem "tabela"nın önünde aniden duruverince Abbas'la ikimiz ona çarptık. Emel *tarladaydı*. Soluk alamıyordum.

"Dur!" Annem bağırdı. "Kımıldama!"

Emel büyük, kırmızı bir kelebeği kovalıyordu, siyah kıvırcık saçları hopluyordu. Dönüp bize baktı. "Onu yakalayacağım," diyerek kıkırdadı, kelebeği işaret ediyordu.

"Hayır, Emel!" Annem en sert sesini kullandı. "Kımıldama."

Emel hareketsiz kaldı ve annem soluğunu koyverdi.

Abbas dizlerinin üzerine çöktü, rahatlamıştı. Asla, asla tabelayı geçmememiz gerekiyordu. Orası şeytanın tarlasıydı.

Güzel kelebek Emel'in dört metre ötesine kondu.

"Hayır!" diye bağırdı annem.

Abbas'la ikimiz başımızı kaldırıp baktık. Emel muzip gözlerle anneme baktı ve kelebeğin arkasından koştu.

Sonrası yavaş çekim gibiydi. Sanki birisi onu havaya fırlatmıştı. Altında dumanlar ve alevler vardı ve gülüşü uçup gitmişti. Ses bize çarptı -gerçekten de çarptı- ve bizi sırtüstü yere yapıştırdı.

Ve kardeşimin nerede olduğuna baktığımda, o gitmişti. Gitmişti, o kadar. Hiçbir şey duyamıyordum.

Derken çığlıklar başladı. Annemin sesiydi, sonra arkamızda bir yerlerden babamınki geldi. Sonra Emel'in gitmediğini anladım. Bir şey görüyordum. Kolunu görüyordum. Koluydu ama bedeni artık

ona bağlı değildi. Gözlerimi ovuşturdum. Emel, bekçi köpeğimizin lime lime ettiği oyuncak bebek gibi paramparça olmuştu. Ağzımı açıp öyle bir haykırdım ki ikiye bölüneceğimi sandım.

Babam ile Kemal amca soluk soluğa tabelaya doğru koşuyordu. Annem onlara bakmıyordu ama oraya geldiklerinde, "Bebeğim, bebeğim..." diye inlemeye başladı.

Sonra babam Emel'i gördü, tabelanın ötesinde – *Yasak Bölge* yazan tabelanın. Emel'e doğru hamle yaptı, gözlerinden yaşlar boşanıyordu. Ama Kemal amca iki eliyle onu sımsıkı kavradı. "Hayır..." dedi. Onu bırakmıyordu.

Babam onun elinden kurtulmaya çalışıyordu ama Kemal amca ona yapışmıştı. Mücadeleye devam eden babam kardeşine döndü, "Onu orada bırakamam," diye bağırdı!

"Çok geç." Kemal amcanın sesi sertti.

Babama, "Mayınların nerelerde gömülü olduğunu biliyorum," dedim.

Bana bakmadı ama "Bana yol göster, Ahmed," dedi.

"Hayatını bir çocuğun ellerine mi teslim edeceksin?" Kemal amcanın yüzü limon yalamış gibi buruşmuştu.

"O yedi yaşında sıradan bir çocuk değil," dedi babam.

Erkeklere doğru bir adım attım, Abbas'ı annemin yanında bıraktım. İkisi de ağlıyordu. "Mayınları elleriyle gömdüler, ben de haritasını yaptım."

"Git getir," dedi babam, bir şey daha dedi ama anlayamadım çünkü şeytanın tarlasına –ve Emel'e– doğru dönmüştü.

Mümkün olduğu kadar hızlı koşarak haritayı verandada gizlediğim yerden aldım, babamın bastonunu buldum ve koşarak ailemin yanma döndüm. Annem, yaralanabilirim diye babamın bastonu elimdeyken koşmamı istemediğini söylerdi hep ama bu acil bir durumdu.

Babam bastonu aldı ve ben rüzgârı arkama almaya çalışırken yere vurdu.

"Tabeladan dümdüz yürü," dedim. Akan yaşlar gözlerimi kör ediyor, tuz yakıyordu ama bakışlarımı başka yöne çevirmiyordum.

Babam attığı her adımdan önce toprağa vuruyordu ve üç metre sonra durdu. Emel'in başı yaklaşık bir metre önündeydi. Kıvırcık saçları gitmişti. Derisinin yandığı yerlerden beyaz şeyler çıkıyordu. Babamın kolları ona yetişecek kadar uzun değildi, o da çömelip tekrar denedi. Annemin soluğu kesildi. Bastonu kullanmasını diliyordum ama bunu söylemeye korkuyordum, Emel'e bu şekilde davranmak istemeyebilir diye.

"Geri dön," diye yalvardı Kemal amca. "Çok tehlikeli."

"Çocuklar!" diye bağırdı annem. Babam az kalsın düşüyordu ama kendini toparladı. "Evde yalnızlar."

"Ben yanlarına giderim." Kemal amca arkasını dönünce sevindim çünkü işleri daha da kötüleştiriyordu.

"Onları buraya getirme!" diye seslendi babam. "Emel'i böyle görmesinler. Nadya'nın da buraya gelmesine izin verme."

"Nadya!" Annemin sesi sanki en büyük kızının adını ilk kez duyuyormuş gibi çıktı. "Nadya sizin evde, Kemal, senin çocuklarınla birlikte."

Kemal amca başını sallayarak onayladı ve yürümeye devam etti.

Annem Abbas'ın yanında yerde oturuyordu. Gözlerinden yaşlar akıyordu. Abbas sanki birisi beddua etmiş de olduğu yerde donup kalmış gibi Emel'den geriye kalanlara dikmişti gözlerini.

"Şimdi nereden, Ahmed?" diye sordu babam.

Haritama göre, Emel'in başının yaklaşık iki metre ötesinde bir mayın vardı. Güneş yakıyordu ama ben üşüyordum. Lütfen Allahım, haritam doğru olsun. Kesin olarak bildiğim şey, bir düzen

olmadığıydı çünkü her zaman düzen ararım ama bunlar gelişigüzeldi, yani harita olmadan kimse yerlerini bulamazdı.

"Bir metre sola yürü," dedim, "ve bir daha uzan." Babam Emel'in başını kaldırdığında içimde tuttuğum havayı boşalttım. Babam kefiyesini çıkarıp büyük ölçüde harap olmuş küçük kafaya sardı.

Babam Emel'in koluna uzandı ama çok uzaktaydı. Elinin hâlâ koluna bağlı olup olmadığını anlamak zordu. Haritama göre, babam ile kol arasında bir mayın daha vardı ve onu etrafından döndürmek bana kalmıştı. Ona söylediklerimi aynen yapıyordu çünkü bana güveniyordu. Onu yakına getirdim, usulca kol kemiğini tuttu ve kefiyesine sardı. Geriye sadece bedeninin ortası kalmıştı ve en uzaktaydı.

"Öne doğru adım atma. Mayın var. Sola adım at."

Babam Emel'i göğsüne bastırıyordu. Adımını atmadan önce yere vurdu. Bütün yol boyunca ona rehberlik ettim; en az on iki metreydi. Sonrasında onu geri getirmem gerekiyordu.

"Tabeladan dümdüz, mayın yok," dedim. "Ama o düz çizgiyle senin aranda iki tane var."

Onu öne, sonra yana doğru yönlendirdim. Yüzümden terler akıyordu ve elimle sildiğimde kan vardı. Emel'in kanı olduğunu biliyordum. Defalarca sildim ama kan gitmiyordu.

Ani bir esinti babamın yüzüne düşen siyah saçlarını havalandırdı. Artık saçlarını örtmeyen beyaz kefiyesi kana bulanmıştı. Beyaz cellabiyesinde kızıl çiçekler açmıştı. Emel'i, kucağında uyuduğunda yukarı çıkarırken tuttuğu gibi tutuyordu kollarının arasında. Babam, Emel'i tarladan geri getiren bir masal meleğine benziyordu. Geniş omuzları inip kalkıyordu, kirpikleri ıslaktı.

Annem hâlâ yerdeydi, ağlıyordu. Abbas ona sarılmıştı ama artık gözlerinde yaşlar yoktu. Küçük bir erkek gibiydi, ona gözkulak

oluyordu. "Babam onun parçalarını birleştirecek," diye güvence verdi ona. "O her şeyi onarabilir."

"Babam onunla ilgilenecek." Elimi Abbas'ın omzuna koydum. Babam yere, annemin yanına diz çöktü, Emel'i hafif hafif sallıyordu. Annem ona yaslandı.

"Korkma," dedi babam Emel'e. "Allah seni korur." Uzun bir süre böyle kaldık, Emel'i rahatlatıyorduk.

Bir asker, cipinden megafonla bağırarak, "Sıkıyönetim beş dakika sonra başlıyor," diye ilan etti. "Sokakta kalanlar tutuklanır ya da vurulur."

Babam Emel'i gömme izni almak için çok geç olduğunu söyleyince onu eve getirdik.

2. Bölüm

Abbas ile ben feryatları babamdan önce duyduk. Portakallarımızı denetlemeye dalmıştı. Böyleydi o. Ailesi kuşaklardır portakal bahçelerinin sahibiydi ve bunun kanında olduğunu söylerdi.

"Baba." Cellabiyesini çekiştirip onu kendine getirdim. Ellerindeki portakalları düşürdü ve feryatlara doğru koşturdu. Abbas'la ben hemen arkasındaydık.

"Ebu Ahmed[1]!" Annemin sesi ağaçların arasında yankılanıyordu. Ben doğduğumda benim adıma, ilk oğullarının adına atfen isimlerini Ebu Ahmed ve Ümmü Ahmed olarak değiştirmişlerdi. Bu halkımızın bir geleneğiydi. Annem kollarında bebek kız kardeşimiz Sara'yla bize doğru koşuyordu. "Eve gelin!" Annemin soluğu kesilmişti. "Evdeler."

Gerçekten de korkmuştum. İki yıldır annem ile babam, Abbas ile benim uyuduğumu düşündüklerinde, onların gelip topraklarımızı alacaklarını konuşuyordu. Onları ilk kez Emel'in öldüğü gece duymuştum. Kavga etmişlerdi çünkü annem Emel'in bizim topra-

1 Geleneklere göre, Araplar ilk çocuklarının adıyla anılır. Ebu: baba, babası, ümmü: anne, annesi. (ç. n.)

ğımıza gömülmesini istiyordu, böylece bizim yanımızda olacaktı ve korkmayacaktı ama babam hayır demişti, gelip topraklarımızı alacaklardı ve o zaman onu mezarından çıkarmak ya da onlarla bırakmak zorunda kalacaktık.

Babam Sara bebeği annemin kollarından aldı ve evimize koştuk.

On ikiden fazla asker toprağımızın ve evimizin çevresine dikenli tel çekiyordu. Kız kardeşim Nadya, ağlayan küçük erkek kardeşlerim Fadi ile Hani kucağında, zeytin ağacımızın altında dizlerinin üzerine çökmüş oturuyordu. Nadya, Abbas ile benden küçük, diğerlerinden büyüktü. Annem hep onun iyi bir anne olacağını, çünkü çok verici olduğunu söylerdi.

"Yardım edebilir miyim?" diye sordu babam bir askere, soluklarının arasında.

"Mahmud Hamid?'

"Benim," dedi babam.

Asker babama bir belge uzattı.

Babamın yüzü bembeyaz kesildi. Başını sallamaya başladı. Tüfekli, çelik miğferli, yeşil üniformalı ve siyah çizmeli askerler çevresini sarmıştı.

Annem Abbas ile beni yanına çekti, çarşafının altında kalbinin küt küt attığını hissedebiliyordum.

"Eşyalarınızı toplamak için otuz dakikanız var," dedi sivilceli suratlı asker.

"Lütfen," dedi babam. "Burası bizim yuvamız."

"Beni duydun," dedi sivilceli surat. "Hemen!"

"Burada küçüklerle kal," dedi babam anneme. Annem gözyaşlarına boğuldu.

"Sessiz ol," dedi sivilceli surat.

Abbas ile ben on beş yıldır çizdiği yüz dört resmi taşıması için babama yardım ettik; büyük ustaların resim kitaplarını: Monet, Van

Gogh, Picasso, Rembrandt; yastığının kılıfında sakladığı parayı; babasının ona yaptığı udu; annemizin ailesinin ona verdiği gumuş çay takımını, tabaklarımızı, çatal bıçaklarımızı, tencere tavamızı; elbiselerimizi ve annemin gelinliğini.

"Zaman doldu," dedi asker. "Başka yere taşınıyorsunuz."

"Bir macera." Kolunu hâlâ ağlayan annemin omzuna dolayan babamın gözleri ıslaktı ve parlıyordu.

Eşyalarımızı arabaya yükledik. Askerler dışarı çıkabilmemiz için dikenli tellerde bir delik açtı. Askerlerin peşinden tepeyi tırmanırken babam atı yönlendiriyordu. Yanlarından geçtiğimiz köylüler ortadan kayboluveriyordu. Arkaya baktım; evimizi ve portakal bahçelerimizi tamamen dikenli tellerle çevirmişlerdi ve ileride Kemal amcanın orada da aynı şeyi yaptıklarını görebiliyordum. Bir levha çaktılar: Uzak Dur! Yasak Bölge. Kız kardeşim Emel'in öldüğü mayın tarlasının önünde de aynı şey yazıyordu.

Kolum hep Abbas'ın omzundaydı çünkü hüngür hüngür ağlıyordu, annem gibi. Ben de ağlıyordum. Babam bunu hak etmiyordu. O iyi bir adamdı, onların onuna değerdi. Daha fazlasına: yüz, bin. Hepsine değerdi.

Bacaklarımı yırtan dikenlerin arasında bizi tepede yürüttüler ve sonunda tavuk kümesimizden daha küçük kerpiç bir kulübeye vardık. Öndeki bahçe yabani otlarla kaplıydı ve annem kendini kötü hissetmiş olmalıydı çünkü yabani otlardan nefret ederdi. Pancurlar tozlu ve kapalıydı. Asker kilidi demir makasıyla kesti ve teneke kapıyı itip açtı. Sadece tek bir oda vardı, toprak tabanlı. Eşyalarımızı boşalttık ve askerler atımızı ve arabamızı da alıp gitti.

Evin içinde köşeye hasırlar yığılmıştı. Üstlerinde katlanmış keçi postları vardı. Ocakta çaydanlık, dolapta tabaklar, gardıropta giysiler vardı. Her şey kalın bir toz tabakasıyla kaplıydı.

Duvarda bir karı koca ile altı çocuğunun resmi vardı, gülüm süyorlardı. Annemin bahçesinin önünde, bizim avlumuzdaydılar.

"Onları sen çizdin," dedim babama.

"Bu Ebu Ali ile ailesi," dedi.

"Şimdi neredeler?"

"Benim annem, erkek kardeşlerim ve senin annenin ailesiyle birlikteler," dedi. "Kısmetse bir gün geri dönerler ama o zamana kadar onların eşyalarını bizim sandığımıza koymalıyız."

"Bu kim?" Alnında kalın kırmızı bir yara olan benim yaşımdaki bir oğlanın portresini gösterdim.

"Bu Ali," dedi babam. "Atları severdi. Ata ilk kez bindiğinde at sıçradı ve Ali yere düştü. Günlerce bilinçsiz yattı ama uyandığında doğruca gidip o ata bindi."

Babam, Abbas ve ben doğum günü portrelerimizi çubuk grafik halinde arka duvara astık. Babam tepeye 1948'den başlayarak şimdiki yıla, 1957'ye kadarki yılları yazdı. Benimki 1948'deki tek portreydi. Her yılı devam ettirdik, gelen yeni çocukları ekliyorduk. Ben en üstteydim, arkamdan 1949'da Abbas, 1950'de Fadi, 1953'te Hani, 1954'te Emel ve 1955'te Sara geliyordu. Ama Emel'in sadece iki portresi vardı.

Yan duvarlara babam, Abbas ve ben ölen aile üyelerimizin portrelerini astık: Babamın babası ve büyükannesi ile büyükbabası. Onların yanına sürgündeki ailemizi astık: Babaannemin muhteşem bahçede on çocuğuna sarılmış resmi. O bahçeyi annem henüz babamla evli değilken ve ailesi babamın ailesinin portakal bahçelerinde göçmen işçiler olarak çalışırken kendi elleriyle yapmış. Babam Nasıra'daki sanat okulundan eve döndüğünde bahçeyle ilgilenen annemi görmüş ve onunla evlenmeye karar vermiş. Babam kendisiyle erkek kardeşlerinin portrelerini de astı. Hayfa'daki limanda portakallarının bir gemiye yüklenmesini seyrederlerken, Akka'da

bir restoranda yemek yerlerken, Kudüs'te bir pazar yerinde, Yafa portakallarının tadına bakarken, Gazze kıyılarında bir tesiste tatil yaparlarken. Ön duvarı çekirdek ailemize ayırdık.

Babam Nasıra'daki sanat okulundayken kendisinin pek çok portresini çizmişti. Ek olarak şunlar vardı: portakal bahçemizin önünde piknik yapan biz, okuldaki ilk günüm, köy meydanında Ebu Hüseyin kolu çevirirken deliklerden hareketli resimleri seyreden Abbas ile ben ve annem bahçesinde. Babam, karakalemle çizdiği diğerlerinin tersine bunu sulu boyayla yapmıştı.

"Yatak odalarımız nerede?" Abbas gözleriyle odayı taradı.

"Bu kadar güzel manzaralı bir evimiz olduğu için şanslıyız," dedi babam. "Ahmed, onu dışarıya çıkar da görsün." Babam iki büyüteç ve mukavva borudan yaptığım teleskobu uzattı. Askerlerin şeytanın tarlasına mayın yerleştirmesini seyrettiğim aynı teleskoptu bu. Evin arkasında, Abbas'la birlikte köye tepeden bakan güzel badem ağacına tırmandık.

Teleskobumla sırayla, kolsuz tişörtler ve şortlar giyen, şimdiden ağaçlarımızdan portakal toplayan insanları seyrettik. Eski yatak odamızın penceresinden, Abbas'la köyümüz yutuldukça onların topraklarının genişlemesini seyretmiştik. Garip ağaçlar getirip bataklığa ekmişlerdi. Gözlerimizin önünde, ağaçlar pis kokulu suları içerek serpilmişti. Bataklık yok olmuş, yerini verimli siyah tarım toprağı almıştı.

Yüzme havuzlarını gördüm. Teleskobumu sola çevirince Ürdün sınırının ötesini görebiliyordum. Üzerlerinde BM harfleri olan binlerce çadır bomboş çölü dolduruyordu. Görebilmesi için teleskobu Abbas'a verdim. Günün birinde daha güçlü bir mercek alabilmeyi umuyordum, böylece mültecilerin yüzlerini görebilirdim. Ama beklemem gerekiyordu. Dokuz yıldır babam portakallarını

koyumuzun dışına satamamıştı, yani pazarımız bütün Ortadoğu ve Avrupa'dan artık 5.024 yoksul köylüye düşmüştü. Bir zamanlar çok zengindik ama artık değildik. Babamın iş bulması gerekiyordu oysa iş bulması çok zordu. Bu onu endişelendiriyor mu, diye merak ediyordum.

***

Badem ağaçlı yeni evimizde yaşadığımız iki yıl boyunca, Abbas'la birlikte ağacın tepesinde *moşav*'ı[2] seyrederek uzun saatler geçirdik. Orada daha önce hiç görmediğimiz şeyler gördük. Oğlanlar ile kızlar, benden büyük ve küçük, el ele tutuşuyor, daireler oluşturuyor, birlikte dans edip şarkı söylüyordu, kollarıyla bacakları çıplaktı. Elektrikleri ve yemyeşil çimenlikleri, salıncaklı ve kaydıraklı bahçeleri vardı. Ve oğlanlar ile kızların, her yaştan kadınlarla erkeklerin iç çamaşırlarına benzeyen şeyler giyerek yüzdüğü havuzları vardı.

Köylüler şikâyetçiydi çünkü yeni insanlar daha derin kuyular kazarak köyümüzün suyunu çekiyordu. Bizim onlar gibi derin kuyular kazmaya iznimiz yoktu. Biz içecek suyu bile zar zor bulurken yeni insanların suda yüzmesine kızıyorduk. Ama yüzme havuzlarına hayrandım. Badem ağacımızdan tramplendeki atlayıcıyı seyrediyor, platformdayken potansiyel enerjisi olduğunu ve atlayış sırasında bu enerjinin kinetik enerjiye dönüştüğünü düşünüyordum. Yüzme havuzundaki ısı ve dalga enerjisinin atlayıcıyı gerisin geri tramplene fırlatmayacağını biliyordum ve hangi fizik yasalarının bunu engellediğini bulmaya çalışıyordum. Dalgaların arasında oynayan çocuklar Abbas'ı nasıl büyülüyorsa dalgalar da aynı şekilde benim merakımı uyandırıyordu.

2 (İbr.) İsrail'de kırsal bölgelerde kurulu kooperatif tarım yerleşimleri. (ç. n.)

Küçüklüğümden beri köyümdeki diğer oğlanlar gibi olmadığımı biliyordum. Abbas fazlasıyla girişkendi ve pek çok arkadaşı vardı. Bizim evde toplandıklarında, 1956 Süveyş Kanalı bunalımında İsrail'e karşı koyan, Arap ulusçuluğunu ve Filistin davasını destekleyen kahramanları Cemal Abdülnasır'ı, Mısır Cumhurbaşkanı'nı konuşurlardı. Ben Albert Einstein'a tapıyordum. Eğitim programımız İsraillilerin denetimi altındaydı ve bize Yahudilerin başarılarıyla ilgili bol miktarda kitap dağıtıyorlardı. Einstein üzerine bulabildiğim bütün kitapları okudum ve $E=mc^2$ denkleminin muhteşemliğini tam anlamıyla kavradıktan sonra bunu nasıl bulabildiğine hayret ettim. Gerçekten bir binadan düşen bir adam gördü mü yoksa sadece çalıştığı patent bürosunda hayal mi etti, diye merak ediyordum.

***

Bugün badem ağacının yüksekliğini ölçeceğim gündü. Bir gün önce toprağa bir değnek gömmüş, göz düzeyimde kesmiştim. Ayaklarımı değneğe dayayarak sırtüstü yere yatınca, ucunun üzerindeki ağaç tepesini görebiliyordum. Değnekle dik açılı bir üçgen oluşturuyorduk. Ben taban, değnek dik kenar, görüş hattı uzun kenardı. Hesaplamaları yapamadan ayak sesleri duydum.

"Oğlum," diye seslendi babam. "İyi misin?"

Ayağa kalktım. Babam, Yahudi yerleşimciler için inşa edilen konutlardaki işinden dönmüş olmalıydı. Diğer babaların hiçbiri inşaatta çalışmıyordu, bunun nedenlerinden biri yerle bir edilen Filistin köylerinde Yahudi yerleşimciler için ev yapmayı reddetmeleri, bir başka nedeniyse İsrail'in "İbrani İşgücü" politikasıydı: Yahudiler sadece Yahudileri çalıştıyordu. Okuldaki büyük çocukların çoğu Yahudilerle çalıştığı için babam hakkında kötü şeyler söylüyordu.

"Ben nile bahçeye gel. Bugün işte birkaç güzel fıkra öğrendim," dedi babam dönüp evin ön tarafına doğru yürümeden önce.

Tekrar badem ağacına tırmandım ve köyümüz ile *moşav* arasındaki çorak araziye baktım. Daha beş yıl önce zeytin ağaçlarıyla doluydu. Şimdiyse mayınlarla dolu. Küçük kız kardeşimi, Emel'i öldüren mayınlar gibi.

"Ahmed, in aşağı," diye seslendi babam.

Dallardan aşağı indim. Elindeki buruşmuş kahverengi kese kâğıdının içinden şekerli çörek çıkardı. "İşteki Gadi verdi bunu." Gülümsedi. "Bütün gün sana sakladım." Kenarından kırmızı jöle sızıyordu. Gözlerimi kısıp baktım. "Bu sızan şey zehir mi?"

"Neden, Yahudi olduğu için mi? Gadi benim arkadaşım. Çeşit çeşit İsrailli var."

Midem kasıldı. "Herkes İsraillilerin ölmemizi istediğini söylüyor."

"İşte bileğimi burktuğumda beni arabasıyla eve getiren Gadi'ydi. Bana yardım ettiği için yarım günlük ücretinden oldu." Çöreği ağzıma doğru uzattı. "Bunu karısı yapmış."

Kollarımı kavuşturdum. "Hayır, sağol."

Babam omuzlarını silkip bir ısırık aldı. Gözleri kapalıydı. Yavaş yavaş çiğnedi. Sonra üst dudağında biriken şeker taneciklerini yaladı. Tek gözünü birazcık açarak bana baktı. Sonra bir lokma daha aldı, aynı şekilde tadını çıkardı. Midem guruldayınca güldü. Bir kez daha çöreği bana uzatıp, "İnsan öfkeyle yaşayamaz, oğlum," dedi. Ağzımı açtım ve yedirmesine izin verdim. Lezzetliydi. Emel'in imgesi kendiliğinden zihnimde yükseldi ve birden ağzımdaki tattan suçluluk duydum. Ama... yemeye devam ettim.

3. Bölüm

Pirinç tepsideki renkli çay bardakları açık pencereden giren güneş ışığını prizma gibi dağıtıyordu. Maviler, sarılar, yeşiller ve kırmızılar yıpranmış cellabiyeleri, siyah iplerle bağlanmış kefiyeleriyle bir grup yaşlı adamın üzerine yansıyordu. Ebu İbrahim aşiretinin erkekleri, şimdi buharı tüten içeceklerinin durduğu sinilerin çevresine özenle yerleştirilmiş yer minderlerinde bağdaş kurmuş oturuyordu. Bir zamanlar köyümüzdeki bütün zeytin ağaçları onlarındı. Her cumartesi burada buluşur, kalabalık odada nadiren bir şey söyler ya da selamlaşırlardı. Evdeki radyodan "Doğu'nun Yıldızı"nı, Ümmü Gülsüm'ü dinlemeye gelmişlerdi. Abbas'la bütün hafta onun şarkılarını dinlemeyi bekliyorduk. Ümmü Gülsüm kontralto ses aralığıyla, ses telleriyle saniyede yaklaşık 14 bin titreşim oluşturma yeteneğiyle, her Arap makamını okuyabilme becerisiyle ve şarkılarının gerçek anlamlarını yorumlamaya verdiği büyük önemle tanınıyordu. Şarkılarının çoğu saatlerce sürerdi. Büyük yeteneğinden dolayı, erkekler onu dinlemek için köyün tek radyosunun başına toplanıyordu.

Öğretmen Muhammed burnuna akan ve oyun tahtasına düştü düşecek şekilde orada asılı kalan ter damlasını sildi. Onun kazanmasının bir yolu olmadığını ikimiz de biliyorduk ama o asla

vazgeçmiyordu ve bu özelliğine hayrandım. Tavlanın başına toplanan erkekler, "Evet, Muhammed öğretmen, anlaşılan öğrencin seni gene yeniyor," diye dalga geçiyordu.

"Teslim ol! Bırak da köy şampiyonuyla başkası kapışsın."

"Erkek adam her zaman sonuna kadar gider." Muhammed öğretmen bir taş aldı.

Ben 6-6 attım ve tahtadaki son taşımı da aldım. Gözümün ucuyla Abbas'ın beni seyrettiğini gördüm. Babamın yüzünden bir gülümseme geçti ve çabucak nane çayından bir yudum aldı; kimsenin başarısızlığına sevinmezdi. Abbas'ın umurunda değildi. O gülümsemesini saklamaya çalışmıyordu.

Muhammed öğretmen terli elini uzattı. "6-5'le başladığında başımın belada olduğunu anlamıştım." El sıkışı güçlüydü. İlk yüksek zarımın ardından onu yenmek için kaçış stratejisi uygulamıştım.

"Bildiğim her şeyi babam öğretti." Babama baktım.

"Öğretmen önemlidir ama seni daha on bir yaşında şampiyon yapan şey beyninin ateşleme hızı." Muhammed öğretmen gülümsedi.

"Neredeyse on iki!" dedim. "Yarın."

"Ona beş dakika ver," dedi babam benimle oynama umuduyla yanımıza gelen adama. "Daha çayını bile bitirmedi."

Babamın sözleri içimi ısıttı. Benimle bu kadar gururlanması hoşuma gidiyordu.

"Mükemmel oyun, Ahmed." Abbas omzuma vurdu.

Erkekler, odanın yerlerini uzunlamasına kaplayan halıların üzerine sıra sıra dizili sinilerin çevresine atılmış minderlere uzandı. Ümmü Gülsüm'üm sesi erkeklerin seslerini bastırdı.

Kollarından uzun, renkli hortumlar sarkan görevli ellerinde nargilelerle arka odadan çıktı ve Ebu İbrahim grubunun erkeklerinin önüne koydu. Tütünün üzerinde kömürler ışıldıyordu. Nargilelerin havayı dolduran güzel kokulu dumanı, tavan kirişlerinden sarkan

gaz lambalarının isiyle karışıyordu. Adamlardan biri, eğilince pantolonunun nasıl yırtıldığını anlatıyordu. Abbas'la ikimiz onlarla güldük.

Muhtar içeri girdi, bir defada bütün kahveyi kucaklamak istiyormuş gibi kapıda kollarını iki yana açtı. Askeri hükümet Muhtar'ı seçilmiş liderimiz olarak tanımasa da o liderimizdi ve aralarında anlaşmazlık olan erkekler ona gidiyordu. Her gün kahvede mahkeme kuruyordu. Muhtar arka taraftaki yerine doğru yürürken durup babamın sırtına vurdu. "Allah seni ve oğullarını korusun." Önümüzde eğildi ve babamın elini sıktı.

"Allah seni de korusun," dedi babam. "Ahmed'in gelecek yıl üç sınıf birden atlayacağını duydun mu?"

Muhtar gülümsedi. "Bir gün halkımıza büyük gurur getirecek."

İçeri giren erkekler, babamın yanına gelip onunla selamlaşıyor, Abbas'la bana kendilerini tanıtıyordu. Babamla birlikte buraya gelmeye ilk başladığımda garip hissediyordum çünkü burası bana tuhaf tuhaf bakan yetişkin erkeklerin bölgesiydi. Pek azı benimle tavla oynamak istiyordu ama kendimi kanıtladıktan sonra sevilen ve sayılan bir konuk oldum. Konumumu hak ettim. Artık bir tür efsaneydim, köyümün tarihindeki en küçük tavla şampiyonuydum.

Abbas zaferlerimi duyunca bize eşlik etmeye başladı. Benim gibi oynamayı öğrenmek istiyordu. Ben oynarken o zamanının çoğunu erkeklerle sohbet ederek geçiriyordu. Herkes her zaman Abbas'ı severdi; küçükken bile bir karizması vardı.

Sağımda, yirmili yaşlarda, Batılı kıyafetler giymiş bir grup erkek oturuyordu: fermuarlı pantolonlar, düğmeli gömlekler. Gazete okuyor, sigara tüttürüyor, Arap kahvesi içiyorlardı. Çoğu hâlâ bekârdı. Abbas'la ben bir gün onlarla birlikte oturacaktık.

Biri bardağını işaret parmağıyla ittirdi. "Burada tıp okuluna nasıl gideceğim?" dedi.

"Bir yolunu bulursun," dedi sandaletçinin oğlu.

"Senin için söylemesi kolay," dedi gözlüklü adam. "Senin yapacak bir işin var."

"En azından sen üçüncü oğlan değilsin. Ben evlenemem bile," dedi diğeri. "Babamın bana verecek toprağı yok artık. Karımla nerede yaşayacağız? İki ağabeyim ile aileleri zaten annem, babam ve benimle birlikte tek odalı evimizde yaşıyor. Şimdi, Kudüs..."

Ümmü Gülsüm'ün "Ben Kimlere Gideyim?" şarkısının tam ortasında radyonun aküsü bitiverdi. Köylüler hii dedi ve sesler yükseldi. Kahveci kocaman radyoya koşturdu. Düğmeleri çevirdi ama ses yoktu.

"Lütfen, beni bağışlayın," dedi. "Akünün doldurulması gerekiyor. Yapabileceğim bir şey yok."

Adamlar gitmek üzere ayaklanmaya başladı.

"Lütfen, durun." Kahveci babamın yanına gitti. "Birkaç şarkı çalabilir misin lütfen?"

Babam başını hafifçe eğdi. "Benim için büyük zevk."

"Beyler, lütfen durun. Ebu Ahmed harika müziğiyle bizi eğlendirmeyi kabul etti."

Adamlar yerlerine döndü ve babam udunu çalarak Abdülhalim Hafız, Muhammed Abdülvahab ve Ferid El Atraş şarkıları söyledi. Adamların bazıları onunla birlikte şarkı söylüyor, kimileri gözleri kapalı dinlerken bazıları da nargilelerini içip çaylarını yudumluyordu. Babam bir saatten fazla şarkı söyledikten sonra udunu bıraktı.

"Durma!" diye bağırdılar.

Babam udunu alıp yeniden başladı. Onları hayal kırıklığına uğratmaktan nefret ediyordu ama akşam yemeği saati yaklaştığı için seçeneği yoktu.

"Yemeği soğursa karım üzülür," dedi. "Hepiniz, yarın lütfen akşam yemekten sonra Ahmed'in on ikinci doğum gününü kut-

lamak için bize gelin." Ayrılırken köylüler teşekkür edip babamın elini sıkıyordu.

Bu kadar geç bir saatte bile köy meydanı hâlâ capcanlıydı. Ortadaki açık pazarda seyyar satıcılar önlerinde taraklarla, aynalarla, kötü ruhları kovacak muskalarla, düğmelerle, ipliklerle, toplu iğneler ve dikiş iğneleriyle dolu çömleklerle, parlak renkli kumaş toplarıyla, yeni ve kullanılmış giysi ve ayakkabı yığınlarıyla, kitap ve dergi tomarlarıyla, tencere tavayla, bıçaklar makaslarla, bahçe gereçleriyle yerde sıra sıra oturuyorlardı. Çobanlar koyun ve keçilerle duruyordu. Kafeslerde tavuklar vardı. Kayısılar, portakallar, avokadolar ve narlar, patatesler, kabaklar, patlıcanlar ve soğanlarla yan yana muşambanın üzerinde yatıyordu. Cam kavanozlarda turşular, zeytin, Şam fıstığı ve çekirdek dolu çömlekler vardı. Büyük, ahşap bir fotoğraf makinesinin arkasında, yarısı siyah kumaşın altında gizli bir adam caminin önündeki bir ailenin fotoğrafını çekti.

Lambalarımızı yakmak ve yemek pişirmek için kullandığımız parafini satan bir adamın önünden geçtik, sonra da mis kokulu malları komşusunun petrol kokusunu bastıran aktarın önünden. Diyabet, kabızlık, karaciğer ve deri hastalıkları için karahindiba vardı, hazımsızlık ve iltihaplı hastalıklar için papatya, solunum sorunları için kekik ve öksürük için okaliptüs. Yolun karşısında, fırının önünde toplanmış, hamurlarının pişmesini beklerken sohbet eden kadınları görebiliyorduk.

Artık boş olan Han'ı, bir zamanlar köyümüze mal satmak, bayramı geçirmek ya da hasat mevsimi için gelen veya Amman, Beyrut veya Kahire'ye giderken uğrayan ziyaretçilerin kaldığı iki odalı pansiyonu geçtik. Babam han açıkken gezginlerin develerle ya da atlarla geldiğini ama bunun kontrol noktalarından ve sokağa çıkma yasaklarından önce olduğunu söyledi.

Hızla köyümüze giren askerî ciplerin gürültüsü sohbetleri durdurdu. Araçların üzerine taş yağıyordu; motorlar acı fren sesleriyle

durdu. Muhammed İbn Abid, sınıf arkadaşım meydanda koşarak yanımızdan geçti, yüz koruyuculu çelik miğferleri, ellerinde uzileriyle iki asker hemen arkasındaydı. Onu domates muşambasının üzerine fırlatıp tüfeklerinin dipçiklerini kafasına indirdiler. Abbas'la birlikte yanma koşmaya çalıştık ama babam bizi durdurdu.

"Karışmayın," diyerek bizi evimize doğru çekeledi. Abbas'ın yumrukları sıkılıydı. Benim içimde de bir öfke kabarıyordu. Babam bir bakışıyla bizi susturdu. *Askerlerin ya da diğer köylülerin önünde olmaz.*

Yaşadığımız tepeye tırmanmaya başladık, bizimki gibi ev öbeklerinin önünden geçiyorduk. Bu aile topluluklarında yaşayan her bir aşireti tanıyordum; babaları kuşaklar boyunca toprakları oğullarının arasında paylaştırıyor, böylece aşiret bir arada kalabiliyordu. Benim ailemin toprakları gitmişti. Babamın kardeşlerinin çoğu on iki yıl önce, benim doğduğum gün zorla Ürdün sınırındaki mülteci kamplarına gönderilmişti. Artık erkek kardeşlerimin, kuzenlerimin ve benim portakal bahçelerimiz, kendimize ait evlerimiz olmayacaktı. Kerpiç evlerin sonuncularını geçerken başım öfkeyle zonkluyordu.

"Beni nasıl durdurursun?" Yalnız kalır kalmaz sözcükler ağzımdan fışkırıvermişti.

Babam birkaç adım attı, sonra durdu. "Başını belaya sokmaktan başka hiçbir işe yaramazdı."

"Onlarla savaşmamız gerek. Kendiliğinden durmayacaklar."

"Ahmed haklı," diye lafa karıştı Abbas.

Babam bakışlarıyla bizi susturdu.

Bir zamanlar bir ev olan moloz yığınını geçtik. Yerinde şimdi alçak bir çadır vardı. Üç küçük çocuk açık ateşte yemek pişiren annelerinin eteklerine yapışmıştı. Kadına bakınca başını eğdi, tavayı kaldırdı ve eğilip çadıra girdi.

"On iki yıl boyunca köyümüze giren pek çok asker gördüm," dedi babam. "Bizim gibi onların kalpleri de birbirinden farklı. Kötü, iyi, korkak, hırslı, ahlaklı, ahlaksız, nazik, acımasız olanları var – onlar da bizler gibi insan. Kim bilir asker olmasalardı ne olurlardı Bütün bunlar politika."

Dişlerimi o kadar şiddetli gıcırdattım ki çenem acıdı. Babam olaylara benim ve Abbas'ın baktığı gibi bakmıyordu. Patika toplanmamış çöpler, eşek bokları ve sineklerle kaynıyordu. Vergi ödüyorduk ama hiçbir hizmet almıyorduk çünkü bizi köy sayıyorlardı. Topraklarımızın büyük bölümünü çalmışlar ve bize, altı binden fazla Filistinli'ye bir kilometre karenin yarısını bırakmışlardı.

"Kimse kimseye onların bize davrandığı gibi davranmıyor," dedim.

"Ahmed haklı," dedi Abbas.

"Beni üzen de bu." Babam başını salladı. "Tarih boyunca fatihler fethettiklerine hep böyle davranmıştır. Kötü insanlar, bize davranışlarını gerekçelendirmek için bizim değersiz olduğumuza inanma ihtiyacı duyar. Keşke hepimizin aynı olduğunu fark edebilseler."

Onu daha fazla dinleyemeyecektim, eve doğru koşturdum. "Onlardan nefret ediyorum. Geldikleri yere dönüp bizi rahat bırakmalarını istiyorum!" Abbas hemen arkamdaydı.

Babamız arkamızdan seslendi. "Bir gün anlayacaksınız. Hiçbir şey sizin anladığınız kadar basit değil. Her zaman iyi olmalıyız." Neden söz ettiğini bilmiyordu.

Tepenin yarısında burnuma çiçek kokuları geldi. Meydandan sadece beş dakika uzakta yaşadığımıza memnundum. Ben Abbas gibi bütün gün dışarıda arkadaşlarımla oynayıp koşturmuyordum. Ben kitap okuyordum, bir düşünürdüm ve bu hızlı koşular akciğerlerimi yakıyordu. Abbas bütün gün koşabiliyor, dahası terlemiyordu bile. Onun atletizmiyle yarışmaya başlayamazdım.

Mor ve fuşya tonlarındaki begonvil, küçük evin dışına babam ve Abbas'la birlikte yaptığımız bitki kafeslerini sarmıştı. Annem ile Nadya badem ağacının yanındaki tentenin altındaki saklama yerine yeni tatlı tepsileri götürüyordu. Bir haftadır bir şeyler pişiriyorlardı.

"İçeri girin," dedi babamız Abbas'la benim arkamdan yorgun argın gelirken. "Sokağa çıkma yasağını bugün erken başlatıyorlar."

* * *

Uyku yanıma uğramıyordu. Öfkem beni görünmez kılmıştı ve uyku ailemi ziyarete geldiğinde beni gözden kaçırmıştı. Yani dışarıdaki sesleri duyan bir tek bendim. Ayak sesleri. Önce badem ağacını sallayan rüzgâr olduğunu sandım ama sesler yükseldikçe, yakınlaştıkça öyle olmadığını anladım. Karanlık çöktükten sonra askerlerden başka kimse dışarı çıkamazdı. Herhangi bir nedenden ötürü evimizden çıkarsak vurulabilirdik. Askerler olmalıydı. Hareketsiz yatıp dinliyor, kaç tane ayak olduğunu kestirmeye çalışıyordum. Bir kişiydi ve askerlerin ağır çizmelerini giymiyordu. Hırsız olmalıydı. Evimiz o kadar küçüktü ki herkesin yatabilmesi için pek çok şeyi dışarı koymamız gerekiyordu. Doğum günüm için pişirilen yiyecekler şimdi dışarıdaydı. Birisi gizlice oraya gidiyordu. Uyuyan ailemin arasında yürüdüm, dışarıdan görünmekten korkuyordum ama daha çok annem ile Nadya'nın yapmak için çok uğraştığı ve babamın satın alabilmek için bütün yıl para biriktirdiği yemekleri çalmasından daha fazla korkuyordum.

Soğuk beni hazırlıksız yakaladı ve yalınayak yürürken kollarımla göğsümü sarmaladım. Ay yoktu. Adamı görmedim. Terli bir el ağzımı kapattı. Soğuk metal enseme dayandı, tabanca namlusu.

"Sesini çıkarma," dedi.

Köyümüzün lehçesiyle konuşuyordu.

"Bana tam adını söyle," diye emretti fısıldayarak.

Gözlerimi kapattım ve köy mezarlığındaki taşları gözümün önüne getirdim.

"Ahmed Mahmud Muhammed Osman Ömer Ali Hüseyin Hamid," diye cırladım, sesimin erkekçe çıkmasını istiyordum ama küçük bir kızınki gibiydi.

"Yalanını yakalarsam dilini keserim." Beni döndürdü ve ittirdi. "Senin gibi zengin bir çocuk benim evimde ne yapıyor?"

Alnındaki yara kolayca tanınıyordu. Ali.

"İsrailliler, toprağımızı aldılar."

Beni o kadar şiddetli sarstı ki kusacağımdan korktum.

"Baban nerede?" Beni biraz daha arkaya doğru itti. Bütün gücümle kollarına yapıştım ve ailemin evimizde, Ali'nin yuvasında hasırların üzerinde uyuduğunu düşündüm.

"Uyuyor, hocam," dedim, buracıkta, doğum günü tatlılarınn yanı başında boğazımı kesmesin diye bir saygı gösterisi olarak böyle hitap ettim.

Suratını yüzüme dayadı. Ya babamın ne yaptığını sorarsa?

"Tam şu dakikada yoldaşlarım bu köye silah gömüyor."

"Lütfen, hocam," dedim. "Dik durursam dikkatimi daha iyi verebilirim."

Beni sırtüstü yere çaldıktan sonra hızla çekip doğrulttu. Ayaklarının dibindeki açık çantaya baktım. Silahlarla doluydu. Başımı çevirdim ama artık çok geçti.

"Bu tabancayı gördün mü?" Tabancayı yüzüme bastırdı. "Bana ya da silahlarıma bir şey olursa yoldaşlarım aileni parça parça eder."

Başımı sallayarak onayladım, bunun korkunç görüntüsü karşısında dilimi yutmuştum.

"Bunları saklayabileceğimiz en güvenli yer neresi?" Eve doğru baktı. "Ve unutma, ailenin hayatı buna bağlı. Babana bile söyleme."

"Asla söylemem," dedim. "Anlamaz o. Başka seçeneğimiz yok. Badem ağacının altındaki toprağa göm."

Tabancayı enseme dayayıp beni yürüttü.

"Silaha gerek yok." Ellerimi kaldırdım. "Yardım etmeyi çok istiyorum. Hepimiz kendimiz ve kamplardaki kardeşlerimiz için özgürlük istiyoruz."

"Muşambanın altında ne var?" diye sordu.

"Kutlamam için yapılan yemekler."

"Kutlama mı?"

"On ikinci doğum günüm." Artık silahı tenimde hissetmiyordum.

"Küreğin var mı?"

Beni takip etti.

***

İşimizi bitirdiğimizde Ali çukura girdi ve silah çantasını bebeğini beşiğine koyan bir anne gibi yerleştirdi. Sessizlik içinde, çantanın üzeri örtülene kadar çukura toprak attık.

Ali muşambanın altından bir avuç hurmalı kurabiye aldı ve ağzına ve ceplerine sokuşturdu. "Bu silahları kullanma eğitimi alan Filistinliler gelecek." Ağzından beyaz parçacıklar püskürdü. "Uygun zaman gelene kadar onları korumazsan ailen ölür."

"Elbette." Şansıma inanamıyordum, halkımın kahramanı olmuştum.

Evdeki hasırıma dönmeye hazırlanıyordum ama Ali omzumdan yakaladı. "Eğer birisine söylersen hepinizi öldürürüm."

Ona döndüm. "Anlamıyorsun. Yardım etmek istiyorum."

"İsrail camdan bir ev yaptı ve onu paramparça edeceğiz." Yumruğuyla havayı kesti, sonra küreği bana verdi.

Evime dönerken adımlarımda bir hoplama vardı. Karanlıkta tekrar Abbas'ın yanına yattım, bedenim ve zihnim katıldığım şeyin heyecanıyla doludu. Aklım başına gelene kadar: Ya İsrailliler silahları bulursa? Beni hapse atarlardı. Evimizi buldozerle dümdüz ederlerdi. Ailem çadırda yaşamak zorunda kalırdı. Ya da belki de bizi sürgün ederlerdi. Babamla, hatta Abbas'la konuşmak istiyordum ama Ali'yle yoldaşlarının bizi öldüreceğini biliyordum. İki arada bir derede kalmıştım. Silahları başka yere taşımam gerekiyordu. Ali'ye güvende olmadıklarını söyleyecektim. Onları şu anda kazıp çıkaramazdım. Nereye koyabilirdim? Gündüz birisi beni görebilirdi. Sokağa çıkma yasağına kadar beklemem gerekecekti. Bu akşam bütün köy bizde olacaktı. Ya askerler gelirse? Ya ailem ya da partiye katılanlardan birisi fark ederse? Köy mezarlığı. Orada her gün yeni yerler kazılıyordu. Okuldan sonra bir yer bulmak için mezarlığa gidecektim.

4. Bölüm

Dışarı çıkıp şüpheli görünen bir şey bulunmadığından emin olmalıydım. Annem pastayı önüme, toprak tabana koyduğunda kalkıyordum. Beni yatağa itti ve yanaklarımdan öptü.

"Neden gözlerin kan çanağı gibi?" diye sordu.

Omuzlarımı silktim.

Kardeşlerim çevreme toplandı.

"Senin için on beş saat sancı çektim..." diye başladı annem.

"Hikâyeyi sonra anlatabilir misin?" dedim. *Kısa süre içinde hepimiz ölebilirdik ve o benim doğum hikâyemi anlatıyordu.*

Annem, babamın çizdiği resmini işaret etti; hamileydi, portakal ağaçlarımızın arasında, toprakta yatıyordu. Portakallarla dolup taşan sandıklar onu her yönden kapatıyordu.

Alnımdaki terleri sildim.

"Seni doğururken İsrail tankları köyümüze girdi ve her yeri kurşun yağmuruna tuttu." Annem gözlerini benden ayırmıyordu. "İsrailliler kadınlarla erkekleri ayırdı. Askerler erkeklerin başlarına silahlarını dayayıp onları Ürdün sınırına doğru yürüttü. Kadınlar para kavanozlarını gömdü, altınlarını ve giysilerini topladı. Değerli

eşyalarını bohçalayıp başlarının üzerine yerleştiren, ev anahtarlarını boyunlarına takan, çocuklarını kollarının altına alan kadınlar da yürüyordu. Sen geldiğinde askerler gitmişti." Annem gülümsedi. "Senin sayende mülteci olmadık." Kız kardeşim Nadya'ya işaret etti. "Doğum günü kralına kahvesini getir."

Zorlukla soluk alabiliyordum. Nadya, Arap kahvesiyle dolu beyaz fincanı önüme koydu. Koca bir yudum aldım, çok az bir şey bıraktım. Annem beni seyrediyordu. "Boğulacaksın."

Fincanı verdim. Annem fincanı üç kere çevirdi, fincanı tabağına kapattı, ters döndürdü ve bana doğru çevirdi. Telve tabağa indi. Annem geleceğimi söyleyecek simgeleri yorumlamak için dikkatle fincanın içine baktı.

Yüzü karardı, vücudu kasıldı. Kil sürahiyi kaptı ve telveye kuyu suyu döktü. Babam güldü. Abbas ağzını eliyle kapattı.

"Ne oldu?" dedim.

"Hiçbir şey, canım. Falına bakmak için iyi bir gün değil."

Bir korku dalgası çarptı. Silahlar yüzünden miydi? Ölecek miydim?

Annem günü yine doğum günü tatlıları yaparak geçirecekti. Bir şey görmemesini sağlamam gerekiyordu.

"Canım hurmalı kurabiye istiyor." Doğruldum.

Annem beni yatağa itti. "Nadya, Ahmed'e bir tane kurabiye getir."

Birden Ali'nin yediği bütün o kurabiyeler aklıma geldi.

"Boş ver," dedim.

Annem biraz gözlerini kıstı, sanki tuhaf davranışımın içini görmeye çalışıyordu. "Emin misin?"

"Dün gece bir sürü yedim."

Babam ceketinin cebinden küçük kahverengi bir torba çıkardı ve bana uzattı. Yüzü ışıldıyordu. Torbayı elinden alırken göz göze geldik.

"İstediğin iki büyüteç merceği," dedi. "Teleskobun için."

"Parayı nereden buldun?" diye sordum.

Gülümsedi. "Geçen yıldan beri ödüyorum."

Elini öptüm. Beni kendine çekip sarıldı.

"Ne bekliyorsun?"

Babam bir kitap verdi: *Einstein ve Fizik.*

3 santimetrelik büyüteç merceğini gözümle açık kitabın arasına getirdim. Öbür elimle 2,5 santimetreliği 3 santimetreliğin üzerine tuttum.

"Neden ellerin titriyor?" diye sordu annem.

"Heyecandan." Harfler iyice belirginleşene kadar merceği hareket ettirdim.

Abbas cetvel uzattı.

"Üç santimetre," dedim.

Kendimi mikroskop altındaki çeçe sineği gibi hissediyordum.

"İşte." Abbas ev yapımı teleskobumla bir bıçak uzattı. Dikkatle ölçtüm ve mukavva boruya iki delik açtım, mercekleri yerleştirdim ve bezlerle sağlamlaştırdım. Teleskoptan bakınca kitabım kocamandı. "Gücü ikiye katlandı."

Yine babama sarıldım. Ben ne yapmıştım?

Okul zili çaldı.

"Geç kalmak istemiyorum." Okula gitmeden önce gizlice badem ağacına bakacaktım.

"Seninle yürüyeceğim," dedi babam. "Annenin hazırlıklarına yardım etmek için izin aldım."

***

Okuldan sonra, mezarlıkta durdum, uygun bir yer budum ve sonra doğruca badem ağacıma gittim. Toprak aynı görünüyordu.

"Gel yanıma otur." Babam yanı başımda belirdi. "Yeni fırkalar öğrendim."

Kalbim o kadar hızlı atıyordu ki doğru dürüst düşünemiyordum. Teleskobu kaldırdım. "Beni çağırıyor."

"Onunla nasıl rekabet edebilirim ki?" dedi babam.

Badem ağacımıza tırmandım. Abbas'la ona Şahide, "tanık" adını takmıştık çünkü onun tepesinde Arapları ve Yahudileri seyrederek o kadar uzun zaman geçiriyorduk ki o artık bir adı hak eden oyun arkadaşı gibi olmuştu. Şahide'nin solundaki zeytin ağacına Emel, "ümit", solundakine Saada, "mutluluk" adını vermiştik.

Babam evimizin kerpiç duvarına dayanmış beni seyrediyordu. Yeni teleskobumun merceğini Moşav Dan'ın yüzme havuzuna çevirdim.

"Einstein da kendine teleskop yapmış mıdır, merak ediyorum. Onu örnek alarak iyi yapıyorsun," dedi babam.

"Ebu Ahmed!" diye seslendi annem. "İçeride yardımına ihtiyacım var."

Babam evin önüne doğru yürüdü.

Teleskobumun merceğini köyün batısına çevirdim. Tepedeki evimiz köyün en yüksek noktasıydı. Kalan bütün evler tek odalı küplerdi, düz kare damlı, kerpiçtendiler. Ter gözlerime akıyordu. Bugünün sonu gelmeyecek miydi?

Babam belirdi. "Akşam yemeği hazır."

Bir kitap badem ağacına çarptı ve yere düştü. Daldan aşağı atladım.

"Matematikten nefret ediyorum." Abbas toprağı tekmeledi. "Hiçbir zaman beceremeyeceğim."

"Ateşi istiyorsan eline alırsın," dedi babam.

"Denedim ama hep elimi yaktım."

"Ahmed sana yardım eder." Babam elini omzuma doladı. "Allah sana bir amaç için olağanüstü matematik kafası bahşetti."

Abbas gözlerini devirdi. "Bunu kim unutabilir ki?"

"Belki de arkadaşlarınla daha az zaman geçirir, Ahmed gibi kitaplarına daha fazla vakit ayırırsan matematikte sorun yaşamazsın." Babam kaşlarını kaldırdı ve Abbas'ın başına vurdu hafifçe.

"Yemek." Annemin sesi yumuşaktı, babama onu ne için gönderdiğini hatırlatıyordu.

"Hemen geliyoruz, Ümmü Ahmed," dedi babam. "Haydi, çocuklar."

Eve doğru yürüdük, babam ortadaydı, kollarını Abbas'a ve bana dolamıştı.

İçeride, küçük kız kardeşim Sara babamıza doğru koştu, onu neredeyse yere deviriyordu. Annem ile babam göz göze geldi ve gülümsedi.

"Bırak babanız soluk alsın," dedi annem.

"İşte." Babam bu yılki portremi gösterdi, duvarın doğum günü bölümünde asılıydı.

"Tıpkı babana benziyorsun." Annem yanaklarımı tuttu. "Şu zümrüt gözlere, gür saçlara, kalın kara kirpiklere bak." Annem kaşlarını kaldırdı. "Sen benim başyapıtımsın."

Abbas ile diğer kardeşlerim yanık tarçın rengi tenleri, siyah asi saçları ve uzun kollarıyla anneme benziyordu.

"Şunları al." Annem Nadya'ya küçük humus ve tabule tabaklarını verdi, o da toprak zemine koydu.

"Gelin, anneniz ziyafet hazırlamış," diye seslendi babam, Abbas ile bana. Küçük tabakların yanında bağdaş kurmuştu. "Bütün bölgenin en iyi aşçısı olduğuna yemin ederim."

Anneme baktı. Annemin dudaklarının köşeleri havalandı ve başını öne eğdi. Her yemekte olduğu gibi Abbas'la yan yana oturduk. Diğer kardeşlerimiz tabakların çevresinde yere oturdu.

"Bu en sevdiğin," dedi annem. "Şıhıl Mahşi."

Gözlerine bakamıyordum. "İstemem, teşekkür ederim."

"Bir şey mi var?" Annem babama baktı.

"Parti beni çok heyecanlandırdı."

Annem bana gülümsedi.

"Bunlar senin," dedi annem babama. Sadece pirinç ve çamfıstığıyla doldurulmuş minik patlıcanlarla dolu tabağı işaret etti. Babam et yemiyordu; hiçbir canlıyı öldürmezdi, hele de yemek için bir hayvanı asla.

***

Babam uduyla taş duvarın üstünde, kemancı Ebu Seyid'in yanında oturuyordu. Babamın elini omzumda hissettiğimde badem ağacına gidiyordum.

"Portrenin yanında dur," dedi.

Abbas bir grup arkadaşıyla birlikte evin arkasına yürüdü. Midem kasıldı. Portremi tutan şövalenin yanında duran babamın yanına geçtim.

Erkekler avlunun ortasında yan yana dizildi, kollarını birbirinin omzuna doladı ve dabke[3] oynamaya başladı. Diğerleri evin arkasına gitti. Kollarımın altındaki ıslaklığı hissedebiliyordum.

3 Doğu Akdeniz bölgesindeki Arap nüfus arasında yaygın geleneksel halk oyunu. Lübnan ve Filistin'in ulusal halk oyunu olmasının yanı sıra Irak, Ürdün, Mısır, Türkiye ve Suriye'de de özellikle düğün ya da kutlamalarda oynanır. (ç. n.)

Konuklar bayramlıklarını giymişti. Yaşlı insanlar geleneksel cellabiyelerini kuşanmıştı.

Babam coşkuyla şarkılarını söylerken çocuklar bağırıyor, bebekler ciyaklıyor ve herkes gülüyordu. Ebu Seyid otoriter bir havayla parmaklarını kemanının kenarına vurdu, özenle çenesinin altına yerleştirdi ve sonra gösterişli bir hareketle yayını havada salladı. Yayı âdeta sihirli bir değnek gibi çeviriyordu. Daha fazla çocuk arka bahçeye koşturdu.

"Haydi gidelim!" Abbas bana döndü. Babama baktım. Başını sallayarak onayladı. Koşarak Abbas'ı geçip bir grup oğlanın yerde oturduğu evin arka tarafına gittim.

Abbas bana bir avuç kum verdi. Kumları su dolu kovanın içine döktüm. Herkes etrafıma toplandı. Suyu karıştırdıktan sonra kumları kupkuru çıkardım.

Seyirciler coşkuyla alkışladı. Kardeşlerim Fadi ile Hani'nin ellerinde sopalarla silahların gömüldüğü yere doğru yürüdüğünü gördüm. Her gün birlikte var olmayan gizemleri çözecek ipuçlarını ararlardı. Ter yüzümde boncuk boncuk belirdi. "Bize katılın, kardeşlerim."

"Biraz daha devam et," diye bağırıyordu çocuklar.

"Hayır, sağol," dedi Fadi.

"Büyük bir şeyin izindeyiz." Ne zaman Abbas'la, Fadi'yle birlikte ne yaptıklarını sorsak Hani aynı şeyi söylerdi.

Onların silahların üzerinde toprağı kazımasını seyrederken bir saç fırçasının kıllarını bir yün kazağa sürtüyordum. Fırçayı Abbas'ın saçlarına yaklaştırdım. Saçları hemen dikildi, fırçayı takip ediyorlardı.

"Askerî valinin emriyle bu akşamki sokağa çıkma yasağı on beş dakika sonra başlıyor. Evinin dışında yakalanan herkes tutuklanacak ya da vurulacak," dedi yükseltilmiş ses ağır aksanlı bir Arapçayla.

Askerler doğum günü partime çekirgeler gibi üşüştü. Abbas'ın saçlarına bakıyorlardı. Bir açıklama olmadan sokağa çıkma yasağı bu gece bir saat önce başlıyordu.

"Parti bitti," dedi bir asker. "Herkes evine dönsün."

Silahlarını bize doğru salladılar. Fadi ile Hani'yi aramak için döndüm.

"Çabuk ol," dedi asker bana. Evin önüne koşturdum ama askerler badem ağacımın önünde kaldı. Soluk almak zordu. Konuklar dağılıyordu. Babam askerlere tatlı ikram etti.

"Bu kadar üzülme," dedi babam. "Çok güzel zaman geçirdik. Gelecek yıl yine yaparız."

"Çabuk," diye seslendi annem kız kardeşlerime. "Hasırları koymama yardım edin." Nadya ile Sara yemek yediğimiz toprak zemine on tane hasır yerleştirdi. Askerler gitti ve annem üfleyip lambaları söndürdü.

Karanlıkta hasırımda uzanmış, okuduğum fizik kitabındaki son problemi hatırlayarak korkunç düşünceleri kafamdan kovmaya çalışıyordum. Yine de dışarıda zulayı bulabilecek askerlerin seslerini dinliyordum.

Bir sapandan atılan taş 2 metre boyunca ivmeleniyor. Bu ivmelenmenin sonunda taş sapandan saniyede 200 metre/saniye hızla ayrılıyor. Taşın ortalama ivmesi nedir?

Taş hareketsiz durumda ivmeleniyor. Nihai hızı 200 m/s; bilinen bir mesafede (2 metre) ivmeleniyor. $v^2=2ad$; $(200\ m/s)^2=2a(2\ m)$; *o halde;* $a=40.000/4=10.000\ m/s^2$.

Dışarıdaki sesleri duyduğumda bir başka probleme başlıyordum. Doğruldum ve gözlerimi kısıp karanlığa baktım, ne yapacağıma karar vermeye çalışıyordum. Özgürlük savaşçıları mıydı? Yoksa askerler miydi?

5. Bölüm

Gümmmmm! Teneke kapımız yere yapıştı. Annem bağırdı. El fenerlerinin ışıkları odanın içinde fişekler gibi patlıyordu. Kardeşlerim odamızın güneybatı köşesine kaçtı. Annem çığlıklar atan beş yaşındaki Sara'yı kucaklayıp onları izledi. Babam beni köşeye çekti. Birbirimize yapışıp çömeldik, sanki birbimizin içine geçmiştik.

Yedi makineli tüfekli asker, sert yüzleri ve inip kalkan göğüsleriyle kapının önündeydi.

"Ne istiyorsunuz?" Annemin sesi titriyordu.

Birlikte kapana kısıldığımız köşede üzerimize odaklanan göz kamaştırıcı ışıkta berbat bir dehşet duygusu yüreğimi kavradı. Bir eşeğinki kadar kalın boyunlu bir asker, makineli tüfeğinin dipçiğini omzuna dayamıştı. Parmağı tetikte asker dosdoğru babama nişan almıştı.

"Suç ortağını yakaladık. Her şeyi itiraf etti. Silahları getir."

"Lütfen," diye kekeledi babam. "Neden söz ettiğinizi bilmiyorum."

Ağzımı açmaya çalıştım ama hiç ses çıkmadı. Kalbim göğsümden fırlayacak gibiydi.

"Seni pis, yalancı bok." Askerin vücudu zangırdıyordu. "Seni hamam böceği gibi duvara yapıştırırım."

Kardeşlerim babamıza yapıştı. Babam önümüze geçip bizi korumak için kollarını iki yana açarken asker tehditkâr bir şekilde yaklaşıyordu. Annem de kollarını açarak önümüze geçti, onlarla aramızda iki katmanlı bir duvar oluşturdu.

"Biz bir şey bilmiyoruz." Annemin sesi o kadar titrek ve tizdi ki sanki o değil de köyümüzdeki çok ihtiyar, deli kadın bağırıyordu

"Sus!" diye hırladı asker.

Soluk alamıyordum. Bayılacaktım.

"Bir teröristin bu ülkeye gizlice silah sokmasına yardım etmenin cezasız kalacağını mı sanıyordun?" diye sordu asker babama bozuk bir Arapçayla.

"Allah'a yemin ederim." Babanın sesi titriyordu. "Ben bir şey biliyorum."

"Öğrenemeyeceğimizi sandıysan aptalın tekisin."

Asker, babamın gecelik entarisini kavradı, bir tavukmuş gibi ve onu odanın ortasına sürükledi. Esmer teni İsraillilerin parlak ışıklarında beyaza dönmüştü.

"Dokunmayın ona!" Askere doğru koşarken haykırdım. Beni yere devirdi ve çelik uçlu çizmesiyle tekmeledi.

"Köşede dur!" Babam daha önce hiç duymadığım bir şekilde konuştu. Gözleriyle köşeye dönmemi emretti. Kendimi itaat etmeye zorunlu hissettim.

"Dün evinize bir terörist geldi mi?" Asker kollarını kaldırdı ve makineli tüfeğinin dipçiğini babamın keskin hatlı yüzüne vurdu. Kan fışkırdı. Babam yere düştü, soluk almaya çalışıyordu.

Annem dua ediyordu.

"Babamın canını yakmayın!" Abbas askerin kalın kolunu yakaladı. Asker onu bir sinekmiş gibi savurdu. Abbas yere düştü. Annem onu köşeye çekti.

Babam cenin konumunda yatarken asker tüfeğiyle böğrüne vurdu.

"Durun," dedi annem. "Onu öldüreceksiniz."

"Sus." Asker dönüp annemin gözlerinin içine baktı. "Yoksa sıra sana gelir."

Annem elleriyle ağzını kapattı.

"Sana bir şans daha veriyorum, seni terörist. Kaderin benim ellerimde."

Asker tüfeğinin dipçiğiyle bir kez daha vurdu babama.

"Babamın canını yakıyorsunuz!" Abbas yine askere doğru hamle yaptı. Annem onu cellabiyesinden yakalayıp ağzını kapattı. Bir asker alçak sesle ve tereddüt içinde, "Bu kadarı yeter, komutanım," dedi.

"Ona ben karar veririm."

Babam çok hareketsizdi. Göğsüne baktım, hareket ettiğini görmeyi umuyordum. Komutan silahını kaldırdı ve babamın yumuşak sırtına vurdu. Hava odada dolaşmıyordu artık. Donakalmıştım. Babamı bahçede oturmuş çay içip arkadaşlarıyla sohbet ederken düşündüm. Ne kadar da aptaldım. Onu dinlemeli ve politikaya bulaşmamalıydım. Şimdi, babamı öldürmüştüm. Şiddetli bir titreme bedenimi ele geçirdi. Dışarıdan birisi, "Komutanım, evin arkasına gömülü tabancalar ve el bombaları bulduk." Her bir sözcük yüreğimi kurşun gibi deliyordu.

"Bu pisliği çekin şuradan. Tepeden aşağı atın. Teröristler taşınmayı hak etmez."

"Babamı götürmeyin!" Abbas askerleri yakalamaya çalışırken annem boynuna yapıştı. Hani annemin yanından geçip askere koştu.

Asker Hani'yi yakaladı ve küçük ellerini arkasında kavuşturdu. Birkaç asker güldü.

"Kurtarıcın geldi," dedi bir asker. "Babasının şerefinin koruyucusu."

Hani savaşıyor, çaresizce askerin pençesinden kurtulmaya çalışıyordu ama kaçamıyordu. Fadi, Hani'nin bacaklarını yakaladı ve onu çekip kurtarmaya çalıştı. Annem öğürmeye başladı. Bir asker onu tokatladı.

Babam yerde yatıyordu, dudakları masumca aralanmıştı, gözleri uyuyormuş gibi kapalıydı ama burnundan ve başının altından kanlar fışkırıyordu. İki asker gevşek vücudunu dışarı, karanlığa sürüklerken ondan gözlerimi hiç ayırmıyordum.

"Güçlü ol, baba!" diye haykırdı Abbas. "Güçlü ol!"

Dışarıda, yakın bir yerde üç el ateş edildiğini duydum. Yüreğim hopladı. Anneme baktım. Yerdeydi, kollarını dizlerine dolamış, öne arkaya sallanıyordu. Bizi kimse kurtaramazdı. Kaslarım gerildi. Hayatımıza nasıl devam edecektik? Birbirimize sokulurken ailemin feryatları içime işliyordu. Babamın yerine ölmeyi diledim ve on iki yaşındaki bir oğlanın basitçe ve kesinlikle her şeyi bildiği gibi, bir daha hiç mutlu olamayacağımı biliyordum.

6. Bölüm

Tanklar ile askerî ciplerin gürültüsü büyürken boğazıma kadar bir bulantı dalgası yükseldi. Ağzımdaki keçi peynirini yutamıyordum. Annem ocağın yanında çayını yudumluyordu, farkında değildi. İki hafta önce babamı götürdüklerinden beri gözleri boş bakıyordu; her gün bizden daha da uzaklaşıyor gibiydi.

Şimdi, ordu beni almaya geliyordu. Bağırsaklarım düğümlendi. Mervan İbn Seyyid'i düşündüm. Bir askerin sokakta babasını dövdüğünü gördüğünde on iki yaşındaydı. Mervan askerin üzerine atlamıştı. Daha davası askerî mahkemeye gitmeden onu İsrailli suçlularla birlikte yetişkin cezaevinde tutmuşlardı. Mervan hücresinde iki kere kendini öldürmeye kalkışmıştı. Sonunda altı aya mahkûm olmuştu ve serbest bırakıldığında elindeki plastik tabancayı sallayarak sokakta koşmuştu. Onu anında öldürmüşlerdi.

Abbas yerde yanımda oturuyordu, kardeşlerimiz pide, zahter, zeytinyağı, laban ve keçi peyniri tabaklarının çevresine dizilmişti. Yemeye devam ediyorlardı, kaderimden habersizdiler. Pencereye vuruldu ama bakma dürtüsüne karşı koydum. Aileme son huzurlu anları vermek istiyordum.

Tepenin altından gelen lastik gıcırtıları beni gerçeğe geri döndürdü. Ailem donakaldı. Onları nasıl koruyacaktım? Abbas elime yapıştı.

Odayı inceledim, belki de son kez. Köşeye yığılmış hasırlar ve keçi postu battaniyeler; fizik, kimya, matematik ve tarih kitaplarımı taşıyan raf. Üstlerinde, babamın sevgili sanat kitapları. Pirinç, mercimek, fasulye ve un dolu çömlekler. Ocağın üzerinde annemin gümüş çaydanlığı. Duvarda babanın portreleri. Babasının ona yaptığı, götürüldüğünden beri dokunulmayan sevgili udu.

Çizmeler tepeye gömülüyor, araziyi çiğniyordu. "Herkes evden dışarı çıksın!" Ordunun yüzsüz sesi megafonla bahçemizde bağırıyordu.

Beni ailemin ve komşuların önünde dövecekler miydi? Kanım çatlamış toprağın üzerinde kururken başkalarına ibret olsun diye beni cezalandıracaklar mıydı? Ne kadar korksam da neredeyse memnun olmuştum. Sonunda bitecekti.

Annemin gözleri dehşetle irileşmişti. Daha yeni onardığım teneke kapıyı açtım. On iki gaz maskeli asker dev böcekler gibi bahçemizde duruyordu.

Bir asker maskesini kaldırdı. "Dışarı! Şimdi!" Tombul yanaklı bir gençti, canlanmış gülünç bir oyuncak bebekti. Bir başka asker tüfeğini açık kapıdan içeri doğrulttu ve evin içine gaz bombası attı. Birkaç santimetre yanımdan geçip arka duvara çarptı.

"Çabuk!" Yanan gaz hışırdarken annem bağırıyordu. Gözlerim alev almıştı. Yere düştüm –duman yükseliyor, yere yakın süzülüyordu– diğerleri dışarı çıkarken babamın uduna doğru süründüm.

Artık soluğumu tutamıyordum. Babamın udu hâlâ uzaktı.

"Ahmed, Sara!" diye bağırdı annem.

Sara mı? Elimi uzatıp dumanın içinde becerebildiğim kadar hızlı Sara'yı aradım. Hiçbir yerde yoktu. Onsuz gidemezdim ama

artık soluk almak zorundaydım. Ellerim bir şeye takıldı – uzun saçlarına. Yüzü sıcak ve ıslaktı. Onu kucakladım, hâlâ soluk alıyordum, gözlerim yaşlarla ve acıyla sırılsıklamdı, göğsüm patlamak üzereydi.

Körlemesine, kollarımda kardeşimin gevşemiş vücuduyla ilerledim. Dışarıda bir ağız dolusu temiz havayı içime çektim. Açık kapıdan dumanlar püskürüyordu. Ayaklarımız çıplaktı, üzerimizde pijamalarımız vardı. Nadya'nın gözleri kızarmış iki yarık gibiydi. Annemin soluğu kesildi. Sara'nın yüzü alnındaki kocaman kesikten fışkıran kanlarla kaplıydı. Kargaşa sırasında düşmüş olmalıydı. Küçük, gevşek bedenini yere koydum, gözlerimin acısına aldırmadan ağzına hava üfledim. Hafifçe yüzüne vurarak, "Uyan. Uyan, Sara," diye yalvarıyordum. Bir soluk daha. "Soluk al!"

Annem ağlıyordu. Tekrar tekrar Sara'nın ağzına üfledim.

"Su getirin!" Ortaya bağırdım.

Annem çılgına dönmüştü. "Sürahi kırıldı!" Sara'nın etrafında toplaştığımızı, beş yaşındaki çocuğun tam önlerinde morardığını görmüyormuş gibi duran askerlere baktı. En yakın komşu bile çok uzaktaydı.

Annem omzumun üzerinden eğildi. "Kurtar onu, Ahmed."

Sara hiç kımıldamıyordu. Gözleri hiç titreşmiyordu. Ağzına soluğumu üflemeye ve yüzüne vurmaya devam ediyordum. Hiçbir şey işe yaramıyordu. Morarmıştı, hareketsizdi. Benim güzel, masum, küçük kız kardeşim. Ağlamak istiyordum ama gözyaşlarım kurumuştu. Kapkara bir üzüntünün ağır bir pelerin gibi üzerime çöktüğünü, kalın kıvrımlarıyla beni sarmaladığını hissediyordum.

"Lütfen, Ahmed," diye bağırdı annem.

Onu doğrulttum ve sırtına vurdum, salladım. Belki de saldırı sırasında boğazına bir şey kaçmıştı. Salladım ve vurdum. "Uyan,

lütfen uyan, Sara." Ama hiçbir şey işe yaramadı. Annem sonunda, "O öldü, oğlum," dedi.

Feryat eden Nadya, Sara'yı benden çekip aldı ve sımsıkı sarıldı.

"Kardeşimi öldürdünüz," diye bağırdı Abbas. "Ne istiyorsunuz?"

Uzilerini evimize çevirdiler.

"Herkes dışarıda mı?" Annemin sesi korku doluydu.

Askerler evimize kurşun yağdırırken gözlerim bahçeyi tarıyordu. Abbas. Nadya. Fadi. Hani. Sara'nın küçük bedeni.

Hepsi de dışarıdaydı.

"Evden uzaklaşın!" diye bağırdı bebek yüzlü asker.

Zaten dışarıdaydık; daha fazla ne isteyebilirlerdi ki? Buldozerlerin yokluğu beni şaşırttı. Askerler dinamit çubuklarıyla eve girdi. Patlayıcıları yerleştirirlerken dışarıda duruyorduk.

"Babam masum," dedim.

Askerler ateş püsküren gözlerle bakınca başımı eğdim. "Elbette öyle," diye dalga geçti bebek yüzlü.

Onlara gerçeği söylemek istiyordum. Gecenin bir yarısıydı. İyice düşünmemiştim. Bunların hiçbirinin olmasını istememiştim.

"Evinize elveda deyin, teröristler!" dedi bir asker.

Dizlerimin bağı çözüldü. "Biz nerede yaşayacağız? Lütfen!" diye yalvardım. Sızlanan bir çocuktum, olmayı istediğim erkek gibi değildim hiç.

"Kapa çeneni!" dedi bir asker.

Abbas yanımda duruyordu. "Beni tutuklayın," diye yalvardım. "Bu çocukları cezalandırmayın."

"Seni istemiyoruz," dedi bebek yüzlü.

Abbas gözlerinde nefretle askerlere bakıyordu. Nadya sanki koruyabilecekmiş gibi Sara'nın cesedine yapışmıştı sımsıkı. Ağla-

yan Hani'ye sarıldım. Fadi bir taş aldı, başını geriye doğru eğdi. Koluna yapıştım ve Hani'yle birlikte ona da sarıldım.

Gözlerimin önünden canlı anılar geçiyordu. Annemin değerli gümüş çaydanlığı ve tepsisi - ailesinin düğün hediyesiydi. Babamın tabloları - ölmüş babası; merdivene çıkmış portakal toplayan ve ıslak nar dallarından ördüğü sepetlere dolduran kardeşi Kemal. Babamın ve kardeşlerinin resimleri - portakal arabası ve eşek kıyıda, Lut Gölü'ne girmişler, Hayfa'daki bir kumsalda arkalarında dalgalar kırılırken gülümsüyorlar, portakal arabası yanda. Ve babamın en değerli resmi, ebeveynlerinden biri ayçiçeklerinin önünde piknik yapıyor. Annem ve babamın sürgündeki aile üyelerinin portreleri gidecekti; ölen kız kardeşlerim Emel ve Sara'nınkiler ve hapisteki babamınkiler. Annemin her zaman benim karım için sakladığını söylediği el işlemeli Bedevi gelinliği de gidecekti. Babamın udu. Özellikle Sara. Hiç kimseye en ufak bir kötülüğü bile dokunmamış küçük bir kız. Annem askerlerin ayaklarının dibine çöktü ve bileklerine yapıştı.

"Lütfen, gidecek hiçbir yerimiz yok."

Annemin çaresizliği yüreğimi paramparça etti. Gidecek bir yerimiz yoktu. Ben ne yapmıştım? Bir anlığına oğlanları bıraktım ve onun yanına gittim, kollarından tutup kaldırmaya çalışıyordum. "Anne, lütfen, kalk." Teni sıcaktı. "Bunu yapman gerekmiyor. Yaşayacak başka yer buluruz." Bağırmamak için dişlerimi gıcırdatıyordum. "Yalvarmak zorunda değiliz." Kalın bir battaniyenin beni yoğun bir karanlığa boğduğunu hissediyordum. Bir kurtarıcı yoktu. Gelip bizi kurtaracak amca, ağabey ya da baba yoktu. Ailemi korumak bana düşüyordu.

Annem titreyerek gözlerini gökyüzüne çevirdi.

Dört asker evimizden çıktı.

"Hepsi yerleştirildi," dedi en son asker evden çıkarlarken. Ayaklarımın altındaki toprak sarsıldı. Dumanlar ve kuşakların portrelerinin, annemin doğum günüm için diktiği beyaz cellabiye, gülleri, naneleri ve maydanozları, domates fideleri, tavlamız, giysilerimiz, hasırlarımız ve çömleklerimizin küçük parçaları havayı doldurdu. Askerler dışında herkes öksürüyordu. Alevler yükseliyor, gözlerimizin önünde küle dönen duvarları kömürleştiriyordu. Evimiz gitmişti. Yerinde ışıldayan, akkor halinde bir enkaz vardı. Cehennem söner-ken Emel ile Saada'nın, iki zeytin ağacımızın yandığını gördüm. Tam bir çaresizlik dizlerimin bağını çözdü. Ama sonra badem ağacımızı fark ettim, zarar görmemişti, sadece çiçekleri gitmişti.

Askerler gaz maskelerini çıkardı. "Teröristler ev sahibi olmayı hak etmiyor," dedi bebek yüzlü asker tükürür gibi.

***

Sara'yı gömme izni almak için askerî karakolun önünde, sıcak güneşin altında pijamalarımla beş saat bekledim ama randevu alamadım. Sara'nın cesedini ne yapacaktık? İzinsiz gömersek askerler onu kazıp çıkarabilirdi.

Badem ağacımıza döndüğümde, Nadya yere oturmuş Sara'yı hafif hafif sallıyordu. Annem Hani ile Fadi'yi kollarının arasına almıştı. Abbas'la ikimiz çıplak ellerimizle sıcak molozların arasında kurtarılabilecek bir şeyler arıyorduk.

O gece, Nadya Sara'yı benim kefiyeme sardı. "Allah onu böceklerden korusun."

Annem ile Nadya bütün gece Sara'nın ölü bedenine sarıldı yalnız kalmasın diye. Abbas sonunda uykuya daldığında dişlerini o kadar şiddetle gıcırdattı ki öndekilerden biri kırıldı. Bütün gece uyumadım. Sokağa çıkma yasağı bittince karakola koştum ve kız

kardeşimi gönüme izni alana kadar altı saat acımasız güneşin altında bekledim.

***

Abbas'la mezarlığa gittik ve Emel'in mezarının yanına bir çukur kazdık. Güneş sırtlarımızda ateş gibiydi ama çukurumuz iki metre derinliğe ulaşana dek durmadık. Abbas'la öylesine kurumuştuk ki artık terlemiyorduk.

Abbas, "İsrailliler bunu ödeyecek," diye homurdanıyordu durmadan. "Onlar sadece şiddetten anlıyor. Konuştukları tek dil bu." Kazmayı bıraktı. "Göze göz."

Annem küçük bedeni mezara taşıdı. Nadya elini hiç bırakmıyordu Yanaklarından öptük. Fadi ile Hani yumruklarını sıkıyordu. Abbas'ın gözleri taş gibiydi. Annem, Sara'yı yere koydu ama bırakmıyordu. Nadya ağlıyordu.

"Hayır," dedi annem. "Bir yanlışlık olmalı."

Sonunda, Sara'yı ondan aldım. Çukura girince onu yatırdım. Dudağımı ısırdım. Çukurdan çıkınca Abbas'la üzerine toprak attık. Mezarı doldururken babamı da böyle bir çukurun dibinde görüyordum sürekli, bir İsrail buldozeri üzerini toprakla örtüyordu. Bütün umutlar yıkılmıştı.

Nerede yaşayacaktık? Ne yapacaktık? Bizi acımasız yaz güneşinden ve şiddetli kış yağmurlarından koruyacak bir eve ihtiyacımız vardı. Ev yapamazdık. Çadır bile alacak paramız yoktu.

7. Bölüm

Kemal amca köy pazarından bize bir çadır aldı. İki haftadır dışarıda, Şahide'nin altında yatıyor, annemin Kemal amcanın bulduğu paçavralardan yaptığı, üzerimize doğru dürüst oturmayan kıyafetleri giyiyorduk. Abbas'la birlikte badem ağacının altına taşlarla vurarak sedir ağacından kazıklar dikip çadırı kurmuştuk ve sokağa çıkma yasağı başladığında altımız birden içine doluşuyor, birbirimize sokulup yatıyorduk, küçükler büyüklerin üzerindeydi. Yüksek sıcaklıklar, vücut ısısı, ter, havasızlık ve hareket edememek uyumayı olanaksız hale getiriyordu.

***

Sokağa çıkma yasağı biter bitmez yine askerî karakola koşuyordum, babama ne olduğunu öğrenmeye kararlıydım. Dört hafta boyunca her gün evlenme, sevdiklerini toprağa verme, ev yapma, hastaneye, işe ya da okula gitmek üzere köyden ayrılma izni alabilmek için oraya gelen yüzlerce köylüyle birlikte sırada bekliyordum. Bir avuç köylü, benim gibi tutuklanan ya da bilinmeyen bir yere götürülen sevdiklerinden haber almaya çalışıyordu. Her akşam babamın sağ

olup olmadığını dahi öğrenemeden eve dönüyordum. Bugün farklı olacaktı, karakola geldiğimde böyle dedim kendime.

Ebu Yusuf kuyrukta arkamdaydı. "Sen yeni ev yapma izni almaya çalışmıyorsun, değil mi?" diye sordu.

Sıcak boğucuydu. Hava açık lağımın, eşek boklarının ve toplanmamış çöplerin kokusuyla ağırlaşmıştı.

"O kadar aptal değilim," dedim.

Başını salladı. "Babandan hâlâ bir haber alamadın mı?"

"O hiçbir şey yapmadı."

"Ona acımasızca davrandıkları söyleniyor."

Önümdeki otuz kişiye baktım. Herhalde benden daha yakın oturuyorlardı. Sokağa çıkma yasağı olmasaydı karakolda uyurdum. "Sen neden buradasın?" diye sordum.

"Kendi ağaçlarımdan, büyük büyükbabamın diktiği, kuraklıkta ve savaşta yaşattığım kendi ağaçlarımdan kayısı ve portakal satın alma izni için."

"Umarım babam iyidir." Yere baktım.

"İyi olacak," dedi Ebu Yusuf.

"O güçlü biri değil."

"Babanı küçümseme. Senin bildiğinden çok daha mücadeleci olabilir."

"Ahmed," diye seslendi Abbas. "Buraya gel. Seninle konuşmam gerek."

"Ben yerini tutarım." Ebu Yusuf gitmemi işaret etti.

Abbas'ın kaşlarından ve çenesinden terler akıyordu. "Kemal amcayı dün gece tutuklamışlar."

"Ne için?"

"Bir teröriste yardım etmekten."

Ali onun evine de mi gitmişti? "Hangi teröriste?" diye sordum.

"Babamız," dedi Abbas. Gözleri kan çanağıydı.

Kendi başımıza kalmıştık.

***

Sokağa çıkma yasağından beş dakika önce tükenmiş bir halde çadıra geldim, babamızın nerede olduğu hâlâ bilinmiyordu. Sonraki altı hafta boyunca bütün gün, her gün sırada beklemeye devam ettim ama şansım yoktu. Artık okula gitmiyordum.

***

Berberin oğlu geldiğinde badem ağacımızın yanma yaktığım ateşin üzerinde pilav yapıp badem kavuyordum. Çabucak selamlaştık.

"Babamı dün serbest bıraktılar," dedi. "Sen babanın nerede olduğunu biliyor musun?"

"Biz hiç haber alamadık," dedim. "İki ay oldu."

"Babam seninle konuşmak istiyor." Gözlerime bakamıyordu. "Babanla ilgili."

Serbest bırakılmış bir siyasi mahkûmla görüştüğüm için cezalandırılmaktan korkuyordum. Ama babamla ilgiliydi. Nasıl gitmezdim?

***

Berber çadırının köşesinde oturuyordu, sol gözünün üzerinde bir bandaj vardı. Elleri sigara yanıklarıyla kaplıydı.

"Kusura bakma, ayağa kalkamıyorum." Berberin sesi konuşurken titriyordu.

"Babamdan haber mi getirdin?"

"Dror Gözaltı Merkezi'nde," dedi berber. "Necef Çölü'nde."

İçimde bir sevinç kabardı. "Yaşıyor mu?"

"Güç bela." Berber gözlerini indirdi. "Onu ziyaret etmeni istiyor. Onu oradan çıkarmalısın."

İlk kez hangisinin daha kötü olacağını düşündüm: Babamın öldürülmesi mi yoksa hayatta kalıp uzun süre işkence görmesi mi. Babamı öldürmedilerse, çöldeki yılanlarla akrepler bunu yapabilirdi.

Her gün askerî valinin karakoluna gittim ve Dror Gözaltı Merkezi'ne gidiş izni almak için yalvardım. Bir ay sonra, askerî vali bana izin verdi. Babama her şeyi itiraf etmem gerektiğini biliyordum. Yer değiştirmemiz için ısrar edecektim. Onun benim suçum yüzünden cezaevinde olduğu düşüncesi korkunçtu.

Abbas'la birlikte ağacımızın bademlerini satarak kazandığımız küçük parayla seyahatim için gereken altı otobüs biletini aldım. Abbas gelip gelemeyeceğini sorma zahmetine bile katlanmadı. Yeterli paramız olmadığını biliyordu.

8. Bölüm

Burasıyla ilgili söylentiler duymuştum sadece, sıcak öylesine kavurucuydu ki hiçbir şey yaşayamıyordu. Necef. Öğütülmüş cama benzeyen kumlar açık pencereden içeri giriyor, etime ve gözlerime çarpıyor, ağzımın kurumuş kenarlarına yapışıyordu.

Otobüs sonunda her köşesinde nöbetçi kuleleri olan yüksek dikenli tellerle çevrili cezaevinin yanında durdu. Bunaltıcı, leş kokulu otobüsten inmekten başka hiçbir şey isteyemeyeceğimi düşünüyordum ama beni bekleyen şeyi görünce cehenneme mi geldim, diye merak ettim. Dikenli tellerin üzerinde siyah kurukafalı levhada Arapça ve İbranice uyarı yazıları vardı: *Dikkat! Ölüm Tehlikesi!* İbranice numaradandı, burada tutulan Yahudi siyasi mahkûm yoktu. Vinil koltukta çok uzun zaman geçiren bacaklarım direniyordu ama onları acele etmeye zorladım, başım önümde, tüfekleri ve Alman çoban köpekleriyle etrafı gözetleyen nöbetçilerin yanından geçtim.

Siyah tulumlu belki bin mahkûm bu fırın gibi avluda çalışıyordu. Otobüs geldiğinde hiçbiri gözlerini kaldırıp bakmadı. Ben kaldırdım gözlerimi; bakmak zorundaydım, babam aralarında olabilir miydi? Ya onu tanıyamazsam? Her adamı hızla inceliyor, bir orta değer temel alarak boyunu tahmin ediyor, ortalamadan ikiden fazla sapması bulunanları bertaraf ediyordum, sadece orta

boylular benim babam olabilirdi. Bazıları kürekleriyle büyük çuvallara kum dolduruyor ya da beton blokları, yaptıkları büyük üç katlı binaya doğru çekiyordu, siyah tulumları cezalandırıcı güneşi içine çekiyordu. İnşaat iskelesinde çimento karıştıran, briketleri kaldıranların arasında babamı arıyordum.

Sıska, neredeyse iskelet gibi bir tutuklu küreğini kum yığınına gömdü ama kaldırmaya çalışırken bedeni sarsıldı, kumlar el arabasının önünde yerlere saçıldı ve yere devrildi. Orada öylece yattı, kimse umursamadan, ezilmiş bir kuş gibi.

Çalışma alanının yanında, dikenli tellerin içinde, üzerine hasırlar dizili, kenarları açık kocaman çadırlar dizili bir kümes daha vardı. Kapının dışındaki, yüzlerce Filistinlinin yerde oturup tutukluların adlarını okuyan bir askeri dinlediği bir alana koşturdum. Kadınlar ile çocuklar, ihtiyar erkekler ve benim gibi başka oğullar vardı, tek başlarına. Herkes beklerken, sırayla her tutuklunun adını okuyorlardı. Gölge yoktu. Su yoktu.

İki saat sonra asker, "Mahmud Hamid," diye seslendi. Gözaltı merkezine girerken nöbetçiler üzerime geldi. Birisi, "Kimi görmeye geldin?" diye sordu.

"Babamı, Mahmud Hamid." Yeryüzündeki on iki yılımın izin verdiğinden daha uzun boylu görünmeye çalışıyordum. Erkek olmaya çalışıyordum, korkusuz.

"Bu senin," dedi nöbetçi arkamdaki birisine İbranice. Adam metal detektöründen geçmemi işaret etti. uzi taşıyan bir nöbetçi kapıya doğru bana eşlik etti. Gözlerim loş ışığa uyum sağlarken korku bacak kaslarımı eritiyordu. İçeride, nöbetçiler duvara dayanmış duran çıplak erkekleri elleriyle yokluyordu.

"Soyun," dedi benim nöbetçim.

Kollarımı hareket ettirdim. Mekanik bir şekilde annemin önceki gün kullanılmış bir çarşaftan diktiği gömleği çıkardım. Saatlerce

köy meydanındaki çömlekleri karıştırmıştı uygun düğmeler bulmak için. Günün geri kalanını elleriyle dikerek geçirmiş, düğme delikleri için siyah iplik kullanmıştı. Nöbetçi lastik eldivenli elini uzattı, gömleği elimden kaptı ve pis yere fırlattı.

"Her şeyi çıkar."

Sandaletlerimi, pantolonumu ve iç çamaşırlarımı çıkardım, gömleğimin yanına koydum ve nöbetçinin önünde gözlerim yere yapışık çıplak durdum.

"Duvara dayan."

Titreyerek öne doğru eğildim.

"Başını salla."

Başımı salladım.

Nöbetçi eldivenli parmaklarıyla saçlarımı karıştırırken soluğundaki sigara kokusu midemi bulandırıyordu. Başımı arkaya bastırıp ağzımla burnuma fenerini tuttu. Gözlerimi kapattım. Burnuma ve kulaklarıma madeni bir sonda sokulunca ağzıma kan tadı geldi. Ne arıyordu? Bağırmıyor, sızlanmıyor ya da yalvarmıyordum. Eldivenli eller vücudumdan aşağı doğru, popoma ve nöbetçinin iki yana ayırdığı bacaklarıma indi. Gözlerimi sımsıkı kapattım ve babamı düşündüm. Babam benim yüzümden buradaydı. Onu tekrar görebilmek için her şeye katlanırdım. Ona ne kadar üzgün olduğumu söylemek için.

"Domal."

Nöbetçi kaba etlerimi ayırdı ve alet rektumuma girerken acıyla içimi çektim. Soluğumu tuttum. Alet bağırsaklarımı kazırken gözlerim yaşardı. İnlememek için tek yapabildiğim buydu. Alet içimde daha da derinlere kayıyordu. Nöbetçi sonunda aleti çıkardığında kulaklarım alev alevdi.

Aşağılanmış ve çıplak bir halde, benden çok büyük olmayan nöbetçinin önünde duruyordum o giysilerimin her bir milimetresini incelerken.

"Giyin." Giysilerimi ayaklarımın dibine fırlattı.

Ziyaretçilerle dolu ona on metrelik bekleme odasında kimse kimsenin gözlerine bakmıyordu. Hepimiz buraya gelebilmek için neler yaşandığını biliyorduk ve utanıyorduk. Beton zemine çömelmiş kadınların kırışık yüzlerini peçeleri örtüyordu. Derileri meşin gibi, yırtık pırtık cellabiyeli ve kefiyeli erkekler duvarlara dayanmış duruyordu. Anne babalar ağlaşan, bağrışan ve birbirlerini itip kakan çocuklarını boşuna eğlendirmeye çalışıyordu. Köşede durdum ve insanları saydım. İki yüz yirmi dört. Kırk dördünün beş yaşın altında olduğunu tahmin ettim; altmışı on dokuz-elli dokuz arasıydı, elli ikisi de altmışın üzerindeydi. Çöl yazı ve insan kalabalığı odanın havasını çalıyordu.

Saatler sonra, bir nöbetçi beni içinde telefon olan cam bir bölmeye götürdü. İki nöbetçi siyah tulumlu, elleri zincirli bir adamın odaya girmesine yardım etti. Ruhum söndü. Babam bana doğru topallayarak geliyordu. Askerler ailemizin evine dalıp onu dövdüklerinde midemde bir delik açılmıştı. Şimdi o delik iki kat büyümüştü.

Burnu irileşmişti ve sola doğru eğrilmişti. Sol kaşı ve elmacık kemiği sağdakilerden daha büyüktü. Kaçmak istiyordum. Bayılacaktım. Ama babam camın öbür tarafındaki iskemleye oturup telefonu kaldırdığında ben de aynısını yaptım. Gözlerini yerden hiç ayırmıyordu. Kafa derisi yara kabuklarıyla kaplıydı. Bir zamanların ipek saçları gitmişti.

"Acımıyor," dedi.

"Nasılsın?" Gırtlağımdaki yumru konuşmamı zorlaştırıyordu. Diğer aileler de cam pencerelerde toplanırken gözlerim odada gidip geliyordu.

"Elhamdülillah," diye yanıtladı babam alçak sesle. Allah'a şükür. Ne diyebilirdim?

"Annen nasıl?" Babamın başı hâlâ öne eğikti.

"Gelmek istedi ama çok pahalıydı."

"Beni böyle görmediğine memnunum."

Gözlerimi ovuşturdum.

"Ne olduğunu öğrenen var mı? Allah'ın üzerine sana yemin ederim ki ben bir şey yapmadım." Babamın sesi çatladı ve derin bir soluk aldı. "Bu büyük bir hata." Devam etmek için mücadele ediyordu. "Ama korkarım İsrailliler gerçeği bulmak için acele etmeyecek. Bir tutuklu hiçbir suçlama olmadan dört yıldır burada. Annenle senin bir yıl ya da daha fazla ailenin geçimini sağlamanız gerekebilir. Allah izin verirse, daha çabuk serbest kalırım ama kendimizi en kötüsüne hazırlamalıyız." Soluk almakta zorlanıyordu.

"Bir yıl mı?"

"Daha uzun süre de tutabilirler, suçlu olmasam bile. Beni herhangi bir şeyle suçlamaları gerekmiyor."

Ahize terli elimden kaydı. Tekrar kulağıma götürdüğümde, Babam, "Ben..." dedi.

Solumda beş küçük çocuğu bacaklarına yapışmış kadın ağlamaya başladı. Sağımda, ihtiyar bir adam yüzünü elleriyle kapattı.

"Bu benim suçum," diyerek sözünü kestim babamın, sesim bir fısıltıydı ancak.

Babam ilk kez başını kaldırıp baktı. "Anlamadım."

Duraksayarak, anlatmak için bunca yolu geldiğim hikâyeye başladım. Konuşurken utançtan babamın yüzüne bakamıyordum. Babam cama yaklaştı. Soluğum beni terk etti.

"Ahmed, oğlum, sen daha on iki yaşındasın. Ben değil sen olduğunu tek bir kişiye bile söylemeyeceğine söz ver bana. Annene bile söyleme."

İtirafıma başladığımdan beri ilk kez göz göze geldik. Bir güvercin kadar beyazdı.

"Neden benim suçumun cezasını sen çekesin?"

"Seni hapse atarlar." Babanın yüz kasları gerildi. "Eğer bunu yapmazlarsa başkaları da kurtuluş mücadelesinde küçük oğullarını öne sürebilir. Onlar aptal değil. Buradaki sen olsaydın ben daha fazla cezalandırılırdım."

"Ama sorumluluğu üstlenmeliyim."

"Bir baba olarak benim görevim seni korumak." Göğsüne vurdu. Elleri sigara yanıklarından benek benekti. "Ailesini savunamayan erkek bir hiçtir. Hayatın için bir şeyler yapacağına söz ver bana. Bu savaşın içine çekilme. Beni gururlandır. Hapiste olmamın hayatını mahvetmesine izin verme. Annene en iyi şekilde yardım etmelisin. Tek başına yaşama deneyimi yok. Artık ailenin erkeği sensin."

"Böyle şeyler söyleme lütfen. Çok yakında eve döneceksin." Sanki bir kuyunun dibine doğru düşüyordum. Tutunacak hiçbir şey yoktu.

"Hayır, dönmeyeceğim." Gözlerime baktı. "Benim rolümü üstleneceğine söz ver."

"Yapabilir miyim bilmiyorum."

"Senin de oğlun olunca birisini kendinden daha çok sevmenin ne demek olduğunu anlayacaksın." Babamın sesi çatladı. "Senin acı çektiğini görmektense göğsüme bir hançer saplarım daha iyi. Askerler kim bilir sana neler yapar?" Gırtlağını temizledi. "Beni ziyarete gelerek paranı harcama. Ailene bakmak için kazandığın bütün paraya ihtiyacın olacak. Herkese isteklerimi anlat. Yazışabiliriz. Ben iyi olacağım. Suçluluk duygusunun yüreğine sızmasına izin verme çünkü bu bir hastalıktır, kanser gibi, geride bir şey kalmayıncaya kadar seni yiyip bitirir."

"Biz sensiz ne yaparız?"

"Annen ile kardeşlerinin sana ihtiyacı olacak. Bana [illegible] için bir şeyler yapacağına söz ver. Sana söyleyecek o kadar çok şeyim var ki." Sesi boğuldu. "Sadece birkaç saniyemiz kaldı." Hızlı konuştu. "Babamın mezarına git. Oradaki çiçekleri her cuma sula."

Telefon kesildi. Elimi kaldırıp cama dayadım, babam da öyle yaptı. Bir nöbetçi onu çekip yerinden kaldırana dek, bir an öyle durduk. Babam çok zayıftı, üniforması üzerinden dökülüyordu. El salladı ve nöbetçi onu alıp götürdü. Arkasına bakmadan kapıdan geçip kayboldu.

Orada durdum, bir şey olmasını umuyordum. Nöbetçinin onunla birlikte geri gelmesini, bir yanlışlık olduğunu, onun salıverildiğini söylemesini. Etrafımda herkes ağlaşıyordu. Solumda ağlayan beş çocuk, babalarına el sallayarak vedalaşıyordu. Kıyafetleri yırtık pırtıktı, karınları şişti.

Babam serbest bırakılana kadar ona Sara'yı ya da evimizi söylemeyeceğime dair anneme söz vermiştim.

"İçerideyken yapabileceği hiçbir şey yok." Son derece kararlıydı.

Şimdi onun haklı olduğunu anlıyordum; babam Sara'nın ölümüne nasıl dayanabilirdi?

Anladım ki cesaret korkunun yokluğu değildi, bencilliğin yokluğuydu; bir başkasının çıkarını kendi çıkarının önüne koymaktı. Babam hakkında yanılmıştım. O bir korkak değildi. Biz onsuz nasıl yaşayacaktık?

9. Bölüm

Okuldan sonra Abbas'la annemizin istediği bir şeyi almak için köy meydanına gittik. Eşek arabalarının, sepetleri kafalarında kadınların yanından geçiyorduk ama bizi gören köylüler geri çekiliyordu, köyde kasıla kasıla yürüyen askerleri gördüklerinde yaptıkları gibi.

Meydanda, taze kayısılar ile elmalar güneş ışığında parlıyordu. Koyunlar meliyor, kuzular mızırdanıyordu. İki çocuk hareketli resim kutusuna bakıyordu.

Kahveye doğru döndük ve köydeki tavla turnuvasını kazandığım günü düşündüm. Babam kahvedeki herkese çay ısmarlamıştı; hesabını kapatması bir yıl sürmüştü. Radyo bangır bangır Ürdün'deki son haberleri veriyordu ama durup dinlemedim.

Bakkalda, Abbas'la kasanın durduğu tezgâhın arkasındaki rafları taradık. Arap kahvesi, çay, sardalya konserveleri, zeytinyağı şişeleri. Rafların altında, yerde üstlerinde bulgur, irmik ve pirinç yazılı çömlekler duruyordu. Bakkala arkamızdan üç asker girdi.

"Bir torba pirinç alabilir miyim, lütfen, hocam," dedim, "babamın hesabına yaz."

"Onun hesabı iptal edildi," dedi dükkân sahibi askerlere bakarken. Sonra eğilip bize, "Çok üzgünüm," diye fısıldadı. Onunla tartışmaya kalkışmadım ama biraz pirinç bile alamıyorsam nasıl evin erkeği olacaktım ki?

Abbas'la birlikte ellerimiz bomboş dükkândan çıktık, önceki gün en son pirinçleri de yediğimizi biliyorduk. Başka hiçbir şeyimiz yoktu.

Babalar ile oğulları gittiğim her yerdeydi. Kendimi babamla ilgili şeyler düşünmekten alıkoymak için matematik oyunları oynuyordum. Meydana her gün gelen köylülerin sayısını tahmin ettim. Her gün kaçının kahveye geldiği, kahvenin ve dükkânın açık olduğu saatler, insanların köy kuyusunu kaç kere kullandığı gibi denklemi etkileyen faktörleri düşündüm.

***

Çadır, benim için yıkımın simgesiydi. Hep sineklerle, sivrisineklerle, karıncalarla ve farelerle doluydu. Böcekler uyurken ağızlarımızı buluyordu. İçeri girmek için kapağı kaldırdım ama giremeden annem dışarı çıktı. Elinde bir mektup vardı.

"Ne diyor bu?" Mektubu elime tutuşturdu. Yanımda duran Abbas benimle birlikte okumaya başladı.

Sözcükler sıcak hava dalgaları gibi kâğıttan yükseliyordu. Gözlerimi kapattım. Bir yanlışlık olmalıydı. Bir kez daha okudum. Hayatımda ilk kez annem okuryazar olmadığı için Allah'a şükrettim. Elle yazılmış tek bir cümlesi bulunan Arapça bir hazır mektuptu. *Tutuklu Mahmud Hamid on dört yıl hapis cezasına çarptırılmıştır.* Abbas'a baktım. Yüzü kireç gibi olmuştu.

Kâğıdı buruşturdum ve sol elimde ezdim. Kıvrık kenarı derime gömüldü.

"Babanla mı ilgili?"

"Evet."

"Yaralanmış mı?"

"Hayır." Buruşmuş mektubu göğsüme bastırdım.

"Eve ne zaman döneceğini mi söylüyor?"

"Hayır." Abbas'la gözlerimiz birleşti. Konuşmamasının gerçek nedenini biliyordu.

"Cezasıyla mı ilgili?"

Şakaklarım zonkluyordu.

"Cezasıyla ilgili, değil mi?" Hemen yanıt vermeyince annem mektubu kaptı, kırışıklıklarını düzeltti ve sanki okuyacakmış gibi gözlerini dikti. Abbas'ın gözlerinin içine baktı. "Ne dediğini söyle bana."

Abbas suskun kaldı.

On dört yıl. Bu yuvarlak hesap 730 hafta ediyordu. 5.113 gün, 122.712 saat, 7.363.720 dakika, 441.824.200 saniye.

Hangi sayı süreyi en az gösterirdi? Uzun, derin bir soluk aldım ve sakin bir sesle konuşmaya çalıştım, "On dört yıl."

"On dört yıl mı?" diye tekrarladı. Yüzü küle dönmüştü.

"Evet."

"Bunu bize nasıl yaptı? Ailesi olduğunu nasıl unuttu? Siyasete karışmamakla ilgili onca vaazdan sonra nasıl hayatlarımızı tehlikeye attı?"

"Hayır, anlamıyorsun." Sözcükler gırtlağıma yapıştı. "Suçlu olmasa da ona ceza verebilirler."

Annem derin bir soluk aldı. "Silahlar kendi kendilerini mi gömdü?"

"Onlar gömmüş olabilir," dedi Abbas.

Elimin tersiyle alnımda biriken terleri sildim. Siyah cezaevi tulumuyla, hayvan gibi zincire vurulmuş babamın görüntüleri zihnimi doldurdu. O kümeste, kavurucu güneşin altında kum taşımak zorunda olduğunu düşündüm. Ya hayatta kalamasaydı? Bu ölüm gibi değil demeye çalıştım kendime. Sadece on dört yıldı. Aklıma korkunç senaryolar gelmeye başladı: Baş aşağı asılı babamı sigaralarıyla yakıyorlar, sakatlanana kadar muz pozisyonunda[4] iskemleye zincirliyorlar. Gerçek olduklarını bildiğim bütün o hikâyeler.

"Haklısın." Annem başını salladı. "Baban asla böyle bir şey yapmazdı." Sonra dizlerinin bağı çözüldü. Abbas'la onu yakaladık ve oturttuk. İnleyerek kırışıklarla dolu yüzünü kalın kollarına gömdü. Acısı beni korkutuyordu.

"Ne yapacağız? Söyle bana!"

"Ben size bakarım," dedim.

"Ne yaparak?" Sesi boğuktu çünkü başı ellerinin arasındaydı.

Yüreğimin ağırlaştığını hissediyordum. "Yahudiler için ev yapacağım." Başka ne yapabilirdim? Yine iki arada bir derede kalmıştım.

"Bunu yapmana nasıl izin veririm?" diye sordu. "Sen daha çocuksun."

"İyi şeyler seçim yapmayı zorlaştırır. Kötü şeyler seçenek bırakmaz." Neden Yahudiler için çalıştığını sorduğumda babamın verdiği yanıtı tekrarlamıştım. "Göreceksin. Ekmeği aslanın ağzından almayı öğreneceğim."

---

4 İsrail'in Filistinlilere uyguladığı işkence yöntemlerinden biri. Tutsağın belinin altına bir iskemle yerleştirilir. Kollarıyla bacakları iskemlenin altında bağlanır. Tutsağın sırtı bükülür ve büyük acı çeker. (ç. n.)

Annemin gözleri yaşardı. "Allah her soluğunu ve her adımını mübarek eylesin."

"Ben de çalışırım," dedi Abbas.

Annem başını salladı. "Sen çok küçüksün."

"Birlikte çalışırsak kolay olur." Abbas bana gülümsedi.

"Yarın çalışmaya başlıyorum," dedim kararlılıkla. Ona daha pirinçleri söylemediğimi fark ettim: Bu gece bir şey yemeyecektik. Erkek olmak göründüğünden daha zordu.

"Ben de," dedi Abbas.

"Sen daha on bir yaşındasın," diye anımsattı annem ona.

"İyi şeyler seçim yapmayı zorlaştırır, kötü şeyler seçenek bırakmaz," diye tekrarladı Abbas küçük bir sırıtışla.

***

Ertesi sabah annem su kaynatmak için çadırdan dışarı çıktı ve çadırın yanında bir torba pirinç buldu. Ebu Halil, bakkalın sahibi kendini tehlikeye atıp biz uyurken getirmiş olmalıydı. Annem bize kuyu suyuyla ve bütün hafta kullandığı çaylardan çay yaptı. Soğumasını beklemeyelim diye sürahiyi alıp çaylarımıza soğuk su ekledim. Abbas'la çaylarımızı başımıza diktik ve tepeden aşağı koşturduk.

Köyün girişinde bizden başka kimse yoktu. Babamın Yahudilerle tesadüfen çalışmaya başladığını söylediğini hatırlıyordum. Moşavda portakal toplama işine gitmek için bir sabah erkenden uyanmıştı. Yahudi işçilerle dolu bir kamyon gelirken girişte bekleyen bir tek o vardı. Moşavın kamyonu sanarak elini kaldırmıştı. Kamyon durduğunda sürücü inşaat işçileri olduklarını ve ucuza çalışan, güçlü Arap işçilerini kullanabileceklerini söylemişti. Babam denemeye karar vermişti.

Motorun sesini duyunca Abbas'la yolun ortasına çıktık. Kamyon üzerimize geliyordu. Aldırmıyordum. Onu durdurmak için ne gerekiyorsa yapacaktım. Birkaç metre önümde sürücü frenlere asıldı ve kamyon yolun kenarına doğru kaydı. Abbas kollarını açarak kamyonun önüne geçerken ben de sürücünün penceresine koştum.

"Lütfen bizi işe al." Bütün gece İbranice neler söyleyeceğimin provasını yapmıştım kafamda.

"Siz çocuksunuz." Sürücü bizi baştan aşağı süzdü.

"Gücümüz kuvvetimiz yerinde."

"Çekilin yolumdan." Sürücü korna çaldı.

"Bugün bedavaya çalışırız. İyi değilsek bize para ödeme. Lütfen, bize bir fırsat ver."

"Bedava mı?" Sürücü kaşlarını kaldırdı. "Bu işin ucunda ne var?"

"Babam çalışamıyor. Ailemiz kalabalık." Derin bir soluk aldım. "Paraya ihtiyacımız var."

"İyi değilseniz, köye kadar yürümek zorunda kalırsınız."

"Pişman olmayacaksın."

"Oldum bile." Sürücü arkaya, diğer işçilerin yanma geçmemizi işaret etti. Abbas'la yük bölümüne tırmandık. Esmer tenli işçiler solda, açık tenli işçiler sağda oturuyordu.

"Siz ne yaptığınızı sanıyorsunuz?" diye sordu esmer tenli bir işçi ağır Arap aksanlı İbranicesiyle.

"Çalışacağız," dedim Arapça.

"Bu ülkede biz İbranice konuşuruz," dedi esmer tenli. "Arapları ve Arapçayı sevmeyiz."

Abbas karşılık vermek için ağzını açtı. Kendini ve başkalarını savunmaktan korkmazdı ve bu yüzden okulda pek çok kavgaya karışmıştı. Elini bütün gücümle sıktım ve gözlerinin içine baktım.

Abbas'la ikimiz köşeye geçtik ve kamyon hızla köyden ayrıldı. Bütün gözler pis pis bize bakıyordu, sanki haşereymişiz gibi. Yalnız kaldığımız ilk saniyede Abbas'a ne olursa olsun karşılık vermemesi için yemin ettirdim. Bunun onun için ne kadar zor olacağını biliyordum ama aynı zamanda ailemizin refahının bize bağlı olduğunu da biliyordum. Bana söz verdi, yüzümü kara çıkarmayacağını biliyordum.

10. Bölüm

Mola verdiğimizde Rusya, Romanya, Transilvanya ve Litvanya'dan gelen Aşkenaz Yahudisi bir grup zeytin ağacının altında oturuyor, anlamadığım bir dilde konuşuyorlardı. Okulda İbranice öğrenmiştik ama bu o değildi. Çoğunun güneşin altında çizgilere dönüşen açık renk gözleri vardı, açık tenleri de parlak kırmızıya dönüyordu. Bizim patronlarımızdı onlar. Ağaçların altındaki gölgeliklerden ya da yaptığımız binaların içinden bize talimatlar veriyorlardı.

Bir başka zeytin ağacı kümesinin altında Irak, Yemen, Cezayir, Libya ve Fas'tan gelen Sefarad Yahudileri oturuyordu. Çay, kahve içiyor, birbirleriyle Arapça konuşuyorlardı. Iraklı, Yemenli'ye Aşkenazların Yiddişçe konuştuğunu söyledi. Sanırım Sefaradlar sadece Aşkenazlar tarafından anlaşılmak istemediklerinde Arapça konuşuyordu. Aşkenazlar buharlar saçan Sefaradlara güldü. "Yeterince sıcaklamadınız mı?" Ruslar onların kahvelerini işaret ediyordu. Aşkenazlar sıcağı anlamıyordu.

Abbas'la ikimiz molada da çalışıyorduk.

"Robot kardeşler!" Asıl patronumuz Polonya Yahudisi Yossi yanına gelmemizi işaret etti. İşi bırakıp dinlenmediğimizi görünce bize bu lakabı takmıştı.

Abbas bana baktı. Gözleri güvensizlikle doluydu. "Sorun yok," diye güvence verdim ona. Yossi yarı yolda bizi karşıladı. İkimiz birden o kadar ufaktık ki onun gölgesine sığabiliyorduk.

"Fikrimi değiştirdim. Tam Arap ücretini hak ediyorsunuz. Ama şunu bilin: Birinizin kaytardığını görürsem bunu değiştirebilirim."

Tam Arap ücretiyle ne kastettiğini merak ettim. Babamın kazandığının binde birini bile kazanmıyorduk ki. "Seni hayal kırıklığına uğratmayacağız," dedim.

Abbas'la birlikte el arabasını, yola park etmiş kamyona yüklü briketlerle durmaksızın dolduruyor, inşaat alanına getirip boşaltıyorduk. El arabasını birlikte itiyorduk çünkü diğer işçilerin yarısı kadardık. Sırtım ağrıyordu. Elbiselerim tere batmış, toz toprak içinde kalmıştı. Sıfırdan villalar yapıyorduk. Abbas'la başladığımız hafta birinci katı bitirmiştik, ikinci katın da üçte ikisi tamamlanmıştı.

Güneş kavuruyordu. Briketleri el arabasına doldururken Abbas durup ellerini beline bastırdı ve inledi.

"İyi misin?" Yüzündeki acıyı görebiliyordum. Yaşlı bir adam gibi görünüyordu, on bir yaşındaki bir çocuk gibi değil.

"Sırtım eğilmekten tutuldu."

"Dik dur. Tuğlaları sana vereceğim. Onları el arabasına yerleştir yeter." Eğilip tuğlaları Abbas'a vermeye başladım. El arabası dolunca duvarcıya götürdük. Sefaradların yanından geçerken Iraklı'yla göz göze geldim.

"Ne bakıyorsun?" diye sordu Iraklı ağır Arap aksanlı bir İbraniceyle. Yıllardır içtiği çaylarla kahveler dişlerinde izlerini bırakmıştı. Metrelerce öteden bana kollarını sallıyordu, sanki boynumu büküp kırıverecekmiş gibi. Gözlerimi indirdim ve el arabasını ittim.

"*Ben Zona*." Orospu çocuğu. İsrailliler neredeyse hep Arapça küfür etse de Iraklı bana İbranice küfür etmişti. Öğlen yemeğinde hepimiz kamyonun arkasından kese kâğıtlarımızı aldık ve her za-

manki yerlerimize çekildik. Abbas'la ikimiz yalnız yiyorduk. Iraklı ile Yemenli, yemeden önce pilavlarını parmaklarıyla top haline getiriyordu. Aşkenazlar çatal, bıçak, kaşık kullanıyordu. Annem, Abbas'la benim için torbaya bir parça pide, pilav ve badem koymuştu.

"Al." Abbas'a pideyi uzattım. İkiye böldü ve büyük parçayı bana verdi. "Hayır, sen al." Ona uzattım ama almadı. "Lütfen, Abbas. Eğer yemezsen fırlatıp atarım." Atacakmışım gibi yaptım, son anda yakaladı. Küçük parçayı aldım ve pilav torbasını aramıza koydum, böylece pide parçalarını kaşık gibi kullanabilecektik. Yemeğimizi bitirdiğimizde Aşkenazlar ile Sefaradlar torbalarını çöplerle birlikte attı. Ben torbayı katlayıp cebime koydum, böylece annem ertesi gün de kullanabilecekti.

Her gün inşaattan ayrılmadan önce, Abbas'la hep çöplüğe gidiyorduk. Dün eski bir gömlekle radyo aküsü bulduk. Birkaç gün önce plastik bir oyuncak araba bulmuştuk. Kendimizi çekirge saldırısının ardından düşen zeytinleri yiyen leşçil hayvanlar gibi hissetsek de bu bizi durdurmuyordu. Yahudilerin bütün yol boyunca, çöplerini toplamamıza gülmesine aldırmıyorduk.

En kötüleri Iraklı'ydı. Nedenini bilmiyordum. Onu indirmek için evinin önünde durduğumuzda her yaştan en az on beş çocuk etrafta koşturuyordu, pis ve bakımsızdılar. Hamile karısı saçında bigudileri ve eksik ön dişiyle dışarı çıkıyordu. Bir Arap villasında oturuyorlardı; bir zamanlar beyaza boyalıydı ama artık çamur rengiydi. İplerde çamaşırlar asılıydı, avlu çöplerle doluydu, bahçeleri yabani otlar bürümüştü.

Güneş batı ufkunda alçalmaya başladığında Yossi köyümüzün dışındaki yolda durdu ve kamyondan atladık. Ağrılar içinde çadırımıza yürüdük. Sırtımdaki ve boynumdaki tutulmuş kaslar yüzünden bacaklarıma vurulmuş zincirleri sürüklüyormuş gibi yalpalayarak yürüyordum.

Annem, babama Abbas'la ikimizin iş bulduğunu haber vermek için bana mektup yazdırdı. Bizim iyi olduğumuzu düşünmesinin önemli olduğunu söylüyordu. Babam yanıtında okula devam edebilmemizi dilediğini yazdı. Büyük bir üzüntüyle bunun mümkün olmadığını yazdım.

11. Bölüm

Ellerimdeki katran çıkmıyordu. Su işe yaramayınca kumları kullandım, babamın öğrettiği bir yoldu bu. Tepeden yukarı çıkan ayak seslerini duyduğumda derimi yüzüyor olabileceğimi düşünmeye başlamıştım.

"Ahmed," diye seslendi Muhammed öğretmen.

Utanarak ellerimi arkama sakladım.

"Okula gitmemen olacak iş değil."

Ne yapmamı istiyordu?

Gelip bir metre ötede durdu. "Yeteneklerine sırtını dönme. Hayatta sana kılavuzluk edecek fenerler olmalarına izin ver. Önüne engeller çıktığında yeteneklerinin ışığına bak." Çenemden tutup yüzümü kendisine çevirdi. "Senin kaderinde büyük şeyler var."

Bakışlarından kaçamıyordum. "Başka seçeneğim yok."

"Her zaman başka bir seçenek vardır."

"Bütün gün çalışmak zorundayım." Başımı müthiş sevecen bakışlarından kaçabilecek kadar çevirdim.

Üçüncü sınıfı bitirdiğim günü hatırladım. Sınıftaki küçük törende, Muhammed öğretmen her öğrenciye diploma vermişti. Sonrasında beni tekrar çağırmıştı.

"Bu belge sınıfın en iyi öğrencisi için." Elimi sıkıp yanaklarımdan öpmüştü. "Bu oğlana dikkat edin. Halkımızın gururu olacak." Babam işaret ve orta parmaklarıyla zafer işareti yapmıştı.

***

"Sana ders vermek isterim," dedi Muhammed öğretmen. "Her gün işten sonra. Bu akşam başlayalım. Bir şeyler yedin mi?"

"Evet," diye yalan söyledim. Açlıktan ölüyordum.

"Şimdi evime gel. Sokağa çıkma yasağına kadar iki saatimiz var."

Öğretmenin evine yürürken ayağımdaki açık yaralar her adımda canımı yakıyordu. Mutfak masasına oturduk.

"Sana yiyecek bir şeyler vereyim mi?" diye sordu.

"Hayır, teşekkürler," dedim. Ona yük olmak istemiyordum. Midem guruldadı ve yumruğumu karnıma bastırdım.

Yazı tahtasına bir matematik problemi yazıp bana uzattı. Elim güçsüzleşmişti ve iskeleye sıcak katran taşımaktan yanmıştı ama umurumda değildi. Muhammed öğretmen gibi bir insan bana inanıyorsa, ne gerekiyorsa yapardım.

12. Bölüm

Tepemde bir gölge belirdi. Bir asker olmalıydı, artık bizi kimse ziyaret etmiyordu. Abbas korkudan yanıma sindi. Yavaşça döndüm.

"Kemal amca," dedim. Serbest bırakılmıştı. Yanakları içeri çökmüş, omuzları düşmüştü. Topallıyordu.

"Ne oldu?" Abbas başını salladı.

"Düştüm."

Elindeki bastonu o zaman fark ettim.

"Bileğimi burktum."

Bilekleri sargılıydı.

Fadi ile Hani çadırın önündeki toprağa oturmuş, mermi kovanlarını karşılaştırıyordu.

"Burada ne arıyorsun?" diye sordum. "Seni geri gönderebilirler."

"Seni görmem gerekiyordu."

Bugüne kadar ne Abbas ne de ben amcamla erkek erkeğe konuşmuştuk. Haftada en az üç kez tavla oynamaya ya da babamla nargile içmeye gelirdi. İsrail devleti kurulmadan önce, Filistin'de seyahat edebildikleri günleri konuşurlardı. Babam ile Kemal amca verimli tarım arazilerine bitişik kumsallarıyla Akdeniz'in kıyı ova-

larını konuşurdu. Sıradağlarını. Irmakları ve bütün yıl yeşil kalmasını sağlayan bol yağmurlarıyla Celile'yi. Batı Şeria'nın kayalık dorukları ve verimli vadileriyle sıra sıra tepelerini.

Abbas'la Filistin'i bölgelere ayıran bir harita yapmış, onların seyahatlerini üzerine çizmiştik: Akka, Hayfa, Yafa, Gazze, Taberiye, Baysan, Nasıra, Cenin, Nablus, Ramallah, Kudüs, El Halil, Beer Şeva, Tulkarim, Ramla ve Safed. Babam ile Kemal amca altı yüzden fazla Filistin köyünün ya da çeşitli kentlerin herhangi birinden söz etse haritada işaretliyorduk.

Filistin'in gelini Yafa, konuşmalarının büyük bölümünü işgal ediyordu. Bu konuşmalardan Abbas'la on dokuzuncu yüzyılın ortalarında Filistinlilerin Yafa portakalı olarak da bilinen Şamuti portakalını nasıl ürettiğini öğrenmiştik. Büyük bir liman olan Yafa, 1870'e kadar başka malların yanı sıra bu portakalların otuz sekiz milyonunu ihraç etmişti.

Babam, Yahudilerin Yafa'nın yanına, kum tepelerine yaptığı kentten, Tel Aviv'den de söz ediyordu. Babamın övgüyle konuşmadığı tek yer ne yazık ki hâlâ bir çöl olan Necef Çölü'ydü.

Önümüzde duran adam, gülmeyi seven ve büyük maceralarını anlatan Kemal amcamıza uzaktan yakından benzemiyordu. Onu böyle görmek kolay değildi. Evimizin reisi olarak babamın yapacağı şeyi yaptım. "Bizim için yaptığın her şeye minnettarız." Kuyu suyuyla doldurduğum tavayı Abbas ateşe koydu. "Ama senin on kişilik bir ailen var."

"Yardım etmek istiyorum," dedi.

Yetişkin gibi konuşmaya çalışıyordum. "Seni geri gönderirler."

Kemal amcanın gözleri etrafı tarıyordu. Sesini alçalttı.

"Babanız ne durumda?"

"Mektuplarında iyi olduğunu söylüyor. Nöbetçilerden birinin onu şarkı söylerken duyduğunu anlattı. Ona bir ud getirmişler ve onları eğlendiriyormuş."

Su kaynamaya başlayınca Abbas içine pirinçleri attı.

"Evet, zavallı nöbetçiler için çok zor olduğuna eminim. Siz nasılsınız?"

"Abbas, Fadi ile Hani'yi içeri götür." Çadırı işaret ettim ve Abbas hemen söylediğimi yaptı. Biz ekip olarak iyi çalışıyorduk.

"Allah'ın inayeti üzerinde olsun, Kemal amca," dedi Hani içeride kaybolmadan önce. Fadi dışarıda kalmış, gözlerini Kemal amcaya dikmişti.

"Git!" Abbas onu içeri itti ve yanıma döndü.

"Siz nasılsınız çocuklar?" diye sordu Kemal amca.

"Ben iyiyim," diye yanıtladık Abbas'la aynı anda.

"Büyük haksızlık," diye fısıldadı. "Babanız için korkuyorum. Hapishane..."

Parmağımı dudaklarıma götürdüm. Allah korusun, ya annem ya da kardeşlerim duyarsa? "Daha sonra konuşalım."

Eğilip, "İnsan haklarını hiç takmıyorlar," diye fısıldadı. "Ben ne yapabilirim?"

"Senin kendi ailen var," dedim.

"Siz de çadırda yaşıyorsunuz," diye ekledi Abbas.

"Babanı serbest bırakmayacaklar. Kimin silahlarıydı onlar? Bu tepeyi ele geçirmek için mi onları gömdüler? Yeterince keskin nişancı kuleleri var." Kemal amca başını salladı.

Pilavı ateşten aldım. "Daha sonra konuşalım."

"İstediklerini yapıyorlar," dedi.

"Lütfen. Şimdi değil." Becerebildiğim en abartılı şekilde başımla çadırı işaret ettim.

"On dört yıl." Başını salladı.

Annem elinde Nadya'nın ateşini düşürmek için kullandığı ıslak bezlerle çadırdan çıktı. Nadya bütün gece defalarca bilincini kaybetmişti, ateşten yanıyordu. Fadi ile Hani'ye, daha da kötüsü Abbas'la bana da bulaşırsa ne olacaktı? Hastalanmayı kaldıramazdık.

Abbas anneme pilav tenceresini uzattı.

"Sokağa çıkma yasağına dakikalar kaldı," dedim.

Kemal amca yere baktı. "Bu sizin için korkunç olmalı."

"Ne yapıyorlarmış ona," diye sordu başını kaldırmadan, "baban anlattı mı?"

Bunu konuşmak istemediğimi neden anlamıyordu? "Anneme bakmam gerek..."

"Nasıl görünüyordu?"

Babamın hayvan gibi zincirlere vurulmuş görüntüleri gözlerimin önüne üşüştü. Kemal amca elleriyle gözlerini kapattı.

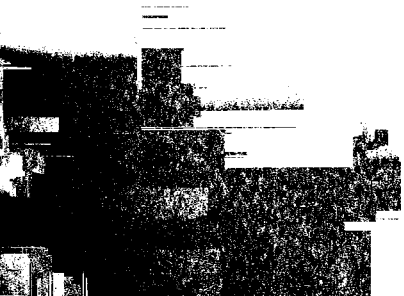
"Yardım etmek istiyorum." Yüz kasları gerildi ve bedeni sarsılmaya başladı. "Lütfen, beni bağışlayın. Gerçekten. Çok üzgünüm. Özür dilerim." Gözleri yaşlarla doldu. Dönüp tepeden aşağı inmeye başladı.

"İyiyiz biz," diye seslendim arkasından. Ama değildik. Hani'ye nasıl ayakkabı alacaktım? Zaten küçülmüş sandaletinin ucuz tokası kopmuştu ve iki haftadır yayınayak dolaşıyordu. Ev yıkıldığından beri kimse karnı doyana kadar yemek yememişti; açlık peşimizden hiç ayrılmıyordu. Moşav Dan'a gizlice girip meyve çalmayı düşündüğüm öğleden sonralar oluyordu. Ama sonra dikenli telleri, silahlı nöbetçileri, dayakları düşünüyordum. Aileme yetemiyordum.

Her akşam yemekten sonra Muhammed öğretmenin evine gidiyordum. Ve kısa bir süreliğine olsa da dertlerimden kaçıyordum. Muhammed öğretmenle geçirdiğim zaman günümün en değerli

anlarıydı. İçimde bir yerlerde, babamın arzusunun anahtarının Muhammed öğretmenin ellerinde olduğunu biliyordum.

Onunla birlikteyken, yükümü tek başıma taşımadığımı, bir ekip olduğumuzu hissediyordum. Babamın mahkûmiyeti bir tür inanç sınavıysa ben kurtuluşun bilimde olduğuna inanıyordum. Sokağa çıkma yasağından hemen önce ay ışığında ve Moşav Dan'ın aydınlığında çalışmaya devam ediyordum. Abbas'a da ders veriyordum ama çoğu zaman benimle çalışamayacak kadar yorgun oluyordu. Yatmadan önce Şahide'ye, badem ağacına astığım çarşafın arkasında yıkanıyordum. Küçük bir teneke küvet satın almıştım ve gün içinde annem tepeden yukarı su çıkarıyordu. Her gece en son ben içine girip su dökünüyordum. Koşullarımızı iyileştirmenin tek yolunun benim çok çalışmam olduğunu biliyordum.

13. Bölüm

Briket dolu el arabasını eve doğru iterken yemek borumdan safra yükseldi. Yapının içinde Abbas kirişleri birbirine çakıyordu. Bu işi yapması için ısrar etmiştim. Ramazan sırasında dışarıda sıcağın altında çalışmak zordu. Güneş kavuruyordu ama yine de titriyordum. Tenim soğuk ve nemliydi.

Ne kadar susarsam susayayım bir yudum bile su içemezdim. İmama göre, Ramazan'da oruç tutarsam Allah sadece günahlarımı bağışlamakla kalmayacak dualarımı da kabul edecekti. Güneş beni dövüyordu. Yırtık pırtık giysilerim çok az koruma sağlıyordu.

Bu gece yeni ayın doğması için dua ediyordum, bu da bir ay süren orucun bitmesi demekti. Ve sonra pişmanlık duymaya başladım. Bu, yılın en kutsal ayıydı; Kuran'ın indirildiği aydı. Yirmi dokuz gündür bütün yediğim şafak sökerken küçük bir porsiyon pilav ve suydu ve günün geri kalanında oruç tutuyordum. Sabahın altısında işe gelmiştik ve şimdi hava kararmaya başlamıştı.

Avuçlarımda su toplayan yerler patlamış, yara olmuştu. Briketler yaralarıma batıp kanatıyordu ama kamyondan indirmeye devam ediyordum. Saate rağmen hava hâlâ ateş gibiydi. Terlemem durmuştu. Görüşüm bulanıyordu. Gün hiç bitmeyecek gibi görünüyordu. Her şeye karşın devam ediyordum. Durmaksızın imamın

sözlerini tekrar ediyordum. "Bütün ay oruç tutarsan günahların bağışlanır."

Mümkün olduğu kadar çabuk el arabasını boşalttım ve briketler bitince sadece başımı kaldıracak kadar enerji harcadım. Hava yoğun bir sisle kaplı görünüyordu ki bu olanaksızdı.

Birden Iraklı beni gömleğimden yakaladı ve kafama vurdu. İçgüdüsel olarak, kollarım yüzümü korumak için kalktı. Sersemleyip korkudan yere çöktüm.

"Avi!" dedi Rus. "Bırak onu."

"Çok yavaş," dedi Iraklı. "Kurallara uyması gerekiyor."

Rus, Iraklı'ya doğru iki adım attı.

"Geri çekil."

"Seni uyarıyorum," dedi Iraklı. "Beni Arap'ın önünde küçük düşürme. Onu ve aşağılık kardeşinin kurallara uymasını sağlayamazsam beni bir daha hiç dinlemez."

Neyse ki Abbas duyamayacak kadar uzaktaydı.

Rus karşı koydu. "İyilik sadakat getirir."

Iraklı'nın yüzünü tehlikeli bir kızıllık bürüdü. "Günün geri kalanında dinlensinler." Boynundaki damarlar kabarmıştı. "Ev kendi kendini yapar."

Hatırladığım son şey el arabasının yanında kustuğumdu ve sonra her şey karardı. Başıma soğuk su döküldü. Bulanık bir surat bana bakıyordu. Abbas'tı.

"Allah'a şükür." Abbas'ın sesi boğuluyordu. "Bayıldın."

"Su içtim mi?"

"Hayır. Biraz getireyim mi?"

"Kesinlikle hayır."

Ellerini bana uzatıp yerden kaldırdı.

"Kamyon burada," dedi Abbas.

Yavaş yavaş kalktım ve saçlarımla giysilerimdeki toz toprağı silkeledim. Abbas yürümeme yardım etti. Adamlarla birlikte arkaya tıkıştık. Terlerimizin kokusu midemi bulandırıyordu.

***

Köyümüzün girişinde bekleyen çocukların yanından geçtik. Moşavdan gelen bir kamyon arkamızda durdu ve çocuklar babalarına koştu, sarılıp öptüler, gülüyorlardı ve mutluydular. Abbas'a baktım. Yüzündeki öfke miydi yoksa üzüntü mü?

Tepeyi tırmanırken, bütün evlerden ızgara kuzu, sarımsak ve sebze güveç kokuları yayılıyordu. Abbas başı önde yürüyordu. Herkes Ramazan ayının son iftarını kutlamaya hazırlanıyordu.

"Sence annem özel bir yemek yapmış mıdır?" diye sordu Abbas, sesinde umut vardı.

Onun hatırına annemin özel bir şey pişirmiş olması için dua ettim. Badem ekmeği, badem yağı, çiğ badem, kavrulmuş badem, badem ve pilav ve badem çorbasıyla yaşıyorduk. Badem ağacı bir nimetti. Ama bugün bayramdı. Her yıl, bayramda toplanıp Emel'in anısına kadayıf yerdik. En sevdiği tatlıydı bu. Bu yıl da bunu yapabilecek miydik?

"Babamız bizi nasıl geçindiriyordu?" diye sordu Abbas.

"Portakal bahçeleri varken biriktirdiği parayla yaşıyorduk genelde," dedim. "Ve babamız Yossi'nin ikimize ödediği paranın iki katını kazanıyordu. Bir yetişkinin yaptığı işi yapamayız. Ve daha çok harcamamız var. Unutma, sahip olduğumuz her şey yok edildi."

Açlık her zamankinden fazlaydı. Midem sanki kendi çeperini yemek istiyormuş gibi kasılıyordu. Ağrıyı azaltmak için ellerimi karnıma bastırdım.

Her yıl ağacımızda yetişen bademlerin sayısını hesaplamaya başladım. Önce ağacın dallarını saydım.

"Ahmed," dedi Abbas. "Gidip abdest al."

"Ezan ne olacak?"

"Baygındın," dedi Abbas. "Yeni ay çıktı. Haydi, en büyük sensin."

Annem ibriği uzattı ve önce ellerimi, sonra da ağzımı, yüzümü, kollarımı ve ayaklarımı yıkadım. Belki abdestimi biraz aceleye getirmiştim. İmam namaz için arınmamız gerektiğini söylüyordu. Her şeyi doğru yapmak benim için önemliydi. Belki bunun babama yardımı dokunabilirdi. Nadya temizliğini bitirdikten sonra, tekrar ellerimi yıkadım.

"Ne yapıyorsun?" diye sordu Abbas.

"Birkaç noktayı kaçırdım."

"Çabuk ol!" dedi Abbas. "Açlıktan ölüyorum." Çökmüş gözlerinin çevresindeki derin çizgileri fark ettim.

Çadırımızın önünde Abbas, Fadi, Hani ve ben kıbleye dönerek omuz omuza yan yana dizildik. Ellerimiz iki yanımızda, başımız önde ayakta duruyorduk.

"Allah-u ekber," diye başladık. Allah büyüktür.

Gözlerimi kapatıp oruç bozarken yediğimiz güveçleri, sebze soteleri ve helal etleri yediğimi hayal ettim. Gözümün önüne yemekler geliyordu. Çıtır çıtır sıcak falafel. Tatlı baklava.

Bütün yediğimiz birer kâse pilavdı. Yemekten sonra Abbas'la köşede oturup lamba ışığında Kuran okuduk. Giysilerimiz camide giyilemeyecek kadar eski püsküydü. Filistin Özgürlük Savaşçıları'nın bir İsrailli yakalaması ve babamın tutsak değişimi kapsamında salıverilmesi için dua ettim gizlice.

O gece karanlıkta annemin ağlamasını dinledim. Benim uyuduğumu sanıyordu herhalde. Midem açlıktan kazınıyordu. Sonra aklıma geldi. Hayvan avlamak için silah yapabilirdim.

***

Cuma öğleden sonraları çalışmamız gerekmiyordu çünkü Yahudilerin tatil günüydü, böylece Abbas'la kapanlar kurup tavşan ve kuş avlamak için köyümüzün otlağından geri kalan alana gittik. Dikkatle yürüyor, su çukurlarının yanı sıra uyuma ve beslenme alanları arıyorduk. Şansımız yaver gitti ve bir tavşan ini bulduk.

Deliğin iki yanına geçip yere yattık ve bir sırık ve işteki çöplükte bulduğum tel parçasıyla yaptığım ilmekli değneği üzerine tuttuk. Tel ilmek deliğin üzerinde, tavşanın çıkmasını bekliyorduk.

Yerde yatarken bir koyun sürüsünün bana doğru geldiğini gördüm. Konumumu değiştirmeden onları uzun otların üzerinden görebiliyordum. Küçük ayakları tozları havalandırıyordu, *mee mee mee* diye bağırışları bir müzik aletinin yankısı gibiydi ve ilerleyişleri yana doğru hoplamalar ve oyuncu toslaşmalar şeklindeydi.

Ortalarında bir çoban kız belirdi. Sırtına kadar inen siyah kıvırcık saçları, ışıldayan yeşil gözleriyle narin bir kızdı. O kadar ufak tefekti ki bütün bu sürüyü nasıl tek başına güdebiliyordu? Sürüden ayrılmaya kalkışan her koyunu değneğiyle sertçe dürtüklüyordu. Göz göze geldik. Gördüğüm en güzel şeydi. Ona gülümsedim, o da bana gülümsedi ve göz açıp kapayıncaya kadar koyunlarıyla birlikte geçip gitti.

***

Cumartesi sabahı bir mızrak, bir kalas, çatal uçlu sopalar ve bir tel ilmekle tavşan inine koşturdum. Abbas'a gelmesine gerek olmadığını söylemiştim, tuzakları tek başıma kolayca kurabilirdim. İçten içe çoban kızı görmeyi umuyordum. Tavşan ininin diğer tarafına çatal uçlu sopaları diktim, karşılarına tel ilmek bağlı bir çapraz parça yerleştirdim ve bekledim.

Rüzgâr kızın, imdat diye bağıran sesini getirdi. Elimde mızrağım ve kalasımla sese doğru koştum. Çoban kız bir ağaca dayanmıştı, pis bir çakal üzerine geliyordu. Koşup kızın önüne geçtim, yaratığa kollarımı salladım ama kaçmadı. Ağzındaki köpükleri o zaman gördüm. Üzerimize doğru gelmeye devam ediyordu, büyülenmiş gibiydi.

Çakala koştum ve mızrağımı boynuna sapladım. Diğer elimle kalası kafasına indirdim. Yere düşüp çırpınmaya başladı. Artık kımıldamayana kadar vurdum, vurdum.

Belki de şoka girmiştim. Yaratığın tepesinde duruyor, düşünmeden, korkmadan yaptığım şeye inanamıyordum. Çoban kız koşup kollarıma atıldı. Yaptığı çılgınca şeyin farkına varmış olmalıydı çünkü anında beni bırakıp geriledi.

"Isırdı mı seni?" Sıkıntılı sessizliği bozma çabasıyla sordum.

"Hayır, sayende." Yüzü kızardı.

"Ya koyunların?"

"Bildiğim kadarıyla hayır," dedi. "Çakallar her zaman kaçar. Bu farklıydı." Gülümsedi ve koyunları dürtüklemeye başladı. Saniyeler içinde gitmişti.

Arkamdaki çalılıklardan gelen hışırtı beni korkuttu, ya başka çakallar da varsa? Döndüm ama bir şey yoktu. Tuzağım! İlmeğime takılan büyük beyaz bir tavşandı. Kulaklarından tutup eve götürdüm. Belki de şansım dönüyordu.

***

Ertesi gün Yahudiler çoban kızla karşılaştığım yeri "girilmez" ilan etti ve gitmemizi yasakladı. Kuduz çakalı öldürdüğüm haberi köyde yayılıyordu. Köylülerin yanından geçerken beni gözleriyle kutluyorlardı. Abbas hikâyenin ayrıntılarını defalarca tekrarlattı.

Kardeşlerimin gözünde bir kahramandım ama kendimi bomboş hissediyordum. Öldürmenin kahramanca bir tarafını göremiyordum. Hayvan hastaydı. Kendimi savunmak ve hayatta kalmak için yapmıştım ama bu bana gurur vermiyordu. Duygularımı paylaştığım tek kişi babamdı. Mektubunda kendisinin de aynı şekilde hissedeceğini yazmıştı.

14. Bölüm

Bir kamyon, ağaç getirmek için inşaat alanımıza park etti. "Siz ikiniz nereye gidiyorsunuz?" diye sordu Yemenli.

"Bir fidan satın almaya," dedim.

Abbas başını salladı. "Ne?"

"Yahudi Ulusal Fonu'ndan mı?" Yemenli'nin sesi şüphe doluydu.

Sürücü bana o gün elinde olan ağaçları gösterdi: serviler, bademler, incirler, keçiboynuzları ve zeytin ağaçları. Abbas bir metre arkamda duruyordu.

"Şunu alıyorum." Bir zeytin fidanını gösterdim.

Sürücü kaşlarını çattı. Fidan ve biraz mineral tozu için ona yevmiyemi verdim.

"Sen deli misin?" Abbas'ın yüz kasları gerilmişti.

"Babamın onuruna dikeceğiz fidanı."

"Yahudi Ulusal Fonu'ndan bir ağacı mı? Bizim topraklarımızı çaldılar ve ondan yararlanmamızı yasakladılar. Bizim paramıza ihtiyaçları yok. Toprakların yüzde doksanından fazlası onların denetiminde."

Omuzlarımı silktim. "Başka nereden alabilirdim ki?"

***

O gün işten sonra Abbas'la aileyi badem ağacının etrafına topladık. Zeytin fidanını kaldırdım. "Her yıl salıverilene kadar babamın onuruna bir zeytin ağacı dikeceğiz," dedim.

Abbas'la birlikte Sara'yı gömmek ve Ali'ye yardım etmek için kullandığım küreklerle fidana yetecek kadar bir çukur kazdık ve onu gömdük. Abbas'la annemin hazırladığı eşek gübresini yaydık. İşimiz bitince, annem mineral tozunu serpti.

Annem ve kardeşlerimle ağacın çevresinde bir daire halinde oturduk ve babanın mektubunun konuyla ilgili bölümünü okudum:

Onuruma zeytin ağacı dikme fikrin gözlerimi yaşarttı. Fidanı Yahudi Ulusal Fonu'ndan alman umurumda değil. Halkım ile İsrailli Yahudilerin günün birinde el ele verip ülkeyi yıkmaları değil kurmaları için dua ediyorum.

Mektubu indirdim. Fadi'yle göz göze geldim.

"İkiniz de delisiniz." Ayağa kalkmaya çalıştı ama annem onu tuttu.

"Babamla ilgili en güzel anınızı düşünün," dedim.

"Kimse babam gibi bir şeyler inşa edemez," dedi. "Arabayı hatırladın mı?" Abbas'la ikimiz tahtadan at arabası yapmasına yardım etmiştik. Tekerlekleri için teneke kutu kullanmak benim fikrimdi. İçine doluşup köy meydanından geçerken herkes bizi seyretmişti.

"Ya roket rampası?" dedi Fadi. Babam rampayı hurda borulardan ve boş su şişesinden yapmıştı. Roket bademağacının üst dallarına kadar ulaşabiliyordu.

"Ya atlama ipi?" dedi Nadya. Babam işten ip parçaları getirmişti.

"Oyunlar ile okları unutmayın," dedi Abbas. "Mukavva nişan tahtasını da." Babam, Abbas ve ben okları yapmak için bademağacından dallar koparmıştık. Nişan tahtası için mukavvanın ortasına siyah bir nokta, çevresine de daireler çizmiş, ağaca asmıştık. Abbas'la saatlerce ortadaki noktayı vurmaya çalışmıştık.

"Hiçbir şey tavla tahtasını geçemez," dedim. "Pulları için taşları nasıl boyadığını hatırladınız mı?" Baba ben yenilmez hale gelene kadar benimle saatlerce tavla oynamıştı.

"Kabristana, büyükbabanın mezarına gidelim," dedim. Her cuma babam camiye gitmeden önce, babasının mezarına diktiği çiçekleri sulamak için kabristana uğrardı. Babamız hapse girince, bu görevi ben üstlenmiştim.

"Sonra da camiye gideriz," dedi annem. "Baban cumaları hep giderdi." Bunun annem için önemli olduğunu söyledim kendime.

Camide, Abbas, Fadi, Hani ve ben bütün babalar ve oğullarla birlikte sırlı çini zemine yayılmış halıların üzerinde duruyorduk. Annem ile Nadya arkada kadınlarla birlikteydi. Kemal amca oğullarıyla beraber oradaydı. Herkesin bize acıdığını düşünmekten kendimi alamıyordum ve bu beni üzüyordu. Kâbe'nin yönünü gösteren mihraba baktım. Babamın, Osmanlı döneminin valilerinden Muhammed Paşa'nın 1663 yılında tarih ile birlikte adını kazıdığı yeri göstermesini anımsadım. Abbas'ın yanakları gözyaşlarıyla sırılsıklamdı. Bütün o babalar ile oğulları seyretmek, Kemal amcayı görmek ve babamın hapiste olduğunu ve Sara ile Emel'in öldüğünü bilmek bana büyük acı veriyordu.

Seccadelerimizde otururken imam beyaz mermer mimberin arkasından baba oğul ilişkilerinin önemiyle ilgili vaazına başladı; küçük çocuklar hızla büyüyordu, babalar çocuklarını eğlendirmek için zaman ayırmalıydı. Köşede berber ile oğlunu gördüm ve babamın da bir gün döneceğini hatırladım. Caminin her zaman huşu içinde seyrettiğim kireçtaşı blokları ve çapraz tonozlu tavanı

şimdi beni rahatsız ediyordu. Benim yüzümden babam bu güzelliği bizimle birlikte yaşayamıyordu.

Çadıra dönerken bir zamanlar evimiz olan kerpiçten kare temelin yanından geçtik. Babanın çizdiği her resmi hatırlıyordum – özellikle de doğduğum gün beni babamın kucağında göstereni. Dünyanın en mutlu insanı gibi görünüyordu. Hepimize yaşatacağım acıları bir bilseydi. Ateşin çevresinde oturduk ve kardeşlerime babamın portakal bahçelerini, köylülere nasıl yardımlar yaptığını ve herkesin mutlu günlerinde nasıl müzik çaldığını anlattım. Kardeşlerimin babalarını tanımasını istiyordum, nasıl birisi olduğunu bilmelerini, bir babalarının olduğunu bilmelerini, onu hatırmalarını. Abbas'la benim için kolaydı, babamla daha çok zaman geçirmiştik ama Hani çok küçüktü.

***

Zaman geçiyor, ailemin mutlu ve hep birlikte olduğu günlerden uzaklaşıyordu. Kış yağmuru çadırımızı döverken gözlerimi kapattım ve kuzenim İbrahim'in düğününü düşündüm. Babamın baklava yediğini ve diğer erkeklerle birlikte dabke oynadığını hatırladım. Babamın ud çaldığı bütün düğünleri düşündüm ve mutlu ezgilerinden birini bana çalmasını diledim. Babam yağmuru severdi. "Toprak için iyi," derdi. "Ağaçların ihtiyacı var." Topraklarımız gittikten beş yıl sonra bile yağmur yağdığında hâlâ sevinirdi. Şimdi yağmur çadırımıza sızıyordu, soğuk ve ıslaktı. Altımızdaki toprak çamur oldu. Evimizde, keçi pöstekisinden battaniyelerimizin altında kış yağmurunun çatıdaki patırtısını dinlediğimizi hayal ettim. Ama yine de soğuk iliklerime kadar işliyordu.

***

"Siz yıkanmaz mısınız?" diye sordu Iraklı, Abbas ile bana.

"Lekeliler," dedim, pantolonuma bakarak. Annem ile Nadya giysilerimizi çamaşır yıkama tahtasında her gün yıkasa da bir türlü lekeleri çıkaramıyorlardı.

"Ayaklarınız çamur içinde," dedi Yemenli. "Ne giyiyorsunuz siz?"

Abbas'la ayaklarımızı altımıza aldık ve annemin eski bir araba lastiğinden yaptığı ayakkabıları sakladık.

O gece, Abbas'la Yahudilerin buzdolaplarının geldiği büyük mukavva kutulardan birini eve getirdik ve plastikle kapladık. Annem çadırdan çıkıp onun içinde uyudu ve kuru kalktı. Ailemizin bütün üyelerine birer tane kutu getirdik sırayla.

Abbas'la eve her Yahudi çöpü getirişimizde eziyet çekiyorduk. Abbas'ın terslenene kadar daha ne kadarını alabileceğini bilemiyordum.

15. Bölüm

Ocak soğuğu kemiklerime işliyordu. Annem bana bir kazak ördü ama durmaksızın yağan yağmurun altında sırılsıklam oluyordu. Abbas'la birlikte bir apartmanın beşinci katının betonu dökülmeden önce son kalan demirleri bağlıyorduk. Neyse ki yerdeki beton kalıpları bizi o an için tufandan koruyordu.

"Abbas?" Ona baktım. Küçük kardeşimin dişleri takırdıyor, parmakları titriyordu. Keşke ona doğru dürüst bir palto alabilseydim. "Beton kovasını iste." Zeminin hazırlanması işini bitirmek istiyordum.

Abbas bana baktı, sonra iskeleye döndü. Kamburunu çıkarıp yürüyordu, sanki boyutlarını küçülterek vücut ısısını korumaya çalışıyordu. İskeleye çıkınca vince kovayı getirmesini işaret etti.

"İt oğlu it!" diye bağırdı Iraklı. Elindeki malayı öyle bir sıktı ki yumruğu bembeyaz oldu. Daha önce ayağıma tükürmüştü. Balgamı ılık ve yapış yapıştı. Silmek için eğildiğimde, "Senin zamanın doldu!" demişti.

Yossi, Abbas'la bana bugünün Iraklı'nın oğlunun ölümünün birinci yıldönümü olduğunu ve ona aldırmamamızı çünkü kafasının yerinde olmadığını söylemişti.

Malanın yere düştüğünü duyunca döndüm ve Iraklı'nın Abbas'a doğru koştuğunu gördüm. Ayağa fırlayıp beton kalıpların üzerinden uçtum ama çok geç kalmıştım. Iraklı Abbas'ı iskeleden aşağı itti. Abbas sırtüstü düşüyordu. Kollarıyla bacaklarını çılgınca sallıyordu. Vahşi bir çığlık havayı yırttı. Sonrası, korkunç bir gümbürtü. Bedeni çamurların içinde yayılmıştı. Üzerine şakır şakır yağmur yağıyordu.

"Abbas!" Üzerine eğildim, paniğe kapılmıştım. "Kalk!"

Yossi, gevşek kolunu kaldırdı. Yossi'nin üzerine atladım ve sırtüstü yere devirdim. "Dokunma ona!" Patronumu yere yapıştırırken gözyaşlarımla yağmur damlaları birbirine karışmıştı.

Yossi karşılık vermedi. "Nabzı," dedi.

Diğer işçiler beni onun üzerinden çekti ve oradan uzaklaştırdı. O benim küçük kardeşimdi. En iyi dostumdu. Benim sorumluluğumdaydı. Ölürse benim başarısızlığımdı. Yağmur görüşümü bulanıklaştırıyordu.

Yossi, Abbas'ın nabzına baktı. "Yaşıyor." İsrailliler harekete geçti. "Kalas getirin! Onu ben götüreceğim. Cankurtaran için zaman yok."

"Güçlü ol, Abbas. Güçlü ol." Durmaksızın bağırıyordum.

Abbas yanıt vermiyordu.

"İyileşeceksin, Abbas," dedim.

İşçiler beni bıraktı.

Litvanyalı ile Rus kalası yere, Abbas'ın yanına koydu. Birlikte kalası vücudunun altına kaydırdık ve onu kaldırıp Yossi'nin kamyonetinin arkasına yerleştirdik. Arkaya atlayıp yanına oturdum, yağmurdan korumak için üzerine eğildim, Yossi çamurların içinde, sonra asfalt yolda hızla giderken düşüp ölmemek için kamyonetin yan tarafına yapışmıştım. Binada yaşananlar bir film gibi kafamın içinde oynuyordu. Bunun olmasını engellemek için kendimi ateşe bile atardım.

Yossi kamyoneti uçarcasına sürüyordu ama de yine yol bitmek bilmiyor gibiydi. Vücudum kamyonun bir parçasıymış gibi öne arkaya sallanıyordu. Vinçleri, kısmen bitmiş binaları ve yeni evleri geçtik. Yanlarında briketlerden ve yerel taşlardan yapılmış eski evler vardı. Abbas'ın üzerine eğilmiş halde durmaya devam etmeye çalışıyordum. Ama onu yağmurdan koruma çabalarıma karşın yine de ıslanıyordu.

"Yanındayım," dedim. "Sana bir şey olmasına izin vermeyeceğim."

***

Acil servisin önüne park ettik. Yossi içeri koştu ve bir sedyeyi ittiren maviler giymiş insan sürüsüyle birlikte döndü. Abbas'ı sedyeye alıp içeri götürdüler. İki tarafa açılan kapılardan onu içeri sokana kadar yanında kaldım. İçeri girmeye çalışınca bir hemşire beni tuttu.

"Bazı bilgilere ihtiyacımız var."

"Geliyorum, Abbas," dedim. "Lütfen," dedim hemşireye. "Kardeşim daha on iki yaşında."

"Bırakın onu," dedi Yossi. "Kardeşinin ona ihtiyacı var."

Hemşire peşimden geliyor, Abbas'ın tıbbi geçmişi ve sigortasıyla ilgili sorular soruyordu. "Bir şeye alerjisi var mı? Daha önce hiç anestezi aldı mı?" Koşmaya başladım, onu görene kadar koridorları araştırdım.

"Onu nereye götürüyorsunuz?" diye sordum sedyesini iten ay yüzlü adama.

"Ameliyata." Ay yüzlü durmadı. "Solunda bekleme odası var. Aileni çağır. Ameliyat bitince doktor onunla konuşur."

Yetişip Abbas'ın elini tuttum. "Onu yalnız bırakamam."

"Yasak," dedi. "Git aileni getir."

Bir hemşire beliriverdi. "Gel, otur. Ellerinden gelen her şeyi yapıyorlar. Bırak başlasınlar." Abbas'ın gevşek elini sıktım.

"Güçlü ol, Abbas. Güçlü ol," diye fısıldadım. Onu ameliyathaneye soktular.

Bir hemşire beni plastik iskemlelerde oturan insanlarla dolu bekleme odasına götürdü. Genç bir çift köşede ağlıyordu. Kadın yüzünü erkeğin göğsüne gömmüş, ağlamasını bastırıyordu. Yüzü kırış kırış ve kambur bir kadın kapının önünde duruyordu, kendinden geçmiş gibi ağzı açıktı. Çökük omuzlu, duygusuz bir adam beş adımda odayı arşınlıyordu. Çocuklar itişiyordu, sıkılmışlardı. Köşede boş bir sandalye buldum. Yossi yanıma oturdu.

"Benimle beklemek zorunda değilsin," dedim, üzerine atladığım için biraz utanıyordum.

"Nasıl olduğunu görmek istiyorum. Çok üzgünüm." Başını salladı. "Avi bugün kendinde değildi."

"Kim?"

"Irak'tan gelen İsrailli."

"Onun oğlunu kardeşim öldürmedi."

"Yaptığını gerekçelendirmeye çalışmıyorum. Avi kendi nefretinin tutsağı." Kaşlarını kaldırdı. "İnsanlar öğrenmek zorunda."

Avi'ye unutamayacağı bir ders verecektim. Abbas'a yaptığının aynısını yapacaktım ona. Yaptığının bedelini nasıl ödeteceğimi hayal ederken iki yanımdaki yumruklarımı sıkıyordum. Sonra odayı arşınlayan endişeli adama baktım ve hayvan gibi zincire vurulmuş babamı düşündüm. Annemin, erkek kardeşlerimin ve Nadya'nın, kalan tek kız kardeşimin ben hapislerde çürürken yalnız kaldıklarını düşündüm. Babama verdiğim sözü düşündüm. Hayır, dedim kendime. Ailemi yarı yolda bırakamazdım. Üstesinden gelmeliydim.

16. Bölüm

"Annen ile baban nerede?" diye sordu doktor sonunda ameliyathaneden çıkınca.

"Gelemediler," dedim. "Onları ben temsil ediyorum."

Ağzı açıldı ama bir daha düşündü ve durakladı.

"Onlarla konuşabilmemin bir yolu var mı?"

Sesimdeki kaygıyı gizleyemiyordum. "Hayır, lütfen bana nasıl olduğunu söyle."

Doktor uzun boylu ve açık tenliydi. Rus gibi konuşuyordu. Sol kulağından kâğıt bir maske sarkıyordu.

"Peki, ben Doktor Cohen. Kardeşin şu anda komada. Uyanıp uyanmayacağını görmek için bekleyeceğiz."

"Nasıl yani?"

"Koma ne kadar uzun sürerse şansı o kadar azalır. Kırılan iki omurunu sağlam omurlara bağladım ve parçalanan dalağını aldım. Çok fazla iç kanaması vardı ama sanırım durdurduk. Şimdi onu görebilirsin. Yoğun bakım odasında." Doktor bana odanın yönünü işaret etti.

Abbas üçüncü yataktaydı. Birinci yatakta beyaz gazlı bezlerle sarılı Hani kadar bir çocuk vardı. Yatağın yanında peçeli bir kadın oturuyordu. İkincide bacaklarının olması gereken yerlerde iki

sargılı parça bulunan Abbas yaşlarında bir çocuk yatıyordu. Bir erkekle peçeli kadın yatağın yanında oturuyordu. Burası Arap koğuşu olmalıydı.

Abbas'ın vücudu büyük hastane yatağında daha küçük görünüyordu. Ekranlar ve borular her yerdeydi. Yatağının yanındaki parmaklıkların üzerinden parmak uçlarım yere zar zor değerek eğildim, "Senin için geldim, Abbas. Senin için geldim," diye fısıldadım kulağına. Üzerinde bantlanmış bir kanül bulunan elini tuttum. Soğuktu. Tüplere dokunmamaya dikkat ederek battaniyeyi omuzlarına çektim. Gözleri kapalıydı, dudakları aralıktı. Keşke daha hızlı koşsaydım, daha çabuk kalksaydım, beton kovasını çekmeye kendim gitseydim.

Teni beyaz çarşafların üzerinde koyuydu. "Böyle daha iyi mi?" diye sordum, yanıt beklemiyordum ama içindeki bir yerlerin beni duyabildiğini, orada olduğumu bildiğini umuyordum. Onu hafifçe sarsma, uyandırmaya çalışma dürtüsüne karşı koydum.

Anılar aklıma üşüşüyordu: Abbas okulun ilk günü bacağıma yapışmış beni bırakmıyordu. Babamın onu çekip alması gerekmişti. "Merak etme, sen de kısa süre sonra okula gideceksin," demişti babam ona.

Abbas'la badem ağacına tırmanıp moşavdaki İsraillilerin toprağı ekmesini seyrettiğimizi hatırladım. Tarlayı mükemmel bölümlere ayıran traktörün motoru gümbürdüyordu. Pulluk verimli siyah toprağı altüst ediyordu. İlk yağmurların ardından İsraillilerin toprağı ekmesini seyretmiştik. Teleskobumla ilk sürgünlerin filizlenmesini, sonra kabak, fasulye ve patlıcanlara dönüşmesini gözlemlemiştik. Temmuzda, şafağın ilk ışıklarıyla birlikte parlak renkli kıyafetleri, kolsuz üstleriyle ürünleri toplamışlardı. Bizim için en zor tarafı bizim Şamuti portakallarımızı toplamalarını seyretmekti. Bunlar en sevdiklerimizdi, kalın kabuklu, çekirdeksiz ve sulu. Rüzgâr şiddetliyken ilkbaharda çiçeklerinin, yazın meyvelerinin kokusu hâlâ bize ulaşıyordu.

Abbas'ın kahvede ilk kez tavla oynayıp kazandığında parmaklarıyla zafer işareti yapıp nasıl hoplayıp zıpladığını düşündüm. Babam gülmüştü. Babam. Bunu ona nasıl söyleyecektik? Hayır, diye karar verdim. Babama söylemeyecektim. En azından Abbas'a ne olacağını öğrenene kadar. Babamın yapabileceği hiçbir şey yoktu. Anneme nasıl söyleyecektim?

Sandalyeyi mümkün olduğunca Abbas'ın yatağına yanaştırıp yatağın soğuk parmaklıklarına dayandım, soluklarımı duyabilsin diye.

"Abbas, bu sıcak ve kuru yerde dinlenmenin iyi geldiğini biliyorum. Çok fazla çalıştın. Ama eve gitme zamanı. Lütfen, Abbas, gözlerini aç. Annemiz bizi bekliyor." Parmağını sıktım ve yüzüne üfledim. Hiçbir şey olmadı. "Beni duyuyor musun? Uyuyorsun. Şu anda her şey zor ama düzelecek. Yakında Fadi de çalışmaya başlayacak."

Hemşirenin verdiği ve içinde Abbas'ın sandaletleriyle kanlı giysilerinin bulunduğu torbayı aldım. Sol sandaletini çıkardım, sol ayağına giydirip bağladım. Sağımdaki peçeli hanımın bana baktığını fark ettim. Öbür ayağına da aynı şeyi yaptım. Uyandığında kalkıp gitmesini sağlama almak istiyordum

Yossi odaya girdi. Varlığı canımı sıktı. Kardeşimle yalnız kalmak istiyordum.

"Bizi çok korkuttun bugün," dedi Yossi, Abbas'a.

Ya Yossi'nin varlığı Abbas'ı korkutuyorsa?

"Koridora çıkalım," dedim. "Abbas'ın bizi duymasını istemiyorum." Birlikte koridora çıktık.

"Seni eve götüreyim," dedi. "Sizinkiler merak eder."

Duvara dayandım. "Burada olmam gerek," dedim. "Abbas yalnız uyanırsa korkar."

"Bugün uyanmayacak. Sabah seni getiririm, sokağa çıkma yasağı biter bitmez."

"Hayır, onu bırakamam."

"Ailen merak edecek."

"Bana bir dakika ver."

Odaya girip Abbas'ın yatağının yanındaki iskemleye oturdum.

"Muhammed'le köy meydanına gitmek istediğimiz, senin de bizimle gelmek istediğin günü hatırladın mı?" Kulağına fısıldıyordum. "Annem seni de yanımıza almamızı söylemesin diye senin ayakkabılarını saklamıştım." Gözlerimi kapattım. "Ve babamızın yaptığı kırmızı topacı hatırladın mı? Onu bulamamıştın bir türlü. Ben çaldım onu." Gözlerimi açtım ve inip çıkan göğsüne baktım. "Ve sen matematik problemleriyle boğuşurken senin için çözeceğime zaman ayırıp sana nasıl çözeceğini anlatmalıydım. Özür dilerim. Ama bu yanlışlar yaptığım diğer hatalarla karşılaştırıldığında çok küçük."

Sözcükleri boğazımdan çıkmaya zorluyordum. "Benim yüzümden okulda değil hastane yatağındasın. O gece yataktan çıkmasaydım, badem ağacına tırmanıyor, Yahudileri gözetliyor ya da ok ve yayla hedefi vurma alıştırmaları yapıyor olurdun."

Her zaman kıpır kıpır olan Abbas, hareketsiz yatıyordu. Ya hiç uyanamazsa? "Senin için bunu istemedim. İnan bana, seninle memnuniyetle yer değiştirirdim. Keşke babamın bize yaptığı oyuncak arabalarla yarıştığımız günlere geri dönebilseydik. Ölürsen ya da uyanmazsan biz iyi olmayız. Biz de seninle ölürüz."

Yatağının parmaklıklarından eğilip onu iki yanağından öptüm. "Sabah ilk işim yanına gelmek olacak." Onu incelerken sol elini sıktım – kaşını kesen yara, okulun merdiveninde onu düşürdüğümde olmuştu. Onu eve götüremezdim. Onu burada bırakamazdım. Hiçbir iyi seçeneğim yoktu.

Koridora çıktım. Yossi kapının dışında bekliyordu.

"Sen ve ailen için izin alacağım," dedi.

"Sadece annem ve ben için."

Yossi beni kamyonete götürürken dönüp Abbas'ın kapısına baktım.

17. Bölüm

Yağmur beni döverken endişem ve çamurlar yürümemi zorlaştırıyordu. Patikanın balçığı sandaletlerime yapışıyor, her adımda kayışlarını sınıyordu. Çadıra vardığımda badem ağacından sarkan çarşafı gördüm. Arkasında, Fadi yağmur suyuyla duş yapıyordu. Başımı içeri uzattım.

"Neredeydin?" Annem çılgına dönmüştü. "Pirinç nerede?"

Maaşımla pirinç almamı istemişti. Yüzüm dışarıya dönük oturdum, sandaletlerimi çıkardım ve ayaklarımı yağmura tuttum. Temizlendiklerinde içeri sürünüp annemin karşısına oturdum.

"Abbas nerede?" Annemin çok işi vardı, şapkalar örüyordu. "Onunkini bitirdim. Şimdi seninkini örüyorum." Abbas'ın şapkasını kaldırdı. "Bunlar çalışırken kulaklarınızı sıcak tutar."

Nadya köşede Hani'ye pilav yediriyordu.

"Duş mu alıyor?" diye sordu annem.

Gözlerimiz birleşti.

Örgüsünü bıraktı. "Bir şey mi oldu?"

Gözlerimi indirdim.

"Lütfen, Ahmed, söyle bana."

Nadya döndü.

"İşte bir kaza oldu."

Annem kollarıma yapıştı. "Söyle bana."

"Düştü." Yutkundum. "İskeleden."

Annem güçlükle yutkundu. "Öldü mü?"

Başının altındaki kan birikintisiyle Abbas'ı yerde yayılmış yatarken düşündüm. Annemin elleri kollarımı daha da sıktı.

Sözcükler hissettiğim vicdan azabını yakalayamıyordu. Bunun olmaması gerekiyordu.

"Komada," diye fısıldadım ve gözlerimi ellerime diktim. "Yaşıyor. Uyanacağından emin değiller ama." Anneme baktım. Ellerini başına götürdü. Çığlık atacakmış gibi ağzı açıldı ama ses çıkmadı. "Yanma gitmeliyim," diyebildi sonunda.

"Patronum yarın sabah bizi götürecek."

"Yanma gidersem iyileşir," dedi mutlak bir kesinlikle. Sanki bunu söyleyince gerçekten iyileşecekti.

"Doktorlar emin değil."

"Kardeşin hepsini şaşırtacak. Senin çalışman gerek."

"Abbas'ın yanında olmalıyım."

Korku ve dehşetten iknaya geçişi çok keskindi.

"Sen çalışmazsan biz yaşayamayız. Ve şimdi de Abbas'ın faturaları var."

"Yossi'yle yalnız başına gidemezsin."

"Ümmü Seyyid'le birlikte giderim. Onun kocası da komada. Oğlu onu her gün alıyor." Ve annem örgüsünü aldı. Dünyanın durması gerekirdi ama dönmeye devam ediyordu.

***

Sokağa çıkma yasağı biter bitmez annemi Ümmü Seyyid'in çadırına götürdüm. Çadırın önündeki eşek arabasının arkasında otururken oğlu Seyyid de önde oturmuş dizginleri tutuyordu.

"Ümmü Seyyid!" Kollarımı salladım.

Baktı.

"Nasılsın?" diye sordu anneme.

"Abbas hastanede. Sizinle gelebilir miyim?"

"Benim arabam senin araban demek," dedi. Annemin elinden tutup arkaya, Ümmü Seyyid'in yanma oturmasına yardım ettim. Bacaklarını sarkıtıp yüzleri arkaya dönük oturdular.

***

Yossi köyün girişinde beni bekliyordu.

"Annen nerede?" diye sordu.

"Abbas'ı ziyarete gidiyor."

Yossi bana annemin hastaneye gidiş iznini verdi.

Seyyid eşek arabasını yanımızda durdurdu ve anneme iznini uzattım.

***

O gün işte Iraklı yoktu. Ben gelir gelmez Rus yanımda bitti.

"Abbas nasıl?"

"Komada." Yüzümü indirdim ve briket yığınına koşturdum. Durmaksızın el arabasını briketlerle dolduruyor, vincin beşinci kata çıkarması için büyük taşıcıya yerleştiriyordum. Yağmur Abbas'ın kanını yıkamıştı.

Öğlen yemeğinde pidemi ve bademlerimi tek başıma yedim. Geçen ay yaptığımız evin ağırlığını hesaplamaya başladım. Evin ağırlığı yapımında kullanılan enerjinin iyi bir göstergesiydi. Ağır sanayide üretilen ağır yapı malzemelerini çözümlemem gerekiyordu.

Çimentonun kireçtaşı ve külün işlenmiş biçimi olduğunu biliyordum. Beton yapmak için kireçtaşının CO_2 yayan fosil yakıtlı bir fırında ısıtılması gerekiyordu. 1.000 kg beton üretimi için 900 kg CO_2 salınımı gerçekleşiyordu.

Beton temelleri güçlendiren çubuklardan zeminlerin ve tavanların destek kirişlerine kadar pek çok şey için kullandığımız çelik, maden cevherinden üretiliyordu. Maden cevherinden bir ton çelik üretmek için 3.000 kWh enerji gerekiyordu. Sonra, ağır yapı malzemelerinin geri kalanını çözümledim. Hesaplarıma göre, evin 100 ton geldiğini tahmin ettim.

Öğlen molası bitmeden el arabasının başına döndüm. Hayatımda hiç bu kadar fazla çalışmamıştım. Kendim, Abbas ve babam için taşıyor, briketleri hareket ettiriyor, harç karıştırıyor, kirişleri kaldırıyordum. Bütün bu süre içinde apartmanın geri kalanını yapmak için kaç brikete ihtiyacımız olduğunu, her alandaki blokların sayısını ve aileme küçük bir ev yapmak için ne kadar çimento gerekeceğini hesaplıyordum. Evde, her çocuğa bir oda, yeni lavabolar, beyaz banyo küvetleri, akan su ve elektrik olacaktı.

Sırtım ağrıyordu ve sanki derin sularda yürümeye çalışıyordum. Her hareket küçük kardeşim çırpılar gibi kırılmadan öncekinden çok daha fazla enerjimi alıyordu. Ama kulaklarım sıcaktı çünkü annem çalışırken takmam için bana Abbas'ın şapkasını vermişti.

***

Çadıra döndüğümde annem bekliyordu beni. "Şişin inmesi gerekiyor," dedi. "Felçli kalabilir, uyansa bile."

Nadya, Hani'yi kucağına alırken kederli gözlerle bana baktı.

Dışarı çıkıp Şahide'ye, badem ağacıma tırmandım. Birisiyle konuşma ihtiyacının çaresizliğiyle ona döndüm. "Her şeyi yaparım. Sana gözlerimi, kollarımı, bacaklarımı veririm eğer Abbas'ı iyileştirirsen." Badem ağacına sanki onu iyileştirme gücüne sahipmiş gibi yalvarıyordum. "En fazla çalışan insandan daha fazla çalışacağım. Hayatım için bir şey yapacağım." Bir rüzgâr çıktı ve ağacın yapraklarını salladı. "Lütfen onun ölmesine izin verme. Abbas çok iyidir. Çalışırken mola bile vermez. Okula gitmesi gerekiyordu. Çimento kovasını almaya onu gönderdim çünkü ben demirleri daha hızlı bağlıyorum. Benim kadar hızlı değildi. Özür dilerim. Beni bağışla. Kendim gitmeliydim."

Bütün gece mesafeleri, ağırlıklıkları, her türlü şeyi tahmin ederek uyanık kaldım. En azından Yossi, Abbas hastaneden çıkana kadar annemin onu görmeye gidebilmesi için izin almıştı.

Gecemle gündüzüm birbirine karıştı. Kafamda mantık problemlerini çözüyor, termoelektrik pil, elektrik motoru, telsiz radyo yapmayı düşünüyordum. Bir uçaktan ateşlenen füzenin hızını, bir makineli tüfekten atılan kurşunun gücünü hesaplıyordum. Annem bütün gece dua etti.

Hastanedeki üçüncü gününden sonra annem eve gülümseyerek döndü. "Abbas uyandı." Bu üç sözcük daha fazla mutluluk getiremezdi. "Gözleri titreşti ve bana baktı. Yeni bir çadır için malzeme al. Abbas'ın benimle yalnız kalması gerekecek."

Hemen köy meydanına koştum.

***

Bir hafta sonra, annem Abbas'ı eve getirdi. Fadi, Hani ve ben tepenin aşağısında bekliyorduk. Abbas bir yanında annem, bir yanında Ümmü Seyyid, ahşap eşek arabasında yatıyordu. Seyyid eşeğin dizginlerini çekti ve araba durdu. Uyanmış olmasının iyi olduğu anlamına gelmediğinin farkındaydım.

Abbas'ı eve getirmek iyi fikir değildi. Köyümüzde doktor ya da hemşire yoktu. Acil bir durum olursa onu hastaneye geri götürmek için ordudan izin almamız gerekirdi. Ve izin alacak kadar şanslı olabilsek bile yol barikatlarını aşamayabilirdik. Ama başka seçeneğimiz var mıydı? Hastanede daha fazla kalmasını karşılayamazdık.

"Geldik," dedi annem.

Abbas gözlerini açtı.

Arabanın arkasına atladım, çömeldim ve onu yanaklarından ve alnından öptüm. "Allahım şükürler olsun sana," dedi.

"Sırtım beni öldürüyor." Abbas gözlerini sımsıkı kapattı. Konuşması yavaştı ve sözcükleri ağzında yuvarlıyordu.

Sesindeki tını yüzünden elimi ağzıma götürdüm.

"Allah sağlığını düzeltsin ve seni bir an önce iyileştirsin," dedi Hani.

Fadi çenesini sıktı. Fadi, Hani ve ben Abbas'ı köylülerin ölülerini mezarlarına taşımak için kullandığı kalasa yerleştirdik. Onu omuzlarımıza alıp, tepeden yukarı çıkarıp yeni çadırına yerleştirirken acıyla inliyordu. Annem yanına çömeldi.

Abbas bedensel hiçbir etkinlikte bulunamıyordu. Annem yeni doğmuş bebek gibi ona bakıyordu. Onu bir süngerle temizliyor ve kendi elleriyle pilav yediriyordu. Her zamankinden daha az paramız vardı. Hep açtım. Artık on yaşına gelen Fadi, bana işte yardım etmek için okulu bıraktı. Geceleri, Muhammed öğretmenden dönünce, Fadi'ye ders vermeye çalışıyordum ama o çok yorgundu ve Abbas da çok hastaydı.

Her gün annem Abbas'ın bacaklarını farklı konumlara sokuyordu. Onu oturtuyor, kaldırması için taşlar veriyordu. Geceleri iki yanına geçip onu ayağa kaldırıyorduk. Önceleri onu tutuyorduk. Sonra annem, bize dayanırken bir ayağını diğerinin önüne koydurmaya başladı. Birkaç hafta sonra yürümeye başladı. Şiddetle ağrıdan yakınıyordu ama annem insafa gelmiyordu. Önceleri sadece birkaç adım atabiliyordu ama her geçen gün annem onu daha da zorluyordu. Abbas çok ağır bir yük taşıyormuş gibi öne doğru eğilerek yürüyordu. Gözlerinin çevresinde kalıcı koyu morluklar oluşmuştu. Elleri titriyordu ama iyileşiyordu.

Yine de onun acı çekmesini ve feryatlarını dinlemekten uyuyamıyordum.

18. Bölüm

Yüzüme su çarparak gözlerimdeki çimento tozlarını yıkadım. "Moşavda bir kesimevi yapılıyor," dedi annem çadırdan çıkarak.

Ona döndüm ve siyah saçlarının arasındaki kırlaşmaya yüz tutan telleri fark ettim. "Nerede?"

"Eskiden tavşan avladığın alanda."

"Ama moşav güneyde," dedim ellerimi kurularken. "Neden kuzeyde yapsınlar ki?"

Annem omuzlarını silkti. "Doğumuzdan da toprak alıyorlar. Sığırlar için daha fazla otlağa ihtiyaçları var. Orada iş ara."

Abbas çadırından seslendi. "Onlar topraklarımızı çalıyorlar ve biz de onlara yardım ediyoruz."

***

Fadi'yle kesimevi inşaat alanında iş bulduk. Ben on altıydım, Fadi de on üç. Kesimevi bizim köyümüzün topraklarında yapılıyor olsa

da çevremizi kuşatan dikenli teller yüzünden tek çıkışımız olan küçük bir kapıya gitmemiz ve diğer işçilerle birlikte nöbetçilerin gelip bize eşlik etmesini beklememiz gerekiyordu. İsraillilerden iş isteyen köylülerin sayısı her hafta artıyordu; çitin içinde ekecek yeterli toprak kalmamıştı ve var olan araziler de fazlasıyla kullanılıyordu.

Kesimevi ve beraberindeki beton duvarlarla çevrili fabrikalar labirenti bir yıl içinde çalışmaya başlayacaktı. Bize Yahudilerin yapmak istemediği işler sunuluyordu ve biz bu işleri aldığımıza seviniyorduk.

İşlerimize gitmeyi beklerken sığırları dinliyordum. Sürekli möölemeleri köyden duyuluyordu. Annem sesin yüksekliği nedeniyle çoğu zaman ezanı kaçırıyordu. İsraillileri seyrettim, atlarına binmiş, hayvanlarını ölüme sürerken kullanmakta asla tereddüt etmedikleri uzun kırbaçlarıyla iki ahırın arasındaki yolda dörtnala gidiyorlardı.

Kesimevinin içinde, işime başlayabilmek için günün ilk ineğini öldürmelerini bekledim. Her ineği tek başına zorla küçük bir bölmeye soktular. Üç İsrailli ineğin ayaklarını iple bağladı, ittirip yere devirdi. İnek yerdeyken bir adam bacaklarına oturdu diğerleri –aralarında hayvanın kafasını keskin metal bir çubukla sabit tutan birisi de vardı– onu zapt etti. Bir adam ineğin arka bacaklarından birine bir zincir doladı. Şoket, yani koşer[5] kesim yapan kasap geldi ve dua ettikten sora ineğin boyun atardamarını ve boyun toplardamarını kesti.

Şoket ineğin boğazını kestikten sonra hayvanı zincirli ayağından havaya kaldırıp kanını akıttılar. Kovalarca kan boşanırken inek bu konumda çırpınıyor, böğürüyordu. Benim işim kanları yerdeki ızgaralardan alttaki tanklara süpürmekti. Günün sonunda drenaja rağmen bileklerime kadar kanın içinde kalıyordum. Kanları kürer-

5 Koşer ya da kaşer, Yahudilik'te yenilmesi ve kullanılmasında dinsel açıdan sakınca bulunmayan helal ürünler. (ç. n.)

ken kafacıların ineklerin kafasını kesmelerini seyrediyordum, her zaman üç vuruşta oluyordu. Sonra diğerleri ineğin derisini yüzüyor, rulo yapıyor ve götürüyordu. Bunlar iyi işlerdi. İsraillilerin işleri.

Bizim köylülerimiz etleri asmak üzere soğutma odasına götürüyordu. Benim yerdeki ızgaralara süpürdüğüm ineğin kanı ve iç organları Fadi'yle diğer çocukların küçük parmakları nedeniyle çalıştıkları temizleme, kutulama ve ambalajlama odalarında kullanılıyordu. Yağın pompalanıp sabun yapımında kullanıldığı bir bina da vardı. Kafa ve ayaklar yapışkana, kemikler gübreye dönüştürülüyordu. Hiçbir şey ziyan edilmiyordu.

Hayvanlar acı acı bağırıyor, tepiniyor, mücadele ediyordu. Artık babam ile Einstein'in neden et yemediklerini anlıyordum. Kesimevindeki deneyimlerimizden sonra ailemden kimse bir daha et yemedi.

Moşav Dan'ın kesimevini yakınında istememesinin iyi bir nedeni vardı. Yazın, mekân buharı tüten kanla ve mide bulandırıcı bir leş kokusuyla doluyordu. Kışın, kan ve iç organlar ellerimle ayaklarımı donduruyordu. İşe titreyerek gidiyor, dişlerim takırdayarak dönüyordum. Saatlerce, günlerce sabahın altısından akşamın beşine kadar, yarım saatlik öğlen tatiliyle bağırsakların içinde dolaşıyordum.

Kesimevi ve bünyesindeki fabrikaların bacalarından köyümüzün üzerine yoğun, yağlı, siyah bir duman yayılıyordu. Kanalizasyon sistemimiz olmadığı için kesimevinin pisliği, yağı ve kimyasalları toprağımıza karışıyordu. Karbonik asit kabarcıkları yüzeye çıkarken yağ ve pislik toprağı sertleştiriyordu. Ara sıra toprak alev alıyor, bütün köy koşup kova kova kuyu suyuyla yangını söndürüyordu.

19. Bölüm

Karton kutular çoktan gitmişti ve çadırımıza sızan yağmur yüzüme damlıyordu. Altımızdaki kilimler ıslak ve çamurluydu. Soğuk acımasızdı. Dört yıl geçmişti ve hâlâ çadırda yaşıyorduk. İlk çadırımızdan daha büyüktü ama yaşanmaz haldeydi.

"Birisi yardım etsin," diye inledi Abbas. "Kalkamıyorum."

"Sadece tutuldun." Annem gidip kalkmasına yardım etti. "Yağmurdan."

"Bir eve ihtiyacımız var," dedim.

"Hâlâ Abbas'ın faturalarını ödüyoruz," dedi annem. "İznimiz de yok."

"Babam hapisteyken asla izin vermeyecekler," dedim. "Abbas'a bak. Başka seçeneğimiz var mı?"

***

İki ay boyunca, Fadi'yle işten sonra, cuma akşamları ve cumartesileri kerpiç tuğlalar yaptık. Hani de okuldan sonra yardım etti. Çadırımızın yanına tek odalı bir ev yaptık. Annem ile Nadya yere çadırda

kullandığımız kilimleri serdi. Bütün eşyalarımızı yerleştirmedik; yaptığımızın yasa dışı olduğunu biliyorduk ve değerli eşyalarımızın bazılarını çadırda bıraktık. Böylelikle her şeyimizi tehlikeye atmış olmayacaktık. Yeni evimizde yattığımız ilk gece, hasırın üzerinde, battaniyenin altında yağmurun çatımızdaki patırtısını dinledim. Sabah kuru ve iyi dinlenmiş kalktım.

"Birkaç saat uyuyabildim," dedi Abbas. Çoğu zaman ağrısı o kadar şiddetliydi ki yirmi dakikadan fazla deliksiz uyuyamıyordu. Acısını hafifletmek için kardeşlerimle el ele verip çalıştığımız için gurur duyuyordum. Bir şeyler değişiyordu.

***

Ama ertesi akşam Fadi'yle işten döndüğümüzde evimizin olduğu taraftan dumanların yükseldiğini gördük. Bir koşu tepeyi tırmanınca Hani'yi ağlarken bulduk. Abbas Yahudilere küfrediyor, annem ile Nadya ellerinde küreklerle bir zamanlar yeni evimiz olan şeyin son alevlerine toprak atıyordu. Annem bizi görünce, dizlerinin üzerine çöküp dua etmeye başladı. Bize yardım edebileceğini düşündüğü Allah'a, Muhammed'e ve herkese sesleniyordu. Evimiz şimdi bir moloz yığınıydı.

"İsrailli yerleşimciler ev yaptığımızı duymuş," dedi annem. "Askerler kontrole geldi."

Nadya başını salladı. Gözleri kıpkırmızı ve şişti. "İzin belgesi gösteremeyince askerler evimize gaz döküp yaktı."

"Hasırları, battaniyeleri, ne olursa kurtarmaya çalıştık." Annem başını salladı. "Çok geçti."

"Evimizden alevler fışkırıyordu." Nadya ellerini kaldırdı. Bezlerle sarılıydılar. "Allah'a şükür Abbas'la Hani askerler geldiğinde evde değil de çadırdaydı. Gerçi alevler o kadar hızla yayıldı ki hemen

çadır da tutuştu." Annem yüzümdeki şoku gördü. "Abbas'ı son anda çıkarabildik," dedi. "Elimizdeki bir çömlek suyu kullandık. Kuyuya koşacak zaman yoktu."

Fadi büyük bir taş kaptı ve tepeden aşağı koşturdu. Peşinden gitmek istedim ama alevler tamamen sönmeden annem ile Nadya'yı yalnız bırakamazdım. Sonunda ateş söndüğünde köy meydanına gittim. Yeni bir çadır yapmamız gerekiyordu. Kumaşın fiyatı için pazarlık yaparken miğfer ve yüz kalkanı takan iki askerin elleri kelepçeli küçük kardeşimi ciplerine sürüklediğini gördüm. Kumaşı bırakıp ona koştum.

"Ne oldu?" diye sordum Fadi'ye Arapça.

"Evimizi yıktılar," dedi. "Başka seçeneğim yoktu, ağabey."

Onu sürükleyen on sekiz, on dokuz yaşındaki askerlerin yüzleri çocuksuydu ama onunki kadar çocuksu değildi: Fadi on iki yaşındaydı.

Biri suratına bir tokat attı. "Konuşmana izin verdim mi?" Fadi'yi sarstı. İçimde bir öfke kabardı ama hareketsiz kaldım. "Onu nereye götürüyorsunuz?" Sesim sakindi.

"Yakaladığımız bütün taş atıcılarını götürdüğümüz yere," dedi. "Hapishaneye."

Diğer asker Fadi'yi yüzüstü aracın arkasına yatırdı, içeri girdi ve arkasından kelepçeli kollarına asker botlarıyla bastı. İrkildim, acısını hissedebiliyordum.

"Seni çıkaracağım," diye bağırdım Fadi'ye araç uzaklaşırken. "Korkma." Sokağa çıkma yasağına on beş dakika kalmıştı sadece. Fadi'ye yardım edemezdim, ben de bütün paramı yeni çadır için kumaşa, sedir kazıklara ve iplere harcadım ve badem ağacına geri döndüm. Ailem ağacın altında oturuyordu.

Kötü haberi verirken uyuşmuştum. "Fadi'yi götürdüler," dedim.

Annem inanamayarak yüzüme baktı. "Neden?"

"Taş atmış," dedim. "Askerlere."

Annem kollarını kaldırdı. "Allahım, lütfen, bize merhametini göster." Gerçekliğin göz kamaştıran ışığında, inancını ölçmek zordu.

Abbas'ın bütün bedeni öfkeyle sarsılıyordu. "Bu Yahudiler sadece şiddetten anlar."

Nadya ağlayan Hani'ye sarıldı.

"Anne," dedim. "Yarın askerî karakola gitmen gerekiyor. Ben çalışmak zorundayım. Bir gün bile gitmezsem işimi kaybederim."

Annem bütün hafta boyunca her gün askerî karakola gitti ama bir sonuç alamadı. Sonra babamdan bir mektup geldi. Fadi onunla birlikte Dror Gözaltı Merkezi'ndeydi. İsrailliler Fadi'yi salıvermek için üç haftalık maaşım tutarında para istiyordu. Babama parayı denkleştirdiğim an hapishaneye geleceğimi yazdım.

***

Dört hafta sonra, otobüsle Fadi'yi almaya gittim. Babamı göremedim çünkü ziyaret günü her ayın ilk salısıydı ve o zamana daha üç hafta vardı. Annem çocuğunu mümkün olduğu kadar çabuk geri istiyordu.

Hapishaneden çıkan Fadi, oraya giren çocukla aynı kişi değildi. Gözlerinin etrafındaki deri sararmıştı, yok olmak üzere olan bir çürük gibiydi. Bileklerinin çevresinde kırmızı yara izleri vardı. Sakin görünüyordu ama iyi bir şekilde değil, sanki askerler ruhunu öldürmüştü.

"Babamı gördüm," diye mırıldandı Fadi otobüste dönüş yolunda. "Bir daha asla böyle bir şey yapmayacağım."

Uzanıp ona sarıldım. "Hepimiz hata yaparız."

"Babam çok güçlü," dedi biraz şaşkınlıkla.

Ne dediğini çok iyi anlıyordum.

20. Bölüm

Güneş gökyüzünde alçalırken nöbetçiler bizi köye geri getirdi. Kapının yanında bekleyen Muhammed öğretmen bize doğru yürümeye başladı. Anneme bir şey mi olmuştu? Ya da babama? Belki Abbas'tı. Neden ailemden birisi gelmemişti? Ya ailem öldüyse? Etrafımdaki işçiler konuşuyordu ama benim bütün duyabildiğim Muhammed öğretmenin giderek yaklaşan ayak sesleriydi.

"İsrailliler son sınıftaki öğrenciler için bir matematik yarışması düzenliyor," dedi. "İbrani Üniversitesi'ne burs kazanabilirsin."

Bir an için çok sevindim. Ve sonra, aynı hızda hatırladım. "Zamanım yok."

"Yeteneğini çöpe atamazsın," dedi. "Şu anda hiçbir çıkış yolu yokmuş gibi göründüğünü biliyorum ama daha iyi bir yol seçebilirsin."

Keşke ona inanabilseydim ama olanaksızı öneriyordu. Yaptığımın dışında başka ne yapabilirdim ki? Abbas'ın kazası beş yıl önce olmuştu ama hâlâ hastane faturalarını ödüyordum. Abbas iyileşiyordu ancak çalışacak durumda değildi. Bize uygun bütün işler bedensel çalışmayı gerektiriyordu ki bu Abbas'ın asla yapa-

mayacağı bir şeydi. Sürekli ağrısı vardı. Arkadaşları onu ziyaret etmeye çadıra geliyordu ya da o onlarla evlerinde veya kahvede görüşüyordu ama bundan başka bir şey yapamıyordu. "Kardeşlerim ben olmadan geçimlerini sağlayamaz."

"Eğer kazanırsan, kardeşlerine kuzenimin eşya nakliyat şirketinde iş bulacağım."

"Onlara destek olmam gerek."

"Eğer üniversiteden mezun olursan daha fazla para kazanabilirsin. Kazanabilecek misin, bir görelim."

"Hayır, yapamam."

Gülümsemesi yüzünü terk etti. "Ben senin baban değilim, Ahmed, ama senin kadar yetenekli bir oğul için babanın isteğinin bu olduğuna inanamam."

Babama yarışmayı ve katılmama kararımı yazdım. Neredeyse hemen bana yanıt gönderdi.

Sevgili Ahmed'im,

Yarışmaya katılp elinden geleni yapmalısın. Kazansan da kaybetsen de seni seveceğim ama denemezsen hayal kırıklığına uğrarım. Ailenin ilk başta zorlanacağını biliyorum ama uzun dönemde üniversiteyi bitirmen daha iyi olur. Daha iyi ve daha ilginç bir iş bulmayı sağlama alabilirsin. Sevdiğin şeyi yaparken para da gelir.

Sevgilerimle,
Baban

Muhammed öğretmene yarışmaya katılma kararımı söylediğim anda gözleri yaşardı ve bana sarıldı.

***

Muhammed öğretmenle merkez garında otobüsten indiğimizde ne bekleyen askerler, ne aramalar ne de seyahat izni talepleri vardı. Otobüsten Tel Aviv'i görmüştük, o kadar modern ve temiz bir şehirdi ki köyümle aynı ülkede var olduğunu hayal edebilmek zordu. Herzliya kenti daha küçük olsa da canlı kafeler, müzik ve özgürlük doluydu.

"Burası askerî yönetimin denetiminde değil," dedi Muhammed öğretmen.

İsrailli bir sürücü Mercedes'iyle yanımızda durdu.

"Taksi lazım mı?"

"Herzliya Lisesi'ne."

Muhammed öğretmen arka koltuğa geçmemi işaret etti.

"Arkası yeterince serin mi? Klimayı açayım mı?"

Dönüp baktım. Kiminle konuşuyordu?

"Teşekkürler," dedi Muhammed öğretmen. "Sıcağa alışığız."

Bu kadar hızlı giderken doya doya seyredemiyordum. Duvarlarına kırmızı, mor ve pembe begonviller tırmanan, özenli bahçelerinde renkler patlayan, kale gibi beyaz boyalı evleri geçiyorduk. Annem bu bahçeleri görse bayılırdı. Neredeyse her evin önüne Mercedes ve BMW'ler park etmişti.

"Cennet böyle bir yer mi?" diye sordum.

Muhammed öğretmen dizime vurdu. "Umarım."

Taksi kırmızı begonvil kaplı beyaz taş okula yaklaşırken dalgalar kumsallara çarpıyordu ve babam ile kardeşinin bu denizde yüzdüğünü düşündüm. Okulun içinde, spor salonunu, tiyatroyu, kafeteryayı, kütüphaneyi, resim stüdyosunu, piyanolu müzik odasını ve dev sınıfları geçtik.

"Nasıl rekabet edebilirim?" Çok küçük olduğu için sabahçı öğlenci diye ayrılarak devam ettiğimiz, kitapları paylaştığımız, kırık masalarda ders yaptığımız, çatlak karatahtalar ve kısıtlı sayıdaki tebeşirlerle okuduğumuz köy okulumuzu düşündüm.

Muhammed öğretmen kararlılıkla yürüyordu. "Deha doğuştandır, öğretilmez."

"Hazırlığın kesinlikle rolü vardır." Hemen köye dönmek istiyordum.

"Pek çok büyük adam başarılarını diğer adamların sahip olduğu üstünlüklerden yoksun oldukları gerçeğine dayandırır."

Yarışmanın yazılı bölümünün yapılacağı konferans salonu benim bütün okulum kadardı. Başlar bize doğru döndü. Çok sayıda göz beni inceliyordu. İsrailli katılımcılar elbiseler, takım elbiseler ve kravatlar içindeyken benim yıpranmış giysilerim üzerimden dökülüyordu. Buraya ait değildim ve bir kez daha buraya gelmeye nasıl ikna olduğuma şaştım.

Kayıt görevlisi kadın gaga burnunun ucuna iliştirilmiş okuma gözlüğünün üzerinden beni inceledi. "Kimliğin gerekiyor."

Nasırlı elimle kartımı uzattım. Üzerinde açıkça ARAP sözcüğü yazılı olsa da görevlinin anlamak için bunu görmesi gerekmiyordu. Benim halkım birbirine benzerdi.

"Buradaki tek Arap sensin." Beni kendisine yakın bir sandalyeye götürdü. Kopya çekeceğimi mi düşünüyordu yoksa birisini öldürmemden mi korkuyordu? Solumdaki oğlan silgisinin kenarını kemiriyordu. Arkamdaki kız soluğunu tutamıyormuş gibiydi. 523 öğrenci saydım. Oda gergin bir enerjiyle doluydu. Sınav gözetmeni kâğıtları dağıttı.

"Bu sınavı tamamlamak için iki saatiniz var," dedi.

***

Kırk dakika sonra, diğer katılımcıların başları hâlâ önlerindeyken, kalemleri ve silgileri şiddetle hareket ederken bitirdiğim sınav kâğıdını teslim ettim.

"Sorular çok kolaydı," dedim konferans salonunun önünde bekleyen Muhammed öğretmene. "Bir sorun var."

"Karmaşığı basite indirgeme yeteğini sana veren dehan." Omuzuma vurdu ve bir an için gülümsedim.

***

Annem çadırın önünde, kollarını göğsüne kavuşturmuş beni bekliyordu. "Neredeydin?"

Ona söylememiştim çünkü onaylamazdı.

"Bir matematik yarışmasında." Bulaşıcı olması umuduyla yüzüme zoraki bir gülümseme kondurdum. "Üniversite için burs kazanmaya çalışıyorum." Annem gülümsememe karşılık vermedi. Soluğumu tutarak tepkisini bekledim. "Aklından bile geçirme." Sesinde öfke çağlıyordu. En son ne zaman bu kadar kızdığını hatırlayamıyordum. "Çok yükseklere bakanın boynu tutulur."

"Benim için önemli."

"Biz. Zengin. Değiliz." Her sözcüğü tane tane telaffuz etti. "Giderlerimiz var. Abbas bir daha çalışabilecek mi Allah bilir. Nadya'yı işe gönderemem. Onunla kim evlenmek ister?"

"Muhammed öğretmen yardım edeceğine söz verdi."

Annemin suratı kıpkırmızı oldu. Onu asla ikna edemeyecektim. Ama babam haklıydı. Üniversiteye gidersem başarı şansım daha fazla olacaktı. Şimdilik konuyu kapattım. Zaten muhtemelen

kazanamayacaktım. İsrailliler bir Arap mankûmun oğlunun kazanmasına asla izin vermezdi.

Babama sınavı nasıl ilk önce bitirdiğimi ve bir yanlış yapmış olabileceğimden korktuğumu yazdım. Babam yanıtında akıllı kafaların kurşun gibi hızlı hareket ettiğini yazdı.

21. Bölüm

Muhammed öğretmen mektubu uzattı. Elinden kaptım, pis işaret parmağımı mühürlü kapağının üstündeki köşesine sokup tepesinden açtım ve parşömen kâğıdı çıkardım.

Sevgili Bay Hamid,

İbrani Üniversitesi Matematik Fakültesi adına size on finalistten biri olduğunuzu bildirmekten memnuniyet duyuyoruz. Canlı matematik yarışmasına davetlisiniz. Yarışma 5 Kasım 1965 tarihinde, saat 17.00'de Herzliya Lisesi Golda Meir Konferans Salonu'nda düzenlenecektir.

Saygılarımızla,
Profesör İzak Şulman

"Evet?" Muhammed öğretmen heyecanlı ve meraklıydı. Kalbim gözlerimin arkasında ve kulaklarımın içinde çarpıyordu. Dünya durmuş gibiydi. Hemen babama yazacaktım.

"Başarı hiç düşmemek değil, her düşüşünde kalkabilmektir." Muhammed öğretmenin gözleri cam gibiydi. Beni avutuyordu.

"Kazandım."

Kocaman gülümsedi. "Geri dönüp yeni bir başlangıç yapamazsın ama şimdi başlayıp yeni bir son yaratabilirsin."

Çadıra döner dönmez babama yazdım. Çok heyecanlıydı. Ne olursa olsun yüzde yüz arkamda olacağını yazdı.

Yarışmadan önceki gece uyuyamadım. Buz gibi yağmur çadırımızı dövüyor, deliklerinden içeri sızıyor, battaniyemi ıslatıyordu. Rüzgâr battaniyeyi yerden havalandıracak kadar şiddetli esiyordu. İşe bitkin bir halde gittim.

Akşam, gözlerimi açık tutmakta zorlanıyordum – Muhammed öğretmenle birlikte okula gelene kadar. Lüks araçlar kafilesi ön kapının önünde duruyor, dahiler iniyordu, sanki görünüşlerine göre değerlendirileceklermiş gibi giyinmişlerdi. Üzerimde kan lekeli iş kıyafetimle –bir gömlek ve beli ipli pantolon– çıkış kapısının önünde yarışa hazırlanan safkan atların arasındaki eşek gibi duruyordum. Ortadan kaybolmak istiyordum ama sonra Necef Çölü'nde kum taşıyan babamı düşündüm ve kalacağımı biliyordum.

On yarışmacı, geniş ahşap sahnede, karatahtanın çevresine atnalı gibi dizilmiş sandalyelerde oturuyordu. Ben ülkenin en parlak İsraillilerinin arasında oturan boynu bükük Filistinli'ydim. Hiçbiri benimle konuşmuyordu. Ağır kırmızı kadife perde açıldı ve seyirciler ortaya çıktı. Meraklı gözleri yarışmacıdan yarışmacıya gidiyordu, sanki zekâ seyirci koltuğundan belirlenebilecek bir şeymiş gibi. Gözlerini bana diktiklerini hissediyordum. Elbiselerimi değiştirmiş olmayı diledim. İşyerinin kanı ve teriyle buralara ka-

dar geldiğimi annem bilse üzülürdü. Elbette, burada olmamı hiç istemezdi. Belki de haklıydı.

"Merhaba, ben Profesör İzak Şulman, İbrani Üniversitesi matematik bölümü başkanı. Ülke çapındaki ilk matematik yarışmamıza hoş geldiniz."

Alkışlar.

"Sahnede kazanan on öğrenci var. Hepsi de muazzam bir yetenek gösterdi."

Profesör Şulman kuralları açıkladı. Her öğrencinin her problemi çözmek için üç dakikası vardı. Bir yarışmacı yanlış yaparsa sahneyi terk edecekti. Son beş yarışmacı Kudüs'teki İbrani Üniversitesi'nden burs kazanacak ve çeşitli para ödülleri için yarışacaktı. Birinci olan elbette en büyük ödülü alacaktı.

Bir numaralı yarışmacı öne arkaya sallanıyordu. Fırça gibi siyah saçlarına tel tokayla tutturulmuş kipası[6] her hareketinde hopluyordu.

Sınav görevlisi mikrofona yaklaştı. "C birim çember $x^2+y^2=1$ olsun. p noktası C'nin çevresinde, q noktası da C'nin çemberinin içinde rastgele seçilmiştir. Bu noktalar kendi alanlarında aynı şekilde ve bağımsız seçilmişlerdir. R, kenarları x ve y eksenlerine paralel pq diyagonelli bir dikdörtgen olsun. R'nin herhangi bir noktasının C'nin dışında kalmaması olasılığı nedir?"

Bir numaralı yarışmacı tebeşiri alıp yazmaya başladığında ben kafamdaki hayalîi karatahtada problemi çoktan çözmüştüm. Kazanabilirdim. Diğerlerinin fırsatlarına sahip olmamamın önemi yoktu. Benim yeteneğim vardı. Ama ya İsrailliler bana çözülmesi olanaksız problemler verirse? Beni kim savunurdu?

"Olasılık $4\pi^2$."

"Doğru," dedi sunucu.

---

6 Yahudi erkeklerin, dua sırasında, sinagogda ve dışarıda başlarını örtmekte kullandıkları, küçük takke. (ç. n.)

Salonda alkışlar patladı.

İki numaralı yarışmacı ayağa kalktığında sol omuzu sağ omuzundan daha yüksekti.

"$f(x)=x^3-3x$ fonksiyonunun gerçek sayılar kümesinde $x^4+36\leq 13x^2$ koşuluna uyan maksimum değerini bulun ve açıklayın."

Boş tahtaya bakarken kızın alnında boncuk boncuk terler oluşuyordu. Zilin sesi duvarlarda yankılandı. Seyirciler içlerini çekti. İki numaralı yarışmacı başını eğdi ve sahneden çıktı.

Ben üç numaralı yarışmacıydım.

Karatahtaya yürürken kanım damarlarımda gürül gürül akıyordu. İnsanların bakışları benimle alay ediyordu.

"K şu ozelliklere sahip en küçük pozitif tam sayı olsun: m_1, m_2, m_3, m_4, m_5 ayrık tam sayılar olmak üzere $p(x)=(x-m_1)(x-m_2)(x-m_3)(x-m_4)(x-m_5)$ polinomunda tam k katsayıları bulunsun. Minimum k değerini bulacak sekilde m_1, m_2, m_3, m_4, m_5 tam sayılarını kanıtlayarak bulun."

"Minimum k=3'tür ve şu şekilde bulunur: $\{m_1, m_2, m_3, m_4, m_5\}=\{-2, -1, 0, 1, 2\}$," dedim yazarken. Tebeşiri bırakıp döndüm ve dosdoğru seyircilere baktım. Ön sıranın ortasındaki İsrailliler ağızları bir karış açık bakakalmıştı. Görevli, şoka girmiş gibi bana baktı. "Doğru." Sıram geldikçe dikkatimi vermeyi, verilen her problemi çözmeyi başardım. Altıncı yarışmacı yanlış yapınca kalbim neredeyse duruyordu. Bursu kazanmıştım. Şimdi, en iyi para ödülü için yarışıyordum. On tur sonra, sadece sekiz numaralı yarışmacı ile ben kalmıştım.

Sekiz numaralı yarışmacı karatahtaya gitti.

"Gelişigüzel atılan bir ok kare şeklindeki hedefi vurmuştur. Karenin içerisinde belirlenen herhangi 2 eşit alana okun isabet etmesinin olasılığı eşit kabul edilmektedir. Bu durumda vurulan noktanın köşelere göre merkeze daha yakın olma olasılığını bulun.

Cevabınızı a, b, c, d pozitif tam sayılar olmak üzere $(a\sqrt{b}+c)/d$ formunda verin."

Sekiz numaralı yarışmacı gözlerini kapattı, öne arkaya sallanıyordu ve sadece avuçlarını siyah bol pantolonuna kurulamak için durdu. Yazmaya başladı.

Zil çaldı. Oda sessizliğe gömüldü. Sekiz numaralı yarışmacı sahneden indirilmedi çünkü ben problemimi doğru çözemezsem yarışma devam edecekti.

Muhammed öğretmen koltuğunun ucuna kaydı ve kolçaklara yapıştı.

"Bu polinomu çarpanlarına ayırın: $7x^3y^3+21x^2y^2-10x^3y^2-30x^2y$."

Derin bir soluk aldım ve tahtaya yazmaya başladım, bir yandan da yanıtı yüksek sesle açıklıyordum. "$x^2y(7y-10)(xy+3)$."

Bitirince sınav görevlisine baktım. Ağzı açıktı.

"Doğru," diye ilan etti sunucu.

Muhammed öğretmenin yumrukları havadaydı. Sekiz numaralı yarışmacı yanıma gelip elini uzattı. "Gördüğüm en keskin zekâ," dedi.

Dudaklarım titriyordu, gözlerim yaşarmıştı. Birden, bir Filistinli ile bir İsrailli değildik, iki matematikçiydik. Sekiz numaralı yarışmacı omzuma vurdu. "Benim adım Zoher. Seni üniversitede görmeyi iple çekiyorum."

Duygularım boğazımı tıkamıştı ve sadece başımı sallayabildim.

Sunucu boynuma bir madalya asarken *Yediot Ahronot* gazetesinin foto muhabiri resmimi çekti. Midem çalkalanıyordu. Diğer yarışmacılar gelip elimi sıktı. Duyguların örümcek ağına yakalanmıştım. Salon olağanüstü bir enerjiyle doluydu. İsrailliler, babamı hapiste tutan insanlar beni alkışlıyordu.

Ertesi gün, boynumda madalyayla kocaman bir resmim İsrail gazetesinin ön sayfasında yayımlandı. Başlıkta, "Arap Genç Zafere

Giden Yolunu Hesaplıyor," yazıyordu. Haberi babama gönderdim. Bana bir karikatürünü gönderdi, suratının üçde ikisini dev bir gülümseme kaplıyordu.

Üniversite için evden ayrılmadan önceki son gecemde uyku tutmadı. Kazandığım aylığın ancak temel giderlerimi karşılayacağını biliyordum ama aileme ne olacaktı? Onları bırakabilecek miydim? Altı yıldır ailenin reisi bendim. Bensiz kendilerine bakabilecekler miydi? En az üç yıl ben olmayacaktım.

Okuluma başlamak üzere ayrılacağım sabah, annem çadırın girişine dikildi. "İsraillilerin arasında yaşamana izin vermiyorum." Bana parmağını salladı. "Seni öldürebilirler."

"Hepsi de kötü değil," dedim. "Yossi nasıl yardım etmişti."

"*Yardım mı etti?* Beni öldürmeyi başaramadıktan sonra." Abbas başını salladı. "Onlara bir fırsat verdim. Başka fırsat vermeyeceğim."

Kardeşlerim çadırın çevresinde oturuyordu, üzüntülü ve yaşlı gözlerle.

"Fen ve matematik eğitimi alacağım," dedim yüzüncü defa.

"İnsanın günlük yaşamı için gerekenden daha fazlasını bilmesine gerek yok." Annem ellerini göğsünde kavuşturmuştu.

"Kesimevinde çalışmaktan tatmin olamayacak kadar fazla şey biliyorum zaten, anne. Bilinmeyeni keşfetmek istiyorum. Hayatımı fen ve matematikten kazanmak istiyorum."

Sanki dünyanın en salak insanıymışım gibi gözlerini devirdi. "Şimdi bizi terk edersen, bir daha geri dönemezsin."

"Eğitimim sorunlarımızın çaresi. Eğer başarabilirsem bütün aileye bakabileceğim."

"Bu dünyayı hiç tanımıyorsun sen!" Sözcükler ağzından fışkırıyordu. "Seninki sadece hayal! İsrailliler seni düşmandan başka bir şey olarak görmezler. Gözlerini açıp dünyayı öğrenme zamanın geldi."

"Bir gün gönlünü alacağım." Yere baktım.

"Asla yeterli paramız olmayacak," dedi. "Bunu bize yapma."

"Gitmek zorundayım."

"Lütfen..." diye başladı ve sonrasında ağlıyordu. Annem yere çöktü ve yüzünü elleriyle kapattı.

"Al." Paramın büyük bölümünü ona verdim. "Bir keçi ile tavuk alın. Sebze ekin. Fazla toprak yok ama bu şekilde en azından yiyeceğiniz olacağını bilirim."

"Kendine para ayırdın mı?" diye sordu.

"Eğer işler çok zorlaşırsa okulu bırakıp geri dönerim. Lütfen, bana sadece bir ay ver." Soluğumu tutup yanıtını bekledim.

Sonunda, başını sallayarak onayladı. Ona sıkı sıkı sarıldım. "İsraillilerden uzak dur," diye fısıldadı kulağıma.

Elimi sallayarak vedalaştım.

"Hayatını tehlikeye atıyorsun," dedi Abbas.

"Bu gönüllü olarak aldığım bir risk."

Otobüs durağına yürürken bir esinti sırtımdan ittiriyordu gitmem için. Rüzgârın nereden geldiğini biliyordum.

Teşekkürler, baba.

İKİNCİ KISIM

1966

22. Bölüm

Binaların simetrik dizilişi beni sakinleştiriyordu. Üçüncü sıranın beton kaldırımda yürüdüm, Şikuney Elef Öğrenci Yurdu'nun on ikinci binasına gelene kadar on bir binayı geçtim.

Elde dikilmiş pantolomu çekiştirdim, bileklerime kadar inmesini istiyordum ama mümkünü yoktu. Annem üç yıl önce, ben bir kafa daha kısayken dikmişti. Ama kullanılmış çarşaflardan bozma bu kıyafetlerden ve kolumun altındaki buruşuk çanta ile tıkıştırdığım birkaç parçadan başka hiçbir şeyim yoktu.

Beni soldaki ilk odadan gelen domates sosunun kokusu karşıladı. Mutfak ortaktı ve dar kırmızı bluzu ve bluciniyle bir kız, ellerinde fırın eldivenleriyle sebze güveci tavasını kaldırıyordu. Dönerken omuzlarına kadar inen saçları savruldu. "Merhaba," dedi bana Arapça.

Sesim çıkmayınca başımı salladım.

"Kusura bakma." Elinde tavayla yanımdan geçip koridora çıktı. Koridordan İbranice sesler geliyordu. Bizim binamızda ne yapıyorlardı? Askerler olmalıydı. Saklanmak istedim. Ama nereye? Pencerede parmaklıklar vardı. Mutfak kapısı dışarı açılıyordu. Hiçbir

yer yoktu. En son istediğim şey belaydı. Kendimi Yahudilerle kuşatılmış bir hayata hazırladığımı düşünüyordum ama şimdi gerçekle yüz yüze gelince, ne kadar yanıldığımı anlıyordum.

Odaya girerlerken midem kasıldı – ama üniformalı değillerdi.

"*Şalom. Ma nişma?*" Ne haber? Zoher, beni İbranice selamladı, elini uzattı.

"*Tov, toda.*" İyiyim, teşekkürler, diye İbranice yanıtladım, az kalsın soluk almayı unutuyordum. Kapıda bir başka genç duruyordu.

"Sana sözünü ettiğim matematik ustası," dedi Zoher ona.

"Ben Rafael, melek gibi, ama herkes bana Rafi der."

Kızarık tenli adam elini uzattı. "Kendinle gurur duyabilirsin. Zoher'i pek az insan etkiler."

Elini sıktım.

"Bir çalışma grubu kuruyoruz," dedi Zoher. "Ağabeyim programı bitirmeyi başardı ve onun notlarını aldım. Bize katılmak ister misin?"

Ne istiyorlardı? Başarısız olmamı mı? Bana zarar vermek mi? Belki de Zoher onu yendiğim için kızgındı. Bu bir kumpas olmalıydı. Bir İsraillinin bir Filistinliyi herhangi bir gruba katılmaya davet ettiğini hiç duymamıştım. Onları kışkırtmak istemiyordum. Zoher'in parlak bir matematik kafası ve notları vardı. Başka seçeneğim var mıydı?

Gülümsemeye zorladım kendimi. "Neden olmasın?"

"Bu pazar saat altıda," dedi Zoher. "Dört numaralı oda."

Rafi ile Zoher yan odada olacaklardı. Yahudilerle aynı binada yaşamak zorunda kalacağım aklımın ucundan bile geçmemişti. Ya oda arkadaşım da Yahudiyse? Gözlerim açık uyumam gerekecekti.

"Banyo nerede?" diye sordum

"Arkanda," dedi Rafi.

Onlara el salladım ve tuvalete girdim. Üç duş, üç ışıldayan beyaz lavabo ve yansımamı görebildiğim üç dikdörtgen ayna vardı. Ailem dışarıda, bir teneke küvetin içinde ta köy meydanından taşınan suyla yıkanırken ben nasıl böyle yaşayabilirdim? Babamın yüzü aynadan bana bakıyordu. Onun bu durumla nasıl başa çıkacağını düşündüm. Ona mektuplarında nasıl bu kadar neşeli görünmeyi başardığını sorduğumda, kimsenin ruhunu öldürmesine izin vermeyeceğini söylemişti. İnsanlarla birlikteyken her zaman ortak ilgi alanları bulmaya çalıştığını söylemişti. Babam şarkıları, resimleri ve uduyla cezaevi nöbetçilerinin saygısını kazanabiliyorsa ben de yeteneklerimle aynı şeyi yapmaya çalışabilirdim. Evet, dedim kendime, belki de onların çalışma grubuna katılmak iyi bir fikirdi.

Tuvaletten çıkıp aydınlık koridorda yürüdüm. Elektrik böyle bir şeydi. Anahtarımla yeni odamın kapısını açtım. Bütün ailemin paylaştığı çadırın üç katı büyüklüğündeki odayı sadece bir kişiyle paylaşacaktım. Onlar yerde hasırların üzerinde uyurken ben gerçek bir yatakta yatacaktım. Odada kendi masam, bir lavabo ve kendi dolabım vardı.

Simetrik keskin hatlı genç bir adam, "Hoş geldin. Ben Cemil," dedi Arapça. Odanın ortasına oturuyordu. Cemil'in yaşlı hali ve annesi olması gereken bir kadın karşısına geçmişti. Ortalarına serili beyaz masa örtüsünün üzerinde sebze güveci, tabule, humus, babagannuş ve pide vardı.

Neler oluyordu? Yahudiler gibi giyinmiş üç kız yataklara oturmuş yemek yiyordu. Arkalarındaki radyodan Feyruz'un sesi geliyordu.

"Ben Ahmed."

"Hangi gezegenden geliyorsun, Ahmad?" Cemil, Ahmed'i köy şivesi kullanmadan telaffuz etmişti. Kızlar başlarını geriye atıp güldü.

Kızlardan biri, "Aldırma ona," diyerek yerinden kalktı. "O tek erkek çocuk." Cemil'in başına vurdu.

"Kız kardeşlerime aldırma." Cemil önündeki yemekleri işaret etti eliyle. "Lütfen."

Annesi hemen benim için bir tabağa sebze güveci doldurdu. Bir an baktım. Bunu ailem için saklamayı ne kadar isterdim.

"Lütfen, başla," dedi Ümmü Cemil.

Cemil'in yanma oturdum ve sebze güvecini bir çırpıda bitirdim. Ümmü Cemil'in yüzü aydınlandı ve tabağıma biraz daha yemek koydu. Bir tabak daha indirdim mideye. Bir tabak daha verdi.

"Çok lezzetli." Babam altı yıl önce hapse girdiğinden beri böyle bir yemek yememiştim. Üzerimdeki pek çok göze rağmen yemeye devam ettim.

Ümmü Cemil gülümsedi. "Bakın, yemeğimi ne kadar beğendi."

"Bavulun nerede?" Cemil eğilip etrafıma baktı.

"Hafif seyahat etmeyi severim." Çantamda sadece yedek iş pantolonum ile gömleğim ve Muhammed öğretmenin verdiği kitaptan başka bir şey yoktu.

Ümmü Cemil eşyalarını topladı, gitmeye hazırlanıyorlardı.

"Seninle ve Ahmed'le ayın on altısında görüşürüz."

"Kimse her hafta sonu eve gitmiyor." Cemil'in sesi yumuşak ama kararlıydı.

"Yine başlama. Nasıl yemekler yediğini ya da temiz elbiseler giyip giymediğini merak etmek istemiyorum. Sen gelmezsen biz sana geliriz."

Cemil'in yüzü kızardı. "Ben gelirim."

"Sen de, Ahmad." Ümmü Cemil adımı doğru telaffuz etmişti, köyde yaptığımız gibi değil. "Yemekleri taşırken yardıma ihtiyacı olacak." Ümmü Cemil oğlunu işaret etti ama şimdi doğrudan bana hitap ediyordu. "Ve senin de aç kalmana izin vereceğimi sanma."

Cemil ailesini otobüs durağına kadar geçirdi. Tek gömleğim ile pantolonumu dolabıma koyduktan sonra Cemil'in dolabına baktım. Çeşitli renklerde ceketler, gömlekler ve pantolonlar her biri kendi askısına düzgünce asılmıştı. Askı demirinin üzerindeki raflarda çeşitli kalınlıklarda kazaklar, tişörtler ve pijamalar vardı. Altta bir çift deri sandalet, platform topuklu parlak siyah çizmeler ve lekesiz beyaz spor ayakkabılar duruyordu. Ailesi çok zengin olmalıydı.

Cemil odaya döndü ve kapıyı kapattı.

"Annemin bütün hafta uyumadığını sanıyorum. Ayrılık endişesi."

Omuzlarını silkti, radyoya gitti ve batı müziği buldu. Gömleğinin cebinden bir paket Time sigarası çıkarıp bana tuttu.

"Sigara?"

"Hayır, asla," dedim.

"Dene." Bir tane çıkardı, yaktı ve bana verdi. Yatağıma uzandım, yumuşaklığını hissettim. "Belki daha sonra. Sen iç."

Cemil sigarayı ağzına götürdü ve kendinden geçmiş bir sufi gibi başını sallamaya, kalçalarını döndürmeye ve odada hoplamaya başladı. Sigarasının külünü tablaya silkip söndürdü ve sonra yatağına çöktü. Tavana bakarak tembelce sigarasının dumanını saldı.

"Haydi, yerleşkeyi gezelim."

"Benim kitap almam gerekiyor." Muhammed öğretmen kitapları hemen kütüphaneden almamı öğütlemişti çünkü çok pahalıydılar.

Yemyeşil çimenlikleri geçiyorduk. Cemil göğsüme vurdu.

"Şu leziz kuzuya bir bak."

Bakışlarını takip edince kütüphanenin önündeki bir bankta oturan İsrailli bir kızı gördüm. Gömleğinin düğmeleri o kadar açıktı ki memelerinin üst kısmını görebiliyordum. Bacak bacak üstüne atmıştı ve üzerindeki şort külodundan uzun sayılmazdı.

"Başımı şu yastıklara dayamak istedim." Cemil dişlerini gösterdi, başını salladı ve azmış bir köpek gibi hırladı. "Devemi şu dağların arasında gütmeyi ne kadar da isterdim."

"Lütfen." Yerleşkede gözlerim nöbetçileri arıyordu. "Ya seni birisi duyarsa?"

Güldü, sırtıma vurdu ve yürümeye devam ettik.

23. Bölüm

İlk dersim Yüksek Matematiğe Giriş için sınıfa geldim ve durup her şeye bakmaktan kendimi alamadım: yeni boyanmış duvarlar, dizi dizi masalar, profesörün büyük masası ile tekerlekli deri koltuğu ve yepyeni görünen pırıl pırıl karatahtalar. Oda çabucak hep bir ağızdan İbranice sohbet eden öğrencilerle doluverdi. Göz temasından kaçındım ve arkada bir masa arandım.

Son sıradaki son boş yeri buldum, Allah'a şükür, çünkü kalan yerlerin hepsi de profesörün tam önündeydi. İsrailliler her yerdeydi. Sağımdaki, "*Yiksah,*[7]" dedi, ayağa kalktı ve önde bir yere geçti.

Aşırı uzun sakalını okşayıp masasının üzerine eğilen profesörle göz göze geldim. Birkaç dakika sonra ayağa kalktı, kipasını düzeltti. "Benim adım Profesör Mizrahi." Gömleğinin altından sarkan püsküller dindar olduğunu gösteriyordu. Bu Yahudiler Tanrı'nın onlara İsrail topraklarını vaat ettiğine inanırdı.

Profesör Mizrahi'nin aksanı da adı gibi Sefarad olduğunu söylüyordu bana. Bu benim şansımdı; ilk profesörüm benden nefret edecekti. Alnımda terler boncuk boncuk toplanıyordu.

---

7 (İbr.) Defol git. (ç. n.)

"Adlarınızı okuduğumda size ayırdığım yerde oturacaksınız ve bu dönem boyunca sizin yeriniz olacak." Profesör Mizrahi elindeki çizelgeye baktı. "Aaron Levi, Boaz Kohen, Yossi Levine..." Profesör Mizrahi bir Yahudi'nin ardından diğerini çağırıyor ve arkadan öne doğru dolduruyordu. Masasının önündeki masayı işaret etti ve mükemmel bir telaffuzla, "Ahmad Hamid," dedi.

İki Sefarad Yahudisi'nin arasında sınıfın tek Yahudi olmayan Arap'ı olarak kendimi mikroskop altındaki bir örnek gibi hissediyordum. Beni canlı canlı yiyeceklerdi.

"Başlayalım." Profesör Mizrahi tebeşiri alıp tahtaya, $3x-(x-7)=4x-5$, yazdı.

"Bay Hamid?" Elindeki tebeşirle beni işaret etti.

"x eşittir 6," dedim sandalyemden.

"Ne dedin?" Profesör Mizrahi başını dikti.

Kalbim yumruklanan bir kapı gibi atıyordu. "x eşittir 6."

Profesör Mizrahi göz kırptı ve bir sonraki problemi okudu.

"Bay Hamid, $s=16t^2+96t$ formülüne göre düşen bir nesnenin $t=5$ zamandaki anlık hızını ya da anlık hız değişim oranını bulabilir misniz?"

"Limit 256'dır ve bu düşüşün beş saniyesinin sonundaki anlık hızdır."

Sınıfın önündeki saatin tiktakı sağır ediciydi.

"Teşekkürler, Bay Hamid," dedi. "Çok etkileyiciydi."

***

Sabahın sekizinden öğleden sonra dörde kadar matematik ve fen derslerim vardı. Çalışmak için kütüphaneye giderken yolu uzatıp kuzeydeki yönetim binalarıyla güneydeki Ulusal Kütüphane'nin

arasındaki botanik bahçesinden geçtim. *Sequoia sempervirens*[8] ve *Sequoiadendron*[9] o kadar kocamandı ki çevredeki binalara tepeden bakıyordu. Annemi bu bahçeye getirebilmeyi o kadar çok isterdim ki. Babamı onun ağaçların önünde resmini çizerken hayal ettim.

Kütüphanenin önünde, bilgi ve ışık aynıymış gibi içeriden aydınlatılmış vitray pencereleri görebilmek için başımı arkaya eğdim. Kutsal bir tapınakmışcasına kapısını çekip açtım ve aynı parlak ışık üzerime yağdı.

"Çanta masaya." Silahlı nöbetçinin sözleri beni soğuk hava esintisi gibi çarptı. İtaat ettim. Defterimle kalemimi çıkarıp attı. "Duvara dayan." İşaret etti. "Pabuçlarını çıkar."

Yüzüm yanıyordu. Annemin kullanılmış bisiklet lastiğinden yaptığı sandaletlere dikkat çekmek istemiyordum ama seçeneğim yoktu. Yavaş yavaş, lastik bağcıklarını çözdüm. Nöbetçi kalemini bir tanesinin arka kayışına geçirdi, havaya kaldırdı ve her açıdan inceledi.

"Şuraya," diye talimat verdi. "Bacaklarını ve kollarını aç."

Nöbetçi sol bacağımı yoklarken bir uzi ve sırt çantası taşıyan bir Yahudi içeri girdi. Bütün İsrail askerlerinin ve yedeklerin Kudüs'te dolu uzi tüfeklerini yanında taşıması gerekiyordu.

"Moti, seni Kuzey'de sanıyordum," diye seslendi nöbetçi sağ bacağımı yoklarken. "Kaçtın mı?"

"Buraya gönderildim," diye yanıtladı Moti. "Benim şansıma bu şehir Araplarla dolu. Burada hiçbir zaman yeterli asker olamıyor. Yılı tekrarlamam yeterince kötüyken ilk haftayı da kaçırmak istemedim."

Bir an için Yahudi olmayı diledim, o zaman rahatsız edilmeden kütüphaneye girebilirdim.

---

8 (Lat.) Sahil sekoyası, sahil mamut ağacı. (ç. n.)

9 (Lat.) Gerçek mamut ağacı, dev sekoya. (ç. n.)

Çıplak elleriyle ceviz kırabilecek türden dört İsrailli erkek Moti'yi oturdukları geniş masaya çağırdı.

Boş masalar her yerdeydi ama ben tek bir masa istiyordum. Gözümün ucuyla bir tane gördüm ve hızla masaya gidip ders programını çıkarırken kayıtsız görünmeye çalışıyordum. Uygunsuz bir şekilde yüksek sesler dikkatimi çekti ve baktım. Moti'yle göz göze geldim. Başımı çevirdim ama çok geçti. Ona baktığımı görmüştü.

Gözlerim Yüksek Matematiğe Giriş ders programına odaklanmayı reddediyordu. Gırtlaktan gelen sesler yükseliyordu.

"Sen kontrol et," dedi Moti.

"Senin tüfeğin var," dedi kalın bir ses. Kahkahalar çınladı.

Gözlerim ders programına yapışmıştı, kâğıdın parmak uçlarımın altında nemlenmesini seyrediyordum.

Bir gıcırtı, bir masanın önündeki sandalye çekiliyormuş gibi. Yaklaşan çizme sesleri. Soluk al, diye anımsattım kendime. Başımı kaldırıp baktım. Bana doğru geliyordu, elinde uziyle.

"Özür dilerim. Sen Moti Moaz'sın, değil mi?" Kütüphaneci önünü kesti.

"Evet."

"Geçen yıldan kalma kitapların var."

"Yavaş okuyorum," dedi gülümseyerek. İstediğini yaptırmaya alışık bir adamdı bu.

Ama kütüphaneci kadın kulak asmadı. "Benimle gel. Sana liste vereceğim."

Çizmeler gitti, şimdilik. Moti dönmeden W.L. Wilks'in *Yüksek Matematik* kitabını bulmalıydım. Onun masasının arkasındaki rafta "Yüksek Matematik" yazıyordu. Arkadaşları gidene kadar beklemeli miydim? Ya bütün gece orada kalırlarsa? Ya o zamana kadar başkaları kitapları alırsa? Neden dersler başlamadan önce bize ihtiyacımız olan kitapların listesini vermiyorlardı? Derin bir

soluk aldım, kocaman salonu baştanbaşa yürüdüm, kitap raflarına arka taraftan ulaştım ve Yüksek Matematik bölümüne koşturdum.

Hedefime yaklaşırken erkeklerin kalın sesleri susmuştu. Gözlerim rafı taradı. Kitabı kaptım. Sayfalar birbirine yapışmıştı. İçindekiler bölümü neredeydi? Birbiriyle fısıldaşan iki gölge yan taraftan görüş alanıma girdi. İçindekiler sayfası neredeydi? Buradaydı. Kitabı kapattım.

Kitap kolumun altında, başım önde, uzun, dar koridorda yürümeye başladım. Çıkmadan önce Moti bir yol barikatı gibi belirdi. Diğer tarafa döndüm. İki İsrailli koridora çıkıp yolumu kesti.

Neden sınıfta o soruları yanıtlamıştım? Moti uzisinin namlusunu karnıma sapladı.

"Buraya bir şey mi sakladın." Beni yine dürttü.

"Bir kitap. Ders için." Soluk alamıyordum. "İzin verirsen, gitmem gerekiyor.

Boynundaki damarlar kabardı.

"Özür dilerim. Lütfen. Bırak geçeyim."

"Benimle gel," dedi Moti.

"Şimdi mi?"

"Eğer her şey yolunda giderse, canın yanmayacak." Uzisinin namlusuyla masayı işaret etti.

Namlu böbreğime gömülü bana yol gösteriyordu.

"Otur şuraya." Namlu bir sandalyeyi işaret etti. Sandalyeye çöktüm.

Namlu bir parça kâğıdı önüme ittirdi. "İlk problemi çöz."

Probleme baktım. $c(a)=2000+8.6a+0.5a^2$ ise,

$c'(300)=?$

"308.6." Sesim titriyordu.

Sol kaşını kaldırdı. "Sırrın ne?"

"Sırrım falan yok." Sözcükler zorla ağzımdan çıkıyordu. Moti uzisinin ucuyla diğer problemi işaret etti.

"Bize yanıtları verdiğin sürece sorun olmaz diye düşünüyorum."

"Sana doğru yanıtları verdiğini nereden biliyorsun?" diye sordu canavarlardan biri.

Moti defterinden bir sayfa yırttı. "Aynı zamanda ödevini yap."

Çirkin sakallı bir kütüphaneci bize doğru geliyordu, kollarını göğsünde kavuşturmuştu. Yüzü tanıdıktı. Gözlerimiz birleşti. Altı numaralı yarışmacıydı.

"Sorun mu çıkarıyor sana?" diye sordu kütüphaneci Moti'ye.

"Her şey yolunda, Devid," dedi Moti. "İlk grup çalışmamızı yapıyoruz, öyle değil mi, Muhammed?"

"Evet," diye fısıldadım.

"Yüksek sesle konuş, Muhammed," dedi Moti.

"Evet. Bu bir çalışma grubu." Sesim daha önceki fısıltımdan sadece birazcık daha yüksekti.

Devid gitmeden önce bana alaylı bir biçimde baktı.

"Çalışma grubuma" baktım. Zoher ile Rafi'nin pazar gecesi grubu da mı namlu ucunda olacaktı? Saate baktım. Daha 16.45'ti. Beni daha ne kadar burada tutacaklardı? Diğer ödevim için zamanım kalacak mıydı? Bütün gece ayakta olurdum. Uykuya ihtiyacım yoktu. Moti yorulurdu, öyle değil mi? Moti sırt çantasından bir kitap çıkarıp masaya attı. Siyah keçeli kalemle İbranice "Fizik" yazıyordu. Altında *Salı ve Perşembe 09.00-10.00 Profesör Şaron* sözcükleri vardı. Kanım damarlarımda çağlıyordu. Ortak bir ders yetmiyor muydu?

"*Nu.*" Haydi. Moti kitaptaki bir sonraki probleme eliyle vurarak işaret etti.

Kütüphane artık kalabıklaşmıştı. Bütün büyük masalar kitaplarına gömülmüş öğrencilerle doluydu. Saate baktım. 16.46'ydı. En

azından kendi ödevimi yapmama izin vermişti. Pencereden içeri ışık akıyordu. Bugün hiç bitmeyecek miydi?

Babam burada olsaydı diye düşündüm, Moti'ye problemleri nasıl çözeceğini öğretmemi isterdi, sadece yanıtları söylememi değil. Soruların geri kalanında her bir problemin aşamalarını anlattım. Ödevin sonuna doğru, Moti problemleri gerçekten kendi çözdü ve sadece yanıtlarını doğrulamamı istedi. Ödevin sonunda, uzisinin yardımı olmadan konuşuyordu.

"Bir şeyler yemem gerekiyor ama geri döneceğim." Moti gönülsüzce gülümsedi. "Benim için yararlı oldu."

Kütüphanede onu mu beklememi istiyordu? Kollarımda on bir kitapla yurda döndüm. Artık uzun bir süre kütüphaneye gitmemeyi umuyordum.

"Kapıyı aç," diye seslendim Cemil'e koridordan. Kitaplar avuçlarım ile kollarımı kesiyordu. Kitap yığını boyumu aşıyordu. Cemil yanıt vermedi. Kâğıt torbamdan anahtarımı çıkarmaya çalışırken kitapların dengesini bozdum ve hepsi de düşüp yerlere saçıldı. Çılgın gibi hepsini teker teker inceledim. Ya zarar gören olduysa? Nasıl öderdim? Paramı anneme vermiştim. Sadece köye giden otobüsün bilet parasına ve altı somun ekmeğe yetecek kadar param vardı.

Yüreğim çarparak kapıyı açtım, her bir kitabın tozunu aldım ve dikkatle masama yerleştirdim.

24. Bölüm

Cemil'in kilidi çeviren anahtarının sesini duyduğumda saat biri geçiyordu.

"Kendi kütüphaneni mi açtın?"

"Sen sınıf için hazırlık yapmaya başlamadın mı?"

"Cumartesi gecesi okul dansları için İngilizcemi geliştiriyorum." Gülümsedi. "Şu Amerikalı kızları görmelisin. Off."

Başını salladı. "Yarın akşam benimle gel."

Nasıl gidebilirdim? Ders çalışmak için buradaydım. Ailemin benim yüzümden yapmak zorunda kaldığı fedakârlıklardan hiç haberi yoktu.

"Alışverişe çıkman gerekiyor." Cemil yakasını düzeltti. "Sana giyinmeyi öğretmem lazım."

Annemin onu ısırıcı rüzgârdan koruyacak bir kışlık kazağı bile yokken yeni bir pantolon almaya nasıl bir gerekçe bulabilirdim?

"Benim eşyalarımı ödünç alabilirsin istersen," dedi Cemil. "Senin ne kadar cimri olduğunu biliyorum." Güldü.

***

Sabah fizik dersinin korkusuyla uyandım. Cemil, hocamızın parlak bilimsel kafasıyla ve Araplardan nefret etmesiyle tanındığını söylemişti. Fizik her zaman gözde konum olmuştu ama şimdi keşke zorunlu ders olmasaydı diye düşünüyordum.

"Bir mumyadan bile daha sıkı sarınmışsın," dedi Cemil birlikte sınıfa yürürken. Siyah dik yakalı kazağı ile siyah pantolonu ve omzundaki deri evrak çantasıyla bir profesöre benziyordu. Annemin yaptığı kıyafetlerle yanında yürürken insanların bana baktığını hissediyordum. Cemil'le sınıfa girdik ve dosdoğru odanın en arkasına gittik.

Kot pantolon ve pamuklu gömleklerle rahat giyinen diğer profesörlerin tersine, Profesör Şaron kusursuz bir biçimde ütülenmiş çizgili takım elbisesi ve papyonuyla caka satarak sınıfa girdi. Kalın gözlükleri, gür sakalı ve çok çok uzamış bıyığı kıyafetine uymuyordu.

"Ahmed Hamid?" dedi Profesör Şaron. Sesi üst dudağımı titretti.

"Burada?"

"Nereden geliyorsun, Bay Hamid?" diye sordu Profesör Şaron.

"El Kuriye Köyü'nden." Sesimdeki kararsızlığı duyabiliyordum.

Profesör Şaron yoklamayı bitirince sanki daha aşağı türlere bakıyormuş gibi dosdoğru bana ve Cemil'e baktı.

"Kötü bir zamanda yaşıyoruz." Profesör Şaron'un sesi ciddiydi. "Her İsrail yurttaşı tetikte olmalıdır. En küçük bir şüpheniz olduğunda bana gelin. Hiçbir şey çok küçük değildir." Profesör Şaron gırtlağını temizledi. "Kütlesi beş kilogram olan güçlü bir saldırı tüfeğinden ilk hızı 3×10^4 cm/saniye olan kütlesi 15 g olan bir kurşun atılırsa geri tepme hızı ne olur, Bay Ebu Hüseyin?'

Bütün gözler Cemil'e döndü.

"Hazırlanmadım."

"Sorduğum temel bir soruydu. Akademik olarak bir hiç mi olmak istiyorsun? Sen ve senin gibiler yer işgal ediyorsunuz."

Profesör Şaron'la göz göze geldik. "Bay Hamid, sen söyleyebilir misin bize?"

"Saniyede eksi doksan santimetre," dedim.

Profesör Şaron başını salladı. "Bu yanıta nasıl ulaştın?"

"Momentumun korunumu yasasına göre, atış yapılmadan önceki toplam momentum, atış yapıldıktan sonraki toplam momentuma eşit olmalıdır. Buna göre, tüfek ateş edilmeden önceki sistemin momentumu ile tüfek ateş edildikten sonraki sistemin momentumu eşit olmalıdır. İlk başta, tüfeğin ve kurşunun momentumları hareketsiz oldukları için sıfırdı. Momentumun korunumu denklemini kullanarak, yani m1 çarpı v1 eşittir m2 çarpı v2 ile v1'i, geri tepme hızını hesaplayabiliriz. Ancak, öncelikle tüfekle kurşunun kütlelerini aynı birimlere dönüştürmeliyiz. Kurşun 15 gram. Bunu kilograma, tüfeğin kütlesini kaydettiğimiz aynı metrik birime çevirmek için 1000'e böleriz, bu da bize 0,015 kilogram verir. Sonra, 3 çarpı 10^4 santimetreyi 100'e bölerek metreye çevirmemiz gerekir, bu da bize 300 metre verir. Değerleri denklemde yerine koyarız ve v1'i, geri tepme hızını hesaplarız. m1 eşittir 5 kg olsun ki bu tüfeğin ağırlığıdır; m2 eşittir 0,015 kg -bu merminin ağırlığı- ve v2 saniyede 300 metredir.

Yerine koyma şimdi bize v1 eşittir 0,015 çarpı saniyede 300 metre bölü 5 veriyor ki bu da eşitlik sağlamak için denklemin iki tarafına da aynı şey yapılarak elde edildi ve geri tepme hızını değişken yapıyor. Bu v1=4,5 metre/saniye bölü 5, yani saniyede 0,9 metre sonucunu veriyor. Saniyede 0,9 metrenin önüne bir negatif yerleştiriliyor. Bu son adım geri tepmenin yönünün merminin yönüne ters olduğunu göstermek için gerekli."

"Kabul etme eğilimindeyim, Bay Hamid," dedi Şaron, "ama daha iyi bir açıklama getirmeni istiyorum. Haydi, beni ikna et!"

"'Geri tepme' sözcüğü zaten bir negatif içeriyor ve eksi işareti kullanmak bunu ortadan kaldıracak ve geri tepmeyi mermiyle aynı yöndeymiş gibi gösterecek – ve bu, elbette, mümkün değil."

Şaron başını sallayarak onayladı ve ciddi bir suratla, "Doğru, Bay Hamid," dedi.

"Bu büyük bir geri tepme hızı mı, Moti?" diye sordu Profesör Şaron.

"Evet," dedi Moti.

"Peki, nişancı tüfeği omzuna sağlamca dayamadıysa ne olur?" Profesör Şaron masasına dayandı.

"Nişancı büyük bir darbe alır," dedi Moti.

"Nişancı tüfeği iyice vücuduna yapıştırırsa ne olur?"

"Nişancının bütün vücudu momentumu emer."

"Harika iş, Moti." Profesör Şaron tekrar bana baktı. "Nişancının kütlesi 100 kg ise, atışın geri tepme hızı ne olur, Bay Hamid?'

"4,3 cm/saniye," dedim.

"Açıkla?" Profesör Şaron'un sesinin tonu başaramamamı beklediğini söylüyordu.

"Bu kez m1'i nişancıyla tüfeğin toplam kütlesini temsil etmek için kullandım, çünkü şimdi geri tepme aynı anda hem adama hem silaha etkiyor; v1 = 0,015 çarpı 300 metre/saniye 105 kg toplam kütlenin üzerinde ki bu da saniyede eksi 0,043 metre yapıyor. Negatif geçen defayla aynı nedenden ötürü gerekli."

Profesör Şaron tekrar Moti'ye baktı. "Bu geri tepmenin büyüklüğü nasıldır?"

"Hayli dayanılabilir," dedi.

"Harika iş, Moti." Profesör Şaron gülümsedi.

Zil çalınca kapıdan çıkan ilk kişi Cemil oldu. Birisi omzuma dokunduğunda onun arkasından koşturuyordum.

"Ödevde çok iyi iş çıkardın." Moti kaşlarını kaldırdı. "Haydi, Profesör Şaron'un ödevini yapalım. Birlikte iyi çalışıyoruz."

Yalan söyleyip dersim falan olduğunu söylersem Moti kontrol ederdi. Ve yalanımı yakalarsa, kim bilir bana neler yapardı. Odaya döndüğümde Cemil'le konuşacaktım.

Moti'yle kütüphaneye yürürken darağacına giden mahkûmlar da böyle mi hissediyor diye merak ediyordum.

"Çanta masaya," dedi nöbetçi. "Her şey dışarı."

"O benimle beraber ve çok fazla zamanımız yok," dedi Moti. Onun arkasına takılıp nöbetçinin yanından geçtim ve kütüphaneye girdim. Otuz dakika içinde ödevimizi bitirdik; daha önce olduğu gibi problemleri nasıl çözeceğini anlattım.

Moti, Profesör Şaron'un ödevini her hafta beraber yapmamızı önerdi. Başımı sallayarak onayladım. Neden olmasındı? Zaten çalışmam gerekiyordu.

***

Cemil yatağına oturmuş sigara içiyordu.

"Sıfırı biz Araplar keşfettik," dedi Cemil. "Muhammed İbn Ahmed MS 967'de tanıttı. Batı on üçüncü yüzyıla kadar bilmiyordu. Cebiri biz keşfettik. Dünyaya trignometriyi astronomiden ayırmayı öğrettik. Öklid dışı geometriyi oluşturduk. Biz fizik ve tıbbı bulduğumuzda Avrupalılar mağaralarda yaşıyordu. Bir zamanlar İspanya'dan Çin'e kadar egemen olduğumuzu unuttu mu?" Derin bir soluk aldı ve yumruğunu sıktı.

"Birlikte ders çalışacağız."

"Allah, Profesör Şaron'un ruhuna karanlıklar göndersin!" dedi Cemil, sigarasının dumanını neredeyse tükürür gibi üfledi.

***

Her gün Profesör Şaron'un dersinden sonra Moti, Cemil ve ben kütüphaneye beraber gidiyorduk. Moti bizimleyken Cemil'le beni aramıyorlardı. Ödevi ikisine de anlatıyordum ve anlıyorlardı. Ayın sonunda hâlâ birlikte otursak da ödevlerini kendileri yapıyorlardı.

Moti birkaç kez başka bir ders için yardım istemeye geldi. Bir keresinde bize annesinin yaptığı Rus pastasını getirdi. Lezzetliydi ve aklıma onca yıl öncesinden babamın reçelli çöreği geldi.

Bir ay sonra, Profesör Şaron benimki dışında herkesin ödevini teslim etti. "Ev ödevi, notlarınızın tamamlayıcı bir bölümüdür." Sesi sertti. "Ödevini yapmayanları hoşgöremem." Bana baktı. "Sen, Bay Hamid, beni kandırmaya çalışıyorsun."

Neden söz ediyordu? Ona baktım, ne diyeceğimi bilemiyordum.

"Dünkü ödevini yapmadın."

"Dün teslim ettim." Titrememi saklamak için ellerimi birleştirdim.

Profesör Şaron'un boyun damarları kabardı. "Yalancının tekisin, Bay Hamid!"

Moti konuştu. "Profesör Şaron."

Profesör ona döndü. "Ne?"

"Ahmed'le ben dün ödevimizi beraber yaptık."

"İyi, Bay Hamid vermeyi unutmuş."

"Hayır." Moti başını salladı. "Teslim ettiğini gördüm."

"İyi, bir daha bakarım."

Zil çaldı.

25. Bölüm

Cemil aynadaki yansımasına bakıyordu. Siyah dik yakalı kazağı ve İspanyol paça bluciniyle Yahudi sanılabilirdi. "Bu danslar muhteşem Amerikalı kızlarla kaynıyor. Benimle gel. Ben istediğimi seçtikten sonra sana artıklarımı bırakırım."

"Çalışmam gerek."

"Bütün yaptığın çalışmak. Şu kıyafetlerine bak. Neden böyle kurban gibi davranıyorsun?" diye sordu Cemil. "Allah aşkına, lütfen giysilerimi ödünç al. Seninle birlikte görülmekten utanıyorum. Bir mülteciye benziyorsun, öğrenciye değil."

O dansa gittikten sonra dikkatimi toplamayı başaramayınca, dolabını açtım, evde dikilmiş elbiselerimi çıkardım ve siyah dik yakalı kazak ile İspanyol paça pantolonlarından birini aldım.

Aynada kendime baktım. Gözlerimi kapatıp partide olduğumu hayal ettim. Orkestra çalıyordu. Kızlar ve erkekler moşavdakiler gibi birlikte dans ediyordu.

Kapı vurulunca irkildim.

"Kimse var mı?" Kapının kolu döndü ve Zoher içeri girdi. Neden kilitlememiştim?

"Parçacık dinamiği bana ıstırap çektiriyor." Yatağıma oturdu ve beni baştan aşağı süzdü. "Dışarı mı çıkıyorsun?"

"Evet." Kendimi durduramadan yalan ağzımdan kaçıverdi. Şimdi dansa gitmek zorundaydım. Bunu Cemil'e nasıl açıklayacaktım?

"Yarın odama gelebilir misin? Sana bir sorum olacak."

"Sorun değil."

***

Dans yerleşkenin diğer tarafındaki, kapıya yakın konferans salonundaydı. Oraya yürümek en az yarım saat alırdı.

Uzun direkte dalgalanan İsrail bayrağının ve lüks Kiriyah yurtlarının yanından geçerken kendime küfür ettim. Neden buraya uyum sağlayamıyordum? Neden yıllar önce Ali'ye yardım etmiştim? Neden Birleşik Devletler'de ya da Kanada'da doğmamıştım?

Beşinci sınıfı ve Fuad öğretmenin zorunlu İsrail tarihi kitabını havaya kaldırışını düşündüm.

"İsrailliler bundan öğretmemi istiyor." Kitabı salladı. "Kitapta İsrailliler bizim tarihimizi siliyor. 1948 öncesi Filistin'e *Eretz İsrail*, İsrail Diyarı ve bize İsrail topraklarının Arapları diyorlar. Ama onların çabalarına karşın halkımızın tarihi asla silinemez. Biz Filistinlileriz ve burası bizim topraklarımız."

"*Filistin!*" diye bağırmıştık.

Fuad öğretmen on dokuzuncu yüzyılın sonunda Avrupa'da anti-Semitizm yükselişe geçmeseydi Yahudilerin kendi ülkelerini istemeyeceğini söyledi. Ve şu İngiltere, Yahudiler ile Arapları birbirine düşürdükten sonra kazanma ihtimali olmayan bir durum içinde olduğunu fark etti ve Filistin sorununu Birleşmiş Milletler'e devretti. Soykırım'ın ardından Birleşmiş Milletler'in Filistin'i bölüp büyük bölümünü Yahudi azınlığa vermesine şaşmalı mı? Halkımın

bölünmeyi kabul etmiş olmasını isterdim ama ben doğmadan önce Filistin haritadan silinmişti.

Mini etekler, seksi pantolonlar ve yüksek topuklar giymiş kızlar Batı müziği çalan İsrail grubuyla titriyor, sallanıyordu. Cemil abartmamıştı. Loş salonun ortasında duruyor, dikkat çekici görünüyor, ayçiçeği rengi saçlı ufak tefek bir kızla konuşuyordu.

Cemil geldiğimi gördü. "Allah aşkına..."

"Kiminle konuşuyorsun?" Sözünü kestim.

"Bu Deborah."

Çakan beyaz ışık altın kolyesindeki elmas kaplı Davud Yıldızı'nı gözler önüne seriyordu. Büyülü güçleri varmış gibi ışıldıyordu. İşyerinde Sefarad Yahudileri Araplarla karıştırılmamak için bu yıldızları takardı.

"Bir dakika lütfen," dedim kıza İbranice.

Cemil'in koluna yapışıp kapıya doğru çekeledim.

"Omzumu çıkarmaya mı çalışıyorsun?"

Dışarıda etrafı taradım. Bizi duyabilecek kimse yoktu yakında.

"Senin kafan çalışmıyor mu?"

Kolunu çekip kurtardı. "Sorun nedir?"

Kafamı gökyüzüne kaldırıp, "Bu adamın kafası çalışmıyor," dedim.

"Neye çalışmıyor?"

"Sen hangi gezegendensin?" Onu sarsmak istiyordum. "O bir Yahudi, sen Filistinlisin."

"Ne olmuş?"

"IQ'nun 60'ın altında olduğunu düşündürme bana."

"İsrailli Yahudi kızlarla daha önce de çıktım. Ve zaten, o Amerikalı. Beni bekliyor. İçeri dönmeliyim."

Duyduklarıma inanamayarak bakarken Cemil kapıya doğru yürüdü. Girişte arkasına döndü. "Sonunda giysilerimi ödünç aldığına sevindim. Hiç bu kadar iyi görünmemiştin." Gülümsedi. "Haydi." Kapıyı açık tuttu ama ben odamıza döndüm.

***

Zoher kapısını açtı. Plastik masanın üzerinde bir tavla duruyordu. Baktığımı fark etti.

"Oynar mısın?" diye sordu.

"Eskiden."

"Ben ülke şampiyonuyum."

"Bütün yurttaşlarıyla oynamadın," dedim.

"Bu bir meydan okuma mı?" Gülümsedi.

Kendinden çok emin görünmek istemiyordum, kötü bir strateji olurdu. "Uzun zaman oldu."

"Bana bir şans ver."

Yine reddedecekmiş gibi davranmama müsaade etmeyecek kadar kısa bir sürede masayı yatağın yanına çekti ve diğer tarafına bir iskemle koydu. Yatağa oturdu ve bana sandalyeye oturmamı işaret etti. Beyaz gömleğinde tek bir kırışıklık bile yoktu.

Bu en çok sevdiğim şeydi; önemli bir rakiple teke tek oyun. Yerleşkedeki İsrailli oğlanların sık sık söylediği gibi: *Göster kendini.*

Bebek tenli eliyle zarı attı, sonra da ben nasırlı, toprak lekeli elimle attım. Zoher'e beş, bana altı geldi. Kaçış stratejisi uyguladım. Çabucak pullarımı onun toplama bölgesinden dışarıya çıkardım; güçlü bir hücum oluşturmak üzere atlama taşları olarak kullanılabilmeleri için birkaç açık pul bırakmayı planlıyordum.

Bu babamın da oyunuydu; çarpışmaktan hoşlandığı savaş. Sık sık ikimiz oynardık. Zoher zarı aldı. Yüzünü geniş bir gülümseme kapladı, yüksek alnındaki ter damlaları parlıyordu. Rekabeti kızıştıracak bir zar attı: beş üç. Dikildim, kahverengi gözlerine baktım, sonra bakışlarımı çevirdim. Siyah pullarını aldı ama zarını iyi oynamadı. Onu yendiğimi biliyordum. Babam bu hareketi açıklamıştı: Pullar açıkta kalıyordu ve kırılırsa rakibe hemen üstünlük sağlıyor, mars etme fırsatı veriyordu. Zoher cebinden bir mendil çıkardı.

Pullarımı onun taşlarının önüne aralıksız dizmeye başladım. Altı kapıyı da aldığımda pulları kaçamayacaktı. Pullarımı kendi alanıma sokunca toplamaya başladım.

Zoher'in kusursuz gömleğinde ter lekeleri beliriyordu. Bitirdiğimde, ağzı açık kaldı. "Mükemmel bir oyun," dedi. "Rövanşını ne zaman alabilirim?"

"Bir hafta sonra."

Gülümsedi. "Bir dahaki sefere."

El sıkıştık ve odama döndüm. Dönemin geri kalanında her cumartesi akşamı Zoher'le buluşup tavla oynadık ve beni bir kere bile yenemedi.

26. Bölüm

Cemil'le iki haftada bir Akka'ya yaptığımız yolculuk için kitaplarımızı toplarken kapının vurulduğunu duydum ve Deborah içeri girdi.

"Şalom," diye selamladı Cemil onu. "Hazır mısın?" El çantasından daha büyük bir çanta omzundan sarkıyordu.

"Akka'yı seviyorum." İbranicesi iyiydi ama Amerikan aksanı güçlüydü.

Cemil bana baktı ve gülümsedi. Kızın Davud Yıldızı'na baktım. Cemil aklını mı yitirmişti? Askerler bizi görürse ne olurdu? Herkes ne düşünürdü?

"Hazır mısın?" diye İbranice sordu bana.

"Onun yanma sen otururşun," dedim Arapça. "Ben sizi tanımıyormuş gibi yapacağım."

Arapça, "Canın ne istiyorsa onu yap. Haydi, gidelim," dedi.

Deborah bana gülümseyince ben de zorla dudaklarımı kaldırdım.

Merkez garında Deborah bir dükkâna girdi. Cemil omuzlarını silkti. "Yolculuk için kuruyemiş istiyor."

"Seni Peygamber bile kurtaramayacak!"

"Ona bir şans ver."

Deborah bir torba sıcak kuruyemişle döndü ve bana tuttu.

"Hayır, teşekkürler."

Mavi gözleri güneşte deniz gibi ışıldıyordu. Kesinlikle gördüğüm en güzel kızdı.

Cemil ile Deborah birlikte otobüsün ortasında oturuyordu, bense arkada, organik kimya ödevimi yapıyordum. Geldiğimizde önüme geçmelerini bekledim ve peşlerine takıldım.

Deborah bana döndü. "Haydi." Durup beklediler. Cemil'in ailesinin tepkisinden korkuyordum. Yahudiler'in Davud Yıldızı'nı takan bir kızı eve getirseydim annem kim bilir neler yapardı. Annemin çadırdan çıkıp kızın göğsündeki yıldızı gördüğünü hayal ettim.

"Bir arkadaşımı getirdim," derdim.

Annem ağzı bir karış açık donakalırdı, gözleri dehşetle açılırdı. Acı bir feryatla Kuran'dan bir şeyler okur, Allah'a, Muhammed Peygamber'e ve beni kurtaracağını düşündüğü herkese yalvarırdı.

Sonra Abbas ortaya çıkardı. "Onu buraya çadırımızda zina yapmak için mi getirdin?"

Annem, "Benim kalbim senin sevginle yanarken senin kalbin taş kesmiş," derdi. Ve sonra ağzına geleni söylerdi.

Ümmü Cemil bizi yüzünde gülümsemesiyle, buharı tüten çayla ve mutfak masasına dizili küçük tabaklardaki mezelerle karşıladı: tabule, humus, zeytinler, kızarmış hellim peyniri, falafel, sıcak asma yaprakları, labne, babagannuş ve lubya bi zayt[10].

"Mütevazı evimize hoş geldin," dedi bozuk bir İbraniceyle. "Lütfen buyurun, keşke daha fazlasını yapabilseydim."

Deborah, Cemil ve Ümmü Cemil masaya gitti. Ben hareketsiz duruyordum.

"Gelsene," diye seslendi Ümmü Cemil.

Ben de masaya geçtim.

10 Lübnan usülü domates soslu, zeytinyağlı yeşil fasulye. (ç. n.)

Ebu Cemil şişlere takılı ızgara etlerle dolu bir tabakla ortaya çıktı: bahçedeki mangaldan gelen tavuk, kuzu ve köfte. Ayağa kalktık. Cemil babasını yanaklarından öptü, ben de elini sıktım.

"Bu arkadaşım Deborah," dedi Cemil.

Ebu Cemil, Deborah'ın elini sıktı. "Evimizi kendi evin bil," dedi.

Öğlen yemeğinden sonra Deborah, Cemil ve ben Arap pazarına gittik. Tezgâhlar ahşap satranç takımları, nargileler, işlemeli dokumalar, nazara karşı muskalar, Bedevi işi gümüş sikkeli kolyeler, halılar, Arap türbanları ve cellabiyeleri, tişörtler, havlular, şapkalar ve üzerinde *İsrail* yazan havlularla doluydu.

Yoldaki bir arabadan taze sıkılmış portakal suyu içerken tezgâhların birinden birisinin Cemil diye seslendiğini duydum. Parlak renkli çarşafları, altın ve gümüş bilezikleri, kolyelerle yüzükleri geçip dükkânın arkasına gittik. Cemil'le adam kucaklaştı. Kır sakallı, kırmızı kareli kefiyeli adam alçak, minderli divana oturmamızı işaret etti.

Bir kadın oymalı pirinç tepsiyle küçük fincanlar içinde kahve getirdi ve kahvelerimizi içtikten sonra pazarın tatlıların satıldığı bölümüne gittik.

Bir kancaya asılı çiğ et parçasının sergilendiği kasabı görünce ürperdim. Yahudilerin kesimevini düşündüm. Rekabet edemememize şaşmamak gerekirdi: benim halkım verimlilik konusunda Yahudi İsraillilerin çok uzağındaydı. Kasap büyük ihtimalle ayda bir inek kesiyordu.

Baharatçılar safran, zerdeçal, kimyon ve tarçın dolu küçük torbaları tartıyordu. Vitrinde kocaman yuvarlak künefe tepsisini görünce Cemil'in en sevdiği tatlıcıya geldiğimizi anladım. Bir adam üçer parça künefe getirdi, bir sürahiden üç bardağa su doldurdu ve birlikte yedik; Cemil, Yahudi kız ve ben.

***

Cemil'in evine dönerken uzakta bize doğru koşan bir grup asker gördüm ve yanımızdan geçip gidene kadar Deborah'nın önünde durdum.

Cemil kafama bir tane çaktı.

"Onun Yahudi olduğunu anlasalardı bize neler yaparlardı, biliyor musun?" Sesimi yükseltip dikkat çekmek istemiyordum. "Bizi öldürebilirlerdi. Seninle apaçık Arapça konuşuyorum. Beni anlıyor musun?"

"Belki senin geldiğin köylerde öyledir ama kent sakinleri farklı. Biz burada Yahudilerle barış içinde yaşıyoruz."

"Kör olmalısın."

Deborah'nın kaybolduğunu fark ettiğimizle Cemil'le beş dakikadır tartışıyorduk.

"Nerede o?" Cemil'in sesi korku doluydu.

"Onu getirmemeliydik."

"Onu bulmak zorundayız!"

"Başına bir şey gelirse bize neler yaparlar, biliyor musun?" diye sordum.

Cemil ile Deborah'nın adını haykırarak pazar tezgâhlarının arasında koşturuyorduk. Her yer insan kaynıyordu. Pusetlerinde bebekler, bastonlu yaşlı adamlar. Fransızca, İngilizce, İbranice, Rusça. Ama Deborah yoktu ve başına bir şey gelirse hapse atılırdık.

Her dükkâna baktım ve sonunda onu müzik aletleri satan bir yerde buldum, bir iskemleye oturmuş bir udu tıngırdatıyordu. Paniğimizin farkında değildi – bizimle oynuyor muydu?

Cemil Deborah'ya udu nasıl çalacağını anlatan dükkâncıyı susturdu. "Neredesin sen?" Soluk soluğaydı.

"Yıllardır gitar çalıyorum. Udu denemek istedim. Bir okul konserinde duydum ve sesine âşık oldum." Dükkân sahibine döndü. "Bunu alıyorum." Adama kesimevindeki iki aylık maaşım kadar bir para verdi.

***

O akşam evde, Cemil, anne babası ve ben masanın etrafına oturup Deborah'nın yeni udunu çalmasını bekliyorduk.

Ayakta tıngırdatmaya çalıştı ama zordu.

"Udların oturarak çalınması gerekir," dedim. Karşımdaki sandalyeye oturup bir daha denedi ama ud dönüyordu.

"Bunu tutmaya alışmam gerek." Başını sallayıp bana baktı. "Kucağımdan kayıp gitmek istiyor. Seyircilere yöneleceğine tavana yönelmek istiyor."

"Göğsüne daya, karnına değil," dedim. "O zaman dönmesi durur." Bu adil değildi. Yeni pahalı udunu çalmayı bile beceremiyordu. Muhtemelen bir günde sıkılacak, bir daha elini bile sürmeyecekti.

"Böyle mi?"

"Evet, ama boynunu daha dik tut."

Çaldı ve ud yerinde durdu.

"Perdesiz bir müzik aletine alışmak zor geliyor. Gitarın perdelerinin sesi ayarlamak için telleri doğru yerde durdurmasına alışığım." Bu çok büyük bir sorunmuş gibi yakınıyordu. Birkaç kere daha çalmayı denedi.

"Neden hicaz makamıyla başlamıyorsun?" dedim, biraz yumuşamıştım. Belki de müziğimize duyduğu hayranlığı gerçekti, belki bir fırsatı hak ediyordu.

"Neyle?"

Elbette bilmiyordu. "Makam Batı'nın 'ölçü' ve 'gam' fikirleriyle ilişkili bir kavramdır." Ona baktım. "Hicaz makamının temel notaları mi bemol, si bemol ve fa'dır. Ayrıca ölçünün ilk notası da re'dir."

Notaları çaldı.

O güzel gözleriyle bana baktı. "Nasıldı?"

"Parmak hareketlerin kötü." Babam gibi konuşuyordum. "Parmak hareketleri asıl olarak bileğinden gelmeli. Seninki önkolundan geliyor. Penayı elinin uzantısıymış gibi tut."

"Böyle mi?" Telleri tıngırdattı.

"Bileğini becerebildiğin en küçük açıyla tut, yoksa çalmak mümkün olmaz."

Öğüdümü tuttu ve telleri yine tıngırdattı.

"Böyle iyi," dedim. "Dirseğin ile bileğinin öne çıkmasına izin verme."

Hicaz makamını mükemmel bir biçimde çaldı. Babamın bana bir ezgi öğretebildiğinde yaptığı gibi gülümsedim. Bitirdiğinde herkes alkışladı.

"Keşke haftaya eve dönüyor olmasaydım," dedi.

"Eve mi?" Bütün Yahudiler İsrail'in Allah'ın vaat ettiği yurtları olduğuna inanmıyor muydu?

"Ev, yani California," dedi.

***

Deborah gitmeden bir gün önce elinde bir kutuyla odamıza geldi.

"Birlikte son bir akşam yemeği yiyelim diye düşündüm, Amerikan tarzı."

Gülümsedi. "Pizza, Coca-Cola ve Sonny ile Cher."

Kutuyu Cemil'in masasına koydu ve kasetçalarını duvardaki prize taktı. Cher'in "I've got you babe," diyen sesi odada çınlıyordu. Deborah bize birer dilim pizza verdi. Tam yemeye başlamıştık ki kapı vuruldu. Kardeşim Abbas'tı. Odama baktı. Gözleri Deborah'nın Davud Yıldızı'na kilitlendi ve rengi attı. Onu dışarı ittim ve kapıyı yarı kapattım. Ellerini kulaklarına götürdü.

Abbas'da bir aslanın yırtıcılığı vardı. "Düşmanlarımızla parti yapıyorsun." Yumruklarını salladı, derin soluklar alıyordu.

"Bu benim oda arkadaşım Cemil. Bizim gibi Filistinli."

"Peki, boynuna Davud Yıldızı takmış sarışın?" Abbas sözcükleri tükürüyordu. "Onun da Filistinli olduğuna inanmamı bekliyorsun herhalde." Elime bir mektup tutuşturdu. "Bu dün geldi."

Gönderinin adını tanıyamadım, "Abid Aziz" idi ama adresini biliyordum. Dror Gözaltı Merkezi. Mektubu açık zarfından çıkardım.

Sevgili Ahmed,

Beni tanımıyorsun ama babanla birlikte cezaevindeyim. Baban düştü. Ziyaret günleri her ayın ilk salı günü, öğlenden ikiye kadar.

Saygılarımla,
Abid Aziz.

Babama onu ziyarete gelmeyeceğime söz vermiştim ama içten içe bir bahane aradığımı biliyordum. Ya babam işkence gördüyse ve iyiymiş numarası yapıyorsa?

"Gitmem gerekir mi?" diye sordum Abbas'a.

"Hâlâ vicdanın kaldıysa?"

Bu kadar apolitik, fıkra anlatmayı bu kadar seven babam hapishaneye nasıl dayanabiliyordu? Ya öbür mahkûmlar İsraillilerle fazla uzlaştığı için onu dövdüyse?

"Bana gelmememi söyledi," dedim. Bugünün ayın ilk pazartesisi olduğunu fark ettiğimde midemdeki oyuk daha da büyüdü. "Yarın gidiyorum," dedim. On sekiz yıl sonra, İsrailli Arapların seyahat izni alma zorunluluğu yeni kalkmıştı.

"Annem bunu ona gönderdi." Abbas badem dolu bir kese kâğıdı uzattı. "Gitmem gerek."

"Gece burada kal," dedim. "Benim yatağımda yat."

"Kesinlikle hayır. Düşmanla arkadaşlık etmeyi reddediyorum."

"Bekle." Ailem için sakladığım yemekleri vermek için onu mutfağa götürdüm. "Lütfen kal." Ona dondurulmuş yemek torbasını verdim ve gitti.

"Ne oluyor?" diye sordu Cemil geri döndüğümde.

"Babam bir kaza geçirmiş. Onu görmeye gitmem gerek."

"Kapıdaki kimdi?" Pizzanın kabuğunun son parçasını da ağzına attı.

"Kardeşim."

"Onu içeri davet etmeyecek misin?" Kapıya gitti.

"Hayır," dedim, niyetlendiğimden daha yüksek bir sesle. "Eve gitti. Annemin ona ihtiyacı var."

"Sen gitmiyor musun?"

"Yarın." Evet, yarın gidecektim. Abbas bana para vermişti.

Cemil uyurken lavaboda gömleğimle pantolonumu yıkadım ve kurumaları için dışarıdaki ipe astım. Ondan bir şey ödünç almak istiyordum ama dikkatleri de üzerime çekmek istemiyordum. Islak bir bezle sandaletlerimi sildim.

***

Ezanı duyunca, duş aldım ve saçımı sabunla yıkadım. Yerleşkenin ön kapısında ihtiyacım olan beş otobüsten birincisini yakaladım. Döndüğümde Moti, Zoher, Rafi ve Cemil'den ödevleri alacaktım. Yolda giderken, diğer mahkûmlar babamın Yahudilere ev yaptığını öğrense ne olurdu, diye merak ettim. Son zamanlarda köyümüzden birileri tutuklanmış mıydı? İsrailliler bunun yayılmasını kesinlikle

isterdi. Babamın hem Filistinli mahkûmlar hem de İsrailli nöbetçiler tarafından dövülmesinin görüntüleri gözümün önüne geldi ve annemin gönderdiği badem torbasına yapıştım. Boğucu otobüsün tepesindeki acımasız güneş beni sersemletiyor, kavuruyordu. Yıllar önceki ilk seyahatimi hatırladım, sarsılıyordum, hazırlıksızdım, çocukluğun masumluğuyla.

Matematik, kimya, fizik öğreniyordum; zihnimi meşgul edecek her şeyi yapıyordum. Ama çabalarıma karşın hapishaneye geldiğimde gergin ve kötüydüm. Hapishaneye doğru sendeleyerek yürürken babam bir başka mahkûmu mektup yazmaya zorlayacak denli kötü ne kadar yaralanmış olabilir diye merak ediyordum. Onu tanıyabilecek miydim hatta? Bahçeden gelen tiz çığlığı duyunca sıkıntımı unuttum. İçgüdüsel olarak oraya doğru koşturdum. Bir nöbetçi uzi tüfeğini toprak zeminde cenin konumunda yatan bir mahkûmun kaburgalarına gömdü. Babam mıydı yoksa? Bakmak istemiyordum ama feryatlar beni zorluyordu. Adam hareketsiz kaldı. Ölmüş müydü?

Girişe koştum ve sabırsızlık içinde nöbetçinin art arda isimleri okumasını dinledim. Ölmüş olsaydı adı okunur muydu? Babamın adının her ay okunduğunu ama kimsenin onu ziyarete gelmediğini düşündüm.

Güneş kızgın bir şiş gibiydi. Çoğu insan kumların üzerinde oturuyordu. Bastonlu bir yaşlı adam düşüp bayıldı ve ailesi etrafına toplaşıp bir şişedeki suyla başını ıslattı. Bizim için küçük bir gölgelik yapılamaz mıydı? Kesinlikle işgücü vardı. Bebekler ile çocuklar ağlıyor, ben beklemeye devam ediyordum. Ağzım kavruluyor, derim yanıyordu. İki saat sonra nöbetçi sonunda babanın adını okudu.

"Kimi görmeye geldin?" diye sordu kapıdaki nöbetçi.

"Mahmud Hamid, babam," dedim yere bakarak.

"Ha, Mahmud'un oğlu musun? Büyük bir ses. Bana ud çalmayı öğretiyor."

Suratına bakıp badem torbasını verdim.

İçine baktı. "İçeri hiçbir şey sokamazsın ama istersen eğer, ben sonra ona veririm."

"Teşekkürler," dedim.

"Hepiniz burada bekliyorsunuz," dedi nöbetçi. "Ne yazık ki bütün ziyaretçilerin üzerinin aranması gerekiyor." Döndü. "Hey, Bo'az, bu Mahmud Hamid'in oğlu, onunla ilgilen." Tekrar bana döndü. "Seninle tanıştığıma memnun oldum."

"Ben de," dedim ve Bo'az'a doğru yürüdüm.

Bir sürü erkekle birlikte odaya girdim. Bo'az elbiselerim üzerimdeyken vücudumu yokladı ve beni içeri geçirdi. Babam pencerede belirdi. Suratı derin kaz ayakları ve alnındaki dikey çizgilerle kayış gibiydi. Ezildiğimi hissettim. Bütün mektupları yalan mıydı? Babam gülümsedi ve hatırladığım babamın bir parçasını gördüm.

"Annene ya da kardeşlerinden birine bir şey mi oldu?"

"Düştüğünü duydum."

Babam başını salladı. "Ayağım takıldı, hafif bir beyin sarsıntısı yaşadım. Şimdi iyiyim."

"En kötüsünü düşündüm."

Babam gülümsedi. "Seninle çok gurur duyuyorum. Bir üniversite öğrencisi. Buraya gelmek için derslerini kaçırdın mı?"

"Telafi edebilirim. Her ay geleceğim," dedim.

"Kesinlikle hayır. Tek bir ders bile kaçırmanı istemiyorum. İnsan hayatta büyük bir şeyler başarmak istiyorsa kendisinin ve sevdiklerinin fedakârlıklar yapması gerekir."

Gitme zamanı geldiğinde babam gözlerimin içine baktı.

"Beni çok gururlandırdın." Elini cama koydu, ben de aynısını yaptım. Kapıdan çıkarılmasını seyrettim ve sonra çocuk gibi ağladım.

27. Bölüm

Profesör Şaron sınıfta yoktu. Onun yerine yırtık blucin giymiş ve pantolonunun içine sokulmamış gömleği masaya yayılmış, çilli suratlı, altın sarısı rasta saçlı bir adam vardı. "Profesör Şaron zorunlu askerlik hizmetini yaparken ona vekâlet edeceğim."

Profesör Şaron'un hizmetinin yirmi gün daha, dönem bitene kadar sürmesi için dua ettim. Dersten sonra, profesörün ofisinin önünden geçerken Profesör Şaron'un vekiliyle konuşan sinekkaydı tıraşlı, üniformalı bir asker gözüme çarptı ve donakaldım. Evimizde, yerde büzülmüş babanın kaburgalarına makineli tüfeğiyle vuran askeri hatırladım. Profesör Şaron'un odasındaki askere çok benzeyen, alayla gülümseyen, acımasız askeri düşündüm.

Dünyam başıma yıkıldı. Gözler, burun, dudaklar – bu Profesör Şaron'du, sinekkaydı tıraşlıydı. Gözlerimi dikip baktım. Beni fark edince gözlerimi indirdim ve sendeleyerek uzaklaştım.

Yıllar önceydi ve oda karanlıktı, aileme çevrilmiş göz kamaştırıcı ışığın dışında. Emin olamazdım. Alayla gülen, tüküren ve makineli tüfeğini babanın etine gömen o nefret dolu komutanı hatırladım bir kez daha. O asker Profesör Şaron'du. Başımı salladım. Hayır, değildi. Olamazdı.

On beş gün sonra, sınıfa girdim ve adımım havada donakaldım. Elleri başının arkasında, koltuğuna dayanmış Profesör Şaron gözlerini gözlerime kilitledi. Sınıfa girmeye çalışan öğrenciler olmasaydı dönüp giderdim. Kalbim gümbür gümbür çarpıyordu. Yarıyılın bitmesine birkaç gün kalmıştı dedim kendime.

Profesör Şaron bir alıştırma sınavı dağıttı, birlikte sınıfta düzeltecektik.

"Düzeltmeleri kendim yapmak isterdim." Profesör Şaron'un sesi ciddiydi. "Ama yükselen Arap düşmanlığı yüzünden sınavınızı öbür güne erteledim."

Son birkaç yıldır İsrail, Ürdün, Suriye ve Mısır arasında su ve toprak hakları yüzünden giderek artan bir gerginlik yaşanıyordu. Sınır çatışmaları başlamıştı.

***

Cemil'le birlikte yurttaki odamızda masalarımızda oturmuş yakındaki mutfaktan gelen sebze güveç kokularını içimize çekerken Moti'nin kapıya şifreli vuruşunu duydum, üç hızlı vuruş.

"İçeri gel," diye seslendim İbranice.

"Alıştırma sınavını mutfağa getir," dedi. "Onu bitirip kurtulalım. Asıl şey için çalışmaya başlamamız gerekiyor."

Mutfak masasında beş tabak ve pişmiş beyaz yumuşak tahılla dolu büyük bir kâse duruyordu. Rafi ile Zoher masaya oturmuştu bile.

"Hiç kuskus yedin mi?" diye sordu Zoher.

Başımı salladım.

"Fas tarzı çalışacağız." Zoher herkesin tabağına kuskus koydu ve Rafi üzerini birer kepçe dolusu sebze güveciyle kapladı. "Annemin kuskusu bütün Kazablanka'nın en iyisidir.

Bir yandan yiyor, bir yandan da birlikte test sorularını çözüyorduk.

***

Sınav günü büyük konferans salonuna girdim ve salonun arka tarafına oturdum. Tanımadık bir sesin Profesör Şaron'un sınavda bulunmayacağını söylediğini duyduğumda zihnimi netleştirme çabasıyla masamın üstüne bakıyordum. Yüreğimden bir ağırlık kalktı.

Sınav kâğıdını çevirdim, birinci soruya baktım, sonra ikinci ve üçüncüye. Belki bir yanlışlık vardı. Solumdaki İsrailli de sınavın kapağına bakıyordu. Bu hazırlık testinin aynısıydı.

***

Üniversite binasının önündeki otopark çok hareketliydi. Anne babalar bavulları arabalarının bagajlarına koyuyordu. Omuz çantaları ya da sırt çantaları taşıyan öğrenciler otobüs durağında, koridorlarda ve yolda toplanıyordu. Öğretim yılı bitmişti.

***

Ertesi sabah kapımın vurulduğundu duyunca bir yanlışlık olduğunu düşündüm. Okul boştu. Cemil çoktan gitmişti ve ben de yaz için köyüme dönmek üzereydim.

İsrailli Yahudi bir öğrenci elleri kalçalarında kapıda duruyordu. "Profesör Şaron seninle odasında konuşmak istiyor. Hemen!"

İçim korkuyla doldu. Karşılık veremiyordum.

"Neyin var senin?" dedi öğrenci alayla gülerek.

İlk içgüdüm kaçmak, köyüme geri dönmekti. Profesör Şaron benimle yüzleşmek için yarıyılın bitmesini beklemiş olmalıydı. Ama sonra düşünmeye başladım. Belki de test puanımı kutlamak istiyordu. Bütün soruları doğru yaptığıma emindim. Eğer babamla ilgili bir şeyler biliyorsa sene sonuna kadar neden beklesindi ki?

Hâlâ onunla konuşmaktansa çantamı toplamayı bitirip köye dönme eğilimindeydim. Ama sonra sözümü hatırladım. Bu babamla ilgili değildir diyordum kendime adamın ofisine yürürken. Babamın kim olduğunu bile bilmiyordu. Titreyen elimle kapısına vurdum.

"İçeri gel," dedi Profesör Şaron.

Masasının üzerinde Einstein'in resmi ve altında $E=mc^2$ formülü yazılı bir poster asılıydı. Einstein hayranıysa ne kadar kötü olabilirdi?

"Öğrenemeyeceğimi mi sanıyordun?" Profesör Şaron yüzünde tehditkâr bir bakışla masasına abandı.

Neden söz ediyordu?

"Sınavda kopya çektin."

Doğru mu duymuştum? Bu babamla ilgili değildi.

"Bu senin sandalyenin yanında yerdeydi." Benim hazırlık testinin yanıt kâğıdıma benzeyen şeyi havada sallıyordu.

"Benim hazırlık testim odamda."

"Git getir. Bölüm başkanını bilgilendirdim. Bir açıklama yapamazsan kovulacaksın. Burada sıfır hoşgörü politikamız var." Başını salladı. "Terörist baban gibisin."

Bu yoldan gitmek istemiyordum. İsrail'de FKÖ'yü desteklemekle suçlanan herkesin sürgün edildiğini, hapse atıldığını ya da öldürüldüğünü biliyordum. Onun elinde benim kaderime hükmetme gücü vardı. Bedenimin her bir milimetresi, *Bizim yaptığımız kendimizi İsrail terörizmine karşı korumak*, diye bağırmak istiyordu.

"Siz Filistinliler neden vazgeçmiyorsunuz? Kimse sizi sevmiyor."

"Toplama kamplarındaki Yahudiler de mi vazgeçmeliydi?"

"Neden söz ettiğini bilmiyorsun sen." Profesör Şaron'un suratı kıpkırmızı kesildi.

"Hitler ile Naziler Yahudileri seviyor muydu? Yahudileri kim seviyor?"

"Kapat çeneni!" Sesi onun değildi.

"Kimse Yahudileri sevmiyordu ama siz mücadele ettiniz, çevrenizdeki herkes kökünüzü kazımaya çalışırken. Biz Filistinliler siz Yahudiler gibiyiz."

"İkisi karşılaştırılamaz!" Parmağıyla havayı kesti. "Defol buradan."

Kontrolümü kaybetmeme izin vermiştim. Ne düşünerek onunla böyle konuşabilmiştim? Herkese babamı söylecekti. Kapıyı açıp kendimi dışarı attım.

Kapının vurulduğunu duyduğumda çılgın gibi alıştırma testini arıyordum. Kaslarım gerildi. Kapı açıldı.

"Profesör Şaron tembelleşti," dedi Zoher. "Ne düşünüyordu merak ediyorum."

Yanıt vermeden arayışıma devam ettim.

"İşte siyah kâğıt ve seloteyp," dedi. "Herkesin penceresini kaplaması gerekiyor.

Neden söz ettiğine dair hiçbir fikrim yoktu. "Ne?"

"Savaş durumunda ışığı engellemek için."

Son birkaç aydır, yükselen gerginliklerle birlikte herkes savaş olasılığından söz ediyordu ama ben ciddiye almamıştım.

Yatağımın kenarına oturup gözlerimi kapattım.

"Bir sorun mu var?"

"Profesör Şaron beni kopya çekmekle suçladı."

"Sen sınıfın en parlağısın."

"Bana, bir Arap'a kim inanır?"

"Zorlama bi iş gibi görünüyor." Sesi sakindi.

Profesör Şaron herkese babamı söyleyecekti. Herkes öğrenmeden gitmek istiyordum.

"Lütfen, toparlanmam gerek." Kitaplarımı bir kâğıt torbaya koydum ve koşarak kapıdan çıktım, Zoher'i yatağımda otururken bıraktım. Düşünmem gerekiyordu, yalnız.

"Dur," diye seslendi Zoher ama ben koridorun sonuna gelmiştim bile.

Köyüme dönerken askerler her yerdeydi. Polis arabaları durdurup farlarını mavi siyaha boyamak için Tel Aviv ile Kudüs arasındaki yolu kapatmıştı, böylece savaş çıkarsa düşmanları ışıklarını görmeyeceti. O akşam sonunda köye vardığımda annem tepeden aşağı iniyordu.

"Kudüs'te çatışma mı var?" diye sordu.

Başımı eğdim. "Üniversiteden atıldım."

"İyi. Pirinç, mercimek ve patates almamız gerekiyor," dedi. "testilerimizi suyla doldurmalıyız."

Evler ile köy meydanına giden düzlüğün arasındaki patikada peşine takıldım. Meydan gergin bir enerjiyle kaynıyordu. Kadınlar dolu sepetleri kafalarının üzerinde, oradan oraya koşturuyordu. Dükkânın önündeki kuyruk kahveye kadar ulaşmıştı.

"Stok yapmalıyız," dedi arkasına dönüp bana bakmadan. "Elimizdeki keçi, tavuklar ve sebzeler yetmeyecek, özellikle de burada mahsur kalırsak."

Savaşın gerçekten de geldiği kafama dank etti.

Ertesi sabah, İsrailli işverenleri beklemek için meydana indim ama hiçbiri görünmedi. Ben de diğer erkeklerle kahvede oturdum ve Mısır'dan yapılan yayını dinledim.

"Geldiğiniz yere geri dönün. Hiç şansınız yok," dedi bir Arap sesi aksanlı bir İbraniceyle radyoda. Gülümsememi bastıramadım. Bütün bu kâbus kısa süre içinde bitebilir ve Araplar kazanırsa baba serbest kalırdı.

İsrail gazetesi *Haaretz*'i bir solukta okuduk. Manşetin başlığı "Araplar Bizi Denize Dökmekle Tehdit Ediyor" idi. Son yedi yıldır sırtımda taşıdığım ağırlık birden umutla hafiflemişti.

***

16 Mayıs 1967'de, Mısır, Birleşmiş Milletler Acil Müdahele Gücü'nü Sina'dan çıkarınca köy meydanında, kahvenin önünde dabke oynadık. Elindeki tespihi sallayan Muhtar'ın öncülüğünde ben ve diğer adamlar kol kola canlı bir tempoyla ayaklarımızı yere vuruyor, sallıyor ve zıplıyorduk. Her ayak vuruşuyla toprağa bağlılığımızı vurguluyorduk.

Bir patlama –alevler ve dumanlar– ani bir ateş rüzgârı gibi meydanda esti. Uçup sırtüstü düşerken başımı masanın kenarına çarptım. Sıcak çay gözlerime döküldü ve tenimi yaktı. Etrafımda camlar parçalanıyordu. Ebu Hasan benim üzerime, başkaları da onun üstüne düştü. Çığlıklar vahşiceydi. Enseme dokundum. Kan yoktu.

"Abdülkerim Alvali vuruldu."

Diğer adamları ittirip altlarından çıktım, ayağa fırladım ve baktım. Ondan geriye sadece kan, et parçaları ve kemik kırıntıları kalmıştı. Patlama sırasında yanında olan kardeşi Ziyad yerdeydi. Saniyeler önce ellerinin bulunduğu önkollarından çiğ et parçaları gibi kırmızı şeritler sarkıyordu. Bomba parçaları suratını paramparça etmişti. Sol gözü şişmiş, kapanmıştı ve çığlıkları yürek parçalayıcıydı.

Muhtar'ın kamyoneti hızla gelip acı bir frenle önümüzde durdu. Köylüler Ziyad'ı arkaya bindirdi. Annesi kamyonete koştu, oğluna bir baktı, haykırdı ve gözyaşlarına boğuldu. Arka koltuğa, onun yanına oturdu ve Muhtar yola çıktı. Çocukların bazıları evlerinden plastik kovalarla gelip Abdülkerim'in etlerini toplamaya başladı.

Abbas çadırda mahsur kalmıştı. Tepeden aşağı inmesi ve koşması olanaksızdı. Bunu görmesine hiç gerek yoktu ve bundan kurtulduğuna memnundum. Rafi, Zoher ve Moti'nin ne yaptığını merak ediyordum.

***

22 Mayıs'ta, Mısır, Tiran Boğazı'nı İsrail bayrağı taşıyan bütün gemilere kapattığını açıkladığında kahvedeydim. Yumruklarımızı havada sallıyor, köyde, "Kanımızla, canımızla Filistin'i kurtaracağız," diye bağırarak dolaşıyorduk. Köyde gezerken diğer köylüler de bize katıldı.

***

5 Haziran saat 07.45'te sivil savunma sirenleri çaldı. İçim sevinçle doldu. Hasarlı kahveye koştuk. Parmaklarımızla zafer işaretleri yaparak şarkılar söyledik. Gözlerim yaşlarla doldu. Filistin Arap ellerine dönecekti.

"İsrail savaş uçakları Mısır hava sahasına girdi," Kahire'den bildiren Arapların sesi. "Mısır uçakları saldırıya geçen İsrail jetlerinin dörtte üçünü düşürdü."

Radyonun başına mıhlanmış, kahve üstüne kahve içiyordum.

"Mısır hava kuvvetleri İsrail'e karşı saldırı düzenledi. İsrail güçleri Sina'ya girdi ama Mısır birlikleri düşmana karşı saldırıya

geçti." Yumruklarımızı masalara indirdik. Araplar kazanıyordu. Babam serbest bırakılabilirdi. Zafer bizim ellerimizdeydi.

"Kahire'nin her yanında yurttaşlar kutlama yapıyor. Yüz binlerce Mısırlı sokaklarda, 'Kahrolsun İsrail! Savaşı biz kazanacağız,' diye bağırıyor." Radyo iyi haberlere devam ediyordu. "Sekiz düşman uçağını vurduk." Hayatta kalanların olması için dua ediyordum, böylece tutsak değişimi olabilirdi.

"Uçaklarımız ve füzelerimiz şu anda bütün İsrail şehirlerini ve köylerini vuruyor. 1948'de kaybettiğimiz şerefimizi kurtaracağız." Şansımın sonunda değiştiği hissediyordum. İyi haberleri ailemle paylaşmaya gittim.

***

Gökyüzü yaklaşan helikopterin sesiyle doldu. Köyümüzün üzerinde dolanıyordu. Sonra kulakları sağır eden bir patlamayla toprak sarsıldı. Helikopter camiye bir roket atmıştı. Olduğum yerde donakaldım. Dakikalar önce müezzin ezan okumuştu. Camiye koştum.

Cesetler yerlere saçılmış, şarapnel parçalarının açtığı yaralardan kanlar akıyordu. Enkaz altından eller çıkıyordu. Bomba parçaları saplanmış kol, bacak parçaları, gövdeler ve kafalar meydana saçılmıştı. Ümmü Tarık'ın yüzüstü yerde yattığını gördüm, sessiz ve hareketsizdi, kafatasının altından toprağa kanlar sızıyordu. Ufak beyin parçaları siyah saçlarına yapışmıştı. Dört çocuğu cüppesini çekiştiriyor, ayağa kalkması için feryat ediyordu. Neden silahsız köyleri vuruyorlardı?

Dehşet içindeki köylüler çığlık çığlığa koşturuyordu. Birbirlerini ittiriyor, çarpışıyorlardı. Kayıp sevdiklerinin adlarını haykıran korku içindeki aile üyelerinin sesleri havayı yırtıyordu. Yoğun bir duman yükseliyor, görüşümü engelliyor, gözlerimi sulandırıyordu.

Başım önünde ellerim kan içinde kalana kadar molozları kazdım ve sonra da kazmaya devam ettim. Canlı canlı gömülen insanlar olabilirdi. Başkaları da kazıyordu. Hava kararmıştı. Artık etrafımı göremiyordum. Ailemin yanına dönmeliydim. Annem ile Nadya'yı birbirine sarılmış ağlarken buldum.

"İsrailliler bunun bedelini ödemeli," dedi Abbas, Fadi'ye. O kadar kızgındı ki titriyordu.

Bütün gece annem, Abbas, Nadia, Fadi, Hani ve ben birbirimize sarılıp oturduk. Her an birimizin ölebileceğini biliyorduk.

Cesaretlendirici haberler duyma umuduyla kahveye gittim. 11'de radyo, Ürdün güçlerinin Tel Aviv yakınlarındaki İsrail banliyölerini uzun menzilli top ateşine tuttuğunu bildirdi. Bir saat geçmeden, radyo Ürdün, Suriye ve Irak savaş uçaklarının İsrail hava sahasına girdiğini haber verdi.

"Filistin'deki Siyonist kışlaları yok edilmek üzere," diye ilan etti Mısır radyosu.

Patlamalar ve savaş uçaklarının rahatlatıcı sesi havayı şereflendiriyordu. Arap kardeşlerimiz yoldaydı.

"Suriye Hava Kuvvetleri, İsrail şehirlerini bombalamaya ve İsrail mevzilerini yok etmeye başladı," diye ilan etti Şam radyosu. Başbakan Cuna, "Bugün hayatımızın en kutsal saatlerini yaşıyoruz; Arap ulusunun bütün ordularıyla birleşerek ortak düşmana karşı bir kahramanlık ve şeref savaşı veriyoruz," diyordu. "Geçmişin lekesini silebilmek için bu çarpışmayı yıllardır bekliyorduk. Silahlarınıza sarılın ve Yahudiler tarafından çalınan yurdunuzu geri alın."

Birden kahvenin önünden silah sesleri geldi. Dışarı koşturduk. İsrail askerleri her yerdeydi. Birkaç çıplak ayaklı Ürdün askeri ilkel tüfeklerle köye girmişti. Bir İsrail tankı füze attı. Ürdün askerleri daireler çizerek kaçıyordu, üniformaları ve vücutları alev almıştı. Yere yıkıldılar, alevleri söndürmek için toprakta yuvarlanıyorlardı

ama alevler onları yuttu. On üç kömür olmuş Ürdünlü cesedi koy meydanında yatıyordu, kollarıyla bacakları doğal olmayan pozisyonlardaydı, etleri, kasları ve dokuları yanmıştı. Onlardan geriye sadece kömürleşmiş kemikler kalmıştı.

O gece hiçbirimiz uyuyamadık. Uzaklardan gelen havan topu ve roket patlamalarını duyuyorduk. Birkaç saatlik bombardımanın ardından tekrar sessizlik çökmüştü. Sonra, çadırımızın yakınında bir havan mermisi patladı ve gök şimşek çakmış gibi aydınlandı. Bir başka havan mermisi çok yakınımızda patladı.

"Çadırdan çıkın!" diye haykırdı annem.

Çadırımızın arka tarafı yanıyordu. Kardeşlerim itişip kakışarak geceye fırladı. Sığınacak yerimiz yoktu. Siyah dumanlar yükseliyordu. Annemin yüzü kanıyordu. Nadya'nın yüzüne kanlar sıçramıştı. Abbas sol kolunu tutuyordu. Hani ağlıyordu. Ellerimi yüzüme götürünce ılık kanla doldular. Şarapnel parçaları çadırımızı kesip etlerimize saplamıştı.

Badem ağacının altında toplandık ve bir kez daha elimizde kalan azıcık şeyleri de alevlerin yok etmesini seyrettik. Çadırdan fışkıran alevler annemin kederli yüzünü aydınlatıyordu. Tepemizdeki helikopterler düşüncelerimi bastırdı.

Açık havada uyuduk. Gecenin ortasında bir patlama daha gökyüzünü aydınlattı. Uçaklar köyümüze füze atıyordu. Evlerden alevler yükseliyordu. Rüyamda Profesör Şaron'un bir denklemi çözmem için beni tahtaya çağırdığını gördüm. Ama sayıları göremiyordum. Şaron sırıtıyor, İsrailliler gülüyor, benimle alay ediyordu. Uzaklarda havan mermileri ve roketler patlamaya devam ediyordu.

Sabah, bir başka füzenin tiz ıslığıyla uyandım. Nadya ağlayan Hani'yi rahatlatıyordu.

Patlamalar ve çığlıklar duyunca tepeden aşağı koştum. İnsanlar şaşkınlemiş bir halde ve ağlayarak dolaşıyordu. Her yerde, enkaz-

lar için için yanıyordu. Yanık insan eti kokusu bayıltıcıydı. Yolun Filistinlilerin kanlarının saçıldığı bölümleri kızıl kahverengiydi.

Camiden geriye kalan tek şey minaresinin tepesi soğan şeklindeki külahıydı. Tezahürat yapan köylüler kahveye toplandı.

"*Filistin! Filistin!*" Onlara katılıp defalarca sloganı tekrarladım. Bedenim öne arkaya sallanıyordu. İki İsrail tankı meydana girdi.

"Ürdün'e gidin, yoksa sizi öldürürüz! Buraya ait değilsiniz!" diye bağırıyordu İsrail askerleri birinci tankın hoparlöründen. "Bu kez tek bir köylüyü bile sağ bırakmayız!" Tanklar köylülere ateş etmeye başladı. Arka kapıdan kaçıştık. Tepeyi tımanıp badem ağacına koştum.

Annem, Şahide'nin yanında yaktığı küçük ateşte bir tencere pilav pişiriyordu. Askerlerin bize söylediklerini anlatmamaya karar verdim. Bizi sınırı geçmeye zorlarlarsa, o zaman ne yapacağımızı düşünürdük. O kadar az şeyimiz kalmıştı ki toparlanmamız uzun sürmezdi.

"Bana haberleri ver." Abbas yerde doğruldu. "Aşağı inmeme yardım et."

"Çok tehlikeli." Kendini tehlikelere karşı asla koruyamazdı ve köyde tehlikeden başka bir şey yoktu. Ona kendi radyosunu yapacaktım. Badem ağacının altındaki plastik kutuyu açtım.

Telefon tellerini ayırarak bir ucunu bir dala, ikincisini bir parça kartona sokulu kâğıt maşasına ve üçüncüsünü de toprağa sapladığım metal boruya sardım. Dördüncü telin ucunu bir tuvalet kâğıdı rulosu kartonundan geçirdim ve telin iki ucunu kâğıt maşasıyla birleştirdim.

Kulaklık kablosunu, bakırı çakmakla ısıtarak birinci kâğıt maşasına bağladım, soğuttum ve kâğıt maşasının altına kaydırdım. Bir teli V şeklinde kıvırdım ve kör tarafını kâğıt maşasına monte ettim. Sivri ucunu bakıra bastırdım ve diğer kulaklık kablosunu

diğer kâğıt maşasına bağladım. Kulaklık çalışınca, Arapça duyana kadar kıvrık telin ucunu bakırın yüzeyinde hareket ettirdim. Abbas bütün gece haberleri dinledi.

***

10 Haziran saat 18.30'da İsrail radyosu savaşın bittiğini ilan etti. Birleşmiş Milletler ateşkes ilan ettirmişti. İsrailliler, Mısır Hava Kuvvetleri'ni daha havalanamadan ilk gün yok etmişti. Batı Şeria, Gazze Şeridi, Mısır'daki Sina Yarımadası, Suriye'deki Golan Tepeleri, Doğu Kudüs ve Eski Şehir'i ele geçirmişlerdi. Köylüler ağlıyor, birbirine sarılıyordu. Başımı masaya dayadım ve gözlerimi sakladım. Arap radyo istasyonlarının hepsi yalan söylemişti.

"Sabah 07.10'da başladı," diyordu İsrail radyo istasyonu Kol Ha$alom. "İki yüz uçağımız Mısır üzerinde o kadar alçaktan uçtu ki ülkenin seksen iki radar istasyonu da onları saptayamadı. Bizim pilotlarımız hiç telsiz haberleşmesi yapmadan uçacak kadar da deneyimliydi."

Ellerimle kulaklarımı kapattım ama yine de duyuyordum.

"Mısır'daki hedeflerimizi önceden biliyorduk: her bir Mısır jetinin yeri, pilotunun adı ve hatta sesiyle birlikte. Mısırlılar uçaklarını tiplerine göre topladı: MiG'ler, İlyuşin'ler, Topolor'lar, hepsi de kendi üslerindeydi ve böylece hedeflerimizi önceliklerimize göre belirleyebildik.

Mısır jetleri açık hava apronlarına park etmişti. Neredeyse bütün uçakları yerdeydi, pilotları kahvaltı ediyordu. Saldırı koşulları daha iyi olamazdı. Görüş mükemmeldi. Rüzgâr faktörü sıfıra yakındı. Mısırlı pilotlar uçaklarına ulaşacak zamanı bulamadı."

Bu hiç adil değildi.

"Bütün Mısır uçaklarını yok etmekle kalmadık beş metre genişliğinde, bir metre derinliğinde çukurlar açan Durandal bombalarıyla pistlerini de yok ettik. Mısır uçakları kaçınılmaz şekilde kapana kısıldı, otuz milimetrelik toplar ve sonra onları arayıp bulan ısıya duyarlı roketlerin kolay hedefleri haline geldi. Bizim zamanımızla sabah 8'e kadar yirmi beş saldırı yapıldı. Sina'daki dört, Mısır'daki iki havaalanı vuruldu. Mısır güçlerini komuta merkezlerine bağlayan ana iletişim kablosu kesildi. Bir saatten daha kısa bir süre içinde hava kuvvetlerimiz 204 uçağı yok etti. Bizim tanklarımız, silahlarımız ve uçaklarımız sadece düşmanınkilerden daha üstün değil, onları daha etkili kullanmasını da biliyoruz."

İsrail sadece Doğu Kudüs'ü ve çevresindeki bölgeyi topraklarına katmaya karar verirken Batı Şeria ile Gazze Şeridi'ni bir gün barış karşılığı geri verme seçeneğini açık bırakmak amacıyla askerî işgal bölgeleri olarak elinde tuttu.

İsrail toprakları üç kat büyüdü, bir milyon Filistinli daha İsrail'in doğrudan yönetimi altına girdi. Mideme tekme yemiş gibiydim. İsrail Araplara bölgesel dengeleri değiştirecek stratejik saldırılar yapabileceğini ve yapmaya istekli olduğunu göstermişti. Şimdi İsrail'in elinde bir pazarlık kozu vardı. Toprak karşılığı barış. Savaş bitmişti.

28. Bölüm

Fadi'yle yeni çadır malzemelerini alabilmek için bütün hafta kesimevinde çalıştık. Çadırı kurunca, pilav ve badem yemek için hepimiz içine doluştuk.

"Ahmed Hamid. Dışarı gel," diye gümbürdedi bir ses megafonla. Ailem donakadı. Askerler bir evi havaya uçurmadan önce her zaman köylüleri dışarı çağırırdı ama daha önce hiç isimlerimizle çağırdıklarını duymamıştım. Belirli birisini aradıkları zaman hep gece gelirlerdi adamı uykusunda yakalamak için. Bunun Profesör Şaron'la bir ilgisi olmalıydı. Ya Profesör Şaron onlara beni tutuklamalarını söylediyse? İçeri gelmelerini ve belki de aileme zarar vermelerini bekleyemezdim, ayağa kalkıyordum. Annem omuzlarıma yapıştı.

"Hayır, lütfen Ahmed, gitme," diye fısıldadı kulağıma beni kendine çekerek. Fadi, Nadya ve Hani taş kesilmişti. Fadi'nin eli, tuttuğu katlanmış pide parçasıyla tabağının üzerinde havada duruyordu. Abbas farkında olmadan çok yüksek sesle küfür etti çünkü kulaklıklarla haberleri dinliyordu. Ona radyo yaptığımdan beri hep onu dinliyordu.

Nadya, Hani'ye sarıldı.

"Ahmed Hamid, dışarı gel!"

Kendimi annemin kollarından kurtardım. Ağzını elleriyle kapattı. "Ahmed!" diye fısıldadı daha önce duymadığım bir çaresizlikle. Kollarını bana uzattı.

Elimi kaldırdım. "Bir şey olmayacak." Dışarı çıkıp çadırın kapağını kapattım.

"Sen Ahmed Hamid misin?" Asker tam önünde durmama rağmen megafonu kullanıyordu. "Kimliğini söyle."

"Evet, ben Ahmed Hamid."

Asker megafonu kaldırdı ve bu kez köye doğru konuştu. "Ahmed Hamid burada. Getiriyoruz."

"Benden ne istiyorsunuz?" diye sordum İbranice.

"Birisi seninle görüşmek istiyor."

Askerler tarafından tepeye çıkarılan bir sivili seçebiliyordum. Yeşil üniformalar, metal miğferler ve M16 tüfeklerinin arasında Rafi'nin kan çanağı gözleriyle karşılaştım ve yanına gittim.

"Zoher öldü," dedi Rafi. "Sina'da tankı bozulduğunda öldürüldü."

Başımı salladım. Rafi benim köyümde askerlerle ne yapıyordu? Profesör Şaron'un beni kovdurma komplosunda onunla birlikte miydi? Ona yaptığım onca yardımdan sonra. Onu arkadaşım olarak görmüştüm, oysa şimdi ne kadar da akıldışı görünüyordu bu. Belki de Profesör Şaron Rafi'ye babamı söylemişti.

"Küllerini denize döktüler."

Rafi beni suçlamak için mi buradaydı? Rafi askerlerin eşliğinde bir Filistin köyüne girmek için beş saatlik yolu başka ne için gelirdi ki? Başımı önüme eğdim. Rafi babamı biliyor muydu?

"Neler olduğunu ortaya çıkardı. Dekana gitti. Temize çıktın."

Başımı kaldırıp ona baktım. Gözlerinden yaşlar akıyordu.

"Şimdi, Profesör Şaron'un kaderi senin ellerinde."

Kafamda bir milyon düşünce uçuşuyordu. Zoher'in beni kendi halkına karşı savunması ve Rafi'nin bunca yolu beni almak için gelmesi inanılmaz görünüyordu. Birden Zoher'i bir daha göremeyeceğim kafama dank etti. İçimde bir boşluk hissettim.

"Evin nerede?" diye sordu Rafi.

Çadırı işaret ettim.

Şaşırmış göründü. "Bedevi kökenlerine dönmeye mi çalışıyorsun?"

"Ev yapma iznimiz yok."

Helikopter uğultuları giderek yaklaşıyordu. Ürperdim ve koşarak ailemi korumaya gitmemek için kendimi zorladım. Rafi yakındaki askerlerden birine döndü, şaşkındı. "Savaş bitmedi mi?"

"Asla bitmez," dedi.

Rafi başıyla tepenin aşağısını işaret etti.

"Geliyor musun?"

"Ahmed!" Annem seslenirken Abbas da çadırdan topallayarak çıktı.

"Üniversiteye geri dönüyorum," diye bağırdım, helikopter gürültüsünü bastırıp sesimi duyurmak için.

Annemin elinde bir testi vardı. "Konuşmamız gerek."

"Bekleyemez mi?"

Abbas'ın rengi kaçtı. Kulaklıkları çıkardı. "Onlarla mı gidiyorsun?"

Rafi tepenin altındaydı. "Geliyor musun?"

"Bana bir dakika ver."

Başını kaldırıp helikoptere baktı.

Annem elindeki testiyi yere çaldı. Paramparça oldu. "Hiçbir yere gitmiyorsun." Kollarını göğsünde kavuşturdu. Ona bir iki adım yaklaştım. "Gitmek zorundayım."

"Bunu bana yapma," diye yalvardı, ağlamak üzereydi. Bunun kazanılamaz bir tartışma olduğunu biliyordum. "Bunu bizim için yapıyorum."

"Seni öldürecekler."

"Ahmed," diye seslendi Rafi. "Gitmeliyiz."

"Bir saniye," diye bağırdım Rafi'ye İbranice.

Annem kollarıma yapışıp beni sarstı.

"Onlarla gitme," dedi Abbas.

"Sadece bir süreliğine."

Helikopter tepemizde dönüyordu.

Yürümeye başladım. "Özür dilerim."

"Ahmed!" Annem bağırdı.

Dönüp ona baktım. Kollarını bana uzattı ve yanına gittim. Bana sımsıkı sarıldı.

"Bunu hak etmek için ne yaptık sana biz?" diye fısıldadı kulağıma.

Kendimi kurtarmaya çalıştıkça daha da sıkıyordu.

"Bunu bizim için yapıyorum."

"Neyi? Bizi öldürmeyi mi?"

"Ahmed, hava kararıyor," dedi Rafi.

Annem bırakmıyordu, "Senin evlenmeni ve kendi aileni kurmanı istiliyorum."

"Gitmek zorundayım."

"Lütfen beni bırakma."

Kollarından kurtuldum ve uzaklaştım. Babam için üniversiteye dönmek zorundaydım. Onun yaptığını sandıkları şey yüzünden benden nefret etmeleri umurumda değildi.

Zoher beni savunmuş, Rafi beni almaya gelmişti ve babam bana inanmıştı. Düşmanlıkla karşılaşırsam dayanırdım. Babama yazmak için sabırsızlanıyordum. Anlatacak çok şey vardı.

29. Bölüm

Dekan, Profesör Şaron'un kovulup kovulmasının bana bağlı olduğunu söyledi. Bana karar vermem için gelecek ayın ilk salısına kadar zaman vermesini istedim ve kabul etti. O gün, durumumu babamla tartışmak için Dror Gözaltı Merkezi'ne gittim.

Birincisinin yanına dikenli tellerle çevrili futbol sahası büyüklüğünde geçici bir alan daha yapmışlardı. İçinde, o kadar çok mahkûm vardı ki sıkışıklıktan yürüyemiyorlardı bile. Bana dev bir sardalya konservesini anımsattı. Yeni alanda hiç gölgelik yoktu, sadece toprak vardı. Nöbetçiler her yerdeydi. Erkekler, kadınlar, kızlar ve oğlanlar bir araya toplanmş sevdiklerinin adlarının okunmasını bekliyordu.

Babam ortaya çıktı. "Dekana Profesör Şaron seni araştırma asistanı olarak yanına alırsa kovulmasını istemediğini söyle."

Camdan ona baktım, ahize hâlâ elimdeydi. Böyle bir şeyi nasıl önerebilirdi ki? Gözleri uykuluydu. Ne isterse yapacaktım.

"Ya beni baltalarsa?"

"O zaman Dekan'ın onu kovması gerekir. İnsanlar korku ve bilgisizlik yüzünden nefret eder. Nefret ettikleri insanları tanımaya başlarlar ve ortak çıkarlarına odaklanırlarsa bu nefreti yenerler."

"Bence çok iyimsersin. Profesör Şaron kötü."

"Nefretinin neden kaynaklandığını bul ve onu anlamaya çalış," dedi babam.

Einstein'ın Haim Weizmann'a[11] söylediklerini düşündüm, Siyonistler Araplarla dürüst iş birliği ve dürüst anlaşmalar yapamıyorlarsa o zaman iki bin yıllık çileleri süresince tek bir şey bile öğrenememişlerdir, demişti. Einstein, Yahudilerin her iki tarafın da uyum içinde yaşamasını sağlamayı başaramaması durumunda mücadelenin gelecek yıllarda da peşlerini bırakmayacağı uyarısında bulunmuştu. İki büyük Sami halkının büyük bir ortak geleceği olabileceğini hissediyordu. Babam belki de haklıydı.

***

"Dekan seni araştırma asistanım olarak yanıma almazsam beni kovmakla tehdit etti," dedi Profesör Şaron. "Açıkçası, gitmeye hazırdım. Zoher'in babası için olmasaydı başka bir yerde iş bulurdum. Her şey çok açık, bunu Zoher için yapıyorum, senin için değil."

Ben de bunu babam için yapıyordum. "Bu fırsat için teşekkürler. Yarın başlayabilirim."

"Evet, biliyorum. Dekan bana senin hemen başlamanı istediğini bildirdi. Birbirimizi görmemiz gerekmiyor. Silikonu yarı iletken olarak geliştirmeye çalışıyorum." Sırıttı. "Nasıl yapılacağını çözemeden bana gelme." Muhtemelen bana olanaksız bir görev verdiğini düşünüyordu ve ben elim boş gelince dekana beş para etmez biri olduğumu söyleyecekti. Ona ne kadar yanıldığını gösterecektim. Ofisinden doğruca kütüphaneye gittim.

11 Siyonist lider, İsrail devletinin ilk cumhurbaşkanı. (ç. n.)

30. Bölüm

Profesör Şaron kitabından başını kaldırıp baktı.

"İyi akşamlar," dedim.

Beni görünce hemen masasının çekmecesini açıp bir şey çıkardı ve kucağına koydu. Gözleri kapkaraydı, ölüm gibi. "Beni rahatsız etmemeni söylemiştim."

"Bir fikrim var." İki makale okuduktan sonra bu fikri geliştirmiştim. Birincisi, fizikçi Richard Feynman'ın 1959'da Caltech'de yaptığı "Aşağıda Daha Çok Yer" başlıklı konuşmaydı; her bir atomun ayrı ayrı işlenmesi olasılığı üzerinde düşünüyordu. Onun kuramının araştırmamızda bize yardımcı olabileceğine inanıyordum. İkincisi Gordon E. Moore'un 1965'te *Electronics* dergisinde yayımladığı makaleydi; entegre devreler üzerindeki transistörlerin işlem kapasitelerinin her iki yılda bir ikiye katlanacağını öngörüyordu.

"İnanılmaz." Elini masasına vurdu. "Dekana bunun işe yaramayacağını söyleyeceğim."

"Dekana fikrimi dinlemediğinizi söylemek zorunda kalmak istemiyorum."

Parmaklarını hafif hafif vuruyordu, zamanını harcıyormuşum gibi. "Neymiş şu aptalca fikrin bakalım?"

"Benden yarı iletken olarak silikon üzerinde yoğunlaşmamı istediğinizi biliyorum ama uzun vadede silikonun akım altında çok ısınması, üretim kaynaklı geçirgenlik problemleri ve temel fiziğe dayalı bazı diğer kusurları olduğunu düşünüyorum.." Sesim titriyordu.

Elini sallayarak beni geçiştirdi. "Silikon en iyi seçenek."

"Silikon teknolojisi mikroçiplerin bilgisayar, iletişim, elektronik ve tıptaki devrimci uygulamalarının gelişimine olanak sağladı."

"Nereye gelmek istediğini anlamıyorum."

"Moore Yasası."

"Moore Yasası nedir?" Gözlerini devirdi.

"Moore'un ilk yasası, bir mikroçipe yerleştirilecek transistörlerin ebatlarının kabaca her on sekiz ayda bir küçüleceğini söylüyor.

"Tam da bu yüzden silikonu geliştirmemiz gerekiyor."

"Moore'un ikinci yasası, mikroçip üreten bir fabrika yapmanın maliyetinin kabaca her otuz altı ayda bir iki kat artacağını öngörüyor. Sonunda, mikroçip nano ölçeğe ulaştığında sadece fiyatlar fırlamakla kalmayacak, aynı zamanda nano ölçekte nitelikler boyutlarla birlikte değiştiği için yeni bir tasarım yöntembilimine ihtiyaç duyulacak. Mikroçipten nanoçipe geçtiğimizde mikroçip yapımındaki bütün temel ilkelerin yeniden düşünülmesi gerekecek."

"Sen ne diyorsun?"

"En iyi seçenek henüz icat edilmedi."

"Mikroçipi tek başına kökten değiştirmeyi mi planlıyorsun?"

"Buna, yoğun maddeyle başlayıp kesme, öğütme, eritme ve şekillendirme ya da başka yollarla kullanışlı biçimlere sokma gibi yukarıdan aşağıya üretim modelleriyle yaklaşmamalıyız. Bir şeyleri temel yapı taşlarını birleştirerek aşağıdan yukarı oluşturmaya çalışmalıyız."

"Çok hırslısın, değil mi? Gözüme nasıl göründüğünü biliyor musun, bu yırtık pırtık giysilerinle? Sen bir teröristin oğlusun, Bay Hamid. Susuz ve elektriksiz bir çadırda büyüdün ve bilimde devrim yapmak istiyorsun. Benim yaklaşımımı doğru bulmamaya mı cüret ediyorsun?"

Gözlerine baktım. "Siz çok şey gördünüz, Profesör Şaron. Söylediğiniz hiçbir şeyi reddetmem. Ama bir çadırda büyümüş olmam gerçeğiyle savunduğum yaklaşımın hiçbir ilgisi yok."

"Güle güle Bay Hamid."

"İlgilenmiyorsunuz çünkü ben Arap'ım. Daha önemsiz bir yaklaşımı tercih ederdiniz beni dinlemek için. Yıllar sonra haklı olduğumu ve öncü bir bilim insanı olabileceğinizi göreceksiniz. Size en baştan yardım edebilirdim."

"Gerçekten."

"Maddenin nasıl oluştuğunu ve malzemelerin niteliklerinin bileşenlerini, atomsal yapılarını, şekillerini ve boyutlarını nasıl yansıttığını anlamak istiyorsak nano ölçeği anlamak önemlidir. Nano ölçeğin benzersiz özellikleri nano tasarımın başka şekilde üretilemeyecek çarpıcı sonuçlar üretebileceği anlamına gelir. Özelliklerini en iyi şekilde işleyebilmek için tek bir atomun yapısını anlamamız gerekir, böylece atomsal bir düzeyde, atomları birleştirerek malzemeler üretebiliriz."

"Sözünü ettiğin şey muazzam bir hırs gerektirir, bir ömür sürecek bir özveri."

"Biliyorum."

"Ya bir sonuca ulaşamazsa?"

Babamın her zaman bana söylediği şeyi tekrarladım. "Sadece başarısız olmaya cesaret edenlerin büyük bir şey başarabileceğini biliyorum."

"Ne öneriyorsun?"

"İki yalıtılmış kütlenin birbirinin çekimsel etkisi altında nasıl hareket edeceğine yönelik genel denklemler oluşturmak göreceli olarak kolay ama sisteme bir kütle daha eklersen bu olanaksız."

"Bunu nasıl çözmeyi öneriyorsun?"

"Anlık konumlar, hızlar ve güçler için sayılar atar ve çok kısa bir süre sonra nasıl değiştiklerini inceleriz. Konumlar değiştikçe her konuma yeni sayılar atayarak tekrar eder ve devam ederiz. Bu işlemi yeterince kısa zaman aralıkları için yeterince sık yaparsak sistemin nasıl davrandığına dair çok kesin bir tanım elde edebiliriz."

"Zaman aralıkları küçüldükçe tanım da daha kesinleşir. Çok fazla hesaplama yapmamız gerekir." Kaşlarını kaldırdı.

"Hesaplamaları bilgisayarlar yapabilir," dedim.

"Şimdi de bilgisayar uzmanı mı oldun?"

"Hafta sonları ve akşamları kart delgi makinesi ve kart okuyucuya veri girilmesine yardım edebilirim. Belirli bir bileşkedeki tüm atomların arasında hangi güçlerin etkisi olduğunu çözebilmek için bilgisayarı kullanarak kimyasal dizimlerin simülasyonlarını yapabiliriz. Bunu öğrenince, hangi kombinasyon ve düzenlemelerin dengeli olacağını ve özelliklerinin neler olacağını belirleyebiliriz."

Yüz çizgileri, nefretten bilimsel meraka doğru vites değiştirdiğini anlamamı sağlayacak kadar yumuşamıştı. Bir şansım vardı.

"Neden bu yaz fikrin üzerinde çalışmıyorsun? Birlikte çalışmamıza gerek yok. Eylülde sonuçlarını incelerim. Umut verici değillerse dekana artık benimle çalışmak istemediğini söylersin. Umut veriyorsa, bütün yıl yanımda kalırsın."

"Kabul ediyorum," dedim.

Profesör Şaron gülümsedi. Dekana verdiği sözden kurtulmanın kolay bir yolunu bulmuş olmayı umduğunu biliyordum ama yenilgiyi bu kadar kolay kabul etmeyecektim.

***

O yaz, hemen hemen bilgisayar laboratuvarında yaşadım, sayıları girdim, en basit şekillere odaklanıyordum. Sonbaharın başında modeller ortaya çıkıyordu. Profesör Şaron için bütün delikli kartlarımı toparladım, verileri ayrıntılarıyla kaleme aldım ve ofisin ışıkları sönünce malzemeyi kapının altından içeri kaydırdım. Bilim aşkının halkıma yönelik nefretinden daha büyük olması için dua ettim. Ertesi gün, Profesör geldiğinde bilgisayar laboratuvarında hesap yapıyordum.

"İlk hesaplamalarını gözden geçirdim." En son delikli kartlarımı aldı ve inceledi. "Bu sonuçlara nasıl ulaştın?" Yanıma oturdu ve ona hesapları nasıl yaptığımı, koşulları çok az değiştirdiğimi ve yine hesapladığımı gösterdim. "Yanımda biraz daha uzun kalmana izin vereceğim ve sonra yeniden değerlendireceğim. En iyisi haftada bir bana ne kadar ilerlediğini göster." Sesi ilgisizdi ama araştırmamın potansiyelini artık anladığını biliyordum.

***

Cemil ikinci yıl için döndü, yine beraber kalıyorduk. Artık yalnız kalan Rafi, Zoher'in eski masasını boş zamanlarının büyük bölümünü geçirdiği bizim odamıza taşıdı.

Moti yazın lise aşkıyla evlendi ve evli çiftlerin yurduna taşındı. Ama boş zamanlarımın büyük bölümünü laboratuvarda geçirdiğim için onları çok az görüyordum.

Öğrenciler döndükten birkaç gün sonra, Profesör Şaron beni ofisine çağırdı. Matematik ve bilim kitaplarıyla dolu raflarla çevrelenmiş cilalı ceviz masasında oturuyordu. Başımı kaldıp Einstein'ın

resmine baktım. Masasındaki tek nesneyi uzattı bana: altın çerçeveli bir fotoğraf.

"Ailem," dedi.

"Ha." Topraklarımızı çaldıkları için onların güvenliğinden mi endişe ediyordu? Geri alacağımızdan mı korkuyorlardı? "Kudüs'te mi yaşıyorlar?"

"Öldüler." Bana baktı.

Ağzım açıldı ama hiçbir sözcük çıkamadı. Onların ölümünden beni mi sorumlu tutacaktı.

"Onları Naziler yok etti."

Bana bir resim daha verdi. Bu çerçeveli değildi. Kenarları aşınmıştı.

"Bu benim, Hayfa Limanı'na gelirken." Tel çerçeveli gözlüğünü çıkardı ve dirsekleri süet yamalı kahverengi yün spor ceketinin cebinden çekip aldığı mendille sildi.

Fotoğraftaki adam canlıdan çok ölüye benziyordu.

"Üzgünüm." Bunu ailesine yapanın benim halkım değil Naziler olduğunu anlamıyor muydu? Bu İsraillilerin bize yaptıklarını haklı mı gösteriyordu?

"Hayır, değilsin." Gözlüklerini taktı. "Nasıl anlayabilirsin ki? İsrail masum insanları gaz odalarına sokup cesetlerini çöp gibi gömmedi."

Babama ve kendime onun beni politika konuşmaya kışkırtmasına izin vermeyeceğime yemin etmiştim. Ama nasıl sessiz kalabilirdim ki?

"İsrail benim halkıma büyük acı getirdi." Gözlerimi kaçırdım, yüzüne bakamıyordum. *Ve İkinci Dünya Savaşı'ndaki gaz odalarının sorumlusu benim halkım değildi.*

"Acı mı?" Başını salladı. "Bunun ne demek olduğunu bilmiyorsun. Benim annem ile babam Nazilere ne yaptı? Hiçbir şey. Ve

karşılığında ne gördüler? Babamı sığır vagonunda, içinde üç altın kolye, büyükannemin nişan yüzüğü ve gümüş şamdanlar bulunan bir torbaya yapışmış bir halde hatırlıyorum. Elimizde kalan son mallarımız." Durdu ve devam etmeden önce derin bir soluk aldı.

"Özgürlüğümüzü satın almaya çalışıyordu."

Kollarımı göğsümde birleştirdim. Ama sonra iki yana indirdim.

"Auschwitz'e varır varmaz, Naziler erkekler ile kadınları ayırdı." Gözlüğünü çıkardı, sol baş ve işaret parmaklarını gözlerinin iç kısmına bastırdı.

"*Bashanh habaah bi eretz Yisrail* annemin son sözleri oldu. 'Gelecek yıl İsrail diyarında.'" Tekrar gözlüğünü taktı.

Babamın öğüdüne uymak istiyordum. Bir insanı yargılamadan önce, aynı şeyler senin başına gelseydi neler hissedeceğini düşünmeye çalış.

"Bir SS askeri daha altı yaşında olan erkek kardeşim Avraham'a bir göz attı ve ölüm yönünü işaret etti." Profesör sol elini yumruk yaptı. "Kardeşim babamın bacağına yapışmış, 'Beni yalnız bırakma,' diye haykırıyordu."

"Babanız yaşıyor mu?" diye sordum. Zihnimde hâlâ karşı çıkıyordum. Ailesinin çektiği acılar başkalarına acı çektirme hakkını vermiyordu ona.

"Babam bana, 'Hayatta kalmak için ne gerekiyorsa yap. Sahip olduğun her şeyle hayatın için savaş ve savaşamaz hale geldiğinde beni düşün ve daha fazla savaş,' diye fısıldadı. Ve sonra kardeşime koştu."

Profesör Şaron bunun bana yaptığını haklı çıkardığını mı düşünüyordu? Hayır, diye düşündüm. Bu yanlış soruydu. Babam kendimi Profesör Şaron'un yerime koymamı istiyordu. "Siz neden onlarla gitmediniz?"

Yüz kasları gerildi. "Son nefesime kadar savaşmaya söz verdim babama."

Sözlerle ilgili bir şeyler biliyordum. "Anneniz ile kız kardeşinize ne oldu?"

"Savaş bitince gördüğüm herkese annem ve kardeşim Leah'dan haberleri olup olmadığını sordum ama kimse bilmiyordu."

Pencereden bahçeye baktı. "Hayatta kalanların listeleri dolaşıyordu. Her birini taradım. Ama onlardan en ufak bir iz bile yoktu." Başını salladı. "Sonra, bir gün sığır vagonundan tanıdığım birini gördüm. Kadına bana söylemesi için yalvardım. Bulana kadar aramaktan vazgeçemeyeceğimi söyledim ona."

"Biliyor muydu?"

Başını sallayarak onayladı. "Bir SS nöbetçisinin Leah'yı ölüme gönderdiğini görmüş."

Konuşmayı bırakıp kravatını gevşetti. "Annem arkasından koşunca bir asker onu kafasının arkasından vurmuş."

Bir an için aramızda bir sessizlik oldu. "Bu suçları benim halkım işlemedi." Sesim istediğimde yüksek çıkmıştı. Parlak beyaz muşamba zemine baktım.

"Hayır, ama siz halkımı tehdit ediyorsunuz."

"Bizim hiçbir şeyimiz yok."

Profesör Şaron ayağa kalktı. "Senin halkının bu topraklar üzerinde meşru bir talebi var." Ona ağzım açık bakakaldım. "Beni aptal sanma." Pencereye gitti. "Başka seçenek yoktu. Soykırım, Yahudilerin artık başka ulusların arasında azınlık olarak yaşayamayacağını kanıtladı. Kendimize ait bir anayurda gereksinimimiz vardı."

"Soykırım'a biz neden olmadık." Her bir sözcüğü yavaş yavaş telaffuz ettim.

"Açlıktan ölen bir adamın ulaşabileceği tek yiyeceğin bir miktarını alması hakkıdır, bir başkası daha azını alacak olsa bile, öbür adam için yeterince bıraktığı sürece."

"İnsan neden paylaşmaya zorlansın ki?"

"Bu yiyeceği elinde bulunduran insanın ahlaki yükümlülüğüdür."

"Kazananlar istediklerini yapar."

"Ben yaşam ve özgürlük için savaşırım, atalardan kalma haklar için değil," dedi.

"Peki ya Tanrı'nın Yahudilere vaadi?" dedim.

Yumruğunu masaya vurdu. "Tanrı yoktur." Sonra bir an benim göremediğim bir şeye baktı. Sesi şimdi farklıydı, daha yumuşaktı. "Bu noktaya ulaşabilmemin ne kadar zor olduğunu asla bilemezsin." Güçlü elini uzattı. Baktım. Nefretimin babama verdiğim sözü yerime getirmemi engellemesine izin vermeyecektim. Elimi uzattım ve tuttu, gevşekçe.

"Bunlar senin için." Bir yığın delikli kart uzattı. "Tesadüfen bir şey bulmuşsun."

O anda, kin tutmaya devam edersem acı çekeceğimi anladım. Bu benim fırsatımdı ve yüzde yüz arkasında olmam gerekiyordu. Her hafta sonuçlarımı Profesör Şaron'un kapısının altından içeri kaydırıyordum. Bilgisayar laboratuvarına gelip hesap yapmamı seyretmeye başlamıştı. Her hafta araştırmamın potansiyeli büyüyordu. Kısa süre sonra Profesör Şaron laboratuvara gelip hesapları kendisi yapmaya başladı. Modeller daha anlaşılır ve atomların davranışına yönelik bilgilerimiz daha ayırt edilebilir hale gelince, her içeri girişimde Profesör Şaron'u bilgisayar laboratuvarında simülasyonlar yaparken buluyordum.

Haftada bir ofisinde buluşmaya başlamıştık ve sonuçlarımız büyüdükçe her gün görüşmeye başladık. O kadar sık ofisine gider olmuştum ki sonunda Profesör Şaron benim için bir masa getirtti.

Onun dersinde olmadığım ya da ödev yapmadığım her an sistemlerin ne farklı çalıştığını çözmeye çalışıyordum.

23 Ekim 1967'de, kapı çalındığında ona son benzetimi veriyordum.

"Kapı açık," dedi profesör gözlerini sonuçlardan ayırmadan.

Abbas kapıdaydı.

31. Bölüm

Daha Abbas konuşmadan korkunç bir şeyin olduğunu biliyordum.

"Allah, babamı korusun," diye fısıldadı.

"Yaşıyor mu?"

"Hemen hastaneye gitmeliyiz."

Profesör Şaron başını kaldırıp baktı. "Bir sorun mu var?"

Ona döndüm. "Babama gitmek zorundayım."

"Şimdi gidemezsin. Araştırmamız bir yere varmak üzere."

"Sizin babanız olsaydı bekler miydiniz?"

Profesör Şaron durakladı, sonra başını salladı. "Git."

Elini omzuma koydu ve etimi hafifçe sıktı. "Git."

Abbas irileşmiş gözleri, bir karış açık ağzıyla baktı. Profesör Şaron elini Abbas'a uzattı. "Ben Profesör Şaron. Ağabeyin benim araştırma asistanım."

Başını yana çeviren Abbas elini küçücük bir an için Profesör Şaron'a uzattı.

Abbas'la koridorda yürüdük, binadan çıktık, bahçeyi geçtik, otobüs durağına gidiyorduk. Abbas'ın yürüyüşü bir sakatın yürüyüşüydü.

"Yeni en yakın arkadaşın kim?" diye sordu Abbas binadan çıkar çıkmaz.

"Profesörüm."

"Onunla yalnız başınıza, çalışıyor muydun?" Abbas sesini zar zor denetim altında tutabiliyordu. "Ayrı Arap sınıfları var sanıyordum. Yani, bizim okullarımızın onlarınkinden ayrı olduğu gibi." Güldü ama gülüşünde neşe yoktu. "Şimdi seni bir İsraili'yle baş başa buluyorum."

Konuşamayacak kadar şaşkındım.

"Sen bir Arap'sın," dedi Abbas. "Sen Yahudi değilsin. Onlar bu ülkede sadece Yahudileri istiyor. Bunu ne kadar erken anlarsan hayatın o kadar iyi olur. Kafanı eşitlik ve arkadaşlık gibi sahte fikirlerle doldurma."

"O benimle çalışmak istiyor."

"Onlar bizim düşmanımız. Bunu anlamıyor musun?"

"Yeni ev nasıl?" Konuyu değiştirdim.

"Zoher'in babasının, oğlunun ölümüyle ilgili ciddi suçluluk duyguları olmalı," dedi Abbas. "Yoksa bir Yahudi neden bizim için ev yapma zahmetine kalkışsın ki?"

"Zoher benim arkadaşımdı. Senin gibi ben de bunun gerçek olamayacağından kuşkulandım ama o kendini bana kanıtladı. Babasıyla arası bozulmuştu ama yine de babası oğlunun adına bunu bizim için yapmayı seçti." Sakin konuşuyordum, tıpkı babamın onunla konuşacağı gibi. "Babası bize bir ev yaptırmak zorunda değildi ama yaptırdı."

"Muhtemelen izin alması iki saniye sürmüştür," dedi Abbas. "Sonuç olarak o bir Yahudi. Kendi inşaat şirketi var. Eminim ona çok pahalıya mal olmamıştır."

"Üç yatak odası, greçek bir banyo ve büyük bir mutfağı var. Odun sobası, camlı pencereler, bir ön kapı ve arka kapı da var. Güzel bir ev," diye karşı çıktım.

Birkaç dakika suskunluk içinde yürüdük, adımlarım ona uymak için yavaştı. Sonunda elimi omzuna koydum. "Geldiğine sevindim."

Söylemediği şeylerin ağırlığını hissediyordum. Zorlukla yutkundum, gerilimi nasıl azaltacağımı bilemiyordum. "Sen nasılsın?" diye sordum otobüs durağına vardığımızda.

"Babam hastanede ve başına ne geldiğini bilmiyorum. On sekiz yaşında bir sakatım. Emel ile Sara öldü. Ağabeyim canilerin tarafına geçti. Nasıl olduğumu sanıyorsun ki?" Patlak gözleri benimkilere kilitlendi. "Sana izin verdiğine sevindim."

"O kadar kötü bir adam değil."

"Allah aptallığını bağışlasın." Benden uzaklaştı. "Şeytan seni ayartmış."

"Onlardan nefret etmek bizi nereye götürür?"

Ellerini bana doğru uzattı. "Dr. Habaş'ı dinlemen gerek."

Etrafımızı taradım. Herhangi bir İsrailli, Abbas'ın Dr. Habaş'ı desteklediğini duyacak olursa hapse atılabilir, sürülebilir ya da öldürülebilirdi. İsrail'in Yahudi olmasına karşı çıkan bir partiyi desteklemek yasaya aykırıydı.

"Dikkat," dedim.

"Laik, demokratik, mezhep farkı gözetmeyen bir ülke olmamız gerektiğini düşündüğümü itiraf etmemi istemiyor musun?"

"Habaş şiddetten yana."

"Filistin'i başka nasıl kurtarabiliriz ki? Gidip bu ülkeyi laik yapmalarını mı isteyelim?"

"Seni sadece bağışlamak özgürleştirir." Babamın sözlerini tekrarlıyordum.

"Hangisi daha iyi? Bağışlamak ve unutmak mı, yoksa kızmak ve hatırlamak mı?"

"Bize zulmedenlerle arkadaşlık ederek babama, bana ve ölü kardeşlerimize ihanet ediyorsun. Bize yaptıklarının bedelini ödemek zorundalar. Ağrı çekmediğim tek bir gün bile yok. Çalışamıyorum. Babam hâlâ hapiste. Onları böcek gibi ezeceğimiz günün gelmesi için dua ediyorum."

"Onların eylemlerinin intikamını alırsak onlarla eşitleniriz ama onları bağışlarsak önlerine geçeriz." Yine babamın sözlerini aktarıyordum.

"Onlardan nefret ediyorum."

"Nefret kendini cezalandırmaktır. Sen onlardan nefret edince kendilerini kötü hissettiklerini mi sanıyorsun?"

"Nefretimden kurtulursam babamı bırakacaklar mı, benim acımı dindirecekler mi, Emel ile Sara'yı geri getirecekler mi?"

"Nefretini beslemek bu söylediklerini gerçekleştirecek mi?"

Gözlerini kısarak bana baktı, bakışları vahşiydi. "Artık seni tanıyamıyorum."

İçimi çektim. Babamla ilgili hiç gerçek anısı yoktu. Onunla İsrailliler hakkında konuşmak havanda su dövmek gibiydi. Bir zamanlar paylaştığımız yakınlığı bir daha yakalayabileceğimize dair şüphe beni eziyordu. Dünyada hiç denge var mıydı? Beer-şeba'daki hastaneye giderken otobüste Abbas neredeyse benimle hiç konuşmadı.

Profesör Şaron'u ve araştırmama yeni yaklaşımımı düşündüm. Kafamda verileri çözümlüyor, öngörülebilirliği geliştirmenin bir yolunu bulmaya çalışıyordum. Hastaneye yaklaşırken sirenler havayı yırtıyordu. Havada ölüm kokusu vardı. İçeri girerken içim korkuyla doluydu. Kapıdaki nöbetçi kimliklerimizi istedi ve verdik.

"Kimi görmeye geldiniz?" diye sordu.

"Babamızı, Mahmud Hamid," dedim.

Nöbetçi belgelerimizi taradı, sonra kaşları kalktı.

"Mahkûm mu?" diye sordu.

"Evet," dedim.

Nöbetçi kemerinden telsizini aldı ve mahkûm koğuşu için eşlikçi asker istedi. Yüz kalkanlı miğferler takmış, uzi tüfekleri ellerinde, el bombaları, copları ve kelepçeleri kılıflarında iki asker geldi ve bizi bir odaya götürdü.

"Soyun," diye emir verdi asker.

Pantolonumu çıkardım.

Abbas'ın gözleri bir cinayete tanık olmuş gibi kocaman açıldı.

"Ne yapıyorsun?"

"Soyunuyorum."

"Asla."

"Babama geldiğini söylerim."

"Ona söylemek istediğim çok şey var."

Cellabiyesini çıkarmaya çalışıyordu ama kollarını yeterince kaldıramıyordu. Onu hep annem soyuyordu. Abbas'ın cellabiyesini başının üzerinden çıkarırken askerler bize bakıyordu. Abbas'la iç çamaşırlarımızla yan yana durduk.

"Her şeyi çıkarın!" diye emir verdi asker.

Abbas yere baktı ve iç çamaşırını çıkardı. Fısıldayarak küfür etti.

"Kapa çeneni!" Asker uzi tüfeğini kaldırdı

"Lütfen!" diye yalvardım. "Onun beli kırılmıştı, tam iyileşemedi." Kardeşime baktım ve "Allah aşkına, Abbas, homurdanmayı bırak," diye yalvardım Arapça.

Sustu.

Nöbetçiler bizi bodruma götürdü. İki nöbetçi kapının önünde oturuyor, üçü içeride duruyordu. Babam köşedeki tekerlekli sedyeye

kelepçelenmişti. Heyecandan boğulduğum için konuşamıyordum, elini tuttum. Abbas da diğer elini tuttu.

"Çok büyümüşsün," dedi babam Abbas'a. "Yedi yıl oldu."

Babama bakarken Abbas'ın gözleri yaşlarla doldu.

"Merak etmeyin," dedi babam. "İyileşeceğim." Sedyeye kelepçelenmiş yatarken yaşlı bir adama benziyordu. Dosyasına baktım. Üç kaburgası kırıktı ve ciddi bir beyin sarsıntısı geçirmişti.

"Bunu sana kim yaptı?" Abbas dişlerini gıcırdatarak sordu.

"Yeni bir komutan geldi." Babam başını salladı. "Nefret dolu. Saldırdı. Diğer nöbetçiler kendilerini çok kötü hissetti." Abbas'ın yüzü kıpkırmızıydı.

"Diğer nöbetçiler adamı üzerimden aldı. Çabuk iyileşirim ben." Babam gülümsemeye çalıştı ama tam anlamıyla beceremedi.

Babam bize yaptığı resimlerden ve bestelemeye başladığı müziklerden söz etti. Annemizi ve ailenin geri kalanını sordu. İyi olduğuna bizi inandırdı ve bir şekilde beni neşelendirmeyi başardı.

Bir zil çaldı ve ziyaretçiler veda etmeye başladı.

"Gene geleceğiz," dedim.

"Hayır," dedi babam. "Derslerine odaklanman ve para biriktirmen gerekiyor. Mektupların yeter."

"Gitme zamanı." Nöbetçi tüfeğiyle kapıyı işaret etti. Abbas'la başlarımız önde oradan ayrıldık.

***

Otobüs beni karanlık Givat Ram yerleşkesinin ön kapısında bıraktı. Abbas benimle neredeyse hiç konuşmamıştı. Profesör Şaron'un ofisinin ışığı yanıyordu. Belki hâlâ çalışıyordu. Binaya girdim ve karanlık koridorda yürürken odasından gelen bağırışları duydum.

"Onlar insan bile değil." Kadının sesini hemen tanıdım. Aliya'ydı[12] ya da en azından Güney Afrika'dan İsrail'e göçtüğünde aldığı yeni isim buydu. Profesör Şaron'un karısıydı. Aliya açıkça kocasının bir Arap'la çalışmasını onaylamıyordu. Birkaç hafta önce, Profesör Şaron grip olmuş evde yatıyordu. Son verileri evine, merkez garının yakınındaki eski Arap villasına getirmemi istemişti. Zinciri kapalı kapının aralığından verileri uzatmıştım.

"Onu içeri al," diye seslenmişti Profesör içeriden.

"Komşular ne der?" Kapıyı güm diye kapatmıştı.

İçeriden bağırış çağırışlar gelmişti. Bir dakika sonra, Profesör Şaron gelip beni içeri aldı. Aliya yukarıda kalmıştı.

***

"Bu oğlan bir dâhi," diyordu Profesör Şaron'un sesi. "Fikirlerinin bir değeri var."

Profesör Şaron'un evliliğinde başka sorunları da vardı. Başkalarıyla konuşurken duymuştum, Aliya sürekli şikâyet ediyordu; onun çok çalıştığından, bilimden başka bir şeyle ilgilenmediğinden, onunla hiçbir şey yapmak istemediğinden. Şaron onun her şeyi kendine hak gördüğünü iddia ediyordu; hayatında tek bir gün bile çalışmamıştı ve bütün gün alışveriş yapıyordu. Şaron'un endüstriye geçmesini istiyordu çünkü üniversitede yeterli para kazanamıyordu. Bir keresinde Şaron'un, keşke onunla hiç evlenmeseydim, dediğini bile duymuştum.

"Aşağıdan yukarı yaklaşımla tasarlamak mı?" Aliya bu alanda uzmanmış gibi konuşuyordu. "Bu saçmalık."

"Sen lise mezunu bile değilsin. O haklı. Şimdi revaçta olan her şeyin daha küçük olması. Bilimin gittiği yer burası."

12 İbranice yükseliş. Dünyanın çeşitli ülkelerindeki Diaspora Yahudilerinin İsrail topraklarına geri dönmesi. (ç. n.)

"Onunla nasıl çalışabilirsin?" Sesinden tiksinti sızıyordu. "Bu konum bir Yahudi'nin olmalıydı."

"Önceliği insanlığın ilerlemesine veriyorum."

Buna inanamıyordum. Profesör Şaron benim fikrimi savunuyordu.

"Senin terörist asistanın şimdi nerede peki?"

Koşarak odama gitmek istiyordum ama bacaklarım hareket etmiyordu. Bir daha ne zaman Profesör Şaron'un beni savunduğunu duyma fırsatı bulabilirdim ki, karısını kızdırmak için bile olsa?

"Ahmed'in babası hastanede," dedi Profesör Şaron.

"Bizi yok etmek istiyorlar."

"Elimizde pazarlık kozumuz var. Toprak karşılığı barış. Batı Şeria ve Gazze'yi ne yapacağız? Oralarda bir milyon Arap var. Üreme hızlarıyla günün birinde bizi geçecekler."

"Araplar insan değildir. Hepsi teröristtir. Bu onların kanında var."

"Naziler gibi konuşuyorsun. Şunu biliyorum ki uzun dönemde birlikte çalışırsak hepimiz kazanırız."

"Bu hamam böcekleri bütün İsrail'i geri almadan mutlu olmaz."

Bir sandalye gıcırtıyla itildi. Dışarı koştum.

***

Ertesi sabah erken geldim. Profesör Şaron çoktan odasındaydı. Köşede bir bavul, kanepede bir yastık ile battaniye duruyordu. O günden sonra gece gündüz çalıştık. Ona alışmıştım, günün sonuçlarını tartıştığımız akşam buluşmalarını hevesle bekliyordum. Her sabah birlikte kahve içmeyi iple çekiyordum. Bana hayatımın fırsatını vermişti ya da ben ona vermiştim. Ya da birbirimize vermiştik.

32. Bölüm

1969 bir mucizeyle başladı. Kütüphane memuru kar yağdığını haber verdi ve hepimiz dışarı koştuk. Kısa kollu gömleğim ve ona uygun pantolonumla huşu içinde duruyor, kusursuz kar tanelerinin gökyüzünden düşüşünü seyrediyordum, hayatımda ilk kez görüyordum.

Odama döndüğümde parmaklarımı kıvıramıyordum. Dişlerim takırdıyordu. Soğuk gecelerde kullandığımız gaz sobasını yaktım ve odanın ortasına koydum. Üniversitenin battaniyesine sarınıp çalışmaya devam ettim. Cemil üzerinde bir palto, eldivenler, şapka ve atkıyla geldi. Elinde kocaman bir alışveriş torbası vardı.

"Alışveriş yapman gerek," dedi.

"Kar uzun sürmez."

"Her zaman soğuk kış yağmurları var." Cemil başını salladı. "Paranın birazını harcamalısın. Yaşam tarzına inanamıyorum."

Cemil uyuduktan sonra kitaplarıma döndüm. Duman kokusu aldığımda gece yarısını geçiyordu. Koridora çıktım, battaniyem hâlâ omuzlarımdaydı. Koridordaki gaz sobasından fışkıran alevler iki İsrailli'nin kaldığı beş numaralı odanın kapısına tırmanıyordu.

Odaları aşırı ısınmış ve sobayı koridora kapılarının önüne koymuş olmalıydılar.

"Yangın!" diye bağırdım mümkün olduğu kadar yüksek sesle. "Yonatan, Şamuel. Pencereden çıkın!" Battaniye omuzlarımda, yangın söndürme tüpünün durduğu dolabın camını kırdım. Hâlâ uyanmaları için haykırırken alevlere köpük sıktım. Kapı ve yerler beyaz köpüklerle kaplanmıştı. Cemil gecelik entarisiyle belirdi, saçları dimdikti. Diğer kapılar açıldı ve İsrailliler pijamaları, iç çamaşırları, bornozlarıyla dışarı fırladı. Kimisi yalın ayaktı; bazılarının ayaklarında terlikler, ordu botları ya da spor ayakkabıları vardı.

Cemil de bir yangın söndürme tüpü kaptı ve alevlerle mücadeleme yardım etti. Diğerleri yangınla battaniyeleriyle savaşıyordu.

Binamızın dış kapısı açıldı ve Yonatan ile Şamuel belirdi. Benim haykırışlarımı duyunca pencereden dışarı çıkmışlardı. Beyaz köpükler her yerdeydi ve koridor yoğun dumanla doluydu. Her iki taraftaki kapıları açtık ve soğuk havanın içeri girmesini sağladık. Cemil, İsrailliler ve ben soğukta saatlerce koridordaki köpükleri temizledik. Zangır zangır titreyerek onların kapısını söktüm ve yerine boş bir odanın kapısını taktım. İşim bitince, herkes alkışladı.

"Sen bir kahramansın." Yonatan sırtıma vurdu. "Herkes mutfağa. Ahmed'in şerefine içelim."

Hepimiz, Yahudiler ile Araplar mutfakta toplandık ve tarçın serpilmiş, Hindistan cevizi ve Şam fıstığı rendelenmiş salep içtik.

***

Sınıf birincisi olarak Fizik, Kimya ve Matematik dallarında lisans diplomamı aldım.

Profesör Şaron maaşlı ders asistanı olmamı önerdi - ortak araştırmamıza ek olarak. Annemin idaresiyle maaşım bütün ailemin beslenmesine ve giyinmesine fazlasıyla yeterdi.

Profesör Şaron yüksek lisans danışmanım olmak için ısrar etti. Birlikte saygın *Journal of Physic* dergisinde beş makale yayımladık. Araştırmamızdan önce, onun sonuçları bütün kariyeri boyunca üç kere *Journal*'da yayımlanmıştı. Matematik yüksek lisansı yapan Cemil'le aynı odada kalmaya devam ediyorduk.

Profesör Şaron'un ders asistanı olarak çalışmaya başladığım hafta âşık oldum.

"Amani," dedi kendisini sınıfa tanıştırma sırası geldiğinde. Gözlerim bal rengi ceylan gözleriyle karşılaştı ve bakışlarımız kilitlendi. Üniversite yıllarım boyunca Amani kadar çekici bir Arap kız görmemiştim. Güzel kızlar on sekiz yaşından önce evleniyordu.

Profesör Şaron da o yarıyıl âşık oldu. Dünya Barış Derneği, çalışmamızla ilgili söyleşi yapması için muhabirleri Amerikalı Justice Levy'yi göndermişti. Justice'in Profesör Şaron'un ofisinde otururken denetim altında tutmaya çalıştığı çılgın kızıl saçları vardı. Kitap raflarına bakarken gözleri ışıldıyordu. Uzun bol eteği, batik tişörtü, makrame yeleği ve boynundan ve kulaklarından sarkan yumruk büyüklüğündeki gümüş barış simgeleriyle eski karısı Aliya'nın ters kutubuydu.

Söyleşi boyunca, Profesör Şaron gözlerini bir an olsun Justice'den ayırmadı. Justice beni araştırma asistanı olarak yanına aldığı için onu övdü. Flört etmeye başladılar. Birkaç hafta içinde Şaron onun dairesine taşındı. Haftada en az bir gün Justice, Şaron'a beni akşam yemeğe getirmesi için ısrar ediyordu. Ne var ki benim Amani'yle ilişkim sadece hayallerimde kalıyordu. Onu ilk gördüğüm günden birkaç hafta sonra, Cemil'e onun benim sınıfımda olduğunu söyledim. Bana onun Akka'dan geldiğini söyledi.

"Neden evlenmemiş?"

"Çok teklif aldı," dedi Cemil. "Hepsini de reddetti. Babası kuzeniyle evlenmeye zorlayınca açlık grevi yaptı. Liseyi sınıf birincisi olarak bitirdiğini biliyor muydun?"

Ona sormak istediğim milyonlarca soru vardı ama bu uygun olmazdı.

Bütün hafta, bakışabilelim diye salı ve perşembe günleri saat dokuz-on arasını iple çekiyordum. Birinci yarıyılın sonunda son sınavları topladım ve ofisime gittim.

Profesör Şaron bana bir masası, lambası, öğrencileri kabul etmek için üç plastik sandalyesi olan bir oda ayarlamıştı. Amani'ninkini bulana kadar mavi test kitapçıklarını taradım. Soruların yüzde altmış dörtünü yapmıştı. Hayal kırıklığına uğramıştım. Hem güzel hem de zeki olduğunu sanıyordum ama ona yardım edebileceğimi biliyordum.

Testleri dağıttıktan sonra, *Moed Bet* sınavına girmek isteyen öğrencilere destek vermek için dersten sonra odamda olacağımı ilan ettim. Notlarını yükseltmek isteyen öğrencilere *Moed Bet* sınavı, ikinci fırsat sınavı öneriliyordu.

Kapı vurulduğunda ofisimde kuantum fiziği üzerine bir kitap okuyordum. "Gel," dedim İbranice. Amani belirdi, bol paça blucin pantolon ve kırmızı tişört giymişti. Uzun, simsiyah saçları porselen yüzünü çerçeveliyordu. Derin bir soluk aldım. Bir arkadaşıyla, sivilceli, obez bir kızla birlikte gelmişti. Kız uygunsuz bir şey olmadığına tanıklık etmek için buradaydı.

"Nasıl yardım edebilirim?" diye sordum Arapça, anlaşılır konuşabilmeme şaşmıştım. Evli olmayan bir erkeğin evli olmayan bir kadına yardım etmesi bir hayli uygunsuz bir durumdu. İyi kızlar kocalarından başka erkeklerle konuşmazdı ama köyde değildik. Emin olduğum tek kural kapının açık kalmasıydı.

"Bana yardım edebilir misin?" diye sordu Amani.

"Çalışmaya istekli misin?"

"Ne gerekiyorsa yaparım." Konuşurken dosdoğru gözlerimin içine bakıyordu. "Bilim benim hayatım."

"Neden ki?"

"Doğa yasaları." Gülümsedi. "Beni büyülüyorlar."

Masamın önündeki iki sandalyeyi işaret ettim elimle. "Lüften." İki kız oturdu. "Sınavını getirdin mi?"

Amani çantasını masama koydu ve sınav kâğıdını çıkardı. Önüme koyarken başını eğip ipek saçlarını arkaya savurdu, gözlerini gözlerimden ayırmamıştı. Ona bakmamaya çalışıyordum.

"İlk soruyla başlayalım. Çıkış gücü 0,25 hp olan bir elektrik motoru 5,0 cm/s hızıyla bir sandığı kaldırmak için kullanılıyor. Bu sabit hızda kaldırabileceği en fazla sandık kütlesi ne kadardır?" Gırtlağımı temizledim. "Motorun çıkış gücünün 0,25 hp=186,5 W olduğunu varsayıyoruz. 1,0 s'de sandığın ağırlığı (mg) 0,050 m oranında kalkıyor." Sonucu söylemek için ağzımı açtığımda Amani araya girdi.

"Buna göre, yapılan iş 1,0=(ağırlık)(1,0 s'de yükseklik değişimi)=(mg)(0,050 m). Tanım gereği, güç=iş/zaman, o halde 186,5 W=(mg)(0,050 m)1,0 s. g=9.81 m/s^2 kullanarak m=381 kg buluruz. Motor bu sabit hızda 0,38×103 kg ağırlığında bir sandığı kaldırabilir."

Ona baktım.

Bana göz kırptı.

Saate baktım. Beş dakika içinde İleri Fizik dersim başlıyordu. Amani'yle ertesi sabah yeniden odamda buluşmayı ayarladım ama gerçekten yardıma ihtiyacı olduğundan şüphelenmeye başlamıştım. Sınavda neden bu kadar kötü yaptığını merak ediyordum.

Sınıfın önünde annemin diktiği elbiselerimle bile dururken kendimi güçlü hissediyordum. Güç dengesi değişmişti. Benim ders-

lerimde otorite figürü bendim. Özellikle Amani'yleyken, öğretmek bana güven veriyordu.

Hem İsrailliler hem de Araplar beni oyuncu Ömer Şerif'e benzetiyordu. İsrail'in güçlü destekçisi Barbara Streisand'la yaşadığı aşk Mısır gazetelerine haber olunca Nasır hükümeti az kalsın onu yurttaşlıktan çıkarıyordu. Zaman zaman İsrailli kızların bana bakışlarını yakalardım ama ders vermeye başlayana kadar hiç kendimden emin olmamıştım.

Bir hafta boyunca her sabah ofisime yanında arkadaşıyla gelen Amani, tek başına geldi. Girmesi için kapıyı açınca, içeri gelmedi.

"Selva bugün hasta." Gülümsedi ve kaşlarını kaldırdı. Omuzlarımı silktim. "Kapıyı açık bırakırım."

Yüzünde bir gülümsemeyle odama girdi ve sandalyesine oturdu. Ben de yanına oturdum. Başını bana çevirdi ve gözlerimiz yine birleşti. İkimiz de itiraf etmesek de birbirimize âşık olduğumuzdan emindim.

***

Amani *Moed Bet*'i mükemmel bir notla geçti. Başarısını verdiğim derslere bağlamak isterdim ama birinci sınavında kasten başarısız olduğundan kuşkulanmaya başlamıştım. Beni daha iyi tanımak için mi yapmıştı bunu?

Kız kardeşim Nadya geçen ay Ziyad adlı dul bir adamla evlenmişti. Adamın yedi küçük çocuğu vardı. Annem sevinçten deliye dönmüştü. Damadın karısı yeni ölmüştü ve ne bizim ailemiz ne de onunkinin maddi gücü düğün yapmaya yetiyordu. Annem evlilik sözleşmesini Nadya'nın imzalaması için eve getirdi. Nadya kocasını ilk kez evlendikten sonra, anne babasının evinde, benim öğrenci odamın yarısı kadar bir odaya taşındığında gördü. Kocasının yedi

çocuğu da aynı odada kalıyordu. Babam kızının kocasının evine gidişini göremediği için kendimi kötü hissettim ve o hapisten çıkmadan evlenmemeye söz verdim kendime. Amani'yi yazdığımda çok heyecanlanmıştı. Ona hapisten çıkana kadar evlenmeyeceğimi söyledim. Annem bir an önce ailemi kurmamı istiyordu, aynı zamanda babamın da orada olmasını istiyordu. Babam beklememe gerek olmadığını yazdı ama önce okulu bitirmemin çalışmalarım için daha iyi olacağına onu ikna ettim, o da kabul etti.

***

Yüksek lisansım bittiğinde Profesör Şaron'la, aşağıdan yukarıya üretimin nasıl yapılacağını kavramaya başlamıştık. Bitirme tezimi bu konuda yapmamı önerdi ama ben hâlâ bebeklik çağında olduğu gerekçesiyle karşı çıktım. Büyük bir potansiyeli vardı ama onyıllar alabilirdi ve benim babam için olgun, emin ve hızlı bir şeye ihtiyacım vardı.

"Meyveyi koparmak istiyorsan tehlikeyi göze almalısın." Bunun uzun dönemli bir yatırım olduğunu açıkladı. "Birlikte çalışırsak yapabiliriz."

"Ama ailem..."

"Güvenli ve kolay yolu mu yoksa büyüklüğe giden yolu mu istiyorsun?"

"Babam..."

"Yeteneklerinin altında bir şeyi kabullenen bir oğul mu isterdi yoksa nihai potansiyeline ulaşan bir oğul mu?"

Kabullenmekten başka ne yapabilirdim ki?

***

Profesör Şaron ile Justice yüksek lisans eğitimimin ortasında evlenmişti. Amani'yle platonik bir ilişkimiz vardı ve fizik ödevlerini konuşmak için buluşmaya devam ediyorduk. Aramızdaki kimyayı konuşmamıza gerek yoktu. Evlenene kadar cinsel hiçbir şeyin yaşanmayacağını, öpüşemeyeceğimizi bile biliyordum. Ama herkes bizim bir çift olduğumuzu biliyordu çünkü Amani benim dersimden geçtikten sonra da iki buçuk yıl boyunca her yarıyıl benimle ofisimde görüşmeye devam etmişti. Doktoramı bitireceğim yıl o da üniversiteden mezun olacaktı. Her yarıyıl sınıf birincisi oluyordu. Amani mezun olup köyüne dönmeden iki hafta önce, odamda oturuyorduk. Ben bal rengi gözlerine bakarken o astrofizik final sınavına hazırlanıyordu. Parmaklarımı ipeksi siyah saçlarında gezdirmeye ve krem rengi elbisesinin fermuarını açmaya can atıyordum ama onu öpmemin bile mümkün olmadığını biliyordum.

"Bana karım olma şerefini bahşeder misin?" Önce babasına sormam gerekirdi ama bu kurallar sadece köyde geçerliydi.

Gülümsedi.

"Babam hapiste." Masama baktım, tepkisini görmekten korkuyordum. Ne zaman babamın lafı açılsa konuyu değiştirmenin bir yolunu bulmuştum. İlişkimiz onun odama yaptığı ziyaretlerle sınırlıydı. Bunun ötesindeki herhangi bir şey başını ailesiyle belaya sokardı.

"Bilmiyordum," dedi.

"Okul yılının sonunda serbest kalacak." Kaç yıldır içeride olduğunu söylemek istemiyordum. "Seninle o zaman evlenmek isterim."

"Babam." Yüzü ekşimiş süt içmiş gibi buruştu. "Geleneklere uyulmadıkça evlenmeme izin vermez."

"Düğünü nerede yapmalıyız?"

"Akka'da olsun yeter." Gülümsedi.

"Nerede yaşayacağız?"

Omuzlarını silkti.

"Seni seviyorum." Gözlerinin içine baktım. Eline dokunmak ve tutmak için ölüyordum.

Amani öne doğru eğilip beni öptü. Öpücüğü beni hazırlıksız yakalamıştı. Bana daha fazla dokunmasını isterdim; bütün bedenim acıyordu. Bir an gözlerimi kapattım. Taze bir esinti gibi kokuyordu.

"Amani," dedim ve yüzünü tuttum. Gülümsedi ve beni bir daha öptü. Onu öpmek için başka fırsatım olmadığını biliyordum ve yüzünü mümkün olduğu kadar uzun tuttum. Kirpikleri titreşiyordu. Başlarımızı eğdik.

"Cemil odanda mı?" diye sordu.

Doğru mu duymuştum? Daha ileri gidemezdik. Birisi öğrenirse, sadece Amani'nin değil ailesinin şerefi de lekelenirdi. Kimse bekâr kız kardeşleriyle evlenmezdi, insanlar anne babası hakkında kötü konuşurdu. Amani'nin ailesi yeterince muhafazakârsa dövülebilir ya da öldürebilirdi bile. Aklından ne geçiyordu?

33. Bölüm

Abbas'la Dror Gözaltı Merkezi'nin kapısında bekliyorduk. Cemil odada olmasaydı neler olabileceğini düşünüyordum. Hayır, dedim kendime, kısa süre sonra evlenmiş olacaktık. Annem ile Nadya babamın eve dönüş kutlaması için hazırlık yapıyordu. Hani gergindi çünkü babamla hiçbir anısı yoktu. Fadi bizimle gelmek istemişti ama İsrail yasaları bir mahkûmun salıverilmesi kutlamaya dönüşmesin diye her mahkûmu almaya sadece iki kişinin gelmesine izin veriyordu. Abbas'ın benimle gelmesini istemiştim. Babamın onun düşüncelerini değiştirmesine, şiddetin doğru bir yol olmadığına ikna etmesini umuyordum. Abbas, Dr. George Habaş'a ve kurucusu olduğu Filistin Halk Kurtuluş Cephesi'ne kafayı takmıştı.

Öğlen, beş İsrail askeri kapıyı açtı ve bana, Abbas'a ve heyecanla sevdiklerinin salıverilmesini bekleyen diğer Filistinlilere, dolu uzi tüfeklerini doğrulttu.

Bu sıkıntılı durumda beklerken rüzgârın şiddeti de artıyordu. Kum tanecikleri titreşmeye, sonra da zıplamaya başladı. Kum taneciklerinin zıplaması sürtünme kaynaklı bir statik elektrik alanı oluşturdu. Zıplayan kumların yere göre negatif elektrikle yüklenmesiyle daha fazla kum taneciği serbest kaldı. Neye uğradığımızı

anlamadan bir kum fırtınası patladı. Önümü göremiyordum. Kumlar ağzımda, kulaklarımda, gözlerimdeydi. Çocuklar haykırıyordu. Erkekler kefiyeleriyle yüzlerini örttü. Kadınlar da peçeleriyle aynı şeyi yaptı. Abbas yüzünü korumak için kollarını fazlaca hızlı kaldırınca acıyla irkildi. Fırtına dinince vücuduma yapışan kumları temizledim, sonra da kollarını kaldırmasına gerek olmaması için Abbas'ın yüzünü temizlemeye koyuldum ama durmamı söyledi. Aramızdaki gerginlik elle tutulabilirdi. Bu kadar ayrı düştüğümüze inanamıyordum. Çaresizce ortak bir payda bulabilmeye çalışıyordum ama o her girişimimi baltalıyordu. Profesör Şaron'la birlikte çalıştığım gerçeğini kabullenemiyordu.

Mahkûmlar sıra sıra yerde oturuyordu, kumlara batmışlardı. Bir asker sayıları okumaya başladı.

"Bir, iki, üç, dört..." diye sayıyordu, sonunda 2023'e gelince sayması bitti.

Numarasını duyan mahkûm yüzünü cezaevine dönüyordu. Kalabalıkta babamı gördüm.

Askerlerin başı salıverilecek yirmi sekiz mahkûmu sıraya dizdi. Babam sıraya doğru yürürken diğer mahkûmlar onun elini sıkıyor, çak yapıyordu. Yakındaki nöbetçiler bile onunla vedalaşıyor, şans diliyordu. Her defasında Abbas yumruk yemiş gibi oluyordu. İki asker tek sıra kapıdan çıkıp bizim beklediğimiz yere doğru gelen mahkûmların üzerini arıyordu. Silahlı nöbetçiler yanlarında yürüyordu.

Siyahlar içindeki mahkûmlar her yaştaydı. On iki, on üç yaşından büyük durmayanlar vardı; birkaçı yetmişlerinde görünüyordu. Askerler kendi başlarına yürüyemeyen beş mahkûma destek oluyordu. Babam bütün o vedalaşmalar yüzünden sıranın en sonundaydı – kapıdaki nöbetçiler bile sırtına vurmuştu.

Beklemeye dayanamayarak ona koştum. İki ön dişi yoktu ve yüzü buruşmuş kese kâğıdı gibiydi. Abbas'la sağ elini öptük. Kemal amca taksi olarak kullandığı arabasıyla köşede bekliyordu. Babamın tutuklanmasından bu yana yeterince zaman geçtiğinden İsrailliler artık arkadaşlarımızı ve ailemizi hedef almıyordu.

Annem ile Nadya arabanın her yanına plastik çiçekler yapıştırmış, içini hurma, bademli kurabiye, fıstık, badem, incir, kayısı, portakal, üzüm ve su şişeleriyle doldurmuştu.

Babam Kemal amcanın yanına oturdu ama sürekli bana bakıyor ve "Üniversite öğrencisi olduğuna inanamıyorum," diyordu. Abbas kaburgalarını tutarak öne doğru eğilmiş, camdan dışarıyı seyrediyordu. Babam da ben de onu rahatlatmak için ne diyeceğimizi bilemiyorduk.

***

Ailemin yeni evinin bahçesi, geldiğimizde köylülerle dolup taşıyordu. Babam yıllarca sıkış tepiş çadırlarda yaşadığımızı hiçbir zaman öğrenmeyeceği için memnundum. Annem, Nadya ve Fadi babama sarılıp öperken o daha arabadan tam olarak çıkamamıştı bile. Gözleri yaşlarla dolarken, "Keşke Emel ile Sara da bizimle olsaydı," dedi.

Hani biraz uzak duruyordu. Onu babamla tanıştırdım ve Hani elini uzattı. Babamız onun elini sıktı. Tuhaftı ama zamanla birbirlerine alışacaklarını umuyordum. Aile üyeleri ile köylüler babanın etrafını sardı.

Ebu Seyyid kemanını getirmişti ve annem babama ikinci el bir ud verdi. Birkaç dakika içinde, sanki on dört yıl geçmemiş gibi, babam ile Ebu Seyyid birlikte çalıyordu. Babam udunu tıngırdatıyor

ve bağıra bağıra türkü söylüyordu. Sabahın ilk ışıklarına kadar güldük, söyledik, oynadık.

Köyümüzdeki askeri yönetim 1966'da bitmişti ve artık sokağa çıkma yasakları yoktu. Şimdi, ordu Batı Şeria ile Gazze'yi yönetiyordu. Sınırın ötesinde, Batı Şeria'daki mülteci kampının çadırları yavaş yavaş beton duvarları, oluklu teneke damlarıyla kalabalık bir mahalleye dönüşüyordu. Gündüzleri buldozer ve silah seslerini duyabiliyorduk. Geceler sessizdi çünkü insanlar sokağa çıkma yasağı yüzünden evlerinde hapisti.

Ertesi gün babamı evin arka tarafına götürüp onun için diktiğimiz on dört zeytin ağacını gösterdim. Emel ve Saada, ilk iki zeytin ağacı kalınlaşmış, uzamıştı. Bana halkımı hatırlatıyorlardı. Köyümüzün el konulan zeytin ağaçlarının meyvelerini toplayan İsraillileri seyrederek saatler geçirirdim. Zeytinleri düşürmek için değneklerle dalları şiddetle dövüyorlardı. Bu kadar dövülmeye, kurak topraklara ve vahşi sıcağa rağmen ağaçların yaşamasına ve yıldan yıla, yüzyıldan yüzyıla yeni meyveler vermesine şaşıyordum.

Güçlerinin köklerinde yattığını biliyordum o kadar derinlere iniyorlardı ki ağaç kesilse bile yaşıyorlar ve yeni kuşaklar oluşturmak için yeni sürgünler oluşturuyorlardı. Her zaman halkımın gücünün, zeytin ağaçları gibi köklerimizde yattığına inanmıştım.

Badem ağacının altında, babama Amani'yle evlenme arzumu yineledim. Bana izin verdi. O gece, annem ve erkek kardeşlerimle birlikte dışarıda oturmuş çay içerken niyetimi açıkladım.

"Nihayet!" deyiverdi annem.

Amani'nin evine gidip onu isteyecekim.

34. Bölüm

Otübüsle Amani'nin evine giderken babasına neler söyleyeceğimi tasarladım ve birlikte yaşayacağımız hayatı düşündüm. Benim köyümde evlenecektik. Onu öpmeyi, ona dokunmayı bekliyordum. Doktoramı bitirdikten sonra yurtdışında doktora sonrası eğitim yapacaktım, belki Amerika'da. Belki, bunun ardından bir Amerikan üniveristesinde profesör olurdum. Amani, Amerika'ya gitmek istiyordu.

Kapıyı çalarken ağzımın kokmasından korktum. Boğazım kupkuruydu. Ağzım kokarken nasıl evlenme teklif edecektim? Kapıyı bir adam açtı.

"İyi akşamlar. Ben Ahmed Hamid."

Kırk yaşlarının sonlarında görünen adamın elmacık kemikleri ve çene çizgisi Amani'yle aynıydı. Bekledim ama babası suskun kaldı. Beni neden içeri davet etmiyordu.

"İbrani Üniversite'nde fizik alanında doktora derecesi adayıyım. Sizinle konuşmak istiyorum."

Hiç heyecanlanmadan içeri girmemi işaret etti. Sonra dışarı baktı, sanki içeri girdiğimi gören oldu mu, diye kontrol ediyordu.

İçeride, ayakta duruyordum çünkü babası yer minderlerine oturmamı söylemiyordu. Nefesimin kokusu midemi bulandırıyordu.

"Kızınız Amani'yi üniversiteden tanıyorum." Babasının bana su bile ikram etmemesine inanamıyordum. Bana dik dik bakıyordu. Odadaki sessizlik eziciydi. Her geçen dakika bir ay gibi geliyordu.

"Üçgen'de yaşıyorum." Söylemek istediğim her şeyi unuttum. Odaya daha da sıkıntılı bir sessizlik çöktü. Babası ne istediğimi biliyor olmalıydı. Burada bulunmamın başka bir nedeni olabilir miydi? Fizik alanında doktora derecesi adayıydım. Hem profesörlerin hem de Arap ve Yahudi öğrencilerin saygısını kazanmıştım.

Amani zaten yirmi bir yaşındaydı. Ülkemdeki Arap kızların çoğunluğu bu yaşta çoktan evlenmiş olmakla kalmıyor, bir alay çocuk da doğurmuş oluyordu.

Ziyad, kardeşim Nadya'ya evlenme teklif edip ailesinin evinde bir odadan başka bir şey sunmadığında annemin nasıl sevinçten havalara uçtuğunu düşündüm. Nadya ile Ziyad'ın iki çocuğu vardı ve Nadya yine gebeydi. Odada zaten on bir kişiydiler.

Amani'nin babası, elleri kalçalarında zamanımı harcıyormuşum gibi davranıyordu.

"Buraya kızınız Amani'yi istemeye geldim."

"Hayır." Yıldırım hızıyla reddetti.

Suratımın ortasına bir tokat yemiş gibi oldum. Birkaç saniye öylece durdum, sersemlemiştim. Babasının hayır diyebileceği aklımın ucundan bile geçmemişti. Belki de babamın yeni hapisten çıktığını duymuştu. İsrailler mi söylemişti ona? Bir sonraki adımımı düşünmeye çalıştım.

"Neden?" diye sordum.

"Ağabeyimin oğluyla evlendi."

Kalbime bir bıçak saplansaydı canım daha az yanardı.

"Nerede o?" diye sordum. "Onunla konuşmak istiyorum."

"Şimdi kocasıyla birlikte yaşıyor."

"Teşekkür ederim. Zaman ayırdığınız için teşekkürler, efendım," diyebildim ancak dışarı çıkarken. Sokağa çıktığımda kadınların kendi kocalarını seçebilme hakkını ellerinden aldığı için kültürüme kufrediyordum. Amani'nin gelip evlenme teklif etmemi beklediğini sanıyordum. Babama reddedildiğimi nasıl söyleyecektim? Yeterince çile çekmemiş miydi? Ya ben? Onsuz nasıl yaşayacaktım? Kuzeninin onunla evleneceğini biliyor muydu? Evlenmemek için açlık grevi yaptığı adam mıydı bu? Bu yüzden mi benimle flört etmişti? Onun kendisini istememesini mi sağlamaya çalışıyordu? Benimle yatmak istemesinin nedeni, onunla evlenmek zorunda kalır ve bakire çıkmazsa adamın onu evine geri göndereceği umudu muydu?

Cemil'in evine gittim. Ona evlenme teklif etmeyi tasarladığımı biliyordu. Neden kuzeninden söz etmemişti bana?

Ebu Cemil, kusursuzca biçimlendirilmiş bıyığı ve beyaz cüppesiyle kapıyı açtı. "Bu ne şeref," dedi. "Gel, gel. Lütfen, burası senin evin. Ümmü Cemil, bize çay getir, çok özel bir misafirimiz var. Ahmed burada."

Ümmü Cemil çay bardakları ve kurabiyelerle içeri girdi. "Ziyaretinin şerefine en leziz tatlılarımdan bir tepsi getireceğim." Gülümsedi.

"Cemil doktoranı yaptığını söyledi. İkiniz birlikte kalabildiğiniz için çok mutluyum," dedi Ebu Cemil. Ümmü Cemil hâlâ ılık olan hurmalı kurabiyeler ve bir tabak baklavayla geri döndü. Akademik başarılarım, fizik, kimya ve üniversite üzerine bir saatlik bir konuşmanın ardından Cemil oturma odasına girdi.

"Ne büyük şeref. Sana bir şey göstermek istiyorum," diyerek beni odasına götürdü. Amani'nin babasının beni geri çevirmesinin ardından Ebu Cemil'in, Akka'daki Arap lisesinin müdürünün bu

kadar saygılı davranmış olması bana iyi gelmiş olsa da onunla yalnız konuşabilmek beni rahatlatmıştı.

"Amani'yi öğrenmişsin, anladığım kadarıyla?" dedi Cemil odasına girer girmez.

"Ya sen?"

"Dün oldu."

Dün, sanki evlenmemiz kesin bir şeymiş gibi bu fikrimi ailemle birlikte kutlarken.

"Ona layık birisi mi?"

"Hayfa Üniversite'nden atılmış. Bahse girerim ki Amani'nin ona bakması gerekecek."

"Peki ya ikimizin arkadaşlığı?"

"Dedikodu çöl fırtınası gibidir."

Çaresizce yere baktım. "Kuzeniyle evlenmek zorunda olduğunu biliyor muydu?"

"Sanırım öyle."

Soluğum kesiliyordu. Beni kullanmıştı, hepsi o kadar.

***

Otobüsle eve dönerken Amani'yi düşünüyor, öfke duyuyordum. Birden ailemin müstakbel karımdan haberler getirmemi beklediğinin bilincine vardım.

Tepeye çıktığımda, annem ile Nadya zılgıt çekerek bana doğru koşmaya başladı. Babam onların arkasında duruyor, gülümsüyordu. Başımı önüme eğdim. Annem ile Nadya etrafımı sardı zılgıt çekmeye devam ediyorlardı. Onlara ne diyecektim?

"Nihayet, iyi bir şeyler oluyor," dedi annem.

Annem, doğurdu doğuracak bir halde olan Nadya, arkasında iki öz, yedi üvey çocuğuyla peşimden eve girdi, hâlâ tilili çekiyor lardı. Bademli kurabiyelerin kokusu evi dolduruyordu. Anlaşılan benim nişanımı kutlamak için bütün gün bir şeyler pişirmişlerdi.

"Kutlarım, oğlum." Babam beni kucaklamak için kollarını açtı ama birden durdu. "Bir dakika Ahmed'le konuşmama izin verin," dedi.

Birlikte badem ağacına yürüdük.

Yere baktım.

Baba elini omzuma koydu. "Ne oldu, oğlum?"

"Düğün olmayacak."

"Olmazsa olmasın." Baba bana sarıldı.

Onu ittim. "Ben ne yapacağım şimdi?"

"Hayatta başarı, yaşadığımızı düşündüğümüz başarısızlıkların sayısı değil bu başarısızlıkları nasıl karşıladığımızdır. Bunun bir nedeni vardı. Sana uygun olan kız hâlâ bir yerlerde. Bütün gereken gidip onu bulman." Sırtıma vurdu. Tuzla buz olan hayallerimin ağırlığı altında eziliyordum - içeri girerken babamın beni tutup desteklemesi gerekti. "Derslerine yoğunlaş ve sabırlı ol. Bulmayı hiç ummadığın yerde onu bulacaksın."

***

Sonraki üç yıl boyunca, Profesör Şaron doktora danışmanlığımı yaptı. Aşağıdan yukarıya, silikon olmayan malzeme üretimi üzerine olan tezim uluslararası ilgi çekti ve İsrail Fizik Ödülü'nü kazandım. MIT'den Nobel Ödüllü Profesör Smart, olası bir iş birliği için Profesör Şaron'la iletişim kurdu ve yaklaşan izin dönemini MIT'de geçirmesini önerdi. Profesör Şaron ona bensiz gelmeyeceğini söyledi.

"Gidemem," dedim Profesör Şaron'a. "Ailemin bana ihtiyacı var."

Masasından bana baktı. "Benim de sana ihtiyacım var."

"Onları bırakamam," dedim. Tam zamanlı öğrenci olsam da Profesör Şaron'un araştırma ve ders asistanı olarak kazandığım parayla onları destekleyebiliyordum. Ben gidersem hepsi de Fadi'nin kesimevindeki üç kuruş maaşıyla geçinmek zorunda kalacaktı. Profesör Şaron benim koşullarımı biliyordu.

"Profesör Smart'la konuştum bile." Yüzüne bir gülümseme yayıldı. "Bizim araştırmacımız olarak çalışabilirsin. Sana bir yıl için 10.000 dolar ödeyeceğiz. Burada kalırsan bu parayı rüyanda bile göremeyeceğini biliyorsun."

Haklı olduğunu biliyordum. Akademik kadro yoktu ve İsrail'de benim niteliklerime uygun her iş askerlik yapmış olmayı gerektiriyordu.

"Biraz düşünmeme izin verin." Hafta sonu eve gidip babamla konuşacaktım. On dört yıllık ayrılığın ardından bu kadar uzağa gitmeye istekli değildim.

***

O hafta sonu eve gittiğimde babama yapılan teklifi anlattım. Bana gitmem gerektiğini ve hayır yanıtını kabul etmeyeceğini söyledi.

***

Doktoramı bitirir bitirmez Profesör Şaron, Justice ve ben Amerika'ya giden bir uçağa bindik. Mümkün olduğu kadar idareli yaşamayı planlıyordum, böylece kazandığım her fazladan kuruşu eve gönde-

rebilecektim. Süratlenirken havaalanı binaları penceremin önünde hızla kayıyordu. Hızımız arttı ve birden yeryüzünden ayrıldık.

"Teşekkürler, Profesör Şaron," dedim.

"Bana Menahem de," dedi ve gülümsedi.

ÜÇÜNCÜ KISIM

1974

35. Bölüm

Baker House'un kocaman pencerelerinden Charles Nehri'nin kıyılarını görebiliyordum. Menahem'le Massachusetts Teknoloji Enstitüsü'nün birbirine bağlı binalarında dolaşıyor, sütunlarını, kubbelerini geçiyorduk. Açık zemin planı dışarı hiç çıkmadan bir binadan diğerine geçmemizi sağlıyordu - bu özellikle hayran olduğum bir özellikti çünkü New England soğuğu daha önce yaşadığım hiçbir şeye benzemiyordu.

"Ofisimizde senin için bir şey var," dedi Menahem. Justice bizi bekliyordu. Menahem'in masasının altından kalın altın rengi kurdelesinden çekerek bir hediye çıkardı. Babamın, on ikinci doğum günümde teleskobum için verdiği mercekten beri, on altı yıldır kimse bana bir hediye almamıştı.

"Nora'ya ders vermeyi kabul ettiğin için," dedi Justice. "Menahem'le benden küçük bir şey.

Nora, Justice'in bağlı bulunduğu Barış Yanlısı Yahudiler'in başkanıydı. Justice'in ağustosta Gazze'ye götürdüğü Yahudi kadınlardan biriydi. Justice, Nora'ya Arapça öğretmemi rica etmişti. Onun hiçbir isteğini geri çeviremesem de ders vermenin araştırma zamanımı azaltmasından korkuyordum.

Hediyemin altın sarısı kurdelesini dikkatle kaydırdım, altın barış simgeleriyle dolu beyaz paket kâğıdını yırtmak istemiyordum. İçinde dirsekleri süet yamalı yün bir spor ceket, siyah yün boğazlı kazak, siyah yün pantolon ve uzun siyah yün palto vardı. Spor ceket Menahem'in her zaman giydiğinin aynısıydı; boğazlı kazağın ve paltonun da aynısından vardı.

"Bu çok fazla," dedim.

"Az bile," Justice kollarını açıp bana sarıldı. "Giy onları."

Banyoda blucin pantolonumu değiştirdim.

"Şimdi bir MIT araştırmacısına benzedin," dedi Menahem.

***

Justice'in arkadaşı ve benim müstakbel öğrencimle Habibi restoranda buluşacaktık. Dışarıda, serin sonbahar esintisinde Amerikan bayrağı dalgalanıyordu. Genelde, dışarıda yürümekten ödüm koparırdı çünkü hep üşürdüm ama yeni elbiselerim sıcacık tutuyordu ve yüzüme vuran rüzgâr beni canlandırıyordu.

Hava kasım başında soğumaya başlamıştı ve Menahem çoğu zaman titrediğimi fark etmiş olmalıydı. Palto alacak kadar param olsa da almamıştım. Biriktirebildiğim her kuruşu aileme ayırıyordum. Sabıkasından dolayı kimse babama iş vermek istemiyordu. Tek gelir kaynağı düğünlerde ud çalmaktı ama çoğu zaman düğün hediyesi olarak çalıyordu. Abbas çalışamıyordu ve Fadi kesimevinde çok az kazanıyordu.

Mum ışıkları Habibi'nin mozaik döşemesine ve koyu renk ahşabına sıcak bir ışıltı veriyordu. Yeni elbiselerimi giymiştim ve Feyruz'un ezgileri gizlenmiş hoparlörlerden yayılırken hayatımda gördüğüm en güzel kız restorana girdi. Başlar ona doğru döndü.

Kız sanki ışık saçıyordu. Altın bukleler sırtından aşağı akıyordu. Teni ışıldıyordu, ay gibiydi.

Kız bize doğru gelirken kanımın yüzüme hücum ettiğini hissettim. Oda sanki Kızıldeniz gibi ikiye ayrılmıştı. Ayağa kalktık.

"Bu Nora," dedi Justice. Altın saçlı kıza baktım. Elbisesi bana halkımın geleneksel işlemeli kıyafetlerini anımsattı. Justice, Menahem'i tanıştırdı ve sonra, "Bu da Ahmed, yeni Arapça öğretmenin," dedi.

Ona ders vermem için bana ısrar etmek zorunda kalmış olmalarına inanamıyordum.

"Teşerrafna." Tanıştığımıza memnun oldum, dedi Nora duyduğum en seksi Arapçayla. "Benim öğretmenim sen mi olacaksın?"

Onun için gecemi gündüzümü feda ederdim. Kölesi olurdum.

Oturduk ve Justice su bardağını kaldırdı.

"Kadeh kaldıralım," dedi. "Yeni arkadaşlara."

Bardaklarımızı kaldırdık.

"Jimmy Carter'ın zaferine," diye ekledi Justice. "Ortadoğu barışına." Bardaklarımızı tokuşturduk. Nora bir güzellik kraliçesi olabilirdi ama Justice bize Harvard Hukuk Fakültesi'nde birinci sınıf öğrencisi olduğunu söyledi.

"Haftada iki gün Nora, Dorchester'da gönüllü hizmeti veriyor, şiddet gören kadınların kısıtlama emri almasına yardımcı oluyor. Hafta sonları bir çorbacıda çalışıyor. Geçen yaz, Ürdün'deki bir mülteci kampında İngilizce dersleri verdi," dedi Justice.

Nora kızardı ve başını eğdi. "Çok önemli bir şey değildi."

"O kampla ilgili bir şeyler okudum," dedi Justice. "Koşullar berbat." Başını salladı ve sonra bana baktı. "Nora'nın çok ilginç bir hayatı var." Justice, Nora'ya baktı, belli ki bir şeyler demesini bekliyordu ama Nora konuşmadı. "Her zaman bir eylemciydi. Anne babasıyla birlikte ırkçı yönetimi protesto etmek için Güney Afrika'ya gitti. O bir esin kaynağı."

"Yeterince şey yapmadım," dedi Nora.

"Ahmed'in parlak bir bilim insanı olduğunu biliyor muydum?" diye devam etti.

Gözlerim Nora'nın gözleriyle birleşti, yağmurdan sonraki ilk bahar göğünün rengindeydiler. Yüzü kızardı ve gözlerini indirdi. Belki de sadece güzel ve akıllı değildi, belki biraz alçak gönüllüydü de. Alçak gönüllülüğün neredeyse bir sanat biçmi olduğu köyümün kadınlarıyla ortak bir yönü olabileceği düşüncesine gülümsedim.

Nora bana doğru eğildi. Taze çiçek kokusu alıyordum.

"Bu hafta yerleşkede Mahmud Derviş'in şiiri üzerine bir konferans var," dedi yavaşça. "Belki ilgini çeker."

Daha ne yapacağımı bile düşünmeden kendimi, "Seni arayabilir miyim?" derken duydum.

"Bir kalem ver. Numaramı yazayım."

"Söyle bana. Rakamlarla aram iyidir."

Yemek bitmişti ama Nora'nın telefonunu almıştım ve gecenin içinde yitip gitmeden önce bana bir harikulade gülümseme daha armağan etmişti. Güzeldi, sevecendi, sevimliydi. Harvard'da hukuk öğrencisiydi. Bitirince istediği her şeyi elde edebilir, istediği her yerde yaşayabilirdi, neden Gazze'ye gitmek istiyordu ki?

36. Bölüm

Sarı saçlarıyla bir sepet elmanın içindeki portakal gibiydi. Nora, aynalı kırmızı gömleğiyle ön sırada oturuyordu. El salladı, yanına gelmemi işaret etti, gümüş bilezikleri şangırdıyordu. Gülümsemesi ışıldıyordu.

"Arap şairleri üzerine bir ders almaya başladım. Mahmud Derviş çok etkili." Yanındaki koltuğa koyduğu defteri aldı ve oturmamı işaret etti. Mahmud Derviş'in adını bile duymamıştım.

Profesör Elsamuudi, Birzet Üniversitesi'nden gelen ziyaretçi profesör, kürsüye çıktı. Öğrenciler alkışladı. Koltuğumdaki broşüre göre, Mahmud Derviş Filistin'de doğmuş, 1948'de kaçmış ve bir yıl sonra yasa dışı olarak geri dönmüştü. İsrail'in artık İsrail olan topraklardaki Filistinlileri saydığı gün orada olmadığı için onu ülke içi mülteci olarak sınıflandırdılar ve ülkesinde yerinden edilmiş statüsü verdiler. Pek çok kez izinsiz seyahat ettiği için hapse atılan ve şiirlerini okuduğu için saldırılara uğrayan şair sonunda 1970'de ülkesini terk etti.

"İsrailliler köyünü yeryüzünden silerek bile onun anayurdu Filistin'e duyduğu özlemi boğamadı," dedi Profesör Elsamuudi. "Şimdi Mahmud Derviş'in 'Kimlik Kartı' şiirini okuyacağım. Bu

şiir Filistin halkının isyan çığlığı oldu. İsrailliler bu şiiri yazdığı için Derviş'i tutukladı."

Profesör Elsamuudi şiiri bitirince avuçlarımı patlatarak alkışladım. Şiirin beni bu kadar duygulandırmasına inanamıyordum. Mahmud Derviş benim duygularımı sözcüklere dökmüştü. Nora'ya baktım, minnettardım.

"Çok etkileyici." Bir kâğıt mendille gözlerini sildi. "Ağladığım için utanıyorum, sözcükler çok güçlü."

Sözcüklerin bu kadar güçlü ve güzel olduğunu bilmezdim. Kardeşim Abbas'ın da bu şiiri okuyabilmesini isterdim. Belki Dr. Habaş'tan alıntılar yapmak yerine öfkesini yönlendirmek için şiiri kullanabilirdi. Ama bu şiirin bir kopyasını ona göndermeye cesaret edemezdim – kesinlikle İsrail'de yasa dışıydı.

"'Kimlik' ve 'kimlik kartı' 1960'ların Arap dünyasında çok hassas sözcüklerdi," diye açıkladı Profesör Elsamuudi. "Ve bu, ulusal kimliklerini koruma savaşı veren Filistinliler için özellikle geçerliydi. İsrailliler bugün hâlâ kimlik kartı sistemini kullanıyor."

"Ahmed!" Yüksek bir fısıltı halinde adımı duydum. Dönünce Justice'i gördüm. Menahem yanında oturuyordu. Karşılıklı el salladık. Konferanstan sonra Menahem, Justice, Nora ve ben Casablanca adlı bir kafeye gittik. Justice ile Nora İsrail'deki zulmü, Filistinlilerin direnişini ve barışın sağlanması için neler yapabileceklerini konuşuyordu. Menahem ile ben amaçlarımıza uydurmak için atomları daha iyi kontrol etmenin ve işlemenin yollarını tartışıyorduk. Hayatlarımızın arasında dünyalar kadar fark vardı ama Justice ile Menahem birlikte çok mutlu görünüyordu. Belki de hiç konuşmuyorlardı.

Justice ile Menahem birinci çaydanlık bitince gitti ama Nora'yla ben kafe kapanana kadar kaldık. Bardağıma sürekli sıcak su katıyordum. Gecenin sonunda poşet çayım artık tat vermiyordu. Nora

inanılmaz hayatını anlatıyordu; on iki yaşındayken anne babasıyla Sahra Çölü'nde göçebe Berberilerle birlikte bir ay boyunca çadırda yaşamışlardı. Yer değiştirirken kadınlar bir saatten az bir sürede ahşap direkler, hurma hasırı ve ağır pamuk şeritlerinden yapılmış çadırları söküyor ve develeri yüklüyordu.

"Çadırda yaşamak hoşuna gitmiş miydi?" diye sordum.

"Harikaydı," dedi Nora. "Ne maceraydı ama."

Uyurken ağzımıza giren sineklerden ve sivrisineklerden, tufan gibi yağmurlardan ve kavurucu yazlardan söz etmek istemiyordum. Nora içtendi ama hiç çile çekmemişti: Onunki bir turistin gördükleriydi, başkalarının acılarının ziyaretçisiydi, çok geçmeden bir uçağa ya da cipe atlayıp bir başka serüvene koşuyordu. Öğrenmesi gereken çok şey olduğunu hissediyordum, sadece Arapçayla ilgili değil, hayatla da ilgili. Ona öğretmek istiyordum.

Nora daha fazla gülmem ve pizza yemem gerektiğini söyledi. Ertesi pazar günü buluşmak için sözleştik.

O gece rüyamda yeryüzünün kenarında, çölde bir otobüste gidiyordum. Nora uçuşan beyaz çarşafıyla bir devenin üzerinde geliyor, beni kapıp yakındaki vahaya götürüyordu.

Ertesi gün ofisime giderken ağaçlardan düşen renkli yaprakları, mutlu ezgiler şakıyan kuşları, koridorlarda gülüşen ve sohbet eden, hayattan keyif alan öğrencileri fark ettim. Bu güzellikleri neden daha önce görmemiştim?

***

Pazar günü ders yapmak ve çay içmek için buluştuk, sonraki pazar da öyle. Aradaki günler eziyetti. Daha sık buluşmaya başladık; Nora beni konferanslara götürüyordu. Cambridge'de yürüyüşler yapıyorduk.

Nora'yı gönüllü olarak çalıştığı sığınakta bekliyordum. Dayakçı kocalardan kaçan kadınlar ve çocuklar için bir konuta dönüştürülmüş eski evin önündeki bankta oturuyordum. Bu konuda çok fazla konuşmuyordu, sadece şiddet sarmalına yakalanan ve annelerle bile zar zor baş edebilen bir sistemin çatlaklarından kayıp giden çocuklar için kaygılandığını söylüyordu.

Arkamda, kaydırak ve salıncakların bulunduğu küçük bir bahçe bulunuyordu. Dört çocuk vardı, koşturuyorlardı. Nora'nın ön kapıdan çıkmasını beklerken oyun bahçesinde bir kavganın patlak verdiğini duydum: İki oğlan birbirine bağırıyordu. Biri diğerinin göğsüne vurdu ve canı yanan çocuk ağlamaya başladı. Tekrar geri döndüm. Sonra onun sesini duydum.

"Bir şey yok." Döndüm, Nora dizlerinin üzerindeydi, bir kolunu vurulan oğlana sarmıştı, çocuk omzunda ağlıyordu, diğer kolunuysa vuran çocuğa dolamıştı. Vuran çocuğu neden cezalandırmadığını merak ettim.

"Burada olmanın korkutucu olduğunu biliyorum," dedi yavaşça.

"Ben korkmuyorum, ondan nefret ediyorum." Vuran oğlan Nora'nın kolundan kurtulmaya çalıştı ama Nora onu nazikçe tutuyordu.

"Senden de nefret ediyorum. Sen kötüsün." Ağlayan çocuk cesaretini tekrar kazanmıştı.

"Yani, korkmak kötü bir şey değil. Ben de çoğu zaman korkarım."

Vuran çocuk şaşkın görünüyordu. "Sen neden korkuyorsun ki?"

"Bazen evimi ve babamı özlerim. Bazen bundan sonra ne olacağını bilemem. Bir sürü şeyden korkarım."

İkisi de onu seyrediyordu. "Yani, babanızı özlemek kötü bir şey değil. Arkadaşlarınızı özlemek."

Vuran çocuk birden hüzüne boğulmuş gibiydi. "Burada olmak istemiyorum. Eve gitmek istiyorum."

Nora yere oturup bağdaş kurdu. Çocuklar birer dizine oturdu, birbirlerine sokulup küçük bir insanlık yığını oluşturdular. "Anlıyorum. Bazen zor şeyler yapmamız gerekir. Ama kızdığınız zaman bunu konuşmanızı istiyorum. Birisine söyleyin. Cezalandırılmazsınız. Böyle hissetmek kötü bir şey değil ama birbirinize vurmak yok. Tamam mı?"

Başlarını sallayarak onayladılar.

"Ve birbirinize destek olursanız her şey daha kolaylaşır, yalnız olmak zorunda değilsiniz."

Elini ikisinin arasına uzattı. "Söz mü?"

Oğlanlar gülüştü ve küçük parmaklarını birleştirdi. Birkaç saniye sonra kum havuzunda büyük sarı kamyonlarla oynuyorlardı. Nora kulak misafiri olduğumu görmeden geri döndüm. Günün birinde harika bir anne olacaktı.

Âşık olmuştum ve bunu biliyordum. Ama ilişkimizin olanaksızlığının da farkındaydım. Bir Yahudi kızıyla nasıl birlikte olabilirdim ki? Yine de ondan uzak kalamıyordum.

Harvard'da ne zaman Ortadoğu bağlantılı bir etkinlik düzenlense gidiyorduk: Habibi'de bir akşam yemeği, bir kamyonun çelik deposunda saklanıp Kuveyt'e gitmeye kalkışan üç Filistinli mülteciyle ilgili bir filmin gösterimi, Kennedy Kamu Yönetimi Okulu'nda Ürdün Kralı Hüseyin'in verdiği konferans, Batı Şeria ve Gazze'deki insan hakları ihlalleri üzerine bir konuşma, Deyşa Mülteci Kampı'nın lise dabke grubunun gösterisi, Arap müziği gecesi. Çoğu zaman Justice ile Menahem de bize katılıyordu ve haftada en az bir gün Nora'yla onların evine akşam yemeğine gidiyorduk. Nora ofisime pizza getiriyordu. Beni bir arkadaşının mangal partisine, *American Graffiti*'yi seyretmek için sinemaya, Boston Garden'da Bob Dylan konserine davet etti. Nora'ya bu tür etkinliklere harcayacak fazladan param olmadığını, ailemi des-

teklemek zorunda olduğumu söylediğimde o kadar duygulandı ki gözleri yaşlarla doldu. Sözlerimin onu benden uzaklaştırabileceğini düşünmüştüm ama ters yönde bir etki yaptılar. Biletleri her zaman bedavaya bulduğunda ısrar etti. Bütün bu etkinlikler hoşuma gidiyordu. Dünyada bilimden başka öğrenecek şeyler olduğunu da anlamaya başlamıştım.

* * *

Tanıştıktan dört ay sonra, en gözde mekânlarımızdan Algiers Kafe'de çay içiyorduk. Masada karşımda oturan Nora elimi tuttu.

"Aramızda arkadaşlıktan daha fazlasının olmasını istiyorum," dedi. "Odama geri dönelim." Gülümsedi ve kaşlarını kaldırdı.

O zamana dek Nora'nın elini tutmaktan daha fazlasını yapmamıştım. Bugünün geleceğini biliyordum -belki bir yanım da gelmesini istemişti- ama bu arzuya asla teslim olmamıştım. Benden bekleneni biliyordum. Köyümüzden bir kızla evlenmek, çocuk sahibi olmak, aileye geri dönmek. Nora'yla asla evlenemezdim ve ona bu yola devam edemeyecek kadar çok saygı duyuyordum. Ama onu gerçeği söylemeye cesaretim yoktu. Hızla ayağa kalkınca çayı döktüm.

"Olmaz. Yapacak işlerim var."

Gözleri buğulandı.

* * *

Nora'yı sadece öğrencim olarak düşünmeye çalışıyordum ama her gece rüyalarıma giriyordu. Kalbimde bir kavga kopmuştu. Görücü usulü evliliği nasıl kabul edebilirdim? Başka birisiyle nasıl beraber olabilirdim? Nora akıllı ve güzeldi. Arapça öğreniyordu. Onu ya-

kından tanıdıkça aşka dayalı bir evlilik istediğimin bilincine daha fazla varıyordum. Gurur duyacağım bir eş istiyordum. Başarılı bir eş. Ama yüreğimde onun Nora olamayacağını biliyordum. Anne babamı nasıl hayal kırıklığına uğratabilirdim? Nora'nın beni yurttaki odasına her davet edişinde gitmemek için bir bahane buluyordum. "Yapacak çok işim var." "Galiba grip oluyorum." "Başım ağrıyor." Bu cümle Nora'yı güldürmüştü. "Bilmiyor musun?" dedi. "Bunu kadınlar söyler."

Bir akşam, onunla Casablanca'da akşam yemeği yiyorduk. Loş odada şöminenin yanında oturuyorduk, mum ışıkları yüzünde titreşiyordu. Birden yemeyi bıraktı, pidesini masaya koydu ve iskemlesinde dikildi. Konuştuğunda pidemi humusa batırmış bir ısırık almak üzereydim.

"Seninle birlikte olmak istiyorum, Ahmed," dedi.

Ellerim havada asılı kaldı. Ona Yahudi olduğu için onu istemediğimi nasıl söyleyebilirdim? Bir Yahudi'yle çalışmak başka bir şey, evlenmek ve çocuk sahibi olmak başka şeydi. İsrail'de, çocuklarım Yahudi sayılacak ve İsrail ordusunda askerlik yapmak zorunda kalacaktı. Pidemdeki humus damlamaya başladı. Ağzıma götürüp çiğnedim, zaman kazanmaya çalışıyordum. Yutkundum ve girtlağımı temizledim. "Anneme köyümden bir kızla evleneceğime söz verdim."

"Böyle devam edemeyiz," dedi. "Çok acı veriyor. Annene birisiyle tanıştığını söyleyemez misin?"

"Anlamaz."

"Neden?"

"Benim Batılı bir kızla beraber olmamı istemez."

"Seni seviyorum." Bir yanıt bekliyordu. Gözlerinin köşelerinde yaşlar birikti. "Aptal bir kız olduğumu düşünüyorsun, anlamadığımı. Ama anlıyorum. Ben aşka inanmayı seçtim." Kalktı ve kapıya koştu.

Gitmesine izin verirken kalbim paramparçaydı.

***

Nora derslere gelmeyi bıraktı. Ofisimdeki telefonun her çalışında zıplıyordum ama o hiç aramıyordu. Justice onu sorduğunda onun bana uygun olmadığını söyledim. Gece gündüz çalışıyordum. Çalıştığım sürece her şeyin denetimim altında olduğunu hissediyordum. Ona ihtiyacım yoktu.

Menahem, Nanoteknolojinin Geliştirilmesi Enstitüsü'nden 20 bin dolar bağış alınca kutlamaya Habibi'ye gittik. Nora'yı, Justice'i ve barış kuruluşunun diğer üyeleriyle bir başka masada gördüğümde parayla ne yapmak istediğini konuşuyorduk.

"Kendimi kötü hissediyorum," dedim.

Menahem, Justice ile Nora'ya baktı. "Bu Justice'in fikriydi," dedi. "İkinizin birbiriniz için yaratıldığını düşünüyor."

"Bu mümkün değil." Justice'in verdiği paltoyu kaptım ve Nora'yla her zaman oturduğumuz bankı bulmak için kar fırtınasında Harvard Bahçesi'ne yürüdüm.

Kar onlarca santimetreyi bulmuştu. Dondurucu bir soğuk vardı ama hâlâ paltomu giymemiştim. Banka oturdum, buz gibi havanın beni cezalandırmasını bekliyordum.

Nora'yla arama ne kadar çok mesafe koyarsam onu o kadar çok istiyordum. Denetimimi yeniden kazanmalıydım. Orada fırtınada otururken Nora belirdi. Ayağa kalktım. Birden bana sarıldı, ağlıyordu. Onu sımsıkı kucakladım.

"Artık senden uzak kalamıyorum," dedi hıçkırarak.

"Ağlama."

"Özür dilerim. Ne yaptığımı bilmiyorum." Saçları yeşil elma ve tarçın kokuyordu. "Seni seviyorum."

"Lütfen, Nora, yapma."

"Ben senin kadar güçlü değilim."

"Ben zayıfım," dedim. "Bunu görmüyor musun?"

"Beni hiç mi istemiyorsun?"

Kollarım iki yanımdaydı. "Elbette istiyorum."

"O zaman ne?"

"Zorunluluklar. Ailem."

"Lütfen bana yeterince iyi olmadığımı söyleme." Gözyaşları yanaklarından akıyordu. "Bir Yahudi kızını sevebileceğini göster onlara. Örnek ol."

Nora dudaklarımdan öptü ve ben de karşılık verdim. Bir an için kendime izin verdim –Nora'nın tatlı dudakları, hayallerimdeki kadar yumuşak ve davetkârdı– ve sonra onu uzaklaştırdım, arabasına kadar götürdüm. O uzaklaşırken belki de onunla evlenebileceğimi düşünmeye başladım. Babamdan izin isteyecektim.

Kazandığım parayla ailemin evine telefon bağlatmıştım. Ofisime gidip onu aradım. "Baba," dedim, her zamanki hoşbeşlerle zaman kaybetmedim. "Lütfen dinle. Evlenmek istediğim kızı buldum. Çok güzel, akıllı, iyi. Arapça konuşuyor ve insan hakları avukatı olmak istiyor. Sadece bir şey var." Bir soluk aldım. "Kız Yahudi."

Bir sessizlik oldu.

Sonunda, "Yahudiler bizim düşmanımız değil," dedi. Yavaş konuşuyordu, sözcüklerini seçe seçe. "Yahudi devletinin kurulması fikrinden önce Yahudiler ile Araplar barış içinde yaşıyordu. Bu kız seni mutlu edecek mi? Seni seviyor mu? Sen onu seviyor musun? Aynı değerleri paylaşıyor, hayata aynı şekilde mi bakıyorsunuz?"

"Evet. Hepsine evet," dedim coşkuyla.

"O zaman benim onayımı aldın," dedi babam. "Çok acı çektin. Yetişkin bir erkeksin. Sana kiminle evleneceğini söylemem doğru olmaz. Bu senin kararın."

Annem telefonu aldı. "Allah aşkına, çıplak ellerinle kalbimi yerinden söküp almak mı istiyorsun?"

"Düşmanın tarafını tutuyor!" diye haykırıyordu Abbas arkadan.

Bir mücadele oldu ve sanki ahize düştü. "Daha sonra ara," dedi babam. Arkada Abas'ın bağırışlarını duyuyordum. "Aklını kaçırmış!" Bir çatırtı oldu ve hat sustu.

***

Hukuk kütüphanesinin önünde Nora'nın çıkmasını bekliyordum. Beni görünce sanki kalın sis örtüsü aralandı ve güneş yüzünü parlattı – ama geceydi. Harvard Bahçesi'nde birlikte yürüdük. Yıldızlar ışıldıyordu. Kar taneleri gökyüzünden süzülerek iniyor ve mavi kayak şapkasına konuyordu. Mükemmel bir geceydi. Onu yurda bıraktım.

"Yukarı gelebilir miyim?" diye sordum.

Gözleri irileşti. "Elbette."

Onun arkasından basamakları çıkıp odasına yürüdüm. Kapıyı açtı ve içeri girdiğimizde şaşakaldım. Nora'nın duvarları gezilerinin çerçeveli fotoğraflarıyla kaplıydı.

Nora'nın sekiz dokuz yaşlarında bir fotoğrafı vardı, omuzlarında iki ucuna kovalar asılı sırıklar taşıyan siyah düz saçlı kızlarla birlikte diz çökmüştü.

"Şu haline bak!" Küçük Nora'ya hayret etmiştim.

"Bu Laos'taydı. Dere güvenli değildi ama köyün başka bir şevsi yoktu. Yılın üç ayı dere kuruyordu. Çocuklar her gün su getirmek için dokuz kilometre yürüyor, tepelere tırmanıp çürük bir köprüden geçiyordu. Annemle babam köyün merkezine bir tulumba taktı ve yeni bir köprü yapılması için para verdi."

Nora'nın bir lahana tarlasında üç sıska siyah kızla birlikte diz çökmüş bir fotoğrafı vardı.

"Burası Ruanda. Dünyanın yüzde on dördünün her gece aç yattığını biliyor muydun? Annemle babam çeşitli yoksul bölgelere gidip yerel halka sebze yetiştiriciliğiyle ilgili tavsiyelerde bulunan bir örgütün üyesiydi."

Neden kimse benim köyüme gelmemişti? Şimdi Nora'nın odasında baş başa olduğumuza göre beni öpmeyi denemeyecek miydi?

"ABD ve Avrupa'daki çocukların neredeyse yüzde yüzü okula giderken yoksul ülkelerde kızların sadece yüzde kırk beşinin, erkeklerin de yüzde elli beşinin ortaokula gidebildiğini biliyor muydun? Bu dünyada 550 milyon kadınla 320 milyon erkek okuma yazma bilmiyor."

Annemi düşündüm, hiç okula gitme fırsatı olmamıştı. Ve Emel ile Sara'yı, ölen kız kardeşlerimi. Ve okullarını bırakan Nadya'yı, Abbas'ı ve Fadi'yi. Sadece Hani devam etmişti. Yıl sonunda liseyi bitirecekti.

Nora'yı kendime çevirdim, dudaklarımı dudaklarına bastırdım ve gözlerinin içine baktım. "Bana karım olma şerefini bahşeder misin?"

"Ahmed." Sersemlemiş görünüyordu. "Evet."

Eğildim ve ikinci kez öpüştük. Nora'yı sonsuza kadar öpmek istiyordum. "Ofisime gel. Annemle babamı aramalıyım."

"Buradan ara."

"Çok pahalı."

"Buradan ara. Ailenin kazandığın bütün paraya ihtiyacı var. Benim paramla geçinebiliriz. Lütfen benimle tartışma. Başka türlü olmaz. Onların parasından alırsam kendime saygımı kaybederim." Ahizeyi uzattı ve telefonu çevirdim.

"Evet dedi," diye haber verdim babama. "Evleniyoruz."

"Allah sizi mutlu etsin. Nişanlınla konuşabilir miyim?"

Telefonu Nora'ya verdim.

"Oğlunuza iyi bakacağım," dedi Arapça, gülümsemesi denizler kadar engindi. Telefonu geri verdi. Yatağa oturduk.

"Mümkün olduğu kadar çabuk evlenmek istiyorum."

"Ben de." Beni öpmek için eğildi.

"Dur." Geri çekildim. "Evlenene kadar beklemeliyiz." Bunu babam için yapmak istiyordum.

Nora güldü. "Ciddi misin sen?"

"Ciddiyim."

Kalkıp ellerini beline koydu. "O zaman bir an önce evlenelim."

"Ya senin annen baban?" Ailesinin liberal olduğunu söylediğini biliyordum ama aynı zamanda Yahudiydiler.

"Hayatım boyunca insanların eşit olduğunu, farklılıkların insan ilişkilerine katkı sağladığını soktular kafama. Kendin göreceksin. Onlarla tanışacaksın. Onları seveceksin."

"Seninle bu yaz köyümde evlenmek istiyorum."

"O kadar bekleyemem."

"Ailemin orada olması gerek."

"Düğünü orada yaparız," dedi Nora. "Nikâhı burada yaparız. Böylesi daha kolay olur. Zaten İsrail dinler arası evliliğe izin vermiyor. Ailenin bilmesi gerekmiyor. İstersen eğer, orada bir Müslüman evlilik sözleşmesi de imzalarız. Kısa süre içinde yurttaşlık başvurusu yapabilirsin. Ben ayarlarım."

Kabul ettim, sonuç olarak yirmi sekiz yaşında bakir bir erkektim. O gece sevişmedik ama odasından çıkmadan önce Nora'yı bir kez daha öptüm.

37. Bölüm

Saçına taktığı çiçeklerle kapısını açan Nora, "Portakal çiçekleri sonsuz aşkı simgeler," dedi. Sonra bana bir paket verdi. "Yeni hayatımız için yeni giysiler." Hükümet konağının erkekler tuvaletinde beyaz pamuklu dik yaka süveter ile pantolonu giydim.

"Ahmed," dedi nikâh memuru. "Lütfen başla."

Elimdeki kâğıda baktım. "Bana aşkın denetim altına alamadığımız bir duygu olduğunu öğrettin." Bir an Nora'ya baktım ve bana gülümsedi. "Sana âşık olmayı hiç istemedim ama başka seçeneğim yoktu. Allah seni benim için yaratmış." Boş elimi tuttu. Tekrar kâğıda baktım. "Benim karanlığımı aydınlattın. Sensiz bir hayatı hayal bile edemiyorum. Sen benim güneşimsin." Ellerini tutup gözlerinin içine bakarken kâğıt yere düştü. "Önümüzde çok güzel günler var. Bir aile kurmayı ve birlikte yaşlanmayı sabırsızlıkla bekliyorum. Sana sonsuz sevgimi vaat ediyorum."

Nikâh memuru ona baktı. "Nora."

Altın saçlarını ay ışığına çeviren ipekli beyaz uzun giysisisin kıvrımlarının arasından kendi kâğıdını çıkardı. "Evliliğimiz iki insanın birbirine bağlanmasının ilk adımı olsun." Nora kâğıda bakmayı bıraktı ve gözlerini gözlerimden ayırmadan özlemini

paylaştı. "Aşkımız zaten bildiğim şeyi doğruladı. Aşk insanların koyduğu engelleri aşar. Benim tek sevdiğimsin." Kâğıda baktı. "İyi bir evliliğin sadece doğru insanı bulmaktan değil doğru insan olmaktan da kaynaklandığına inanıyorum. Umarım ki hayatının son günlerinde, bugüne beni kesinlikle en az sevdiğin gün olarak bakabilirsin." Kâğıdını nikâh memurunun masasına koydu ve ellerimi tuttu. "Benim sevgim seni özgürleştirsin. Sana sonsuz sevgimi vaat ediyorum."

Nikâh memuru, ona yanında getirdiği, içi su dolu çift ağızlı testiyi uzattı ve Nora bir yudum aldı.

"Bu su evliliğinizin kutsallığını simgeliyor." Memur, Nora'nın yazdığı satırları okudu ve sonra testiyi bana uzattı. Testinin diğer ağzından içtim. "Su temel bir öğedir ve onsuz hayat olmaz." Nikâh memuru testiyi masasına koydu ve bana baktı. "Sen, Ahmed Hamid, Nora Gold'u yasal nikâhlı eşin olarak kabul ediyor musun?"

Ellerini ellerime aldım. "Ediyorum."

Nora'nın gözlerinde yaşlar parlıyordu.

"Her ikiniz de yaşadığınız sürece onu sevecek, sayacak ve onurlandıracak mısın?"

"Evet."

"Hastalıkta sağlıkta, zenginlikte yoksullukta, iyi günde kötü günde onu seveceğine ve koruyacağına, ikiniz de yaşadığı sürece herkesten vazgeçip kendini sadece ona vereceğine söz veriyor musun?"

"Evet." Nora'ya gülümsedim, elimi sıktı ve biraz güldük.

"Nikâh yüzüğü, öncesiz sonrasız, sonsuz aşkı simgeler." Birbirimizin yüzüklerini verip önce törenin son sözlerini tamamlattı. "Benim arkamdan tekrarlayın," dedi. "Bu yüzükle evleniyorum,"

Basit altın yüzükler parmağımızda, nikâh memuru bizi karı koca ilan etti.

Daha sonra, yurttaki odada Nora yatağına gitti ve elini uzattı. Sanki beni büyülemiş gibi ona doğru yürüdüm. Dudaklarımız buluştu.

Yeni spor ceketimi çıkardı ve katlayıp yatağın yanındaki ekose koltuğa koydu. Gömleğim yerde kaldı, düştüğü yerde.

Ne yapacağımı bilememekten korkuyordum ama o bana doğru eğildi, sıcaklığını hissettim ve rahatlamaya başladım. Öpüştük. Diliyle dudaklarımı araladı. Nora'nın kılavuzluğunda gerçek olamayacağına inandığım bir zevk âlemine doğru akıyordum. Damarlarıma adrenalin pompalanıyordu.

Ellerim belinde dolaşıyor, sırtını okşuyordu. Uzaklaşıp elbisesinin fermuarını açtı. Az önce giysisi olan beyaz havuzunun içinden çıkarken bir an pembe ojeli ayak tırnaklarına odaklandım. Ayak parmakları bile şahane, diye düşündüm. Şimdi sadece memelerinin yuvarlak dolgunluğuna kusursuzca uyan göz kamaştırıcı beyaz dantel iç çamaşırıyla örtülü olan ipeksi teninin çizgilerini ve dokusunu gözlerimle içerken önümdeki güzelliğe şaşıyordum. Böyle bir giysinin var olabilmesi bile bir başka şaşkınlıktı. Sonra o da kayıp yere düştü.

Nora, babamın sanat kitabındaki mermerden bir çıplak heykel gibi yatağa uzandı. Tereddüt ederek ona yaklaştım. Birbirimize uyum sağlayabilecek miydik? Onu ezer miydim?

Muzipçe gülümsedi ve eli pantolonumun fermuarına gitti. Çekti ama fermuar kımıldamadı. "Yardım et," diye fısıldadı.

Bir iplik sıkışmıştı. Fermuarı çekip indirdim.

"Her şeyi çıkar, kocam benim."

Kanımın yüzüme hücum ettiğini hissettim. O bana bakarken nasıl soyunabilirdim?

Sanki zihnimi okumuş gibi, Nora yatak örtüsünün altına girdi ve yanına gelmem için örtüyü kaldırdı. Çabucak pantolonumla iç çamaşırımı çıkardım ve yatağa, yanına öyle bir atladım ki şilte

zıpladı. Güldük, sevinçliydik. Ellerini göğsümde gezdirdi. "Benim kocam ne kadar da yakışıklı bir erkek." Arapçası kulağa müzik gibi geliyordu.

Derin bir soluk aldım. "Senin güzelliğinin yanından bile geçemem, karım benim."

Nora'mn ışıl ışıl gözlerine baktım. Beyaz parmaklarını saçlarımın arasından geçirdi. Onunla sevişecektim. Ondan önce bütün evrende hiçbir kadın var olmamıştı. Neredeyse ironik bir şekilde bu Yahudi kız bana evimi anımsattı. Nora'ya sarılarak bütünlük, güvenlik ve sevgiye ulaştığımı hissediyordum. En çılgın düşlerimde bile bir Yahudi kadının içimdeki bu duyguları ortaya çıkarabileceğini düşünmemiştim.

Sevişmemiz bittiğinde soluk soluğa yatıyor, dinlenmeye çalışıyorduk, battaniyeler yerdeydi ve utancım gitmişti. Gülmeye başladım, duramıyordum.

38. Bölüm

Somerville'de bir daire bulduk ve Nora'yı eşikten içeri kucağımda geçirdim ama bu beni az kalsın öldürüyordu – asansörsüz bir binanın üçüncü katını kiralamıştık. Nora kirayı kendi eğitim parasından ödemek için ısrar etmişti. Karımın kirayı ödemesine izin vermemin bir erkeğe yakışmadığını biliyordum ama ailem benim için o kadar önemliydi ki gururumu bir tarafa bırakmak zorunda kaldım.

Ana odamız 3'e 2,5 metreydi ama bizimdi. Solda avokado renkli gereçleri ve iki yanda pencereleriyle küçük mutfağımız vardı. Duvardan duvara, yanık portakal rengi kaba tüylü halı banyoya kadar devam ediyor, turuncu-yeşil çiçekli duş perdesinin önünde son buluyordu.

"Çok sevdim!" Nora gerçekten de heyecanlanmış görünüyordu. "Bizim kendi evimiz."

Sonunda hayatımın başladığını hissediyordum.

Nora'nın parasıyla bir şilte, kocaman turuncu çiçekli avokado rengi bir yatak örtüsü, iki açılır kapanır masa, iki katlanır iskemle, turuncu formika mutfak masası, siyah vinil iki kişilik kanepe, Nora'nın yatak odası köşesinin girişine asmak istediği boncuklu perde, turuncu bir gece lambası ve ortasında barış simgesi olan, "Savaşma seviş" yazılı bir poster aldık. Koltuğu mutfağın yanındaki

duvara dayadık, şilteyi küçük girintiye koyduk. İki açılır kapanır masa ve katlanır koltuklar ana odanın ortasına, formika masa da yemek pişirmek için mutfağa gitti.

Yurt odasındaki gibi, Nora duvarları çerçeveli fotoğraflarıyla kapladı, tıpkı babamın tablolarıyla yaptığı gibi. Fotoğrafların arasına seyahatlerinin hatıralarını da astı: Peru, Ayacucho'da yapılmış bir *retablo*[13], kâğıt hamurundan yapılmış, bir Palmiye Pazarı'nda[14] bir kutlama sahnesini çevreleyen ahşap bir kutuydu: Bir Masai Kudu boynuzu, bir Zulu boncuklu kemeri ve Kalahari'deki Buşmanlar'dan bir ok ve yay.

Yatak odamızın pencere eşiğine çift ağızlı testiyi koydum. Yanına, Menahem ile Justice'in bize verdiği, üzerine adlarımız kazılı gümüş kaşığı yerleştirdim.

"Artık hiç acıkmayacaksın," demişti Justice.

Kanepenin üzerindeki duvara babamın bana gidiş hediyesi olarak verdiği iki tabloyu astım. Birincisinde, Emel ve Sara öldürülmeden önce hepimiz beraberdik. Onları en son gördüğü halleriyle çizmişti. Bu resmin yanma, ben gitmeden bir hafta önce, ailemizin kalan üyelerini betimlediği tabloyu astım. Onları yan yana görmek beni üzünce, son tabloyu yatağımızın yanına astım.

Burası benim diyebileceğim ilk evdi ve burayı seviyordum – Nora'nın zarif zevki, onun fotoğrafları, benim güzel karım, el sanatları ve parlayan abajur.

***

13 (İsp.) Özellikle Latin Amerika'da, kilise ya da şapelde mihrabın arkasına konulan dinsel içerikli, resim ile heykel karışımı sanat eseri. (ç. n.)

14 Hıristiyanlar tarafından İsa Peygamber'in diriliş bayramı olan Paskalya öncesindeki pazar günü, İsa'nın Kudüs'e giriş günü olarak kutlanan gün. (ç. n.)

"Yaklaşıyoruz," dedi Nora, biraz hopladı ve elimi sıktı. Taksi iki yanı güzelce budanmış ağaçlarla süslü caddeleri, şato boyutlarında evlerle dolu blokları geçiyordu.

Özel araba yollarına Ferrariler, Lamborghiniler ve Rolls-Roycelar park etmişti. Sonunda sürücü bu evlerden birine geldi. Demir bahçe kapısı açıldı ve Nora'nın ailesinin dönemeçli araba yolunda ilerledik.

"Bu kadar zengin olduğunu bilmiyordum."

"Benim için bir önemi yok," diyerek özür diledi Nora. "Çoğu babama miras kaldı. Annemle babam evi bağış etkinlikleri için kullanıyor." Bu konu onu açıkça rahatsız etmişti. "Ne tür etkinlikler düzenlediklerine inanamazsın." Kökenlerimizin arasındaki uçurum büyüyordu. Öncekinden daha da gergindim. Nora dev ön kapının yanındaki zili çaldı.

Bir adam belirdi. "Anneniz kemeraltında," dedi İspanyol aksanıyla.

Nora muazzam servetlerinin her görüntüsüne bir açıklama getirmeye zorunlu hissediyordu kendini. "Annem ile babam mümkün olduğu kadar fazla insana iş vermeye çalışıyor." Nora çiçekleri düzenleyen, parlak kırmızı, sarı ve turuncu kaftanlı siyah kadını işaret etti. "Hepsi de ailelerine bakıyor."

Nora'yla on metre yüksekliğindeki kubbeli, geniş merdivenli bir galerideydik. Geniş koridorda yürümeye başladık. Kemeraltma, her ne idiyse ona varmadan önce kocaman şömineli bir oturma odasından, bir yemek odasından, mermer şömineli, duvarları kiraz ağacı tahtasıyla kaplı bir kütüphaneden ve Nora'nın "okul öncesi odaları" dediği yerden geçtik.

Avuçlarım terliyordu.

"Bütün çalışanlar okul öncesi çağındaki çocuklarını da yanlarında işe getiriyor," diye açıkladı Nora. Annesiyle babası üç öğretmen çalıştırıyordu. Üç oda vardı: bebekler, yeni yürüyenler ve anaokulu yaşındakiler. Çocuklara günde üç öğün yemek, kıyafet

ve uyumaları için yatak sağlanıyordu. Dışarıda, bahçelerde çevrili bir havuz vardı.

"Anne!" diye seslendi Nora. Annesi olduğu besbelli bir kadın toprak rengi taş döşeli avluda sarı bir şemsiyenin altında oturuyordu. Her tarafa kâğıtlar yayılmıştı. Annesi kalemini bıraktı.

"Bu ne sürpriz!" Ayağa kalktı. "Her şey yolunda mı?"

"İyinin de ötesi." Nora gülümsedi. "Bu Ahmed."

"Arapça öğretmenin mi?"

"Biricik."

Nora'nın annesi elini uzattı. "Seninle tanıştığıma çok memnun oldum." Parlak renkli bir köylü gömleğiyle etek giymişti, Nora'nın Gana'dan aldığına benziyordu. Boynunda barış simgesi vardı. "Nora seni öve öve bitiremiyor."

"Babam nerede?" Nora heyecanlıydı, parmak uçlarında zıplıyordu.

"Her an gelebilir."

"Onu bekleyelim." Elimi yakaladı. Annesi başını bir yana eğdi.

"Ne için," diye sordu.

"Evlendik," diye kaçırdı ağzından Nora. "Çok mutluyum. Benim adıma çok sevinmedin mi?"

Nora'nın annesi bir an bize baktıktan sonra koltuğuna çöktü. "Ne yaptınız?" Sanki felç geçiriyordu. Nora'ya annesiyle babasına haber vermemiz gerektiğini söylemiştim ama o bizim için sevineceklerinden emindi. Onlara sürpriz yapmak istiyordu.

Nora koşup annesine sarıldı ama annesi ona sarılmadı. Babası belirdi ve Nora koşup boynuna sarıldı. "Ben evlendim!"

Babası bana baktı. Belki de Nora'nın çantalarını havuza taşıyan bir hizmetli olduğumu sanmıştı.

"Kiminle?"

"Ahmed'le elbette." Nora zıpladı. "Size sürpriz yapmak istedik."

Nora'nın anne babası birbirine baktı. Annesi hasta görünüyordu.

"Ne?" Babası neredeyse bağırdı.

"Birbirimizi seviyoruz." Nora'nın gülümsemesi soldu. "Bizim için sevinmediniz mi?"

Annesiyle babası yine bakıştı. "Bize bir saniye verebilir misin?" Nora'nın babası annesinin elinden tuttu ve eve soktu.

"Onların nesi var bilmiyorum." Nora tırnaklarını yemeye ve avluyu arşınlamaya başladı. Yüzünü benden saklamaya çalışıyordu ama gözyaşlarını gördüm. "Böyle yapmazlardı."

Yüzme havuzuna baktım. Onları hazırlamış olmasını ne kadar çok isterdim, benim yaptığım gibi. Nora çok deneyimli görünüyordu ama pek çok bakımdan saf bir çocuktu. Nefretin derinliğini anlayamıyordu ya da sakladığı bayağılıkları. Kolumu omuzlarına doladım.

***

Hepimiz oturma odasına geçtik. Nora'nın babası viski bardağını mermer sehpanın üstündeki altlığa koydu. "Evlenmek zorunda mı kaldınız?"

"Evet, öyle," dedi Nora. Geldiğimizdeki heyecanından eser kalmamıştı.

"Doğum ne zaman?" diye sordu annesi. "Seçeneklerin olduğunu biliyorsun." Babası koruyucu bir havayla kolunu annesinin omzuna doladı.

"Hamile değilim," dedi Nora.

"O zaman neden bu kadar aceleye getirdiniz?" Babası kanepenin ucunda oturuyordu. "Okulunu bile bitirmedin."

"Birlikte olmak istedik. Birbirimize âşığız." Nora'nın açık sözlülüğü beni şaşkına çevirmişti.

"Birlikte yaşayabilirdiniz," dedi annesi. "Neden evlendiniz?"

Anında yüzümü ateş bastı. "Bu benim geleneğim değil," dedim. "Kızınıza çok büyük saygım var."

"İptal ettirebiliriz." Nora'nın babası viskisinden bir yudum aldı. "Kimsenin bilmesi gerekmiyor."

"Asla!" Nora yerinden fırladı. "Haydi, gidelim, Ahmed." Elimi tuttu ve kapıya doğru giderken durup döndü. "İki yüzlüsünüz. Sahtekârsınız. Filistinli olduğu için ondan hoşlanmadınız. İtiraf edin."

Nora'nın babası teslim olup ellerini kaldırdı. "Haklısın. Bu kadarı çok fazla."

"Onu kabul etmeye hazır olana kadar beni aramayın." Evlerini terk ettik.

Aylar geçiyor, anne babası hiç aramıyordu. Nora'nın eğitim parasını kesmemişlerdi, yani okula devam ediyordu ve yaz tatilinde köyümde evlendikten sonra Gazze'ye gitmeyi planlıyorduk. Hâlâ her ay bütün maaşımı aileme gönderebiliyorduk.

"Düğünümde onlara ihtiyacım yok." Nora iç çamaşırı çekmecesini yerinden çıkardı ve bavula boşalttı.

Telefon çaldı ve ben açtım. "Bunu gerçekten yapacak mısın?" diye sordu Abbas.

"Neyi?"

"Yahudi'yle evlenmeyi?" Sesinde öfke çağlıyordu.

"Sandığın gibi biri değil," dedim. "Bir insan hakları eylemcisi o."

"Elbette," dedi Abbas. "Hepsi de öyle. Eğer onunla evlenirsen benim için ölürsün."

"Önce onu tanı," dedim. "Fikrini değiştireceksin."

Nora telefonu ona vermemi işaret etti ama elimi sallayıp onu gönderdim. Abbas'la nasıl başa çıkacağını bilemezdi.

"Ya o ya ben," dedi. "Onu buraya getirme." Bir gürültü oldu, sonra da telefon kapandı. Yarın gittiğimizde onunla konuşacaktım.

39. Bölüm

Uzi taşıyan dört asker Nora'yla beni tüfek dürbünleriyle takip ediyordu.

"Kim olduğun çok belli," dedi Nora piste indiğimizde.

"Sesini yükseltme," diye fısıldadım kulağına. Neden dikkatleri üzerimize çekiyordu ki? Çok kışkırtıcı olabilirdi, benim atılgan karım. Bunlar İsrail askerleriydi.

Diğer yolcularla birlikte bizi terminale götürecek otobüse bindik. İki asker bize yapıştı. Soluklarımı ensemde hissediyordum. Nora onlara döndü. "Gerçekten de sigarayı bırakmalısınız." Gülümser gibi yaptı ve arkasını döndü. Ne düşünüyordu? Nora'ya zarar vermezlerdi ama beni sonsuza kadar içeride tutarlardı.

Askerler peşimizden içeri girdi ve sırada beklerken iki yanımızda durdu, sonra arkamızdan pasaport kabinine geldi. Üniformalı adam göz teması kurmadan pasaportlarımıza baktı. Masasında küçük bir İsrail bayrağı vardı. Resmime çok uzun süre baktı. İki yanımızdan Yahudiler geçip gidiyordu. Ben uçaktaki tek Filistinli'ydim. "Yanlış sırayı seçmişiz," dedi Nora askerlere. Üç asker daha belirdi ve yanlarına gelmemi işaret etti.

"Hemen dönerim," dedim Nora'ya.

"Seninle geliyorum." Bana doğru bir adım attı.

"Buna gerek yok, hanımefendi," dedi bir asker.

"Israr ediyorum." Nora elimi tuttu.

Bavullarımızı aldık ve duvara dayalı bir masaya götürüldük. "Lütfen çantalarınızı açın," dedi asker. Hiç acele etmeden her şeyi çıkardı: Nora'nın iç çamaşırları, diş fırçası, bir kutu prezervatif. Hiç çekinmeden askere bakıyordu. Benim *Atomic Physics* dergimi çıkardı, sayfalarını çeviriyordu. "Bomba yapmayı mı planlıyorsun?"

"MIT'te doktora sonrası araştırma yapıyor," dedi Nora gururla.

Asker dergiyi çantama koydu. "İş birliğiniz için teşekkürler." Bavullarımızı masada bize doğru itti. Belki de saf olan bendim. Nora'nın askeri kışkırtmasına inanamıyordum ve adam en ufak bir tepki bile vermemişti.

Fadi, plastik çiçekler yapıştırılmış, hurdası çıkmış küçük bir Nissan'la bizi eve götürüyordu. Elektrik tellerini, yeni siteleri, trafiği, modern yabancı otomobilleri, mayolu, yarı çıplak kadınları gösteren reklam panolarını, İbranice ve İngilizce tabelaları ve arabaların arasında ilerleyen askerî araçları geçtik. Nora'nın tuvalete gitmesi gerekince bir benzin istasyonunda durduk. Bizi duyamayacak kadar uzaklaşır uzaklaşmaz Fadi bana doğru eğildi. "Abbas gitti," dedi.

"Nereye gitti?"

"Bir not bıraktı." Fadi kâğıdı verdi.

Ahmed,

Bana başka seçenek bırakmadın. Halkımıza destek olmak için ülkeyi terk ediyorum. Beni aramaya kalkma çünkü artık kardeş değiliz. Sen benim için öldün.

Abbas

Arabanın kapısının açıldığını duydum ve Nora arkaya oturdu. Sanki çelik uçlu çizmelerle suratımın ortasına bir tekme yemiştim. Nora yol boyunca sürekli konuşuyordu. Neyse ki Fadi ona karşılık veriyordu. Ben dikkatimi veremiyordum hiç.

"Bizim köyümüz burası," dedi Fadi.

"Bayağı bir tepe." Nora eğilip iki ön koltuğun arasından başını uzattı.

"Arap köylerinin çoğu tepelere yapılmıştır," dedi.

"Daha iyi manzara için mi?"

"Düşmanı görmek için." Fadi omuzlarını silkti. "Pek çokları bizi ele geçirmek istedi, Romalılar, Türkler, İngilizler sadece birkaçı ama sonunda hepsini de evlerine geri gönderdik." Köyümüze girdi ve yavaş yavaş tepeyi çıkmaya başladı.

Her şey bıraktığım gibiydi: kerpiçten tek odalı ev öbekleri, toprak patikalar, sokaklarda oynayan yalın ayak çocuklar, madeni küvetlerde yıkama tahtalarının üzerinde çamaşır yıkayan kadınlar, iplere asılı çamaşırlar, ortalıkta koşturan keçiler ile tavuklar.

"Her aile kendi evini yapar," dedi Fadi. "Tuğla yapımında kullandığımız özel bir toprak var."

Baktığım her yerde sinekler, yoksulluk ve harap evler görüyordum. Açık lağımın ve eşek boklarının pis kokusu anımsadığımdan daha da keskindi.

Araba evimize yaklaşırken Fadi korna çaldı. İnsanlar bizi görmek için evlerinden dışarı fırladı, herkes köye gelin getirdiğimi biliyordu. Annem koşarak geldi, ağlıyordu. Bana sımsıkı sarıldı ve "Onu geri getirmek zorundasın. Bu kızla evlenme. Abbas asla geri dönmez," diye fısıldadı kulağıma.

Nora hâlâ arabadan inmemişti. Nadya'nın yanına gitmeme izin verdi. Kız kardeşim bana sarıldı ve "O gitti," diye fısıldadı. Nadya'nın arkasında kocası, üç çocuğu ve yedi üvey çocuğu vardı.

Nora'nın elimi yakaladığını hissettim ve döndüm, zorla gülümsedim. Babam memnun görünüyordu, taş duvara oturmuş, udunu tıngırdatıyor ve kemanda Ebu Seyyid'in eşliğiyle bir hoş geldin şarkısı söylüyordu. Köyün kırmızı kuşaklı siyah saten pantolon ve beyaz saten gömlek giymiş dabke topluluğu ayaklarını vuruyor, havaya zıplıyordu. Köylüler tatlı masalarının çevresinde toplanmıştı, bazıları da oynuyordu.

Göğsüne kırmızı geometrik şekiller işlenmiş siyah bir çarşaf giyen annem, Nora'nın yüzüne bakmayı reddediyordu.

"Anne? Bu Nora."

Annem onun gözlerinin içine baktı. "Kendine bir Yahudi bulamadın mı?"

"Bu kadarı yeter, anne." Nora'ya döndüm ve İngilizce, "Biraz açık sözlüdür. Seni tanıdıkça işler değişecek."

Nora gülümsedi. "Sorun değil," dedi.

Babam şarkısını bitirdi, yanımıza geldi, bana sarıldı ve hiç duraksamadan Nora'yı da kucakladı. "Hoş geldin! Hoş geldin, kızım. Ailemize katıldığın için çok mutluyuz. Söylediğimiz bu şarkıyı, Ahmed ile senin için yazdım."

Nadya'nın çocukları ve üvey çocukları Nora'nın çevresine sardı. Ona sarılıp yanaklarından öptüler, saçlarını okşadılar. Nora diz çöktü ve onlara lolilop dağıttı. Kahkahalar atıyor ve gülümsüyordu. İçimde bir sıkıntı vardı.

Tanışma ve selamlaşma faslından sonra annem içeri gitti.

"Abbas nerede?" dedi Nora.

"Şu anda burada değil," dedim.

Nora'yla birlikte Nadya'nın peşinden bahçeye çıktık. Çocuklar Nora'nın ellerinden tutup bir daire oluşturup dans etmeye başladı.

"Dikkat! Dikkat! Sevgili konuklar." Babam ellerini ağzının iki yanına getirip megafon yapmıştı. "Hepiniz cuma günü oğlum

Ahmed'in düğününe davetlisiniz. Lütfen güzel nişanlısı Nora'yı ailemize almamıza yardım edin ve mutluluğumuzu paylaşın." Kadınlar zılgıt çekerken Nora gülümsüyordu.

Nora bizim evin bir odasında kalırken ben de yatmaya Kemal amcanın evine gittim.

***

Kahvaltıdan sonra Nora'yla ona hep anlattığım badem ağacına çıktık. Uzun zaman önce yaptığım teleskopla bakmak istedi. Teleskobu Moşav Dan'a çevirdi.

"Sizler pislik ve yağla kaskatı kesilmiş topraklara tıkılmışsınız," dedi. "Moşavın bol miktarda verimli arazisi varken sizin toprağınız karbonik asit kaynıyor ve sizi üç yandan kuşattıkları için köyünüz genişleyemiyor. Buraya kaç insan sığışıyor?"

"10 binden fazla," dedim.

"Ne kadar toprağınız kaldı?"

"Emin değilim." Yutkundum.

"Bana yalan söyleme."

"Aşağı yukarı 1 kilometre karenin yüzde 2'si kadar."

"İşgal altındaki topraklarda da aynı şeyi yapıyorlar," dedi Nora. "Çevredeki verimli topraklara el koyuyorlar ve Arap köylerini boğmak için oraları yerleşime açıyorlar."

Abbas neden böyle gitmek zorundaydı ki? Nora'yı tanımak için zaman ayırsaydı onu severdi.

Nora teleskobu kesimevine çevirdi. "Köyünüzün üzerinden yükselen şu siyah dumana bak. Her yanım is oldu." Teleskobu sığır koridoruna doğrulttu. "Zavallı hayvanlar. Çığlıklarını buradan duyabiliyorum."

"Haydi, içeri gidelim," dedim. "Acıktım."

"O muazzam kahvaltıdan sonra mı?" Teleskobu Batı Şeria yönüne çevirdi.

Alnımda terler boncuklanıyordu. "Lütfen, Nora, sahiden de acıktım."

"Sen git," dedi teleskobu bırakmadan. "Her yerde askerler var. İnsanları bir kontrol noktasında sıraya sokmuşlar. Bütün Filistinlileri burada böyle kümeslerde mi tutuyorlar?"

Kampta silahlar patladı ve dumanlar yükseldi. Nora hemen teleskopla oraya baktı.

"Aşağı insek iyi olur," dedim. "İnsanlar seninle tanışmaya gelecek."

Teleskobu elinden aldım ve ağaçtan indik.

***

Akrabalar ve arkadaşlar eve doluştu. Nora kibar ve saygılıydı ve herkes onu sevdi. Ümmü Usame'nin kolyesini övünce o da hemen boynundan çıkarıp Nora'nın alması için ısrar etti. Nadya'nın çocukları Nora'ya resimler çizdi, babam onun bir portresini yapıp duvara astı ama annem ondan uzak duruyordu.

***

"Bu sizin için." Nora anneme bir kutu verdi.

Annem aldı ve şüpheyle baktı. "Nedir bu?"

"Size bir hediye," dedi Nora.

Ne olduğunu hiç bilmiyordum. Annem açtı ve içinden geometrik çiçek bahçeleri işlenmiş bir elbise çıkardı. Annemin kırışıklıklarla

dolu yüzünün yanında elbise gençlere göre duruyordu. Elbiseyi kaldırdı, gözleri güzelliğine inanamıyormuş gibi seyrediyordu.

"Bu benim halkımın deseni," dedi sakince. "Nereden buldun bunu?"

"Bulduğum Filistinli bir terziye nereli olduğunuzu anlattım, o da bunu yaptı," dedi Nora. "Özel olarak sizin için yaptırdım."

Annemin teşekkürü soğuktu.

Nora babama döndü. "Bu da sizin için." Nora babama bir kâğıda sarılı bir hediye verdi.

"Teşekkür ederim, kızım." Babam gülümsedi.

Ünlü ressamlarla ilgili kocaman Arapça bir resim kitabıydı - Monet, Van Gogh, Gauguin ve Picasso. Babam özenle sayfalarını çevirdi ve kitabı göğsüne bastırdı. "Binlerce teşekkür," dedi babam. "Bu benim en değerli kitabım." Mutfak masasına oturdu, sayfalarını çeviriyordu, Van Gogh'un "Yıldızlı Gecesi"nde durup tabloyu hayranlıkla seyretti.

Annem bir gelinlikle geldi. "Bu senin için. Kirletme çünkü kiralık. Ve ne yaparsan yap, kimseye Yahudi olduğunu söyleme." Altın işlemeli katları bol bol sikke ve mücevherle süslü geleneksel bir gelinlikti.

***

Sabah namazından sonra Nadya ve birkaç kadın yemek hazırlıklarına başlamak için evin arkasında badem ağacının ardında toplandı, annem aralarında değildi. Kadınlar büyük yuvarlak sinilerin etrafında toplanmış maydanoz doğruyor, domates kesiyor, hurmalı, peynirli ve fındıklı iç hazırlyordu. Nadya hamuru hazırlıyor, karıştırıyor, yoğuruyor ve otuz altı santimetre çapında daireler halinde açıyordu; diğerleri beş küçük ateş çukurunun etrafında pilav ve keçi yoğurdu pişiriyor ve açıkhava fırınını çalıştırıyordu. Tahtalar ve

tezekle ısınan madeni tepsinin üzerine ekmek pişirmek için yassı taşlar yerleştirilmişti. Nora aralarına oturmuş hamur yoğuruyordu

Badem ağacının altında kasalarca domates, salatalık ve portakal vardı. Beni gören kadınlar zılgıt çekmeye başladı. Annem içeride tek başına çalışıyordu.

Evin ön tarafında Fadi ile Hani kadife kaplı iki kişilik koltuğu bahçenin öbür ucuna, çalgıcıların yanına taşıyordu. Alanın geri kalanı dans için boş bırakılırken çevresine masa görevi görecek beyaz çarşaflar serilmişti. Tepenin aşağısında erkekler yolun kenarına uzun ahşap banklar dizmişti. Herkes harıl harıl çalışırken babamla kahve içip tavla oynamak için kahveye gittik. Evli bir erkek olmadan önce baş başa kalabileceğimiz başka zaman yoktu.

Yolun ortasında, babam durdu ve etrafına bakındı.

"Oğlum, endişeliyim. Kardeşin Abbas o kadar nefret dolu ki onunla hiçbir şey konuşulamıyor." Babam sözcükleri kulağıma fısıldıyordu. "Yapabileceklerinden korkuyorum."

"Hepsi benim suçum," dedim. "Düşmanla iş birliği yaptığımı sanıyor. Evliliğim onun için bardağı taşıran damla oldu."

"Kafası çok karışık. Senin düşmanla iş birliği yaptığını düşündüğüne inanmıyorum, senin düşman olduğuna inanıyor. Senin gölgende büyümek onun için zordu."

"Annem Nora'yı suçluyor," dedim.

Babam başını anlaşıyla salladı. "Ben onu idare ederim."

Arkamızda ayak sesleri duyunca kahveye doğru yürümeye devam ettik. Akşam armağan olarak koyunları, keçileri, hediye paketleriyle konuklar geldi. Konukları karşılayan kişi teşekkür ederken kuzenim Tarık kimin ne verdiğini yazıyordu.

***

Kemal amcanın evinde, odanın ortasında sabunlu su dolu teneke kuvetin içinde çıplak duruyordum. Erkekler şarkı söylüyor, el çırpıyor, etrafımda dans ediyor ve başımdan aşağı taslar, testilerle sabunlu su döküyordu. Fadi yüzüme köpük sürdü ve beni tıraş ederken kuzenlerim beni süngerle yıkıyordu. Babam dışarıda konukları karşılıyordu – Menahem, Justice, Rafi ve Moti'yi onun karşılayacak olmasına seviniyordum. Kalbim beton bir tuğla kadar ağırlaşmıştı.

Yıkanmam bitince erkekler beni kuruladı ve beyaz bir cüppe giydirdi. Annem elinde dumanı tüten, havayı günlük kokusuyla dolduran buhurdanlıkla içeri girdi ve beni ve evliliğimi kutsadı. Babam onunla konuşmuş olmalıydı.

"At geldi," diye ilan etti Kemal amca ve erkekler neşeyle el çırparak arkamdan dışarı çıktı.

Taze arum zambağından kolyelerle süslenmiş kır ata binerken erkekler, "Damadımız kır ata biniyor," diye tezahürat yapıyordu. Babam, Fadi ve Hani hemen arkamdaydı. Ailemin evine doğru gidiyorduk, erkekler, "Bir Arap atı. Damadın suratı çiçek kadar yumuşak," diye şarkı söylüyordu. Toprak patikadan ailemin evine doğru tırmanırken yola dizilmiş, kimileri beyaz, taba rengi ve gri cüppeli, kuşaklı, spor ceketli, bazıları bol paça pantolon ve ipek gömlekli erkekler yana kaçıyor, alkışlıyor ve tezahürat yapıyordu. Arkaya baktım ve göğsünde kırmızı geometrik desenler olan siyah çarşaflar giyen annem ile Nadya'yı gördüm. Kadınlar erkeklerin arkasında alkışlıyor ve tezahürat yapıyordu. Her yaştan çocuklar koşuyor, gülüyor ve arkadaşlarıyla el ele tutuşuyordu.

Oğlanlar en iyi elbiselerini giymişti; beyaz pamuklu gömlekler ve annelerinin yaptığı beli lastikli pantolonlar. Kızlar fırfırlı, dantelli, parlak renkli elbiseler giymişti.

Eve vardığımızda attan inerken erkekler çevremi sardı. Menahem ile Justice kalabalığın arasında el salladı. Evde, Nora iki kişilik koltukta oturuyordu, yüzü altın el işlemeli, altın sikkelerle

süslü bir peçeyle örtülüydü. Annem solunda, Nadya sağındaydı. Arkalarında plastik çiçekler dikili bir çarşaf vardı. Babam bana bir kılıç uzattı ve Nora'ya doğru yürüdüm. Kılıcın ucuyla peçesini kaldırdım.

Kadınlar o kadar yüksek sesle zılgıt çekiyordu ki düşüncelerimi duyamıyordum. "Çok güzel olmuşsun," diye fısıldadım ve Nora bana baktı, gözleri mutluluktan kocaman açılmıştı. Kardeşimin yerine onu mu seçmiştim? Gözümün ucuyla annem ile babamı gördüm. Menahem, Justice, Rafi, Moti ve onların karılarıyla birlikte köşedeydi. Nora'yla bahçede duran, arkalığı oyma maundan kadife koltuğa gittik. Konuklar arkamızdaydı, iki gruba ayrılmış, tezahürat yapıyor, el çırpıyorlardı. Birinci grup, "Bizim damat gençlerin en iyisi." İkinci grup, "Gençlerin en iyisi bizim gelin," diye karşılık veriyordu.

Nora'yla koltuğa oturduk, konuklar önümüzde oynuyordu. Annemle babam gelip beni yanaklarımdan öptü. Nora'yı ellerinden tuttular ve üçü oynamaya başladı. Menahem, Justice, Moti, Rafi ve karıları köylülerle kol kola dabke öğrenmeye çalışıyordu. Birden, belki de barışın mümkün olduğunu düşündüm. Abbas'ın olayları benim gözümle görebilmesini diledim.

***

Babam udunu çalıyor ve keman, davul ve tefin ritimleriyle şarkılarını söylüyordu. Biz bahçenin ucundaki koltukta yan yana, kral ve kraliçe gibi otururken komşular etrafımızı sarmıştı. Önümüzde oynuyorlardı. Annem, Justice ve Nadya ele ele tutuşmuş, neşeli bir çember halinde dans ediyordu. Abbas'ın yokluğunun ağırlığının ailemin omuzlarına çöktüğünü biliyordum.

Bütün köylüler tepeden aşağı indi. Nora yolun kenarında özel bir plastik koltukta oturuyordu. Erkekler yolda uzun bir oval şekil

oluşturdu, Nora'nın önünde dans ediyorlardı, zıplıyor, kalçalarını çeviriyor, daireler halinde dönüyor, el çırpıp şarkı söylüyorlardı. Kadınlar iki yandaki uzun banklarda oturuyordu. Her hediye verilişinde bu işle görevlendirilen akraba teşekkürler ediyordu. "Allah senden razı olsun ve sana huzur versin!" "Her zaman huzurlu yaşayasın!" "Allah sana uzun ömürler versin!"

"Tırman," dedi Fadi. Omuzlarına tırmandım ve erkeklerin ortasında oynamaya başladı. "Bu kadar yeter," dedim. "Altımda ezildin."

"Duramam." Sanki Abbas için yükü taşıyordu. Durmadan oynuyordu, ince, yirmi dört yaşındaki bedeni sandığımdan daha güçlüydü.

Nora'yla ailemin evinin kapısının önünde durduğumuzda gece yarısını geçiyordu. Herkes arkamızdaydı, tepede ve yolda, mumlar taşıyorlardı. Annem Nora'ya bir parça hamur verdi.

"Kapının üst pervazına yapıştır." Annem kapının yanındaki bir noktayı işaret etti. Nora bana baktı.

"Bu sana bolluk ve çocuklar getirecek," dedi annem.

Köylüler şarkı söylemeye başladı:

Evine hoş geldin
Güller, yaseminler ve çiçekler açarken
Allah'a dua ediyoruz
Düşmanlarını yenmesi ve sana bol bol erkek evlat vermesi için
Senin için yaptığımız her şey helal olsun
Ve ayaklarının altında çorak toprak yeşersin
Dostlarından ve akrabalarından utanmasaydım
Eğilip ayaklarının dibindeki toprağı öperdim

Annem eğildi ve bir iğne iplikle Nora'nın gelinliğinin eteğinin ucunu gevşekçe benim cüppeme dikti. "Bu sizi kötü ruhlardan koruyacak," dedi beni yanağımdan öptü, sonra Nora'ya döndü ve aynısını yaptı. Herkes onu seyrediyordu. Nora ve iplikle ona bağlı olan ben ailemin evine girerken çevremizdeki kadınlar zılgıt çekiyor, el çırpıyordu.

***

Ertesi gün Nora'yla köyde gezdik ve köy meydanıyla başlayarak hayatımda iz bırakan her yeri ona tanıttım. Nora tozlu yolun ortasında durup bana döndü. "Sahiden, Abbas nerede?"

Gözlerine bakamıyordum. "Seyahat ediyor."

"Bir Filistinli için ağabeyinin düğün gününde, üstelik zar zor yürürken İsrail'de seyahat etmek çok kolaydı çünkü."

"Sen bu işe hiç kafanı yorma, karıcığım." Rahatsızdım, insanların arasında konuşmamızı kimse duyamasa da.

"Benim yüzümden gitti. Benimle evlendiğin için, öyle değil mi?"

"Annem sana bir şey mi söyledi?"

Nora mutsuz görünüyordu. "Haklıyım." Yüzüme baktı. "Hemen gidip onu bulmalısın."

Eve doğru yürümeye başladık. "Yapamam, o kadar kolay değil."

Durdu. "Yapmalısın."

Devam ettim, tepeyi tırmanıyordum. "Abbas'ın gittiği yere kimse gidemez. O artık yeraltında."

***

Hafta sonu otobüsle Kudüs'e gittim. Menahem'le üç gün boyunca çalışmamızla ilgili konferans vermek üzere davet almıştık. Nora köyden ayrılmak istememişti.

Justice onunla birlikte ailemin evinde kalacaktı. Ay sonunda Gazze'ye gitmeden önce Arapçalarını ilerletmek istiyorlardı. Orasının çok tehlikeli olduğunu, köyde kalması gerektiğini öne sürerek Nora'yı seyahatinden vazgeçirmeye çalıştım ama beni dinlemeyi reddetti.

"İsraillilerin Gazzelilere neler yaptığını biliyorsun. Dünya onları yüzüstü bıraktı. Sana evlenmeden önce neler yapacağımı anlatmıştım."

"Başka türlü de yardım edebilirsin," dedim. "Hukuk eğitimini kullan. Para topla. Böyle olmaz."

"Oraya gitmezsem kendime saygımı yitiririm. Başkaları acı çekip ölürken ABD'de güven içinde yaşayamam, ayrıcalıklı bir hayat süremem."

Ne diyebilirdim ki? Onun nasıl bir insan olduğunu çok iyi bilerek evlenmiştim ama her zaman onu ikna edebileceğimi düşünmüştüm. En azından onu Gazze'ye gitmekten vazgeçirmek için üç haftam daha vardı. Kudüs'ten döner dönmez konuyu tekrar açacaktım.

40. Bölüm

Kudüs'teki merkez otogara iner inmez bağırışları duydum. "*Pitzizah*!" Bomba! İnsanlar dört bir yana koşturuyor, Hayfa otobüsünün önündeki banka bırakılmış mavi sırt çantası tehdidinden kaçıyordu. Kaçan insanlar kovboylar gibi parmaklıkların üzerinden atlıyordu. Pembe elbiseli ve pembe şapkalı küçük bir kız düştü. Annesi çekip yerden kaldırdı.

Koşturan kalabalık bastonlu yaşlı bir adamı yere düşürdü. Birden ortaya çıkan iki asker onu kaldırıp güvenli bir yere götürdü. Siviller tahliye edildi. Her yer askerlerle doldu. Diğerleriyle birlikte güvenlik şeridiyle ayrılan alanın arka tarafına kaçtım.

Bir asker timi sırt çantasını patlattı. Kâğıt parçaları havaya saçıldı.

***

Journal of Physics'teki bir makaleye dalmıştım, tünelleme akımı kullanarak maddenin hallerinin yoğunluğunu ölçmek için geliştirilen yeni bir mikroskop üzerineydi. IBM araştırmacılarının yüzeyleri atomsal düzeyde görüntüleyen bu mikroskopu nasıl geliştirdik-

lerini anlamam gerekiyordu. Menahem'in ofisinde saate baktım. Daha 10.00'du. Bir sonraki konferansı öğlen verecektim. Makaleyi bitirmek için yeterli zamanım vardı. Akşam verdiğimiz konferans büyük bir başarıydı.

"Doldurayım mı?" Çaydanlık Menahem'in elindeydi.

"Hayır, teşekkürler. Daha bitmedi."

Telefon çaldı. Menahem açtı, ben umursamadım.

Her zaman yapacak çok iş vardı; zaman yetmiyordu.

"Evet," dedi Menahem.

Evet deyişindeki bir şey beni ona baktırdı. Menahem'in elleri titremeye başladı. Neredeyse çay dolu fincanını düşüşüyordu ama son anda yakaladı. Bana baktı ve bu telefonun farklı olduğunu anladım. Gözyaşları yanaklarından aşağı süzülüyordu.

"Çok üzgünüm," dedi ve telefonu bana verdi.

Telefonu aldım, Abbas'ın başına bir şey geldiğinden kaygılıydım.

Ahizeyi kulağıma götürdüm.

Justice konuşamıyordu. Ağlıyordu.

"Ahmed, ne yazık ki sana çok korkunç bir haberim var." Sesi çatladı. "Ailenin evini koruyorduk. Askerler geldi. Kardeşinin bir terör örgütüne katıldığını söylediler. Buldozerleri Nora'yı ezdi. Hastaneye giderken yolda öldü. Üzgünüm. Çok üzgünüm."

Telefonu bıraktım. Artık hiçbir şey duyamıyordum. Menahem'e baktım. "Artık hayatımda hiçbir şey iyi olmayacak," dedim.

41. Bölüm

Daha sonra, ayrıntıları öğrendim. Nora ile Justice buldozerle ailemin evinin arasında duruyormuş. Silahsız siviller olduklarını açıkça gösteren yansıtıcı şeritleri olan turuncu yelekler giyiyorlarmış, Justice bu yelekleri hep arabasında bulundururdu. Ailem Justice ile Nora'ya kendilerini tehlikeye atmamaları için yalvarmış ama onlar İsraillilerin iki Amerikan Yahudisi kadına zarar vermeyeceğinde ısrar etmiş. Ailemi kendilerinin dokunulmazlıkları olduğuna ikna etmişler. Babam onları vazgeçirmeye çalışmış ama dinlememişler.

Justice buldozer sürücüsüne megafonuyla İbranice durması için bağırmış. Her zaman adaletsizliğe karşı çıkmaya hazırdı. Nora kollarını mümkün olduğu kadar yükseğe kaldırıp sallıyormuş. Buldozerde hem operatör hem de araç komutanı varmış. Nora ile Justice'in buldozer sürücüsüyle başından sonuna kadar göz teması varmış. Olay yerindeki zırhlı personel taşıyıcısında operasyonu izleyen bir komutan da varmış.

Buldozer ilerlemeye devam etmiş. Toprağı kaldırıp itiyormuş ve Justice ile Nora yığına tırmanmış. Aracın içini doğrudan görebilecek kadar yakınmışlar. Buldozer ilerlemeye devam etmiş. Justice önünden çekilip aşağı atlamayı başarmış. Nora dengesini kaybetmiş

ve paletin altına düşmüş. Buldozer devam etmiş. Ailem ve Justice aracın pencerelerine vuruyormuş. Buldozer palet tamamen Nora'nın üzerinden geçene kadar ilerlemiş, sonra da geri gitmiş. Ailem ve Justice ona koşmuş. Nora hâlâ yaşıyormuş. Bir sözle ilgili bir şey söylemiş. Ne olduğunu bilmiyorum. Bana verdiği bir söz müydü? Her şeyi göze alarak yardım etmek istediği Filistin halkına bir söz müydü? Hiçbir zaman öğrenemeyecektim. Nora cankurtaranda ölmüştü. Nora ailemin evini kurtardı. Yıkım iptal edildi.

Nora'nın anne babası uçakla geldi. Nora'nın cenazesini Amerika'ya götürmek istediler ama ben onları Nora'nın köyüme, badem ağacının altına gömülmesine ikna ettim. Ölümünün bir anlamı olmalıydı. Binlerce kişilik bir kalabalık, İsrailliler ve Filistinlier birlikte köyde el ele tutuşarak ve "*Şalom Ahşav!*" "Barış Şimdi!" diye yürüdü. Nora'nın bedeni çok fazla ezildiği için diğer şehitlere yaptığımız gibi bir tahtanın üzerinde taşıyamadık. Onu çam tahtasından bir tabutla badem ağacının altına gömdük.

Soran herkese –arkadaşlar, akrabalar, öğrenciler– olanların ayrıntılarını tekrarladığımı, buldozerin onun küçük, kusursuz bedenini ezdiğini anlattığımı söylediler. Nora'nın cenazesinden sonra yatağa girdim, ailemin evinden hiç çıkmıyordum. Abbas'ın yatağında, tek gerçek yatakta yatıyordum ve bana sürekli kardeşimi Nora'yla değiş tokuş ettiğimi ve şimdi ikisini de kaybettiğimi hatırlatıyordu. Yatağın ayakucuna babamın Nora'yla beni kadife koltukta otururken betimlediği resmi yerleştirdim.

Yemeklerin tadı yok gibiydi. Annem bana yemekler getiriyor, en sevdiğim yiyecekleri pişiriyordu ama hiçbirini midem almıyordu. Bazen yanıma oturuyor, bir hurmalı kurabiyeyi ya da bir parça pideyi ağzımın önüne tutuyor, yemem için kandırmaya çalışıyordu, tıpkı kazadan sonra Abbas'a yaptığı gibi.

"Anne, lütfen. Bırak beni. Ben bebek değilim."

"Çocuk her zaman çocuktur, bir şehir bile inşa etse." Yüzümü parmaklarının arasına alıp hafifçe sıktı. "Nora'nın yanına gidemezsin, oğlum. Senin yerin burası. Yemek zorundasın." Sadece onu biraz susturabilmek için bir iki lokma alıyordum.

Babam bile beni avutamıyordu. Nora'yı koruyamadığımı biliyordum, o benim karımdı. Ama o Nora'ydı, korunmak istemeyen. Ne yapabilirdim ki?

Babam dinledi ve "Suya ne kadar vurursan vur, sonunda o hâlâ sudur," dedi.

Nora'nm ailesi otopsi ve soruşturma talep etti ama hiçbir suçlama getirilmedi. İsrail hükümeti Nora'nın bir kaza sonucu öldüğüne karar verdi. Justice oradaydı: Herkese kaza olmadığını söylüyordu. Ailem de aynı şeyi yaptı. Karım soğukkanlılıkla katledilmişti.

Köyüme ilk geldiğimizde Nora bana bir gün hikâyemi yazma sözü verdirmişti. Ona kimsenin ilgisini çekmeyeceğini anlatmaya çalıştım ama o çok kararlıydı. Kastettiği söz bu muydu?

Ben de ölmek istiyordum. Hiçbir şeyin önemi yoktu. Bunu babama yapamayacağımı biliyordum. Yeterince acı çekmişti.

Ay sonunda Menahem kapımızda belirdi. Babamdan ona uyuduğumu söylemesini istedim ama o Menahem'i küçük yatak odasına getirdi.

"Einstein'ın karısı ölürken o bir arkadaşına zihinsel çalışmanın hayatın bütün sorunlarının üstesinden gelmesini sağlayacağını yazmıştı," dedi Menahem "Onun öğüdüne uysan iyi edersin."

Yavaş yavaş yatakta doğruldum.

"İnan bana, insan duygularının karmaşıklığıyla başa çıkabilmenin tek yolu kendini bilime vermek ve açıklanamayanı açıklamaya çalışmaktır," dedi.

Onu yok saymak istesem de sözlerinin doğru olduğunu biliyordum. Einstein örneğini yok sayamazdım. O büyük bir bilim insanıydı. En büyüğüydü.

"Sensiz bir yere gitmiyorum." Menahem oraya kök salmaya hazırlanıyormuş gibi yatağımın ayakucuna oturdu. Çantamı topladık ve o gece köyden ayrıldık.

42. Bölüm

Somerville'e döndüğümde Nora'nın anılarını kutulara doldurdum: Güney Afrika'da "*Irk Ayrımına Şimdi Son Verin!*" yazılı pankart taşırken çekilmiş fotoğrafı; yedi yaşındaki Nora Washington'da "*Başaracağız!*" yazılı pankartıyla anne babasıyla birlikte yürüyüşte; Nora Los Angeles'ta "B" harfi giyiyor, o ve arkadaşları tişörtlerindeki harflerle *BARIŞ ŞİMDİ* yazısını oluşturuyor.

Onu tanımadan önceki hayatından kalma fotoğrafları iki kutuya doldurdum. Bunlar anne babasına aitti, California'ya postaladım. İkimizin fotoğraflarını sakladım – nikâh memurunun odasında evlilik sözleşmesini imzalarken; onun yurt odasında; Harvard Bahçesi'nde bir bankta ve köydeki düğünümüzün bütün fotoğraflarını. Bunları bir zarfın içinde evrak çantama koydum. Böylece, o hep yanımda olacaktı. Kaşığı ve çifte ağızlı testiyi de sakladım.

17 Eylül 1978'de, Nora'nın ölümünden bir yıl sonra, İsrail ile Mısır, Camp David Anlaşması'nı imzaladı. Birkaç ay sonra Bağdat'taki Arap Birliği zirve toplantısında anlaşmanın kınandığı haberini seyrederken Abbas'ı gördüm. Kardeşim binanın dışındaki basamaklarda oturuyordu. Gözlerime inanamadım. Bir yılı aşkın bir süredir ailemden hiç kimse ondan haber alamamıştı. İsrail

dışındaki herhangi bir Arap'la iletişim kurmak yasaya aykırıydı, özellikle de Dr. Habaş için çalışanlarla. Ailem sürgüne gönderilebilir, işkence görebilir ya da yıllarca hapis yatabilirdi. Ve onunla iletişim kurmak istesek bile, onu nasıl bulacaktık ki? Arap dünyasında yeraltındaydı ve oraya asla gidemezdik. Ama en azından Bağdat'ta olduğunu, hâlâ yaşadığını öğrenmiştik.

Şubat 1979'da İran'da İslam Devrimi gerçekleşti ve Şah devrildi, sonra 26 Mart 1979'da İsrail ile Mısır, Beyaz Saray'da barış anlaşmasına imza attı. Abbas'ı düşündüm, Mısır'ın İsrail'le barış yapmayı kabul ettiğini, özellikle de anlaşmada Filistin sorununun çözümüne yönelik bir koşul olmadan bunu yaptığını öğrenince hissettiği öfkeyi. Nora çok kızardı. Ben bile Mısır'ın halkıma ihanet ettiğini hissediyordum.

Her sabah kalkıyor, banyoya gidiyor, dişlerimi fırçalıyor, duş alıyor, giyiniyor ve kapıdan çıkıyordum. Ve sonra çalışıyordum. Hayatıma bir anlam kazandıran tek şey çalışmaktı. İlk önce, dikkatimi verme çabalarım sonuçsuzdu. Ama kederi daha önce de yaşamıştım. Tek kurtuluşum çalışmak olabilirdi. Ben de kendimi araştırmama verdim, başka bir şey düşünecek zaman bırakmadım kendime.

Kuantum tünelleme üzerine bulabildiğim her yazıyı okuyordum. Menahem'le birlikte gece gündüz çalışıyor, bakırdaki tek tek demir atomlarının anizotropisinin yönünü ve gücünü belirlemek için dönme uyarılmalarını gözlemlemeye çalışıyorduk. Bu tünelleme ilgimi çekiyordu. Bu bir topu bir kilometre yüksekliğindeki bir duvara fırlatmak gibiydi, top duvara çarpıp geri döneceğine duvarın öbür tarafına geçiyordu.

Kuramımızı herhangi bir şeye uyarlamadan önce, nesnelerin atomsal düzeyle nasıl çalıştığını çözmemiz gerekiyordu. Atomun nasıl kontrol edilebileceğini çözdüğümüzde olasılıklar çok fazla olacaktı. Keder dalga dalga geliyordu ama görmüş geçirmiş bir

asker gibi hazırlıklıydım. Her zaman karnımda bir boşluk hissiyle geliyordu.

Menahem ile Justice bir şeyler yediğimden emin olmaya çalışıyordu. Justice ofise kahvaltı için sandviç ya da kek gönderiyordu. Menahem'le benim için öğlen yemekleri paketliyordu. Menahem yemeğimizi ısıtıyordu. Justice hep Ortadoğu yemekleri yapmaya çalışıyordu -fasulye, mercimek ve pilav, bezelye ve pilav- ama yüreği yemeklerinden çok daha büyüktü.

Menahem'in Justice'le evlendikten sonra nasıl bu kadar çok kilo vermeyi ve kilosunu korumayı başardığını bilmiyordum. Artık öğrenmiştim. Öğleden sonra, Menahem bize nane çayı yapıyor, çalışırken yudumluyorduk. Onları benimle ilgilenmek zorunda bıraktığım için utanıyordum ama iyiliklerini reddedemiyordum. Kendime bakamıyordum ama Menahem çalışmalarımdan memnundu. Büyük ilerleme kaydetmiştik. Biliyordum, Nora benimle gurur duyardı.

***

New York Üniversitesi bize iş teklif etti. Sonunda profesör olabilecektim.

"Sen gelmezsen gitmem," dedi Menahem.

Hazır değildim ama bir değişiklik yapmam gerektiğini biliyordum - Nora'yla paylaştığım daireden ayrılmak gibi.

"Profesör olacaksın," dedi Menahem. "Birlikte burs başvurusu yapabiliriz."

"Justice ne istiyor?"

"Senin için en iyisini," dedi.

Justice, Nora'nın ölümünden dolayı kendini suçluyordu. Onun hatası değildi. Ona defalarca söyledim ama o böyle görmüyordu.

Profesörlük MIT'te aldığımın paranın dört katını öneriyordu. Gerçekten de başka seçenek yoktu. Bu parayı aileme gönderecektim. Fadi artık çalışmıyordu çünkü ona ders vermesi için Muhammed öğretmeni tutmuştum: o bir öğrenciydi, tam zamanlı. Bu yıl liseyi bitiriyordu ve bilime büyük ilgisi vardı. İtalya'da tıp okumak istiyordu ve bunu yapabilmesini istiyordum. Hani, İbrani Üniversitesi'nde Ortadoğu Çalışmaları eğitimi alıyordu.

İki hafta sonra siyah çizgili takım elbiseli bir adam parlak siyah Cadillac arabasıyla beni, Menahem'i ve Justice'i New York Üniversitesi Bilim Merkezi'nin önünden aldı. Üniversitenin bana bir daire bulması için seçtiği emlakçıydı. Justice ile Menahem kendi evlerini bulmuştu.

Fakülte için lüks kiralık evler olsa da ben bulabileceğim en ucuz yeri kiralamak istiyordum. Fazla bir şeye ihtiyacım yoktu. Eve mümkün olduğu kadar fazla para göndermeyi amaçlıyordum. Nora'yla oturduğuma benzeyen küçük, tek yatak odalı bir daire kiraladım. Ev otopark manzaralıydı. Siyah vinil kanepeyi, formika masayı, iki açılır kapanır masayı, iki katlanır koltuğu ve eşyalarımın geri kalanını taşıyan nakliyat şirketinin parasını NYU ödedi. Menahem'inkinin yanındaki ofise taşındım ve çalışmamıza devam ettik.

New York'ta, Nora'nın sevdiği şehirdeydim. Beni şiir dinletilerine ve filmlere, müzelere ve Broadway gösterilerine götürürdü. Protesto yürüyüşlerine katılır, restoranlarda yemeğe gider, Washington Meydanı Parkı'nda kitap okurdu. Çok hoşuna giderdi New York'ta yaşamak. Benim için nerede olduğumun hiç önemi yoktu.

43. Bölüm

Katledilmiş Filistinli bebekler, İsrail ordu donanımları ve boş viski şişeleriyle birlikte çöp yığınlarına atılmıştı. Filistin mülteci kampı Şatilla'nın binaları dinamitlenip yerle bir edilmişti. Televizyon kamerası, bölgeye saçılmış, hâlâ minik paraşütlerine bağlı işaret fişeklerini yaklaştırıyordu.

Filistinli kadınların cesetleri bir moloz yığınının üzerine yığılmıştı. Kamera sırtüstü yatan bir kadına odaklandı, elbisesi yırtılmıştı ve altında küçük bir kız yatıyordu. Gözleri açıktı ama ölmüştü. Yanında bir başka çocuk atılmış bir taşbebek gibi yatıyordu, beyaz elbisesinde kan ve pislik lekeleri vardı.

Justice çığlık attı, Menahem'le gözlerimizi televizyona dikmiştik, konuşamıyorduk.

İki ay önce, 90 bin İsrail askeri 6 bin FKÖ üyesini ülkeden çıkarmak için Lübnan'ı işgal etmişti. Ağustosta Lübnan viraneye dönmüş, altyapısı mahvolmuştu. 175 bin sivil ölmüş, 40 bini yaralanmış, 400 bini evsiz kalmıştı.

"İsrailliler soykırım yapıyor," dedi Justice. Gözyaşlarına boğuldu.

ABD'nin arabuluculuğuyla ateşkese varılmıştı. FKÖ savaşçıları ülkeden ayrılmış, İsrail, Sabra ve Şatilla'nın da aralarında bulun-

duğu kamplarda kalan Filistinli sivillerin güvenliğini sağlamayı kabul etmişti.

"Şaron sorumlu," dedi Menahem.

İsrailliler, İsrail Savunma Bakanı Ariel Şaron'un komutası altında, Lübnan Falanj Milisleri binlerce Filistinli kadın ve çocuğu katlederken tek bir Filistinlinin bile kaçmaması için nöbet tutmuştu. İsrailliler Falanj'ın isteğinin Lübnan'ın Filistinlilerden kurtulması olduğunu çok iyi biliyordu. Bütün düşünebildiğim Abbas'tı. Nerede olduğunu bilmiyordum, yaşayıp yaşamadığını da. Amerikan yurttaşlığını alınca özel dedektifler tutmuştum ama kimse onunla ilgili herhangi bir bilgiye ulaşamamıştı. İçimde Lübnan'da olduğuna dair kötü bir his vardı. O sakattı. Kadınlar, çocuklar ve yaşlılarla birlikte kamplarda kalmış olmalıydı. Onun gibi erkekler yan yana kurşuna diziliyodu, idam gibi.

O gece daireme taksiyle döndüm. Orada, eşyalarımla çevrili siyah kanepeme oturdum – bilim kitapları, fizik dergileri, kuantum mekaniği, nanoteknoloji ve fizikçiler için matematik ders kitapları, gümüş kaşık ve çift ağızlı testi.

Annemle babamın telefonu açmasını beklerken Abbas'ın öldüğüne dair önsezimden bahsetmemeye karar verdim. Sonuç olarak sadece bir histi.

"Sana bir kız buldum," dedi annem. "Tam sana göre."

"Benim bir karım var." Katliamı duymamış olmalılar, dedim kendi kendime. Umarım hiçbir zaman öğrenmezlerdi.

Babam telefonu aldı. "Ahmed, lütfen annenin ve benim hatırım için bu konuyu bir düşün. Nora öldü. Onu sevmekten vazgeçmen gerekmiyor. Kalbine bir başkası da girebilir, o yeterince büyük. Lütfen oğlum, hâlâ önünde kocaman bir hayat var. Boşa harcama onu."

Ne diyebilirdim ki? Aileme bunu borçluydum. Benden torun bekliyorlardı.

"Görücü usulü evlilik bizim kültürümüze uygundur," dedi annem.

"Ben artık Doğu'da yaşamıyorum." Televizyonu açtım, sesini kapattım. Yaşlı adamlar üst üste yatıyordu, kollarıyla bacakları birbirine dolanmıştı ve cesetleri sineklerle kaplıydı. Yüzlerini görmeye çalıştım. Abbas orada olabilir miydi?

"Nerede yaşadığın önemli değil," dedi annem. "Bu bizim geleneğimiz, kuşaktan kuşağa geçen."

"Babam seni seçti." Televizyonu kapattım. Ortadoğu'yla ilgili hiçbir şey istemiyordum.

"Kız Muhammed Ebu Muhammed'in kızı, köyün şifacısı."

"Muhammed, okulda benden üç sınıf büyük olan çocuk mu?"

"Köyde herkes şifacılığına saygı duyuyor. Başka köylerden insanlar onun ilaçlarını içmeye, okunup üflenmeye geliyor. Kızını sana vermeyi kabul etti."

"Yaşı kaç?"

"Yıl sonunda liseyi bitiriyor."

"Bu nasıl görünecek? Ben otuz dört yaşındayım." Bu saçmalıktı. Ortak neyimiz olabilirdi? Eğitimli, Batılı, kendi görüşleri olan Nora'yla nasıl karşılaştırılabilirdi?

"Lütfen, oğlum," dedi babam. "Benim için yap bunu."

Onun makineli tüfekle dövülmesini düşündüm. Baygınken tekmelenmesini. O cezaevi cehenneminde çürümesini. Kızla onun için evlenecektim. Başka seçenek yoktu. Günahlarımın bağışlanması için ödeyeceğim bedel bu olacaktı.

"Ayarlayın," dedim. "Liseyi bitirince onunla evleneceğim."

Bu sözlerle, kendime Nora'nın geri dönmeyeceğini kabul ettirmiş oluyordum.

"Teşekkür ederim, oğlum," dedi annem. "Beni mutlu ettin. Sana bir resmini göndermemi ister misin?"

"Sen uygun görüyorsan benim için yeterli."

En azından şimdi, katliamı duyduklarında benim yaklaşan düğünüm onları avuturdu.

44. Bölüm

İtalya'daki tıp fakültesinden yaz tatili için eve dönen Fadi, beni havaalanında karşıladı ve ailemin dört kapılı Nissan arabasıyla eve götürdü. Annem, babam, Hani, Nadya ve Ziyad ve çocukları ailemin evinin bahçesinde bekliyordu. Her gelişimde evin hâlâ ayakta olduğunu gördüğümde rahatlıyordum. Ve ailemin benim gönderdiğim parayla iyi koşullar altında yaşamasından gurur duyuyordum.

Beni ilk kucaklayan babam oldu. Sonra annem sarıldı. Kadınlar zılgıta başladı.

"Gel," dedi babam ve beni içeri götürdü. Evi büyütme izinleri olmasa da yeni eşyalar alabilmişlerdi. Oturma odasında kırmızı minderli, el oyması maun bir kanepe, ona uygun koltuklar ve puflar vardı. Annemin yeni bir buzdolabı, bulaşık makinesi, çamaşır makinesi ve kurutma makinesi vardı. Yerler mermerdi, lavabolar porselendi; banyo yeni lavabosu, duşu ve küvetiyle herhangi bir banyo kadar iyiydi. Annem sifonu çekti. Gururlu ve mutluydu. Mutfaktaki, on bir küçük taburesiyle koyu renkli ahşap masaya geçtik. Önce annemle babam oturdu.

Yemek bitince annemle babam beni Nora'nın badem ağacının altındaki mezarına götürdü. Begonvil sarılmış kemerli bir çardağın

altına bir bank koymuşlardı. Mezarın dört bir yanına beyaz unutmabeniler, kocaman ayçiçekleri ve her renkten güller dikilmişti. Annem yanaklarımdan öptü ve babama sarıldım.

Ertesi gün, annem ve babamla birlikte Yasemen'in evine yürüdük. İsraillilerin havaya uçurduğu eski evimize benziyordu. Pancurlu bir penceresi, teneke kapısı ve önde küçük bir bahçesi olan kerpiç bir yapıydı. Muhammed kapıyı açtı, bizi sıcak bir gülümsemeyle karşıladı. Babam ona saygılı gözlerle bakıyordu.

"Lütfen içeri girin." Müstakbel karımın babası uzun beyaz bir cellabiye giymiş, kefiye takmıştı. Kızın annesi geldi. Siyah bir örtü saçlarını örtüyordu. Uzun işlemeli çarşafı, bana uzattığı nasırlı, sert eliyle ve büyük, kısmen dişsiz gülümsemesiyle bir çadır kadar büyüktü. Yüzünde seyrek bir sakal gibi siyah kıllar vardı. Görücü usulü evliliğe verdiğim onayı sorgulamaya başladım. Neden bir fotoğraf istememiştim?

"Hoş geldiniz, hoş geldiniz," dedi Muhammed bir kez daha ve beni yanaklarımdan öptü.

"Lütfen içeri girin," dedi müstakbel kayınvalidem. "Lütfen oturun."

Birden midem bulandı. Ya gelin annesine benziyorsa? Sözümden dönebilir miydim? Bana ne oluyordu? Neden umursuyordum ki?

Annem babamla birlikte evlerine girdik ve toprak zemine oturduk. Müstakbel kayınvalidem ve hepsi de örtülü birkaç müstakbel baldızım yere yiyeceklerle dolu küçük tabaklar koydu.

Muhammed, "Ne iş yapıyorsun?" diye sordu.

Bunun sadece formalite olduğunu biliyordum. Kayınvalidem ile kayınyederim zaten hakkımdaki her şeyi biliyordu; yoksa burada olmazdım. "Birleşik Devletler'deki New York Üniversitesi'nde profesörüm."

"Kızım nerede yaşayacak?"

"Tam donanımlı banyosu, küçük bir mutfağı, çamaşır makinesi, kurutma makinesi ve bulaşık makinesi olan tek yatak odalı bir dairem var."

"Ne kadar para biriktirdin?"

Halkımın ne kadar açık sözlü olduğunu unutmuştum. Onları şimdilik susturacak bir rakam söyledim.

"Eve ne kadar sıklıkta gelebilecek?"

"Her yaz ve her aralık ayında üç hafta." Annemin bana belkettiği her şeyi söyledim. Kendime bu evliliğe ailem için girdiğimi hatırlattım. "Kızınızla evlenmek istiyorum."

Muhammed'in vücudu gerildi. Herhalde yüz soru daha sormak istiyordu ama benim sabrım tükenmişti. Babama bakıp gülümsedim.

"Kabul ediyorum," dedi Muhammed.

Rahatlayarak içimi çektim.

Kadınlar zılgıt çekmeye ve çay dağıtmaya başladı.

Muhammed müstakbel karımın ağabeyine, "Büyükannenin evinden kız kardeşini al," dedi.

Müstakbel karımın her şeyi cehalet diye haykırıyordu. Başörtüsü, kalın, alınmamış kaşları, geleneksel çarşafı. Hemen kendi dünyama geri dönmek istedim. Gelinim, Yasemen, Nora gibi uzun boylu değildi. Yüz hatları Nora'nınkiler gibi ince değildi; bebeklik yağlarının katlarının arasında gizlenmişlerdi. Dişleri sarı ve çarpıktı ve tombuldu. Tombulluk benim kültürümde güzellik işaretiydi ama ben daha ince vücutlardan hoşlanmaya başlamıştım. Saçlarını göremiyordum çünkü örtülüydü ama kaşları gibi siyah olduğunu düşünüyordum. Ve çok gençti. Onu nasıl Birleşik Devletler'e götürecektim? Fakülte partilerine nasıl uyum sağlayacaktı? Menahem ne düşünecekti? Nora'nın hâlâ üzerimde büyük etkisi vardı.

Yasemen bana gözleriyle gülümsedi ve başını önüne eğdi. bana kaçamak bir bakış atmıştı. Ve bu tek bakışla, hem cinsellik hem de itaat aktarmaya çalıştığını anladım. Ondan hoşlanmayı çok istiyordum.

"Bu senin müstakbel karın," dedi müstakbel kayınpederim. Gülümsedim, Nora'nın imgesini, altın saçlarını zihnimden kovaladım ve yüreğimde bir acı hissettim.

"Güzel değil mi?" diye sordu annem herkesin içinde.

Zorla gülümsedim. "Hem de çok."

Yasemen'le evlilik anlaşmasını imzaladık ve böylece yasal olarak evlenmiş oldum. Üzerime bir hüzün çökmüştü. Ertesi gün düğün yapacaktık.

Hepimiz yerde oturuyorduk, eve ek para göndermeye başlamadan önce benim ailemin de yaptığı gibi. Yasemen'le annesi tabule ve çeşitli salatalarla dolu yeni tabaklar koydu önümüze; domates yeşil fasulye, börülce, fasulye, babagannuş ve humus. Bu özel olay için muhtemelen şafakla beraber yemek pişirmeye başlamışlardı.

Hiçbirimiz çok fazla yemedik: Yasemen'in ailesi katıksız sevinçten, ben de kendimi birden evli bulmanın şokundan. Yasemen'in, annemin ve babamın hatırı için onu sevmenin bir yolunu bulabilmeyi diledim. Babamla annemi sevindirmenin zevkinin zihnimde bencilce düşüncelere yer bırakmaması gerektiğini biliyordum ama hayatımın geri kalanını tombulluğu ve siyah saçları bana sürekli Nora'nın ince sarışınlığını anımsatacak olan bu genç kızla nasıl geçirebileceğimi çok merak ediyordum. Bu duygulardan ötürü kendimden nefret ediyordum.

***

Ertesi sabah annem beni yıkanma törenine götürmeye geldi.

"Zaman geldi," dedi.

Kulaklarımda tiz bir çınlama vardı. Bu bir uyarı mıydı? Bu evlilik annemle babamı memnun edecekti. Önemli olan sadece buydu. En büyük oğulları olarak bu benim görevimdi. Küvetin içinde dururken erkek akrabalarım ve arkadaşlarım etrafımda dans ediyor, beni yıkıyor ve tıraş ediyordu. Bedenim oradaydı ama zih

nım başka yerdeydi. Nora'yla tanıştığım akşamı düşünüyordum, odada nasıl süzülüyormuş gibi yürüdüğünü. Ben ne yapıyordum? Yeniden evlenmemle ilgili ne düşünürdü?

Yasemen'le evlenmemi istemezdi. Onu eğitmemi söylerdi. Başımı salladım. Bu benim düğün günümdü. Bunu Nora'yı düşünerek mahvetme izni vermeyecektim kendime. Bu Yasemen'e haksızlıktı. Nora yerine yapıda önemli değişimlere yol açabilecek ve çalışmamı tehlikeye düşürebilecek, termodinamik değişkenleri değiştiren küçük dalgalanmaları düşünmeye başladım.

Temizlendiğim ilan edilince beyaz bir cellabiye giydim ve erkeklerle birlikte Yasemen'in evine yürüdüm. Gelinlik giymemiş olsaydı ona tanıyamazdım çünkü makyajı çok ağır, saçları çok kabarıktı.

***

Düğünden sonra, Yasemen'i, karımı ailemin evindeki odaya götürdüm - bir zamanlar Nora'yla payaştığım aynı odaya. Birisinin düğün portremizi kaldırmış olmasına minnettardım. İstediğim en son şey yeni evliliğimi tamamına erdirirken Nora'nın beni seyretmesiydi. Bütün köylüler dışarıda çarşaf elimde dışarı çıkmamı bekliyordu.

Birdenbire, Nora'yla ilk sevişmemizin anılarının hücumuna uğradım. Saçlarımı nasıl okşadığını, beni nasıl öptüğünü anımsadım. Beni cesaretlendirmek için Arapça sözcükler fısıldamıştı. Dünyada başka hiçbir şey yoktu. O gece onu kollarımın arasına almış, o anın sonsuza dek sürmesini istemiştim. Dokunuşları bedenimi ürpertmiş, Arapçası beni baştan çıkarmış, güzelliği beni tutsak almış, bedeni heyecanlandırmıştı. Benim için ilkti.

Gelinime baktım ve titrediğini gördüm.

"Heyecanlanma," dedim. "Her şey iyi olacak." Yasemen'i elinden tutup yatağa götürdüm. Bu babam içindi.

"Elbiseni çıkar."

Şişmandı, kat kat yağları vardı ama tam anlamıyla itici değildi. Gözlerimi kapatarak onu kendime çekip öptüm ve sonra Nora'nın beni ilk öptüğü anı düşündüm. Kendimi bu düşünceleri zihnimden silmeye zorladım: Bu, Yasemen'e haksızlıktı. Ama kendimi engelleyemiyordum. Yanlış olduğunu bile bile, Yasemen'in Nora olduğunu hayal ederek seviştim. Yasemen'in çığlığı beni gerçek dünyaya geri döndürdü. O bakireydi ve canı yanıyordu. Gözlerimi açtım ve genç, yuvarlak yüzünü gördüm. Fena halde utanç vericiydi. Bu benim yeni hayatımdı. Yasemen kıpırdamadan yatakta yatıyordu, ceset gibiydi. Deneyimli bir kadının oyunlarının hiçbirini bilmiyordu. O kadar utangaçtı ki ona kalçalarını hareket ettirmesini söyleyince kızardı ve ağladı.

***

O gece ökseye yakalanmış, kafese kapatılmış ve kaçmaya çalışan bir kuş gibi gördüm kendimi rüyamda. Yasemen için üzülüyordum. Onu seven bir kocayı hak ediyordu.

Sonraki günlerde erkeklerle zaman geçirdim, Yasemen kadınlarla kalıyordu. Yemekler beraber yeniyordu. Geceleri Yasemen'le odamıza çekiliyorduk. Sevişiyor, sonrasında iki yabancı gibi uyuyorduk. Sabah ailemle birlikte sabah namazını kılıyor, sonra kahvaltı ediyorduk. Çok az konuşuyorduk, ortak o kadar az şeyimiz vardı ki. Kendisiyle konuşulmadan asla konuşmuyordu ve nadiren söyleyecek bir şeyi oluyordu. Düğünümüzden iki hafta sonra Yasemen'le New York uçağına bindik.

45. Bölüm

Uçuşun büyük bölümünde suskunluk içinde oturduk, Yasemen uçaktan fırlayıp gidecekmiş gibi koltuğun kenarlarına yapışmıştı. Sekiz saat sonra ilk adımı attı ve konuştu.

"New York nasıl bir yer?"

"Köyün tersi."

"Times Meydanı'na gittin mi hiç?"

Yasemen'e baktım, şaşırmıştım.

"Times Meydanı'nı nereden biliyorsun sen?"

Omuzlarını silkti, utanmıştı.

"Özgürlük Anıtı'na gittin mi?"

Başımı salladım. "Bu tür gezintiler için zamanım yok, Yasemen. İşim çok zamanımı alıyor."

"Orada çok arkadaşın var mı?"

"En iyi arkadaşlarım, Menahem ve karısı Justice, orada yaşıyor. New York'ta yaşayacağın için heyecanlı mısın? Öyle gibi görünüyorsun."

"Gerginim. Ailemi çok fazla özleyeceğim." Ağlamaya başladı. Onu rahatlatmak istiyordum ama bunu nasıl yapacağımı bilmiyordum. Daireme gelene kadar bir daha konuşmadık.

"İşte burası." Kapıyı açtım.

Burada geçirdiğim yıllar boyunca hiçbir yenilik yapmamıştım. Justice karım için yeni eşyalar almamı tavsiye etmişti ama para harcamak istememiştim. Onun New York'taki zengin kocasıydım ama doğru dürüst bir yatağım bile yoktu. Bana yetiyordu ve ona da fazlasıyla yeteceğini düşünüyordum. Yasemen kapıda durdu ve leylak rengi kaba tüylü halıya, ocağın önündeki formika masaya, fırına, lavaboya, buzdolabına, duvara dayalı, televizyonun karşısındaki siyah kanepeye uzun uzun baktı. Tek yenilik televizyonumdu.

Yasemen'in dudakları "O" şeklini aldı. "Bu harika," dedi ve doğru söylediğini biliyordum. Toprak zemine ve dışarıdaki tuvalete alışıktı. Gözlerini indirdi. "Hayatımda böyle yaşayacağımı hayal bile etmemiştim."

Midem kasıldı. Kendimi nasıl bir şeyin içine atmıştım?

Ofisimde geceleri çalışmayı bıraktım – gerçi çalışma sürem azalmamıştı, eve bir masa getirmiştim, o kadar. Yasemen yanı başımda oturuyordu, yerde; dikiş dikiyor ya da bir türlü gelmeyen bebekler için battaniye örüyordu. Nadiren konuşuyorduk. Ona eşlik etmediğim sürece asla daireden çıkmıyordu. Bütün gün tek başına benim dönmemi bekliyor ve sonra bir insanla iletişim kurmak için çıldırıyormuş gibi peşimden ayrılmıyordu.

"Allah aşkına," dedim. "İngilizce kursuna git. Bu daireden dışarı çıkmalısın. Bu sağlıksız. Yiyecek alışverişini kadının yapması gerekir. Bu yükü ben taşıyamam. Yapacak işlerim var."

Yasemen'in türlü türlü bahaneleri vardı: "Korkuyorum", "Evimi özledim", "İngilizce'ye ihtiyacım yok."

Onu eğlendirmemi beklediğini hissediyordum. Her geçen günle birlikte ona olan saygım da azalıyordu. Başörtüsünü taşkafalılığını saklamak için mi taktığını merak ediyordum. Bütün hayatı bendim, her bir düşüncesi benimle ilgiliydi – ve bu beni boğuyordu. Geceleri, sabırla yatakta içine tohumlarımı ekmemi bekliyordu

ama aylar geçiyor, âdet görmeye devam ediyordu. Çocuk yapmak korkunç bir angarya haline gelmişti. Cinsel hayatımızdan nefret ediyordum. Işığı söndürüyor, yan dönüyor, sorumluluklarımı yerine getirmemek için yalvarıyordum. "Başım ağrıyor." "Sırtım ağrıyor." "Bacağıma kramp girdi."

"Hasta mısın?" diye sordu sonunda.

Tekrar tohumlarımı ekme denemelerine başladım. Bütün yapmam gereken babasına kocalık görevlerimi yerine getiremediğimi söylemekti ama sonra bütün aile işe karışırdı.

Yasemen bana ilk kez babasının dualarının ve ilaçlarının onu doğurgan yapacağına inandığını söylediğinde ona hayretle bakakaldım. Gerçekten de bu kadar aptal mıydı?

"Böyle bir batıl inancı nasıl kabul edebilirsin?" Sesimden tiksinti sızıyordu. "Bir uzmana gitmeliyiz."

"Benim babam uzman," diye iddia etti Yasemen.

"Senin baban cahilin teki. Liseyi bile bitirmedi." Acımasız olduğum için kendimden nefret ediyordum ama düşüncemi başka türlü nasıl anlatacağımı bilemiyordum.

"Babamın gücüne, dualarına inanan pek çok insan var. Çok kişiyi iyileştirdi ve onun mucizelerine inanıyorum."

"Mucize diye bir şey yoktur."

Bu sözler üzerine daireye tanıdık bir suskunluk çöktü.

"Sen inançlı değilsin." Yasemen başını salladı ve yüzünü elleriyle örttü. Yasemen sadece babasının dualarına inanmakla kalmıyor, benim etmem gereken duaları da söylüyordu. Nora'yla harika bebeklerimizin olabileceğini biliyordum.

"Ben bilime inanıyorum." Yanaklarım alev alev yanıyordu. Bunun modern bir erkeğin kız bebekleri canlı canlı gömdükleri İslamiyet öncesi dönemde yaşaması gibi bir şey olduğunu düşündüm.

"Bilim mi?" Yasemen ellerini yüzünden indirdi ve bana acıyarak baktı.

"Bir üreme uzmanına gitmemiz gerekiyor." Gergindim, olmak istediğim sevecen erkekten eser yoktu. "Göreceksin, bu doktor bize yardım edecek."

"Nasıl istersen," dedi Yasemen.

Modern tıbba inanmadığını biliyordum ama en azından ilgimin odağında olduğu için memnundu. Gündüzleri hiç birlikte dışarı çıkmamıştık. Ben ofisime gidiyordum, o ise evde kalıyor, yemek pişiriyor, temizlik yapıyordu.

Dr. David Levy'den, Manhattan'daki üreme uzmanından bir randevu aldım.

Yasemen'le birlikte doktorun maun masasının karşısındaki şık deri koltuklara oturduk. Diplomaları duvarını kaplıyordu. Yale'den lisans diploması, *summa cum laude*[15]. Harvard'dan tıp diploması, yine *summa cum laude*. Uzmanlığını üreme endokrinolojisi ve kısırlık üzerine yapmıştı. Araştırma, öğretme ve hasta bakımı alanlarında pek çok ödülü vardı; doktorası erken embriyo gelişimi üzerineydi.

Odaya girdi, briyantinli saçları arkaya taranmıştı, el sıkışı güçlüydü ve radyofonik bir sesi vardı. "Test sonuçlarınızı inceledim, Bay Hamid. Sperm sayımınız normal aralıkta."

Gülümsememi bastırmaya çalıştım. Örtüsü ve geleneksel siyah çarşafıyla Yasemen'e baktım -ona aldığım yeni çağdaş elbiseleri giymeyi reddetmişti- ve doktorun açıklamasını ona tercüme ettim.

"Sperm nedir?" diye sordu.

"Karınızı muayene etmem gerekiyor," dedi Dr. Levy.

Yasemen'e muayene odasına kadar eşlik ettim.

Hemşire ona beyaz bir uzun elbise verdi. "Bir dakikaya kadar geliyorum," dedi.

Floresan ışık Yasemen'in tombul vücuduna karşı pek nazik değildi. Dikkatle soyundu, bütün o süre içinde örtüsünün başında kalması için uğraştı. Külotu beyaz ve büyüktü ve sütyeni meme-

15 (Lat.) En yüksek dereceyle. (ç. n.)

lerini tamamen kapatıyordu. Nora hiç sütyen takmazdı. Yasemen elbiseyi giydi.

***

Taksiyle eve dönerken Yasemen yanımda neredeyse cenin pozisyonunda oturuyordu.

"Rahim ağzı salgın normal," dedim, bunun ne demek olduğunu anlamayacağını biliyordum. Daha ne kadar dayanabileceğimi bilmiyordum. Bir sonraki randevuya kendi başına gitmesini isterdim, doktor fallop tüplerinde tıkanıklık olup olmadığına bakacaktı ama Yasemen daireden dışarı bensiz adımını atmazdı. Bu duygularımdan ötürü kendimden nefret ediyordum.

***

Dr. Levy, Yasemen'in tüplerinde tıkanıklık bulamadı. Bütün testler normal çıktı ama üç ay sonra hâlâ gebe kalamamıştı. İki kere rahim içi aşılama yapıldı ama sonuç vermedi. Bir sonraki adım tüp bebek uygulamasıydı. 10 bin dolar tutuyordu ve sigortam karşılamadığı için bir ara vermemiz gerektiği kararını aldım.

Köye gitmek istemiyordum ama babam Fadi'nin düğününe gelmemi istiyordu. İtalya'daki tıp fakültesinden mezun olmuştu ve İsrail'deki denklik sınavından geçmişti. Köyümüzün ilk doktoru olarak meydanda muayenehane açmış ve Kemal amcanın kızı Mayada'ya evlenme teklif etmişti. Hani doktorasının son yılındaydı.

Babam Yasemen'in babasının kısırlık sorunumuzu çözeceğinden de emindi. Akıllı bir adamdı ama bu konuda yanıldığını biliyordum. Her arayışında annemin ilk sorusu, "Yasemen hamile kaldı mı?" oluyordu.

***

Yasemen'in babası ailemin evinde bizi bekliyordu ve herkes önce onun evine gitmemiz için ısrar ediyordu. Kendimi nasıl bir duruma soktuğuma inanamıyordum. Daha eve girmeden tütsü kokularını alabiliyordum, biz içeri girince daha fazlasını yaktı. Bir çay demledikten sonra dönüp ellerimizi tuttu.

"Lütfen onlara bir çocuk bahşet," diyordu aralıksız. Yasemen de ona katıldı. "Ahmed, senin de katılman gerekiyor," dedi.

"Lütfen bize bir çocuk bahşet." Onlarla birlikte tekrarlıyor, buradan bir an önce kurtulmak için iş birliği yapıyor gibi görünüyordum.

***

Bir ay sonra New York'a döndük. Yasemen'in âdeti gecikmişti, bir gebelik testi aldım ve nasıl kullanacağını anlattım. Banyodan çıktığında iki pembe çizgi vardı. Hamileydi.

Albert Einstein'in söylemiş olduğu bir şeyi hatırladım: "Dinsiz bilim kördür." Karım bana gülümsedi, ben de ona gülümsedim. Bir bebeğimiz olacaktı.

***

Justice ile Menahem, Yasemen'le beni defalarca yemeğe davet etmişti ama her zaman bir bahane buluyordum. "Seyahat yorgunluğunu atamadı." "Grip oldu." Başı ağrıyor." Justice ofisime girdiğinde Yasemen geleli bir yılı geçmişti. Sınav kâğıtlarına not veriyordum. Masamın karşısındaki koltuğa oturdu ve yüzünü kapatan çılgın kızıl saçlarını geriye attı.

Ondan kaçıyordum. Karımla tanışmak istediğini biliyordum ama kaçınılmazı mümkün olduğu kadar ertelemek istiyordum.

"Yasemen'le tanışmamızı neden istemiyorsun?" Başını eğdi.

"Nora gibi değil."

"Öyle olmasını beklemiyorum."

Düşüncelerimi toparlamaya çalışırken bir an sessiz kaldım. "Genç ve deneyimsiz." Yanımda kızım gibi duruyordu. Ne konuşabilirlerdi ki?

"Sen bizim en iyi dostumuzsun." Justice gülümsedi. "Onu seveceğimizden eminim. Bu akşam, bizim eve yemeğe geliyorsunuz."

Justice kalktı ve bana baktı. "Ve hayır yanıtını kabul etmiyorum." Karşılık veremeden kapıdan çıktı. Vazgeçmek istiyordum ama yapamayacağımın farkındaydım.

Eve geldiğimde anahtarımı çıkaramadan Yasemen kapıyı açtı. Göğsüne kırmızı geometrik desenler işlenmiş siyah çarşaf giymişti - tıpkı anneminki gibi. Kapının önünde gelmemi mi bekliyor, diye merak ettim. Ama tembellik etmiyordu, ona aldığım makinede pişirdiği taze pidenin kokusu evi doldurmuştu. Masaya iki tabak ve mezeler konmuştu: babagannuş, humus, tabule, keçi peyniri ve falafel. Ocakta pişen musakkasıydı: patlıcan, domates ve bezelyeli güveç.

"Elbiselerini değiştirebilir misin, lütfen?" dedim. "Menahem ile Justice bizi yemeğe davet etti." Onu arayıp haber vermem gerekirdi ama asla telefonu açmıyordu.

"Yaptığım onca yemek ne olacak?" Üzgün görünüyordu.

"Buzdolabına koy."

Gözleri yaşlarla oldu. Başını eğdi, döndü ve masaya yürüdü. İki aylık hamileydi ve çok duygusaldı.

"Dur bir dakika." Justice'i aradım, durumu açıkladım ve onları bize davet ettim.

"Lütfen Yasemen," nazik olabilmek elimden geleni yapıyordum, "sana aldığım Batılı elbiseleri giyer misin? Ve lütfen, başını örtme."

"Üzerimdekilerin nesi var?"

"Şu anda Batı'dayız. Lütfen ona göre davran."

Yasemen çiçekli bir köylü eteği ve bol bir gömlek giydi. Saçını örmek istemişti ama onu çok genç gösterdiğini söyledim. Saçını açtı, o kadar güzel görünüyordu ki şaşakaldım.

Menahem ile Justice gelince Yasemen çocuk gibi arkama saklandı.

Justice sanki yıllardır arkadaşmışlar gibi doğruca yanına gitti, eline bir buket ayçiçeği tutuşturdu, elini tuttu ve onu kanepeye götürdü. Karımın neredeyse hiç İngilizce bilmediğinden habersiz gevezelik ediyordu.

"Güzel kadın." Menahem havayı kokladı. "Bu taze pişmiş ekmek mi?"

Menahem'le Justice pidelerimizin hepsini mezeleri mideye indirirken bitirince Yasemen onların önünde biraz daha pide pişirdi. Her şeyi taze yapıyor, günlerini maydanoz doğrayarak, nohut ezerek, hamur yoğurarak geçiriyordu.

"Bu ekmeğin tarifini almalıyım," dedi Justice.

Menahem her zaman yanında taşıdığı not defterini ceketinin cebinden çıkardı ve bir şeyler yazdı. "Sana ekmek makinesi alacağım, belki Yasemen'den biraz ders alırsın."

Gülümsedim, mutfakla ilgili her türlü gelişmeye karşı coşkusunu anlayabiliyordum.

Meze tabakları boşalınca, Yasemen masayı topladı. Sonra musakkasından dört tabağa da koydu. Justice bir lokma aldı, gözlerini kapattı ve lezzetinin keyfine vardı. "Bu yediğim en güzel *ratatouille*[16]."

Ratatouille nedir bilmiyordum ama Justice'in iltifat ettiğini biliyordum. Yasemen kızardı.

---

16 (Fr.) Domates, patlıcan, biber, soğan gibi sebzelerin hafif ateşte pişirilmesiyle yapılan sebze yemeği. (ç. n.)

"Ahmed, evden çıkmana şaşıyorum," dedi Menahem. "Ne kadar becerikli bir eşin var."

Çok az sohbet ettik çünkü zamanın büyük bölümü yiyerek geçti. Yasemen yemeği ev yapımı baklavasıyla bitirdi. Ben bile bu kadar lezzetli bir şey yememiştim.

"Justice'e bunun nasıl yapıldığını öğretmelisin," dedi Menahem üçüncü parçasını yemeden önce.

"Öğrenmeyi çok isterim," dedi Justice. "Gelecek hafta yapabilirim. Barış grubumu akşam yemeğine çağırdım."

"Harika bir eşin var," diye fısıldadı Menahem gitmeden önce ve doğru söylediğini biliyordum.

Justice peşini bırakmadı. Haftada bir Yasemen, Justice'e yemek yapmayı, Justice de Yasemen'e giyinmesini, İngilizce konuşmayı ve daha bağımsız yaşamayı öğretiyordu.

Martta Yasemen oğlumuz Mahmud Hamid'i doğurdu. Onu gördüğüm ilk anda babamın benim için yaptığı fedakârlıkları anladım. Artık birisini kendinden daha fazla sevmenin ne demek olduğunu anlıyordum. Onu tehlikelerden korumak için her şeyi yapardım.

Yasemen hayat konusunda çok uyanık değildi ama anne olmak için yaratılmıştı. Oğlumuzu yıkıyor, emziriyor, gecenin ortasında onunla birlikte uyanıyor, ağladığında ninniler söylüyor, ayrıntılı masallar uyduruyordu. Ve Yasemen'deki, çocuğumun annesindeki bu değişim içimde ona karşı gerçek bir tutku uyandırmıştı. Artık bizi birleştiren ortak bir bağ vardı. Onu farklı gözle görmeye başlamıştım – annemle babam onunla evlenmemi isterken onu nasıl gördülerse ben de öyle görüyordum: Benim köyümden sade bir kız. O da ben de aynı kumaştandık.

DÖRDÜNCÜ KISIM

2009

46. Bölüm

2009 yılı iyi başlamadı. Geçen hafta İsrail Gazze'ye savaş açtı. Yasemen'le yılbaşı partisinden eve döndüğümüzde sehpanın üzerindeki uzaktan kumandayı alıp televizyonu açtım, son haberleri merak ediyordum. Yasemen kanepede yanıma sokuldu.

"Bugün bir F-16 uçağı Dr. Nizar Rayan'ın evine 900 kilogramlık bir bomba attı," dedi muhabir. "Rayan siyasi liderlik ile askerî kanat arasında arasındaki bağlantıyı sağlayan üst düzey bir Hamas lideriydi. Bomba Dr. Rayan'la birlikte dört karısını ve yaşları bir ile on iki arasında değişen on bir çocuğunu da öldürdü."

Haberlerde Dr. Rayan'ın suikasttan önceki görüntüleri ve sonrası gösteriliyordu. Dr. Rayan'la ailesinin yaşadığı beş katlı apartman yerle bir olmuştu. Sarı yelekli adamlar olay yerinden ölüleri çıkarıyordu. Cesetler, alevler, duman, yaralılar, kan içinde çocuklar; titrek kamera görüntüleri hepsini yakalamıştı. Pek çok insan molozların arasında kurbanları arıyordu. Bir başka patlama panik yarattı ve halk güvenli yerlere kaçıştı.

"Kaynaklara göre, Dr. Rayan Yahudi yerleşimci Baruh Goldstein'ın Ramazan'da El Halil'deki bir camiye girip ibadet eden silahsız Filistinlilerin üzerine ateş açtığı 1994 yılından beri intihar saldırılarını destekliyordu," dedi. "Goldstein cephanesi bitene kadar 29

Filistinliyi öldürmüş, 125'ini de yaralamıştı. 2001'de, Dr. Rayan yirmi iki yaşındaki oğlunun düzenlediği ve iki İsraillinin ölümüyle sonuçlanan intihar saldırısını desteklemişti."

Haberlerde, etrafı siyah kar maskeli, yeşil bantlı savaşçılarla çevrili Dr. Rayan'ın, gür sakallı bir adamın görüntüleri vardı. Adamlar El Kassam Tugayları savaşçılarıydı. Bir demet mikrofona doğru yürüyen kambur ve sakat adamı tanıdığımda tam televizyonu kapatıyordum. Abbas'ı görmeyeli yıllar olmuştu ama yürüyüşü onu ele veriyordu. Şimdi altmış bir yaşındaydı, saçları dökülmüştü ve derisi yüzünde aşırı büyük bir maske gibi sarkıyordu. Abbas eğildi ve "Büyük liderimizin, Dr. Nizar Rayan'ın katledilmesinin intikamını alacağız."

Oturduğum yerde dikildim. "Bu benim kardeşim, Abbas."

Yasemen öne doğru eğildi. "O kadar dedektif tuttun ama şimdi televizyona mı çıkıyor?"

El Kassam Tugayları'nda mıydı? Yeraltında mıydı? O sakattı; silahlı kanat için ne yapabilirdi?

"Kardeşin ölmek mi istiyor?" diye sordu Yasemen.

Neden Gazze'de, dünyanın en yoksul, en tehlikeli yerinde yaşamak zorundaydı? Köyümüzden hiç ayrılmamalıydı. Eşit haklarımız olmayabilirdi ama Gazze'deki insanlardan daha iyi koşullar altında yaşıyorduk.

"İsrailliler aileme neler yapacak, biliyor musun?" Gözlüğümü çıkarıp gözlerimi ovuşturdum. "Abbas politikaya bulaşmak zorunda mıydı?" Gazze asla İsrail'e, dünyanın en güçlü ordularından birine ve Ortadoğu'nun tek nükleer süpergücüne karşı koyamazdı. "Kardeşime yardım etmek zorundayım."

"Artık nerede olduğunu biliyoruz," dedi Yasemen. "Onunla iletişim kurmayı deneyelim."

Çalışma odamda Yasemen internette Abbas'ın numarasını aradı. Gazze'de beş Abbas Hamid vardı ve hepsiyle temas kurdum. Ama bu Abbasların hiçbiri onu nasıl bulabileceğimi bilmiyordu.

İsrail'in yirmi üç günlük savaşından geri kalanları görmek için bütün zamanımı televizyonda ve internette haberleri seyrederek, gazeteleri okuyarak geçiriyordum. YouTube'da bir beyaz fosfor uzmanının İsraillilerin bunu Gazze'de nasıl kullandığını anlatan görüntüsünü seyrettikten sonra Abbas'ı Gazze'den çıkarma konusunda her zamankinden çok daha kararlı bir hale geldim.

İsrail ordusu Cebaliye kampının, yeryüzünün nüfusu en yoğun bölgesinin yakınında sözde duman perdesi oluşturmak için beyaz fosfor bombaları atmıştı. Ama uzman bunu yaptıkları gün havanın aşırı rüzgârlı olduğunu, dolayısıyla duman perdesi oluşturulamayacağını açıklıyordu. Duman perdesi oluşturmak yerine, bu aşırı kalabalık sivil bölgenin tepesine küçük ateş topları yağmıştı. Bu özellikle tehlikeliydi çünkü yanık deri fosforu emebiliyor, bu da karaciğer, kalp ve böbreklerde hasara, bazı durumlarda çoklu organ yetmezliğine yol açıyordu. Ayrıca, fosfor oksijensiz kalana ya da tamamen tükenene kadar yanmaya devam ediyordu. Kardeşimi böyle bir yerde nasıl bırakabilirdim? Ya fosfor onu yaktıysa? Acısı dayanılmaz olurdu. Oğlum Emir'in koluna tencereden kaynar çorba döküldüğünde oluşan korkunç yanığı hatırladım. Beyaz fosfor yanığıyla karşılaştırıldığında ne kadar da önemsiz kalıyordu.

Abbas yıllar önce hastane yatağında komada yatarken kendimi ne kadar çaresiz hissettiğimi düşündüm.

Abbas'la bağlantı kurmak için gece gündüz çalışıyordum ama bir sonuç alamıyordum. Derken, ateşkesten bir hafta sonra şansım döndü. Bir kadından gizemli bir telefon aldım. "Kardeşin Abbas'ı görmek istiyorsan Gazze'ye gel."

Gazze'ye gidecek ve onu kurtarmaya çalışacaktım.

"İyi misin?" Yasemen bornozuyla çalışma odamın kapısının önünde duruyordu. "Telefonun çaldığını duydum. Kimdi?"

Penceremizin önündeki ağaç bana teleskobumla Yahudileri seyretmek için Abbas'la birlikte badem ağacımıza tırmanmamızı anımsatıyordu. "Gazze'ye gitmem gerekiyor," dedim.

Yasemen'in gözleri büyüdü. "Ciddi olamazsın."

"Abbas tehlikede. Onunla konuşmam gerek."

"Kendini tehlikeye atacaksın."

"O benim kardeşim."

"Gidemezsin." Her bir sözcüğü ağır ağır telaffuz etti.

"Telafi etmemin tek yolu bu." Sedyeye kelepçelenmiş babamı düşündüm. Abbas'ı, yerde yatışını, başının altında göle dönüşen kanları. "Ona asla sahip olamadığı fırsatı sunmak istiyorum."

Yasemen kollarını kavuşturdu. "Neden sen? Neden gitmesi için birisini tutmuyorsun?"

"Ben gitmeliyim."

"Senin bir karın var; iki oğlun ve bir kariyerin. Gazze tehlikeli. Ya İsrail sen oradayken savaş açarsa? İsrail'deki ailelerimiz ne olacak? Ya onlara saldırıp misilleme yaparlarsa? Kardeşin için her şeyi tehlikeye atmak istiyor musun?"

"Evet." Sonunda, yapmam gereken şeyi yaptığımı hissediyordum.

Yasemen derin bir soluk aldı. Kararımı verdiğimi biliyordu.

"Seninle geliyorum."

Ben de onun kararını verdiğini biliyordum.

***

Fadi, Yasemen'le beni havaalanından aldı ve ailemin evine götürdü. Böcek yerleştirilmiş olabileceği korkusuyla arabada Abbas'tan ko-

nuşmadık. İlk yayından sonra Abbas'ın kim olduğunu bilen yoktu ama birkaç gün içinde Abbas Hamid'in, eski bir İsrailli Arap olduğu saptandı. Sonra da Abbas'ın El Kassam Tugayları'nın istihbarat elemanlarından biri olduğu ve diğer üyelerle birlikte, Dr. Nizar Rayan'ın ölümüne kadar gizlendiği ortaya çıktı.

Fadi sürekli dikiz aynasına bakıyordu. Her şerit değiştirişinde arkamızdaki askerî cip de aynısını yapıyordu. Tampon tampona gidiyorduk. Tel Aviv'den geçtik; Fadi bu şekilde belki askerlerden kurtulabileceğimizi düşünüyordu. Bütün yeni cam ve çelik gökdelenlere, apartmanlara ve ofis binalarına, yeni dört şeritli bulvarlara ve otoyollara, ağaçlı caddelere ve anayollara inanamıyordum. Şık kafelerin, dükkânların ve barların önündeki plajdan ve palmiyeli caddelerden geçtik. Bu kente çok büyük para yatırılmıştı. Karmaşık köprüleri ve tünelleriyle yeni süperotoyol Kviş 6'ya çıktık. Rekor zamanda peşimizdeki ciple köyümüzdeydik. Araç tepeye kadar bizi takip etti. İki asker evimizin önüne konuşlanmıştı. Bu kez Fadi yaklaşırken korna çalmadı ve dışarıda bizi bekleyen akraba ya da arkadaş yoktu.

"Baba." Sarılmak için yanına gittim ama oturma odasındaki kanepeden kalkmadı, bütün dikkatini televizyon haberlerine vermişti. Kan çanağı gözlerle bana baktı. Yavaş yavaş yerinden kalktı ve bizi kucakladı. Sanki yüz yıl yaşlanmıştı.

"Ne yapacağız," diye fısıldadı kulağıma.

"Yasemen'le Gazze'ye gideceğiz. Onu Amerika'ya götüreceğiz," diye fısıldadım. Odanın ortasında duruyorduk, Yasemen yanımdaydı.

"Orası çok tehlikeli," dedi babam kulağıma. "Gitmenize izin veremem."

"İyi şeyler seçim yapmayı zorlaştırır. Kötü şeyler seçenek bırakmaz," diye fısıldadım. "Annem nasıl?"

Babam başını salladı. "O inanılmaz." Beni yanına çekti. "Abbas'la gurur duyuyor."

Kurtuluş için şiddetin gerekli olduğuna inanan bir örgüte üye olduğu için onunla nasıl gurur duyabilirdi? Benim eğitimime çok karşı çıkmıştı ve şimdi de bu.

"Nerede o?" Eğitimsiz birisi annem, dedim kendi kendime. Babam mutfağa gitti. Annem oradaydı, maydanoz doğruyor, bir ezgi mırıldanıyordu. İki asker pencereden onun çalışmasını seyrediyordu. Annem onlara el salladı ve güldü.

"Anne," diye seslendim, "ne yapıyorsun?"

"Suratın sirke satıyor gibi." Kıkırdadı. "Ne zaman geldiniz? Sarıl bana." Beni sımsıkı kucakladı, sonra da Yasemen'i. "Kardeşinle çok gurur duyuyorum," diye fısıldadı. "Neler başardığına inanabiliyor musun? Ve düşünsene, az kalsın onu öldürüyorlardı."

Fadi karısı ve iki oğluyla içeri girdi.

"Roma nasıldı?" diye sordum Abdullah'a, Fadi'nin büyük oğluna. Tıp fakültesinde üçüncü sınıftaydı, İtalya'da babasının bitirdiği üniversiteye gidiyordu. Bana sıkıca sarıldı. "Teşekkürler, Ahmed amca," dedi. "Araba şahane!"

"Sen bir Hamid'sin!' dedim. "İyi şeylere layıksın. Evi beğendin mi?"

"Tekrar çok teşekkürler," dedi.

"Paris nasıl?" diye sordum Fadi'nin diğer oğlu Hamza'ya.

"Bir ressamın rüyası."

"Büyükbabana bir şeyler öğretmeyi başarabildin mi?" Babama gülümsedim.

"Beni çoktan geçti," dedi babam.

Artık ailemin evinin aşağısındaki sokakta oturan Nadya, Hani'yi görmeye Birleşik Devletler'e gitmişti. On çocuğunun ve yedi üvey çocuğunun üniversite giderlerini seve seve karşılamıştım. Mezunlar

arasında iki kalp cerrahı, bir ortopedi cerrahı, bir radyoloji uzmanı, bir mekanik mühendisi, bir mimar, bir yaratıcı yazarlık öğretmeni, bir insan hakları avukatı, bir ilkokul öğretmeni, iki hemşire ve bir kütüphane memuru vardı. Kardeşlerimden sadece Abbas ile Nadya okullarını bitirmemişti.

Hani karısıyla birlikte California'ya yerleşmişti. İbrani Üniversitesi'nde tanışmışlardı. Hani Ortadoğu Çalışmaları alanındaki doktorasını, karısı da aynı alandaki lisans eğitimini bitirdikten sonra California'ya gitmişler, Hani UCLA'da Ortadoğu Çalışmaları profesörü olmuştu.

Sabah Yasemen'le birlikte İsrail'den Gazze'yi ziyaret izni almak üzere Kudüs'teki Amerikan Büyükelçiliği'ne gittik. Sıramız geldiğinde memur pek anlayışlı değildi.

"Orasının savaş bölgesi olduğunu biliyor musunuz?" Kadın Yasemen'le bana sanki kendimizi öldürme planlarımızı açıklamışız gibi bakıyordu.

"Erkek kardeşim orada," dedim. "Onu görmem gerekiyor."

"Sizinle açık konuşacağım," dedi. "Zamanınızı boşa harcıyorsunuz. İsrail izin vermez."

"Bu acil bir durum," dedim.

"Amerika'ya geri dönün. Size tavsiyem budur." Kadın başını çevirdi. "Sonraki." Sıra uzundu ve ondan başka kimse yoktu.

"En azından başvurumuzu yapabilir miyiz?" diye sordu Yasemen.

"Yapamazsınız," dedi kadın. "Hükümetimizin seyahat uyarısına aykırı."

Hayal kırıklığına uğramış ama hâlâ kararlı bir şekilde Yasemen'le Birleşik Devletler'e geri döndük.

47. Bölüm

Yasemen masaya bir tepsi *kallaj*[17] koydu.

"Bunu daha önce hiç görmemiştim." Menahem tabağına bir parça aldı.

"Bu haftaki tatlımız bu," dedi Justice. "Yeterince hızlı yapamıyoruz."

On yıl önce, Justice ile Yasemen "Barış Tatlıları" adını verdikleri bir Ortadoğu pastanesi açmıştı. Şimdi, Birleşik Devletler'de yirmi üç şubeleri vardı. Bütün kazançlarını, kendi işini yapmak isteyen Filistinli kadınlara düşük faizli kredi verilmesini öngören, kendilerinin geliştirdiği bir programa bağışlıyorlardı.

Babamın Amerika'ya dönmeden önce bana verdiği portredeki Abbas'a baktım: Ölmüş kardeşlerimle birlikte olmayan resim.

"Bildiğiniz gibi, küçük kardeşim Abbas, Hamas'a katıldı," dedim. "Zor bir hayatı oldu. Bir Iraklı Yahudi daha on bir yaşındayken onu inşaat iskelesinden aşağı itti. Beli kırıldı. O zamandan beri sakat. Babam hapisteydi. Bir çadırda yaşadık. Bana yardım edebilir misiniz?" Kafamda provasını yaptığım gibi olmamıştı hiç.

17 Lübnan'a özgü, Ramazan'da yapılan kaymaklı baklava benzeri bir tatlı (ç. n.)

Justice'in gözleri her sözcükle birlikte daha da büyürken Menahem'in yüzü aynı kalmıştı. Gözlüğümü kaldırıp parmaklarımı gözlerime bastırdım. Kendimi toparlamam gerekiyordu. Bu Abbas içindi. Gerekirse yalvarmaya hazırdım.

Menahem birkaç saniye sessiz kaldı. Sonra sanki söylediklerimi kavramış gibi bana baktı. "Ne yapabilirim?"

Kalkıp pencereye gittim. Ellerimi ceplerime sokarak ona döndüm. "Tanıdığın kimse var mı? Yasemen'le Gazze'ye gitmemiz gerekiyor."

"Orada ölebilirsiniz," dedi.

Omuzlarımı silktim.

Altmış iki yaşındaydım ama Abbas hâlâ küçük kardeşimdi.

48. Bölüm

Altı ay sonra, Yasemen'le Kudüs'ten Gazze'ye giden bir taksinin arka koltuğunda oturuyorduk. Zeytinlikleri, badem ağaçlarını ve portakal bahçelerini geçtik. Buğday tarlalarını görünce midem kasıldı.

Son üç haftayı Gazze'ye girmeye çalışarak geçirmiştik. Her gün Erez Geçiş Noktası'nda, İsrailli yetkilileri saatlerce içeri girmemize izin vermeye ikna etmeye çalışmıştık. Menahem'in İsrail'den izin almamız için çalmadık kapı bırakmamasının bir önemi yoktu. Her gün İsrailli sınır görevlilerine davamızı savunmuştuk ve her gün bizden farklı bir belge istemişlerdi. Her sabah beşte kalkıp yeni belgelerle yolculuğumuza yeniden başlıyorduk.

Menahem'in ve benimle birlikte MIT'te çalışan Nobel ödüllü iki Yahudi'nin mektuplarını getirmiştim. Yasemen'le ikimiz sorumluluğu kabul eden mektuplar yazmıştık – savaş bölgesi olduğunu kabul ettiğimiz Gazze'de başımıza ne gelirse gelsin İsrail hükümetini sorumlu tutmayacaktık. Hiçbiri işe yaramadı. Her gün, kapı nöbetçilerinin yanıtı aynıydı: "Yarın bir başka belgeyle gelin."

Arap sürücümüz camlar kapalı aralıksız sigara içiyor, zehirli bir sis yaratıyordu. Kapalı pencerelere, kalın kazağıma ve ağır yağmurluğuma rağmen arabanın içi buz gibiydi. Yasemen gözle

görülür şekilde titriyordu. Kış havasına alışıktım ama bu rutubetli soğuk tamamen farklıydı.

"Kaloriferi açar mısın?" diye sordum sürücüye.

"Bozuk." Dönüp bana baktı. "Onarmak için bin şekel istiyorlar. Bu kadar para kimde var?"

Elimi cebime soktum ve bin şekel saydım. "Senin için," diyerek parayı adama verdim.

"Ne istiyorsun?" Gözlerini kısarak baktı. "Dört kere cezaevine girdim zaten. Bir daha gitmem."

"Senden bütün istediğimiz bizi Erez Geçiş Noktası'na götürmen."

"Gazze'ye neden gidiyorsunuz?"

"Kardeşimi görmeye."

"İyi şanslar." Sigarasından bir fırt çekti, sonra dumanı arka koltuğa, suratıma üfledi. "İsrailliler sizi asla içeri sokmaz. 2005'te giderlerken insanları Gazze'ye kilitlediler ve anahtarı da attılar. İnsanları kaç kere Erez Geçiş Noktası'na götürdüm, biliyor musun? Hiçbirisi içeri giremedi. Sizin farkınız nedir?"

"Gerekli belgelerimiz var," dedi Yasemen. Her zaman olumlu olmayı severdi.

"İsrail Gazze'yi ablukaya almadan önce Filistinli işçiler Erez Geçiş Noktası'ndan geçip buradaki işlere akın ederdi. İsrail Gazze'yi ucuz emek kaynağına çevirdi. Gazzelilerin başka seçeneği var mı? Kendi ekonomilerini geliştirmelerine izin verilmedi." Sigarasından uzun bir nefes çekti. "Ve tamamen bağımlı hale geldiklerinde İsrail gidip onları hapsetti."

"Biliyorum," dedim. "Anlıyorum." Zar zor soluk alabiliyordum. İstediğim en son şey politika konuşmaktı.

Yasemen'le ışıl ışıl, parlak bir binanın önünde taksiden indik. Erez Geçiş Noktası bir kaleydi. Sonunda sıramız geldiğinde kulubesindeki İsrail askerine yaklaşıp belgelerimizi verdik. Büyükbabası olacak yaştaydım. İzinlerimize baktı.

"Sizi çağırmamı bekleyin," dedi. Kenara geçmemizi işaret etti.

Bir adam Yasemen'le bana, "Buraya," diye bağırdı. Yanında bir adam daha vardı. "Jake Crawford. CRS'denim[18]. Bu da çalışma arkadaşım Ron King."

"Ahmed Hamid," dedim, "bu da karım Yasemen."

Yağmur şakır şakır üzerimize yağıyordu. Soğuk kemiklerimize işliyordu.

"Bu kadar somurtma," dedi Jake. "Daha kötüsü olabilirdi. Karni Geçiş Noktası'nda olabilirdik."

"Orada ne oluyor?"

"Korkunç bir trafik sıkışıklığı," dedi Jake. "Bir başka çalışma arkadaşımız aylardır bir su tankerini geçirmeye çalışıyor."

"İnsanlar hastalanıyor," Ron başını salladı. "Su ve arıtma sistemleri çöküyor. İsrail onarım için gereken parçaların içeri sokulmasına izin vermiyor. Gazzeliler sularını içemiyor ve İsrailliler onun içeri temiz su sokmasına izin vermiyor."

"Orada bekleyen kamyonları görmelisiniz." Jake içini çekti. "Pek çoğu aylardır Gazze'ye girmeye çalışıyor."

***

Belgelerimizin hazır olduğu bildirildiğinde saatler geçmişti. Belgeleri bir gişeden İsrailli'ye verdik. Üzerimiz arandı, çantamız açıldı ve içindeki her cep ve her şey incelendi. Bir sonraki durak cezaevi ile

18 CRS (*Catholic Relief Services*): Katolik Yardım Hizmetleri. (ç. n.)

havaalanı terminali karışımına benzeyen parlak paslanmaz çelik binaydı. Bütün röntgen makineleri, video kameraları, gözlem gereçleri ve diğer donanımlarıyla milyarca dolara mal olmuş olmalıydı. Yedi kabinin sadece bir tanesinde insan vardı. Kapılar, bekleme alanları ve turnikeler labirentinden geçtik.

Dror Gözaltı Merkezi'ne giriş bununla karşılaştırılamazdı bile. Menahem'in İsrail genelkurmay başkanına dün akşam ettiği telefon sonunda işe yaramış olmalıydı.

Bana kesimevindeki sığır koridorunu anımsatan uzun çıplak beton tünelde Gazze işaretlerini izleyerek yürürken hava kararmıştı. Sınırın Gazze tarafına giden bir buçuk kilometreden fazla taş, toprak, toz ve çakılın içinde çantalarımızı taşımak zorunda kalmıştık. Vardığımızda gözü dönmüş taksi sürücüleri leş kargaları gibi üzerimize üşüştü.

Hepsi birden, "Sizi ben götüreyim!" diye bağıyordu bir ağızdan. Sırılsıklam ve tirtir titreyerek bir taksinin arka koltuğunun yırtık döşemesine oturduk. Yola birkaç bariyer kurulmuştu.

"Hamas kontrol noktası," dedi sürücü. "Sadece formalite."

"İyi akşamlar," dedi Hamas yetkilisi. Pasaportlarımızı uzattık, bakıp geri verdi. "Gazze'ye hoş geldiniz." Gülümsedi.

Abbas'ı aramak için çok geçti. Doğruca otele gittik. Kocaman delikleri olan, boyasız briket yapıları geçiyorduk. Çoğunun pencereleri naylonlarla kaplıydı.

Yağmurun altında caddeler her yaştan ıslanmış insanlar, köhne araçlar ve eşek arabalarıyla dolup taşıyordu. Moloz yığınlarından kırık televizyonlar, su ısıtıcıları, kablolar, eğrilmiş demirler fışkırıyordu. Dar sokakların iki yanına oturulamaz hale gelmiş apartmanlar diziliydi. Her köşede terk edilmiş keskin nişancı kuleleri vardı. Yalın ayak çocuklar çamurların içinde dolaşıyordu. Her tarafta çöp yığınları vardı. Sıra sıra çadırlar vardı. Görebildiğim

kadarıyla, Gazze'deki herkes yokluk içindeydi. Yasemen'in gözleri dehşetle irileşmişti.

"Neden hiç ağaç yok?" diye sordum sürücüye. Babam bana hep Gazze'deki portakal bahçelerinin havayı nasıl mis gibi kokuttuğunu anlatırdı. Bizim portakallarımız Gazze'nin sulu, neredeyse çekirdeksiz portakallarıyla rekabet edemezdi. Gazze'yi stratejik konumundan dolayı ticaretin geliştiği bir sahil kasabası olarak betimlerdi.

"İsrail bu bölgedeki ağaçları söktü," dedi sürücü. "Ağaçların güvenliklerine karşı nasıl bir tehdit oluşturduğunu düşünsenize: Tanklarından birinin tepesine bir portakal düşebilir."

Köşeyi dönünce beton ve taştan yapılma apartmanlar ve evlerle dolu bir mahalleye geldik, çoğu hâlâ zarar görmemiş bir haldeydi ama orada burada inanılmaz şekillerde bükülmüş demirleriyle harap olmuş binalar da vardı. Sürücü tekrar döndü ve asfalt yolda kemerli beyaz bir saraya doğru ilerledi.

Kapıcı bizi çok sıcak karşıladı. Bu mekân bölgeyi ziyaret eden üst düzey kişiler ve gazeteciler için yapılmıştı ve şimdi bile ayrıcalıklı bir havası vardı. İçeride, demir avizelerin sarktığı yüksek tonozlu tavanlar ve kubbeler vardı. Lobi beyaz, temiz ve genişti ve lüks konaklama koşullarından memnundum. Odamız kemerlerle ve Gazze'nin iyi zamanlarının siyah beyaz fotoğraflarıyla doluydu. Pencereden Yasemen'le birlikte kıyıya vuran dalgaları dinledik. Denizden gelen hafif esinti otelin sandal ağacı kokusuyla karışıyordu.

"Şu dalgalar ne kadar öfkeli bir dinle," dedi Yasemen. "Sen bile yüzmek istemezsin."

Yüzmeyi bir fizik konferansı için gittiğim Barcelona'da, Akdeniz'de öğrenmiştim; yaz tatiliydi ve Yasemen'le oğlanlar da bana eşlik etmişti. Konferans bittiğinde Costa Brava'ya gitmiş, deniz kıyısındaki bir otelde kalmıştık. Mahmud dokuz yaşındaydı, Emir daha sekiz bile olmamıştı. Erken kalkıp kendi özel plajımızda yüzüyorduk.

"Hamptons'daki dalgalar gibi değiller, bu kesin," dedim. New York'ta yaşarken oğullarım bana vücut sörfü yapmayı öğretmişti.

"Bu su zehirli," dedi Yasemen.

49. Bölüm

Yemek salonunda sadece ikimiz oturmuş taze çilek suyu içerken çizgili takım elbise giymiş bir adam masamıza geldi. "Hoş geldiniz, hoş geldiniz," dedi. "Ben Seyid El Seyid, otelin sahibiyim."

"Lütfen," karşımdaki sandalyeyi işaret ettim, "bize katılın. Ben Ahmed Hamid, bu da karım Yasemen. Güzel bir oteliniz var."

"Çok büyük umutlarım vardı burası için." Başını salladı. "Suudi Arabistan'da yirmi yıl mimar olarak çalıştım. Biriktirdiğim bütün parayla Gazze'ye döndüm ve bu oteli yaptım."

"Gazzeli misiniz?" diye sordum.

"Hayır, Yafalı'yım ama 1948'de savaştan önce buraya kaçtık, Yahudiler kentimizi aldığında."

"Bugünlerde pek turist yok." Gözlerimi boş restoranda gezdirdim.

"Sadece siz," dedi. "Daha önce, hiç değilse gazetecilerin ve yardım çalışanlarının gelişine izin veriliyordu."

"Taze yiyecek ve erzak nereden buluyorsunuz?" diye sordum.

Güneyi işaret etti. "Tünellerden. Yani, karaborsa."

"Bütün yiyeceğinizi tünellerden mi getirmek zorundasınız?" diye sordum.

"Hayır, hayır. İsrailliler bazı temel besin maddelerinin girişine izin veriyor. Bir otel menüsü oluşturmak için gereken malzemelerden söz ediyorum."

"Ne yapacaksınız?" diye sordum.

Başını salladı. "Bir hapishanenin içindeki beş yıldızlı bir oteli satın alabilecek birisini tanıyor musunuz?"

50. Bölüm

Taksinin penceresinden dışarı baktım.

"Başkanlık binası nerede?" diye sordum sürücüye.

"Buradaydı." Bir beton moloz yığınını işaret etti. "Şimdi yan tarafta." Yıkılmış bölümleri naylonla örtülü kısmen zarar görmüş binayı gösterdi.

"Abbas Hamid'i arıyorum," dedim danışma görevlisine.

"Adınız?" Kadının bir gözü sargılıydı. Sağ elinin iki parmağı yoktu. Siyah başörtüsü ve siyah çarşafıyla çirkin görünüyordu.

"Ahmed Hamid, ağabeyiyim ve bu da karım, Yasemen Hamid."

Amerikan pasaportlarımızı gösterdim.

Paris'ten aldığı parlak sarı, yakası fırfırlı yağmurluk ve dar siyah pantolon giyen Yasemen'e küçümseyerek baktı. Yasemen pilates ve güç yogası sayesinde formunu koruyordu. Kadın dosyasındaki kâğıtları karıştırdı. Ahizeyi alıp bir numara çevirdi.

"Dışarı çıkın," diye talimat verdi. "Henüz gelmemiş."

Dışarısı rutubetli, hafif yağmurlu ve soğuktu. Şemsiyemiz yoktu. Caddenin karşısında yıkık bir cami vardı. Bir grup kız yaklaştı, bazıları üniformalıydı, diğerleri buruşuk ve eski püskü elbiseler giymişti. Bazılarının sırt çantaları vardı, diğerleri çöp torbaları

taşıyordu. Kıkırdayarak ve birbirleriyle fısıldaşarak yanımızdan geçip gittiler. Bir oğlanın yardımıyla yavaş yavaş bize doğru gelen Abbas'ın sakat yürüyüşünü gördüm.

"Kardeşim." Yanına gittim. "Nihayet." Ona sarıldım ama o bana sarılmadı.

Bana gitmemi söylemek istiyormuş gibi baktı ama yanındaki oğlana bir göz atıp dilini tuttu.

"Ortalıkla olman senin için güvenli mi?" diye sordum. El Kassam Tugayları savaşçılarının hepsinin yeraltında olduğunu okumuştum.

"Ben yaşlı, sakat bir adamım," dedi. "Ben, Nizar gibi ülkem için savaşırken ölmek isterim. O yüzünü göstermekten korkmuyordu. Artık saklanmayı reddediyorum. Dünya İsraillilerin beni öldürmesini seyretsin."

"Lütfen kendini tehlikeye atma," dedim.

"Bunun için artık çok geç," dedi. "Şimdi toplantım var."

"Nerede?" diye sordum.

Kısmen yıkık binayı gösterdi.

"Gitmesen olmaz mı?" diye sordum. "Bunca yolu seni görmek için geldim."

"Seninle çay içmek için her şeyi bir tarafa bırakmadığım için beni bağışla." Bana nefretle baktı. "Torunum Macid'in okulu başlamak üzere. Neden onunla gitmiyorsunuz? Giderken sizi gezdirebilir. Okulu bitince konuşuruz."

"Bütün gün mü?" diye sordum.

"Gazze'de okullar dört saat sürüyor." Abbas yanındaki oğlana döndü. "Bu benim ağabeyim, senin Ahmed amcan, Amerika'dan gedi."

"Ben Yasemen, Ahmed'in karısı." Yasemen gülümseyerek kendini tanıttı.

Abbas ona başını eğdi ve sonra tekrar torununa döndü. "Onlara etrafı göster, arkadaşlarınla tanıştır, sonra okula götür." Başka bir şey söyleyemeden Abbas, Macid'in yardımıyla merdiveni çıkmaya başladı. Yasemen'le birlikte Macid dönene kadar bekledik. En azından Abbas okuldan sonra benimle görüşmeyi kabul etmişti.

"Kaçıncı sınıftasın?" diye sordu Yasemen birlikte yürürken.

"Altıncı." Gözlerimin içine baktı. "Amerika'da mı yaşıyorsunuz?"

"Öyle." Gülümsedim.

Durdu, sırt çantasını açtı, boş bir gözyaşartıcı gaz fişeği çıkarıp bana verdi. "Sanırım bu senin ülkenden bir hediye." Macid gülümsedi.

Fişeği aldım. Kenarında *Saltsburg, Pennsylvania'da üretilmiştir,* yazıyordu.

"Arkadaşlarına teşekkür et. Fişeklerini aldık." Tekrar sırt çantasına toydu ve bir başka parça çıkardı. "Bu bir okuldan geldi. Beyaz fosforlu top mermisi." Macid hazinesinin üzerindeki damgayı gösterdi. *Pine Bluff Silah Fabrikası.*

"Çantanda hiç kitap yok mu?"

"Hayır, savaşta mahvoldular," dedi Macid.

Kaşlarımı çattım. "Peki, neden sırt çantası taşıyorsun o zaman?"

"Top mermileri ve bomba parçaları değiş tokuş ediyoruz," dedi. "Arkadaşım Bessam'da benim istediğim o harika 225 kiloluk Mark 82 bombasının parçası var."

Çadırın önünde top mermilerini karşılaştıran, benim oğullarımın beysbol kartlarıyla yaptığı gibi birbirleriyle değiş tokuş eden erkek kardeşlerimi düşündüm.

Macid yerle bir olmuş okulun yanındaki bir grup çadırı gösterdi. "Burası geçen yıl benim okulumdu." Birkaç büyükanneyle büyükbaba ve anne baba çocuklarıyla konuşurken bazıları çadıra giriyordu. "Hey Fadi," diye seslendi Macid kendi boyundaki bir

çocuğa. Eskimiş mavi kazağının sol kolu boştu, sarkıyordu. Oğlan geldi ve Macid kolunu omzuna doladı. "Bunlar Amerika'dan gelen amcamla yengem."

"Seninle tanıştığıma sevindim." Yasemen'in sesi boğuktu.

"Bir F-16 uçağından atılan füze kolunu kopardı," dedi Macid sakin bir sesle.

"Bir şekel verirseniz size kolumun kalıntısını gösteririm," dedi Fadi.

"Gerek yok." Cebimden bir şekel çıkarıp verdim.

"Amcanın bu kadar kolay olduğunu neden söylemedin?" Fadi şakacıktan sağlam eliyle Macid'in kafasına vurdu. "Daha fazla isterdim!" Macid'le Fadi güldü ama sonra Macid öksürdü ve tekrar ciddi tavırlarına dönmeye çalıştı. Çadırlara baktı ve altı yedi yaşlarında bir çocuğu gördü.

"Emir!" diye seslendi Macid. Oğlan geldi. "Bu benim amcam," dedi Macid. "Amerika'da yaşıyor."

Sol gözü Yasemen'le beni inceledi. Sağ gözü hareket etmedi.

"Onlara gözünü göster," dedi Macid.

Oğlan sağ gözünü çıkardı. Yasemen hiii dedi ve çocuklar güldü. Boş göz çukuru pembe ve etliydi.

"Deli misin?" Fadi eliyle, ne yaptın dermiş gibi bir işaret yaptı. "Neden önce para istemedin? Benim gibi bir iş adamı olmalısın." Fadi yine Macid'in kafasına vurmak istedi ama Macid yana kaçtı.

***

Çatışmalardan çok kötü zarar görmüş bir binaya geldik. Bazı bölümleri yanmıştı. Yağmur sac damını dövmeye başladı. Burası okuldu. Macid'in sınıfının kapısı ya da penceresi yoktu. Kırk altı oğlan odayı doldurmuştu. Karanlık ve soğuktu ama duylarda ampul yoktu.

ısıtma da yoktu. Çocukların birkaçının yüzlerinde yaralar vardı; çoğunun da gözlerinin altında mor halkalar. Çatlak karatahtada bir şehit olduğunu anladığım küçük bir oğlanın gülümseyen resmi vardı. Çocuklar birbirleriyle sohbet ediyordu.

Tekerlekli sandalyede bir adam sınıfa girdi ve bizi selamladı.

Macid yanına gitti. "Bunlar amcamla yengem. Bugün bize katılmak istiyorlar." Macid bize döndü. "Bu benim öğretmenim, Halim."

"Lütfen kusurumuza bakmayın," dedi öğretmen. "Size oturacak sandalye vermek isterdim ama ısınmak için hepsini yakmak zorunda kaldık."

"Ben fizik profesörüyüm," dedim, sıkıntıyla.

"O zaman fenle başlayalım."

Yırtıklarla delik deşik bir kâğıt uzattı.

"Buraya ne oldu?" Bir deliği gösterdim.

"Silgi. Kâğıtları tünellerden sokmak zorundayız. Kalitesi berbat."

Elle yazılmış kâğıdı okudum.

Isı Haraketi

Katı	sıvı ve gazlar	uzay
↓	↓	↓
İletim	taşınım	yayınım

"On bir yaşındakiler için biraz kolay değil mi?" Öğretmene baktım.

"Koşullar." Sesini alçalttı.

Bu nasıl olabilirdi? Filistin mülteci topluluklarında eğitime çok değer veriliyordu. Yıllar boyunca, en iyi üniversitelerde doktora

sonrası eğitimi yapan sayısız Filistinli mülteciyle karşılaşmıştım. "Hepsinde bundan var mı?" dedim.

Başını salladı. "Hayır. Biliyorsunuz. Abluka."

"Elbette." Yasemen'le öğretmenin yanında duruyorduk. Gördüklerime inanamıyordum.

"Bugün konuklarımız var," dedi öğretmen sınıfa. "Macid'in amcasıyla yengesi. O bir fizik profesörü."

Tepemizde uçan jetlerin gürültüsüyle sanki sınıf felç oldu. Yakınımızdaki bir oğlan korkuyla büzüldü. Jetler gidince öğretmen, "Isının hareketiyle ilgili bir şey bilen var mı?" diye sordu.

Eller havaya kalktı. Önümdeki küçük oğlana işaret etti.

"Ahmed."

"Bil-bil-bil-mi-mi-mi-yor-yor-yor-um-um-um," dedi.

Fen dersi bitince öğretmen matematiğe geçti. Çocuklar hâlâ çarpım tablosunda ikiler ile üçlerde kalmıştı.

"Tuvalet nerede?" diye sordum. Kahvaltıda çok fazla çilek suyu içmiştim.

"Kova çarşafın arkasında." Öğretmen eliyle işaret etti. Dışarıda, molozların arasından taşlar toplayıp pantolonumun ceplerine doldurdum.

Geri döndüğümde öğretmen hâlâ boş bakan suratlara matematik öğretmeye çalışıyordu.

"Denememe izin verir misiniz?" diye sordum

Yasemen'le etrafımızda çocuklar yere oturduk. Yere iki taş koydum.

"Bir kere iki, iki." Toprak zemine taşla yazdım. "İki kere iki, bir, iki, üç, dört." Yere 2×2=4 yazdım. Sonra yere üç grup iki taş koydum ve ona kadar devam ettim. Çocukların gözleri ışıldadı. "Eve gittiğinizde taşları ve yeri kâğıt olarak kullanıp bu tablolarla alıştırma yapmanızı istiyorum."

Yasemen onlara kendi öğrendiği şekilde birkaç deyim öğretti ve çocuklar bu deyimleri cümle içinde kullandı. Çocuklarımız küçükken Yasemen üniversitede dersler almaya başlamış ve ilköğretim alanında yüksek lisans diploması alana kadar da bırakmamıştı. Justice'le iş yapmayı seçmesine rağmen sınıfta bu kadar başarılı olduğunu bilseydim onu öğretmen olmaya teşvik ederdim.

***

Macid, Yasemen'le beni Abbas'ın geçici ofisine bıraktı. Abbas bizi evine davet etti.

"Nereye park ettin?" diye sordum. Çok yakında olamazdı çünkü onun yürüdüğünü görmüştüm.

"Yakında oturuyorum." Sesi soğuktu. "Doktorlar yürümem gerektiğini yoksa tekerlekli sandalyeye mahkûm olacağımı söylüyor."

Yavaş yavaş yürüyorduk, Abbas'm yüzü acıdan çarpılmıştı. Elli yıl önce de yürürken yüzünde aynı ifade olurdu. Sessizlik içinde binaların yıkılıp kömür olmuş kalıntılarının önünden geçiyorduk. Soğuk bir yağmur yağmaya başladı. Çocuklar yağmurun altında dört saatlik okullarına gidiyordu. Kimsenin doğru dürüst paltosu ya da şemsiyesi yoktu ve bu kimsenin umurunda görünmüyordu.

Kardeşim kerpiç evinin teneke kapısını açtı.

"Köyde yaptığımız gibi yaptık," dedi. "Çadırlarda yaşayan ailelere nasıl yapılacağını öğretiyorum."

İki kadın kucaklarında ağlayan bebekleriyle yerde otururken paçavralar içinde üç küçük çocuk ile arkadan bakıldığında daha büyük bir oğlana benzeyen biri kovalamaca oynuyordu. Dönünce soluğum kesildi. Çocuk değildi, genç bir adamdı ve tıpkı onun yaşındaki halime benziyordu. Fırça gibi saçlarımı, ince sakallarımı ve genel dağınık görünüşümü bile almıştı. Abbas'ın elini öptü.

"Ah Allahım," dedim. "Kendimi gençleşmiş hissettim."

"Evet," dedi Abbas. "Bu benim en küçük oğlum, Halid. Sadece görünüş olarak benzemiyor sana, matematik ve fen alanındaki yeteneklerini de almış. Ama senden farklı ilkeleri var."

"Sen Ahmed amca mısın?" diye sordu Halid. Çok şaşırmış görünüyordu.

Abbas benden söz etmiş miydi? Abbas'a baktım ama yüz kasları gerilmişti.

Abbas başını salladı. "Kim olduğunu nereden bildin?"

Halid yutkundu. "Bulabildiğim bütün makalelerini okudum. Biliyorsun, bir atomun manyetik anizotropisinin nasıl hesaplanacağını çözdü."

"İsrailli'yle yaptığın iş bu mu?" Abbas ateş saçan gözlerle bana baktı. Halid'e döndü. "Amcanın son kırk yılını bu sonuçlara ulaşabilmek için bir İsrailli'yle iş birliği yaparak geçirdiğini biliyor musun?"

Halid başını eğdi.

"Hangi üniversiteye gidiyorsun?" diye sordum.

"İslam Üniversitesi'nde fizik okuyordum..."

Abbas araya girdi. "İsrailliler saldırıları sırasında fen laboratuvarlarını havaya uçurdu, kayıt bölümüyle birlikte."

"Hamas'ın orada silah sakladığına dair bir şey okumuştum," dedim.

"İsrail propagandası okuyorsun. Çalışma arkadaşın mı verdi sana haberi?"

"Hayır, gazetede okudum," dedim.

"Birleşmiş Miller kanıt toplama raporunu okumalıydın," dedi Abbas. "Bunlar sivil eğitim binalarıydı ve İsrailler için meşru bir hedef oluşturacak şekilde askerî bir tesis olarak kullanıldıkları yönünde bir kanıt bulamadılar."

"Üniversitede nanoteknoloji eğitimi alıyor muydun?" diye sordum Halid'e.

"Keşke." Başını salladı. "Gazze'de nanoteknoloji öğretmiyorlar."

"Yurt dışına gitmeyi düşündün mü hiç?" dedim.

"MIT bana burs teklif etti ama İsrailliler buradan çıkmama izin vermez," dedi Halid. "Defalarca vize başvurusu yaptım."

"Bursunu almanı nasıl engelleyebilirler? Eğitimli bir nüfus istediklerini düşünürdüm; şiddeti besleyen cehalet ve batıl inançtır."

Halid ağzını açtı ama onun yerine babası yanıtladı. "Hayır, yoksulluk, zorbalık, umutsuzluk ve bir çocuğu eğitimden ve gelecekten yoksun bırakmak bütün bunları besler."

"Belki yardım edebilirim," dedim. "Bağlantılarım var." Bunun olmasını sağlayacaktım. Halid gülümsedi ama babası aramıza girdi. "Halid düşmanla iş birliği yaparak ellerini kirletmek istemiyor." Abbas, Halid'in omzuna vurdu.

Halid'e baktım. "İzin ver en azından seçeneklerine bakayım."

"Yurt dışından burs alıp dışarı çıkamayan 800'den fazla öğrenci var," dedi Abbas. "Senin bağlantıların bile Halid'i buradan çıkaramaz. İsrailliler eğitimli Filistinli istemiyor. Eğitim kurumlarını yok etme politikalarının bir parçası bu. Uğruna yaşayacak bir şeyimiz kalmasın diye bizi umutsuz yapmak istiyorlar. Bizimle barış yapmak ve toprağımızı geri vermek zorunda kalmasınlar diye bizi teröristlere çeviriyorlar."

Abbas'ın bu kadar paranoyak olmasına inanamıyordum. Ona gösterecektim. Halid'e vize almak için çalmadık kapı bırakmayacaktım. Hepsine vize alacaktım. Sonuç olarak, ben Gazze'ye girebilmiştim, öyle değil mi?

Konuyu değiştirmenin yolunu ararken dört tane çerçeveli resim gördüm: güzel, sürmeli gözlü genç bir kadın, iki genç oğlan ve kız. Çerçevelerin plastik çiçeklerle süslenmiş olmasından şehit olduklarını anladım.

Abbas resimlere baktığımı gördü. "Bunlar benim oğullarım Riyad ve Zekeriya'ydı."

Bana Abbas'la erkek kardeşlerimin o yaştaki hallerini anımsattı.

"Riyad yedi, Zekeriya sadece altı yaşındaydı." Abbas yanlarındaki kadını işaret etti. "Bu anneleriydi, karım, Melaike. Şatilla'da yaşıyorlardı. Lübnan'daki Sabra ve Şatilla kamplarında yapılan katliamları duydun mu?"

"Evet, Abbas," dedim. "İlk duyduğumda senin öldüğüne dair kötü bir his doğmuştu içime."

"Hayır, ne yazık ki ben ölmedim. Benim yerime zavallı oğullarımla karım öldü. Allah'ın inayeti üzerlerinde olsun." Derin bir soluk aldı. "O ayın başında ülkeden ayrılmaya zorlanmıştım."

Kardeşimin karısını kaybettiği gün ben Yasemen'le evlenmeye razı olmuştum. "Ruhları hep yanında olsun," dedim. "Allah dualarını mezarlarından eksik etmesin."

"Bu benim torunum Emel'di. İsrail dünyaya Gazze'den çıktığını açıkladıktan birkaç ay sonra okuldan eve dönerken bir İsrail roketiyle vuruldu. Halid ondan geri kalanları buldu."

Halid başını çevirdi ve gözlerini sildi, belli ki böyle duygusallaştığını görmemizden utanmıştı. Bezgin görünüşlü, başı örtülü ve eski püskü bir cüppe giymiş bir kadın üç bardak çayla geldi. Geçerken Halid'in boynunu sıktı ve "Onlar çok yakındılar, Halid ile Emel, onun için çok zordu."

"Bu karım, Mayada." Abbas bardağı aldı ve teşekkür etti. Yasemen'le ben de öyle yaptık.

Abbas bizi gelinleri ve torunlarıyla tanıştırdı. Diğer iki oğlu iş aramak için dışarıdaydı. İkinci karısı Mayada, üç oğulları ve sekiz torunları hep birlikte bu iki odalı evde yaşıyordu. Hepsini beraberimde Amerika'ya götürecek ve hayatlarını değiştirecektim.

51. Bölüm

Abbas, Yasemen, Halid ve ben Abbas'ın bakımsız küçük, sarı kapılı mavi arabasına doluştuk. Yasemen ile Halid arka koltuğa oturdu. Çalışacağını sanmıyordum ama Abbas çalıştırdı.

"Nasıl oldun?" diye sordum.

"Şimdi meşgulüm." Abbas'ın sesi soğuktu. "Halkım için yapacak önemli işlerim var."

İki küçük çocuk çamurların ve molozların içinde oynuyordu. Bir kadın, yıkık bir evin yanındaki çadırdan çıkıp içeri gelmeleri için elini salladı.

"Sana para veriyorlar mı?" diye sordum.

"Neden soruyorsun?" Gözlerini yoldan ayırdı ve bana baktı.

Pantolonumdaki tozları silkeledim. "Sefalet içinde yaşıyorsun."

"Paramı gerçekten muhtaç olanlara bağışlıyorum." Abbas başını salladı. "Başkalarının acı çektiğini bilerek bu parayı harcayamam."

Yanından geçtiğimiz her bina ya hasar görmüş ya da yıkılmıştı. Gazze'nin hâlâ zarar görmemiş yerlerini görmüştüm - Abbas özellikle bana yanlış bir gerçeklik duygusu mu vermeye çalışıyordu?

"Bunca yıldır ne yapıyordun?"

"Dr. Habaş'ın örgütünde çalışıyordum."

"Ne yapıyordun?" Bir becerisi yoktu ve zar zor yürüyordu.

"İstihbarat." Gülümsedi. "İsrail gazetelerini ve haberleri Arapçaya çeviriyordum. Bana yaptığın radyoyu hatırladın mı? Onu İbranice haberleri dinlemek için kullanıyordum."

"Seni bulmaya çalıştım." Hava kirliliği beni hapşırttı. "Sanki yeryüzünden silinmiştin."

Abbas caddedeki dev çukurlardan kaçınmak için arabayı yavaş kullanıyordu.

"Yeraltındaydım," dedi. "Mossad peşimdeydi. Zaten pek çok arkadaşımı öldürdüler."

Oğlunun önünde tanınan bir terör örgütündeki işiyle övünmesine inanamıyordum. Ziyaretimin nedenini açıklamam gerekiyordu. O ve ailesi burada bir gün daha acı çekmemeliydi. "Seni Amerika'ya davet etmek için geldik. Sana ve ailene daha iyi bir hayat sağlayabiliriz." Halid'e baktım. Koltuğun kenarında oturuyordu.

Yasemen suskunluğunu koruyordu, gözleri kasvetli caddelerdeki şehit posterlerindeydi.

"Evet, yaptığım şeyi bırakmama sevineceğinden eminim."

Abbas'ın sesinde hınç vardı. "Ölümcül bir kaza geçirebileceğim Amerika'ya kaçmak."

"Abbas, sen benim kardeşimsin..."

"Senin kariyerini takip ettim. İsrailli'yle hâlâ iş birliği içinde olduğunu biliyorum. Seni buraya gönderen o muydu?"

Şaşkınlık içindeydim. "Kimse beni göndermedi. Nefretin seni dünyadaki iyilere karşı kör etmiş; sadece şansımı seninle ve ailenle paylaşmak istiyorum."

"Ben ya da halkım senin umurunda bile değiliz. Uzun zaman önce İsraillilerin tarafına geçtin."

"Ailemize tek başıma baktım. Annem ile babamın güzel bir evi, modern gereçleri var ve Fadi'yi, çocuklarını ve Nadya'nın çocuklarını okula ve üniversiteye gönderdim. Ve şimdi de sen ve ailen için buradayım. Kimsenin tarafına geçmedim."

"Başpiskopos Desmond Tutu'nun söylediği gibi, 'Haksızlık karşısında tarafsız kalıyorsan zalimin tarafındasındır,'" dedi.

Abbas'ın sözleri bir tokat gibi yüzümde şakladı. Keşke anlayabilseydi.

"Ben kendi bildiğim gibi barış yapmaya çalıştım."

"Kendin için iyi olanı yaptın. Halkını unuttun. Sen bir iş birlikçisin. İsraillilerin yararlanabileceği becerilerin herkeste bulunmadığını hiç düşündün mü?"

Sesimi yükseltmek istememiştim ama öyle çıktı.

"Ben İsrail için çalışmıyorum; hiçbir zaman çalışmadım. Ben Amerikalı'yım. Bilim için, dünya için çalışıyorum." Hiçbir şey söylemeyince konuşmayı yine ona getirdim.

"Hayatını tehlikeye atıyorsun."

"Benim hayatım halkımın iyiliği."

"Kendini düşün Abbas, aileni," dedim. "Sana iyi bir hayat, güvenli, çilesiz bir hayat sağlayabilirim. Ailen için bir gelecek. Oğulların ve torunlar hak ettikleri eğitimi alabilir." Babam olabilecek kadar yaşlı görünüyordu. Yüzümde biraz kırışıklık vardı ama vücudum yıllardır koşmaktan sıkı ve güçlüydü.

"Sen benden farklısın," dedi Abbas. "Halkım için bir şeyler yapmak istiyorum ama sen de İsrail'in tarihi Filistin topraklarının üzerinde sadece Yahudiler için bir Yahudi devleti istediğini benim kadar iyi biliyorsun. Ve yeni ülkende Ortadoğu politikasını Yahudiler belirliyor. İsrail istediği her şeyi yapabileceğini biliyor çünkü Amerika'daki Yahudilerin desteğine sahip."

Gözlerimi devirdim. "Amerika'daki Yahudileri çok fazla önemsiyorsun. Hıristiyan sağı da var. İsa'nın ikinci gelişi falan için Yahudiler'in burada olması gerektiğine inanıyorlar."

"Bu yüzden mi halkımı bırakıp Amerika'ya gitmeliyim, orada herkes bizi yok etmek istediği için?"

"Abbas, mantıklı davranmıyorsun," dedim. "Hamas intihar bombacıları kullanıyor."

"İsrail'in intihar bombacılarına ihtiyacı yok." Abbas'ın yüz kasları gerildi. "Onların tankları ve uçakları var. İsrailliler bizim onları öldürdüğümüzden kat kat daha fazla öldürüyor bizi. 1940'lardan beri bizi Filistin'den silmeye çalışıyorlar."

"Ben bu kadar ileri gitmezdim." Keten gömleğimin kolundaki lekeye odaklandım. "Geleceğe odaklanabilecekken neden geçmişe saplanıp kalıyoruz?"

"Hangi geleceğe? Etrafına bir bak. İsrail bugün de o zaman istediği şeyi istiyor," dedi Abbas. "Biz olmadan bizim toprağımızı."

"Dinle, ben İsrail hayranı falan değilim ama buna inanamam. İsrail barış yapmadan önce güvenlik istiyor."

"Barış güvenlik getirir. Güvenlik barış getirmez."

Dalai Lama'nm Justice'in evinin girişinde asılı sözlerini düşündüm. Şunun gibi bir şeydi, "Barış istiyorsan başkasına barış getir, güvende olmak istiyorsan başkasının güvenliğini sağla."

Abbas devam ediyordu, "İsrail güvenliği sağlanana kadar bizimle barış görüşmelerine başlayamayacağını söyledi. Biz saldırılarımızı durdurduk: görüşmeler nerede? Zulüm olan yerde direniş olur."

"Bütün bu nefretten kurtul, Abbas, bizimle birlikte Amerika'ya gel. Oradan da halkına yardım edebilirsin, orada güvende olacaksın. Bütün ailenin gelmesini ayarlayacağım."

"İstesem bile," Abbas kırmızı ışıkta durup bir grup çocuğun karşıdan karşıya geçmesini bekledi, "İsrail benim ve ailemin buradan

çıkmasına asla izin vermez. Bizim için Jüpiter'e gitmek Gazze'den çıkmaktan daha kolay olur."

Yeşil yanınca Abbas arabayı hareket ettirdi.

"Nereye gidiyoruz?"

"Gazze'de çok fazla Amerikalı turistimiz yok." Abbas bana baktı. "Sana etrafı göstermeyi düşünmüştüm."

"Biz de senin gibi Filistinli'yiz."

"Siz bize sırtınızı döndünüz." Dikiz aynasından baktı. "İkiniz de."

"Bunu nasıl söylersin?" Yasemen, Abbas'ın tepeden bakmalarına daha fazla dayanamamıştı. "Benim hakkımda ya da halkım için yaptıklarımla ilgili hiçbir şey bilmiyorsun."

Abbas'a döndüm. "Hamas'la senin ne işin olur ki? Hiçbir zaman dindar değildin."

"Oslo Anlaşmaları sırasında örgütümüz Hamas'la ve ret cephesinin geri kalanıyla güçbirliği yaptı."

"Oslo'yu neden reddettiniz?" diye sordum. "Barış istemiyor musunuz?"

"Barış önerilmedi," dedi Abbas. "İsrail karada, denizde, havada bizi yönetmek, bir açık hava cezaevi oluşturmak ve nöbetçilerini tutmak istedi. Dr. Habaş bunu gördü, o bir Hıristiyan'dı ama bunun bir önemi yok: hepimiz önce Filistinli'yiz." Abbas etrafını işaret etti. "Sence kurtulduk mu?"

"Yani, hayır," dedim. "Ama Hamas şansını zorluyor, İsrail'e roket atıyorlar."

"Çok safsın. İsrail propagandasına kanıyorsun. Bu abluka, bizi kapana kıstırdıkları bu hapishane sence sadece ev yapımı birkaç füzeyi durdurmak için mi? Umutlarımızı ve hayallerimizi yıkmak, insanlığımızı yok etmek istiyorlar. Çoğumuz artık bağışlarla yaşıyor, bizi bir dilenciler ülkesine çevirdiler. Bizler çalışkan, gururlu,

becerikli insanlardık; şimdi erkeklerimize iş yok, çocuklarımıza eğitim yok, kendi emeğimizle kuracağımız daha iyi bir gelecek umudu yok. Bedenlerimizi öldürmekten daha kötüsünü yapıyorlar, hevesimizi kırıyorlar, ruhlarımızı alıyorlar. Çocuklarımla torunlarımın dilenci olmasını mı isterim yoksa açlıktan ölmesini mi? Bu hayati bir karar."

Abbas'a baktım. "Önerdiğin şey olanaksız. Bütün dünya seyrediyor."

"İsrail aklına gelebilecek her türlü insan hakkını çiğniyor ve bunu kimse durdurmuyor. Acımasız, namussuz, kana susamış aşırılık yanlıları olarak gösteriliyoruz. Aşırılık yanlılarını öldürmek ya da çektikleri acıları görmezen gelmek çok daha kolay."

"Yani İsrail'in hepinizi öldüreceğine mi inanıyorsun?"

"Politikaları hesaplı ve sistematik."

"O zaman Hamas'a -bir terör örgütüne- neden bu kadar çok oy çıktı? Bu sadece onların oyunlarını oynamaksa, neden o zaman?"

"2005'te, İsrail dünyaya Gazze'den çıktığını söylediğinde ne olduğunu sanıyorsun? Bize kendi ülkemizi verdiklerini mi? Hayır, bizi farklı bir şekilde boğabilmek için yerleşimlerini boşalttılar. Hiç şansımız yoktu. Fetih bizi kurtarmadı. Ekonomimiz çöktü. İsrail, Fetih'in başarı için gereken altyapıyı kurmasına hiçbir zaman izin vermedi ama sonradan Hamas'a dönüşen Müslüman Kardeşler'in yıllar içinde doğru dürüst bir altyapı oluşturmasına izin verdi. Çocuklarının karnını doyuramıyorsan nereye gidersin? Hamas bize yiyecek, okullar, klinikler ve daha iyi yaşam koşulları sağladı. Fetih bunu yapamayınca kitleler bunu yapan partiye döndü. Bu hayatta kalma meselesi. Ve benim görevim de kitleleri temsil etmek."

"Ama Hamas'ın İsrail'e füze fırlatma yöntemleri..." dedim. "Bunun amaca ne kadar zarar verdiğini görmüyor musun?"

"Sen ve ailen bir hapishanede kapana kısıldıysanız, açlıktan ölüyorsanız, kışın bir çadırda donuyorsanız, temiz suyunuz, para kazanma olanağınız yoksa ve bütün dünya size sırtını döndüyse, sen ne yapardın? Dünyanın dikkatini başka nasıl çekebilirdin?"

"Bu doğru bir dikkat çekme çeşidi değil, Abbas. Keşke bunu görebilsen."

Abbas arabayı bir hastanenin önüne park etti. Güney kanadındaki pencereler naylonla örtülüydü.

"İsrailliler yeniden inşaat yapmak için gereken malzemeleri içeri sokmamıza izin vermiyor. Kendini kandırma. Dökme Kurşun Operasyonu sırasında meydana gelen yıkım gelişigüzeldi. İsrailliler Gazze'nin onlarca yıl geriye gitmesini istiyordu."

Hastaları cankurtaranlar, taksiler ya da yakınları getiriyordu. İçeride, çeşitli düzeylerde yaraları ya da hastalıkları olan insanları ve yakınlarını –hepsi de ilgi çekmeye çalışıyordu– yararak ilerliyorduk. Abbas, Yasemen'i, Halid'i ve beni çocuk hastalıkları koğuşuna götürdü. İki yatağın sığabileceği bir odaya on yatak tıkıştırılmıştı. Görünürde hemşire yoktu. Birinci yataktaki oğlanın bir zamanlar bacaklarının olduğu yerlerde şimdi beyaz sargılar vardı. Kolları ve yüzünün sol tarafı da sargılıydı. Odadaki diğer çocukların da kolları ya da bacakları kesilmişti.

Yasemen sarardı.

"Bu Salih," dedi Abbas. "Daha beş yaşında. Bütün yaptığı su bulmak için dışarı çıkmaktı. Bir füze isabet etti."

"Nasılsın, dostum?" dedi Halid çocuğa.

"Bugün kitabı getirdin mi? Gulliver'e ne olduğunu o kadar merak ediyorum ki."

"Yarın, dostum." Halid onunla vedalaştı ve odadan çıktık. Odadan odaya gittik.

Elektrikler kesildi. Işıklar söndü ve makineler kapandı. İnsanlar bu büyük bir sorun değilmiş gibi alışkındı bu duruma. Abbas bizi morga götürdü.

Bir adam bize art arda bebekleri gösteriyor, büyük, akülü bir lambanın parıltısı minik suratlarda patlıyordu. "Hepsi de mavi bebek sendromundan öldü," dedi Abbas. "Nitrat zehirlenmesinden." Yasemen'in yüzü gömleğim kadar beyazdı. Abbas bizi şimdi nereye götürecekti?

52. Bölüm

Abbas, İsrail'in Gazze'nin çevresine diktiği duvara güvenli bir uzaklıkta ilerliyordu.

Yıkımın düzeninden, sınırdan beş yüz metre içerilere kadar her binanın sistemli bir şekilde yerle bir edildiği açıkça görülebiliyordu. Mahalleler olduğu gibi yıkılmıştı. Bu ölü bölgenin ötesinde, hâlâ ayakta duran binalar vardı. Plaj Kampı'na, bir kumsalın yanında, beton kulübelerden ve açık lağımlardan oluşan kalabalık mahalleye gittik. Bir İsrail savaş gemisi bir balıkçı teknesine ateş ediyordu.

"Ne oluyor?" diye sordum.

"İsrail kanalizasyon sistemimizi kimsesin onarmasına izin vermediği için denize akıp denizi kirletiyor. Balıkçılarımızın sadece kirlenmiş sularda balık avlamasına izin veriliyor. Bir zamanlar balıkçılık burada çok gelişmişti ama artık karaborsadan donduruImuş balık bulmak ya da suda havaya uçmak tehlikesini göze almak zorundayız."

Gazze'den kimse kaçamazdı.

Cebaliye'ye, Nora ile Justice'in gitmeyi planladıkları yere geldik. Otele giderken yolumuzun üzerindeydi. 100 binden fazla insan 650 metrekarelik bir alana doluşmuştu. Molozlar, çadırlar, kurşunlar-

dan delik deşik duvarlar, pis, yalın ayak çocuklar her yerdeydi. Cehennem böyle bir yer olmalıydı.

Abbas'ın arabasından garip bir ses gelmeye başladı ama o fark etmemiş görünüyordu.

"ABD yardım ettiği sürece İsrail'in bizimle barış yapmasına gerek yok," dedi Abbas.

Arabayı dev bir moloz yığınının önüne park etti, torpido gözünü açtı ve bize lüks evleri, oyun alanları ve yüzme havuzlarıyla Gazze'deki Yahudi yerleşimlerinin fotoğraflarını gösterdi. Bir zamanlar biz de böyle evlerin yapılmasına yardım etmiştik.

"Taşınmadan önce böyle yaşıyorlardı işte," dedi Abbas. "ABD'lilerin ödediği vergiler bu yerleşimlerin yapımına destek verdi." Abbas yıkılmış evlerle dolu manzarayı işaret etti. "Gitmeden önce her şeyi havaya uçurdular."

İsrail'in yıkıp geçtiği sınır bölgelerinden buraya kaç ailenin yerleştirilebileceğini düşündüm. Onlara hiç maliyeti olmazdı.

Abbas arabayı çalıştırdı, dikkati çukurlarla dolu yoldaydı.

"Yarın Amerika'daki rahat yaşamına dönünce bütün bunları unutacağını biliyorum."

"Yarın gitmiyorum." Halid'e döndüm. "Belki otele gelirsin ve sana araştırmamı anlatırım."

Gözleri parladı. "Çok sevinirim."

Abbas, Yasemen'le beni saray gibi otelimize bıraktı. Üzüntüyle odamıza çekildik. Daha çok kısa bir süre öncesine kadar hoşumuza giden şatafatın ortasında konuşamıyorduk bile. Abbas haklıydı: Bencildim. Bütün önemsediğim işimdi. Başka çocukların yiyeceği ya da temiz suyu yokken ben yeğenlerime üstü açılabilen Mercedesler alıyordum. Aileme para göndermenin yeterli olacağını düşünüyordum ama bu çocuklar da benim ailem değil miydi? Önceliklerim nasıl

bu kadar rezilleşmişti? Kendi halkımı unutarak barış yapmıştım? Acı çektiklerini bile bile onları görmezden gelmiştim.

Menahem'i arayabilmek için gece yarısına kadar bekledim. Boston'da sabahın yedisiydi. Halid'in durumunu açıkladım ve o da Halid'e vize alacağına söz verdi.

53. Bölüm

Halid'le ertesi sabah restoranda buluştuk. Mükellef bir kahvaltı edip dalgaları seyrederken ona çalışmamı anlattım. Söylediğim her şeyi ilgiyle dinliyordu. Bana o kadar çok kendimi hatırlatıyordu ki.

"Sana vize alırsam Amerika'ya okumaya gelir miydin?" diye sordum.

"Şaka mı yapıyorsun?" Gözleri umutla parladı. "Bu benim hayalim." Ama sonra omuzları çöktü. "Beni asla buradan çıkaramazsın."

"Yapabileceğimi söylesem ne derdin?" diye sordum.

"Kölen olurdum," dedi coşkuyla.

"Ya baban karşı çıkarsa?" Olumsuz düşünmek istemiyordum ama gerçekçi olmak zorundaydım. "Biliyorsun, Gazze'den ayrılmanı istemiyor."

"Bana vize alabilirsen..." Gülümsedi. "Babamı izin vermesi için ikna edebilirim."

"Daha sonra devam ederiz," dedim. "Yeğenlerimi hayvanat bahçesine götürmek istiyorum. Oteldekiler çok övdü."

Araba kiralama şirketi bir minibüs getirdi ve çocukları almaya gittik. Onlara daha iyi bir hayat göstermeye kararlıydım.

* * *

Macid hayvanat bahçesinin önünde arkadaşı Fadi'yi gördü ve seslendi. Bir grup çocukla konuşuyordu. Beni görünce hemen yanımıza geldi.

"Gelip güzel hayvanat bahçemizi görmelisin," dedi. "Dün sabah bana karşı çok cömert olduğun için hepinizi çok düşük bir ücrete, adam başı on şekele içeri alacağım. Gerçekten de olağanüstü. İki tane türünün tek örneği zebramız var. Gazze zebraları."

"Zebralar Gazze'ye özgü değil," dedim.

Yasemen parayı ödedi.

"Lütfen beni takip edin." Fadi kolunu salladı. Boş bir bilet gişesinde durdu, bize arkasını döndü ve çok ciddi bir sesle, "İçeri girin. Şu anda çalışıyorum," dedi. Sonra omzunun üzerinden bana baktı. "Ama fazladan bir on şekele sizi gezdirebilirim." Macid güldü.

Yasemen parayı verdi ve Fadi gülümseyerek başını eğdi, turnikeyi işaret etti. Öbür cebinden çıkardığı parayla biletçiye ödeme yaptığını gördüm ve içeri girdik.

Beton bir daireyle ve derme çatma kafeslerle çevrili çim bir alan çocuklarla doluydu. İki oğlan ortada iki tuhaf zebranın sırtına binmişti. Durmadan gülüyorlardı. Daha önce hiç böyle bir şey görmemiştim.

"İki zebra saldırı sırasında açlıktan öldü." Fadi sanki hayvanat bahçesinin sorumlusu kendisiymiş gibi ciddi konuşuyordu. Halid ile Yasemen, Abbas'ın torunlarıyla birlikte sıraya girdi. Kıkırdayıp parmaklarıyla işaret ediyorlardı. Bütün istedikleri zebralara binmekti. Fadi'yle ben aslanların kafesine gittik. "Zebralardan birini kaçan bir aslan da yemiş olabilir." İçinde aslan olan bir kafesi gösterdi. "Üç hafta boyunca buraya gelip hayvanları beslemek ya da vurulmuş, bombalanmış olanlara yardım etmek bizim için ölümcül bir tehlike oluşturuyordu – on hayvan dışında hepsi öldü."

Abartılı bir şekilde büyük, boş kafesleri işaret etti. En yakın kafesin üzerinde, "Develer" yazan hasarlı bir levha vardı. Zebralara doğru yürürken o devam ediyordu. "Bir zebra bile satın almak bize 100 bin şekele mal olurdu. Tünellerden geçirmemiz gerekirdi. Bize iki yeni zebra almak istersen benimle konuş. Satın almadan ben sorumluyum."

"Bunu düşüneceğim," dedim.

Bir grup çocuk Fadi'nin arkasında toplanmış ne yaptığını görmeye çalışıyordu.

"Bunların gerçek zebralar olmadığını biliyorsun," diye fısıldadı Fadi. "Çocuklara söyleme."

"Onlar nedir?" diye fısıldadım.

"İki işçime iki beyaz eşeğin tüylerini kestirdim ve siyah boyayla şeritler çizdirdim." Gururlu görünüyordu, sanki bu akıllıca fikrin arkasındaki beyin gerçekten de kendisiymiş gibi. Çırpı bacaklarının üzerindeki sahte zebraların sıskası çıkmıştı ama çocukların umurunda değildi. Farklı bir dünyaya adım attığımızı hissediyordum. Hem çocuklar hem de aileleri neşeli görünüyordu. Çocuklar gülerek ve heyecan içinde kafesten kafese koşturuyordu. Bazıları babalarının omuzlarında kıkırdıyor, elleriyle işaret ediyorlardı.

Kafeslerin çoğu evcil köpekler ve kedilerle doluydu ve çevrelerinde toplanan çocuklar ellerini kollarını sallıyor ve başlarını geriye atıp kahkahalarla gülüyordu. Hayatın hâlâ güzel olabileceğini görmekten mutluydum, Gazze'de bile.

"Herkesin eğlendiğini gördüğüme çok sevindim," dedim Halid'e diğer çocuklarla birlikte yanımıza gelince.

Halid başını salladı. "Hamile devenin yanmış cesedini görmeliydin. Ağzı acıdan açılmıştı. Sırtında, roketin parçaladığı yerde on santimetrelik bir oyuk vardı."

"Şey, hayvanat bahçesinin görevlileri burayı mükemmel bir şekilde yenilemiş," dedim.

Yasemen döndü, eliyle çevresini işaret etti. "Çocuklar çok eğleniyor," dedi.

Hayvanat bahçesinden ayrılırken Halid eve dönerken birkaç yerde durabilir miyiz, diye sordu. Minibüs ufak tefek alışverişler için çok işe yarayabilirdi. Hayvanat bahçesinin dışında çok sayıda seyyar satıcı bir mahalle pazarı kurmuştu. Biri torf saksılarında fideler satıyordu. Bitkilerin çoğunu, Yasemen'in sevgisi ve ilgisiyle sebze alayına dönüştürdüğü pek çok bahçeden tanıyordum. Yetiştirdiği sebzeleri komşularımıza ve meslektaşlarıma dağıtıyorduk.

Halid sırt çantasından eski püskü bir cüzdan çıkardı.

Elimi cüzdanın üzerine koydum. "Senin paran burada geçmez, oğlum. Ne istiyorsun?"

"Biraz domates, kabak, patlıcan, salatalık, nane ve adaçayı lütfen."

***

Arabaya dönünce Halid'e hangi yöne gideceğimizi sordum ve işinin başladığı yerin burası olduğunu söyledi. Bitkiler ailesi için değildi.

Kentin kenar mahallelerinden birindeki bir binanın önünde durduk. Duvarların sıvasında delikler vardı.

"Saldırı sırasında askerler bu ailenin evine el koydu, eşyalarını mahvetti, duvarlarına keskin nişancı delikleri açtı." Halid arabanın arkasını açtı. "Geride mermi kovanları ve pis kokulu çöp torbaları bıraktılar – askerlerin portatif tuvaletlerini."

Abbas ne kadar iyi bir çocuk yetiştirmişti. Bütün öfkesine rağmen bu kadar sevecen bir oğul yetiştirdiği için iyi bir baba olmalıydı. Evden geri kalan yere girdik. Molozları temizlemişlerdi ama duvar yazıları kalmıştı. Bazıları İbraniceydi ama çoğu İngiliz-

cevdi: *Araplar ölmeli*, diye haykırıyordu bir duvar. *1 gitti, 999.999 kaldı*, diyordu biri ve bir mezartaşı resminde *Araplar 1948-2009* yazıyordu.

Görünüşe göre, burada beş çocuk yaşıyordu. Halid ile Yasemen bitkileri on iki, on üç yaşlarında görünen en büyüklerinin gösterdiği yere, kapının yanına koydu.

***

Eve dönerken arabada suskunduk. Abbas'ın ailesini otele yemeğe davet etmeyi planlamıştım. Hayatta acı çekmekten başka şeylerin de bulunduğunu gösterebilmeyi umuyordum ama nedense bu şimdi tam olarak doğru gelmiyordu bana. Sessizliği bozmadım.

54. Bölüm

O gece, Menahem aradı.

"Onu çıkaramıyorum," dedi. "Başbakan'la bile konuştum."

"Neden peki?" Sanki karnıma bir yumruk yemiştim.

"Babası Hamas için çalışıyor," dedi Menahem. "İnan bana. Onu oradan asla çıkaramazsın."

***

Ertesi sabah Halid beni restoranda bekliyordu. Bir Boston Red Sox beysbol şapkası takmış, kot pantolon giymişti. Walkman'inin kulaklıklarını çıkarırken her yerde herhangi bir genç olabilirdi.

"Ne dinliyorsun?" diye sordum.

"Eminem," dedi. "Rap seviyorum. Umarım gelmemden rahatsızlık duymamışsındır. Araştırmanla ilgili daha fazla şey öğrenmek istiyorum. Rüyamda danışmanım olduğunu gördüm."

Yasemen'le birlikte masasına oturduk. Gözleri umut doluydu. Ona söylemek zorundaydım. "Sana çok kötü haberlerim var," dedim. "Sana vize alamadım. Çok üzgünüm."

Gözlerimin önünde bir balon gibi söndü. Gözlerine dolan yaşlar yanaklarından aşağı akmaya başladı.

"Belki daha sonra, olaylar durulduğunda..."

Kendime inanmıyordum. Onun da inanmadığı açıktı.

Yasemen ona doğru eğildi, saçlarını okşuyordu. Acizliğim beni felç etmişti. Onu nasıl boş umutlarla doldurabilmiştim? Kendimi ne sanıyordum? Bir şekilde buradaki akrabalarımdan daha üstün olduğumu mu? Onların sorunlarını mucizevi bir şekilde çözebileceğimi mi? Şu ana kadar bütün yaptığım sadece acı vermekti. Bir çözüm bulmalıydım.

"Haydi, beyin fırtınası yapalım," dedim. "Belki bir yolu vardır. Yani, Gazze'ye yiyecek ve malzeme sokuyorlar gizlice, belki de seni de dışarı kaçırabiliriz." Sözcükler ağzımdan çıkar çıkmaz geri alabilmeyi diledim.

Halid gözlerini silip bana baktı. "Tünellerden mi demek istiyorsun?"

"Oradan dışarı insan kaçırabiliyorlar mı?" dedim.

"Komşum tünelleri kullanarak her hafta Gazze'den çıkıyor. İyileştirilebilir bir kanseri var ve Gazze'de kemoterapi yok."

"Neden bu seçeneği gözden geçirmiyoruz?" dedim. "Ama önce babanla konuşmalıyız."

Halid başını salladı, "Önce yapılabilir bir şey mi ona bakalım, eğer öyleyse ona sorarız."

Anneme söylemek için matematik burs sınavına girmeyi nasıl beklediğimi düşündüm. Daha önce sorsaydım gitmeme izin vermezdi. "Bu kulağa mantıklı geliyor," dedim.

"Şimdi oraya gidebilir miyiz?" diye sordum. "Tünellere?"

Yasemen, Halid ve ben kiralık aracımıza binip Refah'a doğru yola çıktık.

***

Refah'taki dükkânlar fahiş fiyatlara satılan kaçak mallarla doluydu - bebek maması, ilaçlar, bilgisayarlar, şişelenmiş sular. Dükkânların vitrinlerinde ellerinde kürekler ve matkaplarla tünel kurbanlarının resimleri vardı. Çok tehlikeli görünüyordu. Fiyatlara baktım. "İnsanların parası bunlara yetiyor mu?"

"Başka seçenekleri yok." Dükkân sahibi omuzlarını silkti. "İçeri bir şeyler sokmak çok pahalı. Mısırlılara para ödemeleri gerekiyor, sonra da tünelin ücreti var."

"Gidip tünelleri kendi gözlerimizle görelim," dedi Halid. Kabul ettim ama kararımı çoktan vermiştim. Bütün bu ölü adamlar - Halid'in hayatını tehlikeye atmasına izin veremezdim. Refah'ın merkezindeki Nicme Meydanı'ndan geçtik. Masalara televizyonlar, vantilatörler, karıştırıcılar, buzdolapları ve diğer elektrikli gereçler yerleştirilmişti. Sınır boyunca batıya doğru ilerlerken sigara kartonları, dev patates cipsi çuvalları vardı. Girişlere varmadan önce tünel yapımında kullanılan gereçleri -kürekler, ip, elektrik kabloları, kazmalar, çekiçler, boy boy somunlar, cıvatalar ve vidalar- satan büyük mağazayı geçtik. İnsanlar el arabalarında tabak çanak satıyor, yürürken bize sesleniyordu. Gazze ile Mısır'ın arasındaki sınır boyundaki karmaşık bir düzenle kurulmuş çadırların ve derme çatma barakaların altında Gazze'nin can damarı, tünel ağları vardı.

Bir adam beni patronuyla tanıştırdı, o da bana çeşitli tüneller gösterdi. Boyutları, şekilleri ve amaçları değişiyordu ve farklı ustalık düzeylerinde yapılmışlardı. Bu, kararımı sadece doğruladı. Yeğenimin yaşamını asla tehlikeye atamazdım. Toprağa kazılmış, dar ağızlı, pek güven vermeyenleri ve geniş, tahtalarla güçlendirilmiş geçitleri gördük. İkincisinin çökme olasılığı az olsa da bombalanabilirlerdi.

Yasemen eliyle göstererek, "Bu giriş neden tünele doğru alçalıyor?" diye sordu.

"Bu çiftlik hayvanları için," dedi tünelci. "İnekler ve eşekler için daha kolay. Yoksa jeneratörle çalışan bir makarayla dışarı çekilmeleri gerekir."

Halid güldü. "Eşek kılığına girip buradan geçeceğim! Annem bir katır kadar inatçı olduğumu söyler hep."

Şakasına karşılık vermeyince bir şey olduğunu anladı. Bunun çok tehlikeli olduğunu söyledim, tünelleri kullanarak kaçmasına izin vermeyeceğimi. Gözlerindeki ışık söndü.

"Senin hayatını tehlikeye atamam," dedim.

"Hangi hayatımı?" diye sordu. "Ben zaten ölüyüm." Yüzüme baktı, merhamet arıyordu.

"Senin okula gitmene izin verilmeseydi hayatın nasıl olurdu sanıyorsun? İbrani Üniversitesi'nden atıldığım zamanı hatırlıyorum. Ruhumun öldüğünü hissetmiştim; kapana kısıldığımı."

"Dinle, burada daha fazla kalabiliriz." Sesimin neşeli çıkmasına gayret ediyordum. "Sana ders verebilirim."

Önümüzdeki, şehit posterlerinin asılı olduğu iç karartıcı duvara doğru yürüdü. Tek bir söz bile etmedi, sadece elini gülümseyen ve hayat dolu görünen genç bir oğlanın resmine bastırdı. Belki bir doğum günü fotoğrafıydı. Hepimiz onun ölmüş olduğunu biliyorduk, yoksa resmi orada olmazdı. Bir bakıma, onu yaşarken görmek daha kötü olabilirdi. O zaman, umudu vardı.

"Beni eve götürün." Halid hızla postere arkasını döndü. Resimdeki oğlana ne kadar çok benzediğini görmek ürkütücüydü. "Ne önemi var ki? Bazen istiyorum ki... Keşke onlar kadar cesur olabilseydim."

"Kimler kadar?" diye sordu Yasemen.

"Şehitler," dedi. "Şehitler İsrail'in ölümlerini hayatları kadar anlamsız kılmasına izin vermiyor."

"Mücadele etmenin pek çok barışçı yolu var," dedi Yasemen.

"Senin baban bir özgürlük savaşçısına yardım ettiği için hapse girdi." Halid gözlerimin içine baktı. Duvardan uzaklaştı ve grup halinde yürümeye başladık. Arkaya baktı ve sonra önüne bakarak yürüdü. "Eminim onunla gurur duymuşsundur."

"Benim babam davayı yaşatacak başka yolların da bulunduğunu sana söyleyecek ilk kişi olurdu," dedim. "Eğitimine odaklanmanı ve politikayı unutmanı söylerdi."

"Ben kendi kentimde tutsağım. Elimden hiçbir şey gelmiyor. İhtiyacım olan şey özgürlük."

"Dünya durmadan değişiyor ve neler olacağını sadece Allah bilir," dedi Yasemen.

"Allah yok," diye homurdandı Halid. "Geleceğimizi İsrailliler kontrol ediyor."

55. Bölüm

Halid ertesi sabah aradı.

"Ailemi öğlen yemeği için oteline getirebilir miyim? Kutlama yapmak istiyorum," dedi. "Galiba Gazze'den çıkmanın bir yolunu buldum. Bu öğleden sonra bir görüşmem var. Ailemin hâlâ bir umut olabileceğini görmesinin iyi olacağını düşünüyorum – oteldeyken böyle hissetmiştim."

"Elbette onları getirebilirsin," dedim. "Yasemen'le beni başka hiçbir şey bu kadar sevindiremez. Kiminle görüşme yapacaksın?"

"Sürpriz olmasını istiyorum," dedi. "Emin olduğumda kutlayabiliriz. Ben biraz erken gelirsem sorun olur mu? Araştırmanla ilgili daha fazla şey öğrenmek istiyorum. Görüşmeme yardımı olabilir."

"Şimdi gel," dedim.

"Ah ve lütfen babama söyleme. Kesinleşene kadar onu üzmek istemiyorum. Bir düğüne gideceğimi sanıyor."

"Hiçbir şey söylemem," dedim. Bütün vücudumun gevşediğini hissediyordum. Yasemen'le tünellerden ayrıldığımızdan beri onu çok merak ediyorduk. Sonunda iyi bir şey oluyordu.

***

Abbas, karısı, Yasemen, Halid, torunların dördü ve ben restoranın en büyük masasına oturduk ve pencereden kıyıya vuran dalgaları seyrettik. Abbas'la ailesini eski püskü giysileri içinde porselen tabaklar, gümüş çatal bıçaklar ve kristal su bardaklarıyla yemek yerken seyretmek garipti. Sadece Halid ortama uygundu. Görüşme için kendini tamamen değiştirmişti. Siyah takım elbise, ütülü beyaz gömlek giymiş, kravat takmıştı. Saçı güzelce kesilmiş, seyrek sakalı gitmişti ve vücudu yeni yıkanmış, keselenmiş gibi görünüyordu. Gerçekten de omuzlarından bir yük kalkmış gibi görünüyordu. Görüşmesinin iyi gitmesi için dua ettim.

Yemeği bademli kek ve Arap kahvesiyle bitirdik.

"Fincanına bakayım," dedim Halid'e. Annemin her zaman bize yaptığı gibi falına bakacaktım. Fincanın dibine baktım ama annemin bana öğrettiği işaretler geleceğinin karanlık olduğunu gösteriyordu.

"Geleceğin parlak," diye yalan söyledim.

Gülümsedi ve birden gerçekten de onun için umut olduğunu hissettim. Ben bir bilim insanıydım. Batıl inançlarla işim olmazdı. Halid gözlerinde sevgiyle babasına baktı.

***

Videobandı gecenin bir yarısı geldi. Abbas'la karısı otelimize koşturdu çünkü video oynatıcıları yoktu. Televizyonun etrafına doluştuk, hayal bile edemeyeceğimiz kadar kötü bir haber olduğunu biliyorduk ama bir şekilde hepimiz bir yandan da hiç konuşmadan öyle olmamasını umuyorduk.

Halid'in görüntüsü belirdi. Boynuna siyah beyaz bir kefiye dolamıştı. Bir elinde namlusu yukarı bakan bir makineli tüfek, diğerinde bir kâğıt vardı. Eli titriyordu.

Yasemen en yakındaki sandalyeye çöktü, şoktaydı. Mayada sessizce ağlamaya başladı.

"Bunu cennete gitmek ya da hurilerle beraber olmak için yapmıyorum. Bunu yapıyorum çünkü İsrailliler bana başka seçenek bırakmadı."

Mayada ile Yasemen şimdi açıkça ağlıyordu. Yasemen kederli annenin yanına gitti, ona sarıldı. Birlikte ağlıyorlardı.

"Bunu Filistin davasının ilerlemesi için yapıyorum. Bunu direnişimizin güçlenmesi için yapıyorum. Bir hapis hayatı yaşamaktansa umutla ölmeyi yeğlerim. Yeryüzündeki cehennemde kısılıp kalmaktansa haklı bir dava için ölmeyi yeğlerim. Tek çıkış yolum bu. Savaşmadan özgürlük olmaz. İsrailliler anlamalı: Bizi hapsederlerse, bedelini öderler. Sadece nasıl öleceğimi kontrol edebiliyorum. İsrail'in halkıma karşı işlediği suçlar sayısız. Bize sadece zulmetmekle kalmıyorlar, dünyayı kurban olduklarına inandırıyorlar. İsrail dünyanın en güçlü ordularından birine sahip, bizim birkaç uyduruk roketimiz var ama dünyayı bizden korunmaları gerektiğine inandırıyorlar. Dünya sadece onların yalanlarına kanmakla kalmıyor, onları destekliyor da. Aklımı kullanmamı yasakladılar, ben de bedenimi kullanıyorum, bana kalan son silahımı."

Video bulanıklaştı ve görüntüyü kaybettiğimizi düşündüm ama birkaç saniye sonra geri geldi.

"Sevgili annemle babama: Bu şekilde vedalaştığım için özür dilerim. Ne kadar acı çektiğinizi biliyorum ve umarım benimle gurur duyarsınız."

Silahını indirdi.

"Baba, lütfen Ahmed amcaya defterimi ver. Şifonyerimde en alt çekmecede, pantalonlarımın altında. Tekrar görüşene kadar, size elveda diyorum." Video kararda.

"Ben ne yaptım?" Abbas yüzünü ellerine gömdü, ağlıyordu. "Hepsi benim suçum. Onun şehit olmasını istediğimi mi düşündürdüm ona?"

"Elbette hayır," dedim. "Onu ne kadar sevdiğini biliyordu. Ona bir zarar geldiğini görmektense kendi kalbine bir hançer saplamayı yeğleyeceğinden kimsenin bir kuşkusu yok." Abbas'a sarıldım. Elli yıldır ilk defa o da bana sarıldı. Zavallı Abbas. Ben kendi suçum olduğunu bilirken o kendini suçluyordu. Halid'e umutsuzluğunun içinde umut vermiştim ve bu, hayatını katlanılmaz hale getirmişti.

Bağlantılarımla ona yardım edebileceğini düşünmek büyük bir saflıktı.

Kardeşimin oğlunu öldürmüştüm.

56. Bölüm

Cep telefonum çalınca soluğum kesilerek uyandım, kalbim göğsümün duvarlarına çarpıyordu. Komidinimde 03.32'yi gösteren saatin dışında oda kapkaranlıktı. Telefonu arandım. Elimden kayıp yere düştü.

Birisi daha ölmüş olmalıydı.

Halid'in cenazesinin üzerinden daha bir hafta geçmişti. Yeleği erken patlatmıştı. Arıza demişlerdi ama biz yanında masum insanları da götürmeye içinin elvermediğini biliyorduk. Elbette bazılarını götürmüştü – bütün masum ailesi acı çekiyordu. Şimdi, geç saatte çalan her telefon bir korku nedeniydi.

"Çabuk, yanıtla!" Yasemen'in sesinde panik vardı. Halid'in ölümünden beri ikimiz de doğru dürüst uyuyamıyorduk. Telefonu kaptım. Abbas ölmüştü, emindim. Onun ölümü annemin yüreğini paramparça edecekti.

"Evet," dedim biraz yüksek sesle. "Ne oldu?"

Yasemen lambayı yaktı. Yatakta doğruldu, gözleri fal taşı gibiydi, korkularımın bir aynasıydı.

"Profesör Ahmed Hamid'le mi görüşüyorum?" diye sordu bir adam kibar bir sesle.

"Evet," dedim, sesim korku doluydu. "Kimsiniz?"

"Ben Alfred Edlund."

Yüreğim hopladı. Bu adı bir yerden tanıyordum. Oğlum Mahmud'un Yale'den bir arkadaşı mıydı? Bu saatte bu iyi bir şey değildi.

"Kim?" diye sordu Yasemen.

"Mahmud iyi mi?" Soluğumu tuttum.

Yasemen'in soluğu kesildi, öne arkaya sallanıyordu.

"Anlamadım," dedi adam.

"Bu oğlumla ilgili değil mi?"

"Hayır. İsveç Kraliyet Bilimler Akademisi'nin genel sekreteriyim ben."

Yasemen'e bakıp elimi kaldırdım. "Kimseye bir şey olmamış," dedim.

"Profesör Hamid, orada mısınız?"

"Beni nasıl buldunuz?"

"Numaranızı Profesör Şaron verdi."

Gelen bu telefonun önemini kavrayınca oturduğum yerde dikildim.

"İsveç Kraliyet Bilimler Akademisi adına arıyorum."

Menahem ile ikimiz on yıldır Nobel Ödülü'ne aday gösteriliyorduk. Ama bu saatte kim arardı ki?

"İsveç Kraliyet Akademisi adına..." durakladı, "...bu yılın Nobel Fizik Ödülü'ne sizin ve Profesör Şaron'un layık görüldüğünüzü ilan etmekten sevinç duyuyorum."

Bir şey diyemedim.

"Bireysel atomların manyetik anizotropisinin nasıl ölçüleceğinin ortaya çıkarılmasına yönelik ekip çalışmanız büyük bir buluştu. Yeni kuşak elektroniğin, bilgisayarların ve uyduların geliştirilme-

sinde büyük rol oynayacak yeni yapı ve araç türlerinin keşfinin önünü açtı."

"Teşekkür ederim," dedim. "Onur duydum, elbette." Sesimdeki tekdüzeliği duyabiliyordum.

"Ne oluyor?" Yasemen koluma yapıştı. "Kiminle konuşuyorsun?"

"Nobel Ödülü'nü size 10 Aralık'ta İsveç'te, Stockholm Konser Salonu'nda takdim edeceğiz."

"Şu anda Gazze'deyim," dedim. "Bu büyük bir şeref ama katılamayacağım." Gazze'den ayrılamazdım, Halid'in ölümünden bu kadar kısa süre sonra bunu yapamazdım.

"Aralık ayına kadar zamanımız var, bu süre içinde seçeneklerinizi konuşabiliriz."

"Bu nasıl bir konuşma?" Yasemen kolumu çekiştirdi. "Kim bu?"

"Yaşamınızı adadığınız araştırmayı inceledim ve çok etkilendim. İnsanlığın gelişimine büyük katkılarda bulundunuz."

"Ahmed, söyle bana!" dedi Yasemen. "Öğrenmek istiyorum."

Telefonu kapattım.

"Nobel Ödülü'nü kazandım." Sesimde coşku yoktu. Yine çalan telefonun sesi beni ürküttü.

"Neler oluyor?" Şimdi kim arıyor?" dedi Yasemen.

"Ödülle ilgili," dedim. Telefonun, açana kadar susmayacağını biliyordum. Telefonu aldım.

"Daha iyi bir yolun olduğunu söylediğin günü hâlâ hatırlıyorum. Ve düşünsene, seni az kalsın yok sayıyordum." Menahem'in sesi boğuldu. Bunun üzerinde çok çalışmıştık. Kişisel acılarımla onun keyfini kaçırmak istemiyordum. Nasıl olduğumu öğrenmek için her gün arıyordu.

"Nasıl bir nefret içinde olduğumu düşününce..."

"Pişmanlıkların var mı?"

"Tek pişmanlığım gerçeği en başında görmemiş olmam."

Telefonu bırakır bırakmaz yine çaldı.

"Merhaba. Profesör Hamid orada mı?" diye sordu İspanyol aksanlı bir adam.

"Benim," dedim.

"Ben Jorge Deleon, İspanya, Madrid'deki *El Mundo* gazetesinden arıyorum."

"Daha sabahın dördü bile değil."

"Kusura bakmayın, Profesör Hamid. Zaman sınırımız var."

Sabahın geri kalanında Avrupalı, Ortadoğulu gazetecilerin telefonlarını yanıtladım. Tünellerden gizlice sokulan gereçler aracığılıyla Üçgen'deki ailemle video konferans yöntemiyle konuştum. On iki yaşımdan beri babama hayatım için bir şey yaptığımı söyleyeceğim günü bekliyordum. Şimdi dünyanın en saygın ödülünü kazanmıştım. Sesim iletişim ağı tarafından taşınıyor ve ailemin hoparlörlerinden duyuluyordu. Annem ekranımda göründü.

"Babamı çağır," dedim ona.

"Bir sorun mu var?" diye sordu. "Kötü haber mi?"

"Hayır – tam tersi, anne. İyi haber; en iyisi."

"Söyle bana. Bekleyemem."

"Lütfen."

Annem mutfaktan çıktı ve babamla geri döndü.

"Bir haberim var." Kendimi gülümsemeye zorladım.

Annemin eli yüreğindeydi. Babam sabırla bekliyordu.

"İsveç'ten aradılar. Bu yıl Nobel Fizik Ödülü Menahem'le bana verildi."

Annemle babam sessizdi. Birbirlerine baktılar ve omuzlarını silktiler.

"Nobel Ödülü nedir?" diye sordu babam sonunda.

"Nobel Ödülü insanlığa en fazla yararı sağlayan ve fizik alanında en önemli keşifleri ya da buluşları yapanlara verilir."

Normalde ödülümle bu şekilde övünmezdim ama babamın hayatımda bir şey yaptığımı anladığından emin olmak istiyordum.

Babam anneme baktı. "Ahmed bir ödül kazanmış." Sonra, sanki onları görmüyormuşum gibi ikisi de omuzlarını silkti.

"1800'lerin sonunda yaşayan, dinamiti bulan şu İsveçli kimyager vardı," dedim. "Bilimin insanlık üzerindeki etkilerinden kaygılanıyordu."

"Evimizi havaya uçurmak için dinamit kullandıklarını biliyor mu?" diye sordu annem. "Kastettiği etki bu mu?"

Babama yıllar önce ona verdiğim sözü tutmayı başardığımı nasıl anlatabilirdim? Ödülü açıklamak için biraz daha uğraştım. "Servetini Nobel Ödülleri'ni yaratmak için kullandı. 1901'den beri, bir kurul her yıl fizik dâhil çeşitli alanlarda en olağanüstü başarıları kazanan kadınlar ile erkekleri seçiyor. Bu bir fizikçinin alabileceği en saygın ödül."

Babam gülümsedi. Annem etkilenmemiş görünüyordu.

"Sana söylemeyi unuttum, atımız gebe," dedi annem.

Cep telefonlarım çalmaya devam ediyordu.

"Bakın ne diyeceğim; videoda seyredene kadar bekleyin. O zaman daha iyi anlarsınız. Bir konuşma yapacağım."

57. Bölüm

"Bugün buraya geldiğiniz için hepinize teşekkür ederiz," dedi sunucu.

"İsveç Kraliyet Akademisi bu yılın Nobel Fizik Ödülü'nü kırk yıl önce başlattıkları araştırma için Profesör Menahem Şaron ile Profesör Ahmed Hamid'e vermekten onur duyar.

Geçmişte bilginin saklanması boyutla sınırlıydı. Bireysel bir atomun manyetik anizotropisini saptayana kadar teknoloji daha fazla küçülemiyordu. Manyetik anizotropi, bir atomun bilgi saklama yeteneğini belirlediği için son derece önemli. Profesör Şaron ile Profesör Hamid tek bir atomun manyetik anizotropisinin nasıl hesaplanacağını çözdü.

Zenginleştirilmiş saklama kapasitelerinin ve gelişmiş bilgisayar mikrodevrelerine ek olarak buluşları sensörleri, uyduları ve çok daha fazlasını da geliştirebilir. Bireysel atomlardan oluşturulacak yeni yapıların ve gereçlerin yolunu açtılar. Bireysel atom için geliştirdikleri atomsal bellek, iPod boyutundaki bir aygıtta 50 bin film ya da 1.000 trilyon bit veriden daha fazlasını depolamamızı sağlıyor.

Profesör Menahem Şaron ve Profesör Ahmed Hamid kullanımları o zaman bilinmeyen bir fikirle yola çıktı. Kamtsız inan-

mak ileriyi görme ve güç gerektirir. Bütün Akademi adına Profesör Menahem Şaron'u ve Profesör Ahmed Hamid'i kutlamak benim için büyük bir onur. Ortak çabalarıyla tarih yazdılar."

Salon alkıştan yıkılıyordu. Dünyanın en parlak zihinlerinin oluşturduğu kalabalık dikkatlerini Menahem'le bana çevirince bir sessizlik çöktü. Birbirinin aynısı beyaz kravatlarımız ve frakları-mızla kusursuz bir eşzamanlılıkla sahneye çıktık, bir gün önce her bir adımımızın provasını yapmıştık. Majesteleri İsveç Kralı'nın ve kraliyet ailesinin önünde durduk. Önce Menahem öne doğru bir adım attı. Elini uzattı ve Majesteleri elini sıktıktan sonra ona bir madalya ile diploma verdi. Yerine geçti ve ben ödülümü almak için bir adım attım.

Menahem'le birlikte şatafatlı salonun ortasındaki kürsüye yürürken Stockholm Kraliyet Filarmoni Orkestrası çalıyordu. Menahem mikrofona eğildi ve konuşmaya başladı.

"Çalışmamızın itici gücü Profesör Hamid'den geldi. Onun dehasını ilk kez 1966'da benim öğrencimken fark ettim. Utanarak söylüyorum, başlangıçta dehasını bir tehdit olarak gördüm. Ve az kalsın her şeyi kaybedecekken ona bir fırsat vermeye zorlandım. Ofisime ilk geldiği günü hatırlıyorum, paçavralar içinde, araba lastiğinden yapılmış sandaletleriyle bir oğlan. Bana daha iyi bir yolu olduğunu söyledi. Onu reddettim ama fikrini geliştirmek için değil: Bu Filistinli gencin bana herhangi bir şey sunabileceğini düşünemiyordum. Bana yanıldığımı kanıtladı. Bana hayatımın fırsatını verdi. Kırk yılımızı aldı ama Profesör Hamid ve ben birlikte çalışarak hayal edebildiğimizden çok daha fazlasını başardık. O aynı zamanda benim en iyi dostum. Umarım İsrail, Filistinliler, ABD ve bütün dünya için bir ders oluşturabiliriz."

Menahem ağlıyordu. Ben de gözlerimin yaşlarda dolduğunu hissediyordum. Benim sıramdı. Mikrofona geçtim ve başladım. "Öncelikle, benim için herkesten çok fazla şey yapan babama te-

şekkür etmek istiyorum." Kalabalık salona ve video kameralarına baktım. "Bana fedakârlık yapmanın ne demek olduğunu öğretti. Beni ben yapan odur. Beni azmetmem için yetiştiren anneme ve ilk öğretmenim Muhammed öğretmene bana inandığı için teşekkür etmek istiyorum. Profesör Şaron'a, sevgili dostuma ve meslektaşıma beni ırkıma ya da dinime göre değil yeteneğime göre değerlendirdiği, başkalarının göremediğini görmesini sağlayan dehası ve beni Profesör Smart'la tanıştırdığı için teşekkür etmek istiyorum. Aileme, eğitimimi devam ettirdiğim sürece bana katlandıkları için ve karımla oğullarıma, bana sevginin ne olduğunu gösterdikleri için teşekkür ediyorum." Durakladım. "Çocuklarıma tutkularının peşinden gitmelerini söylüyorum. Çocukluğum bana düzenli damlaların kayaları deldiğini öğretti. Bu hayatın, başına gelenler değil senin bunlara verdiğin tepkiler olduğunu öğrendim. Eğitim benim çıkış yolumdu ve onun sayesinde koşullarımı iyileştirebildim. Ama şimdi fark ediyorum ki bunu yaparken pek çok insanı geride bıraktım. Bir insan acı çekerken hepimizin acı çektiğini anlamaya başladım. Bugüne kadar hayatımı aileme, eğitimime ve araştırmama adadım. Bu gece sizlere Gazze'de olanları anlatmayı umuyorum; bu büyük onuru kazandığım bana bildirildiğinde oradaydım.

Eğitim her çocuğun en temel hakkıdır. Gazze, şimdiki haliyle, geleceğin teröristlerinin yetiştiği bir yuva. Umutları ve hayalleri paramparça edildi. Ezilmişlerin tek çıkış yolu eğitim olanaksız hale getirildi. Sınırları denetleyen İsrailliler Batı'da burs kazanan yüzlerce çocuğun Gazze'den çıkıp bu üniversitelere gitmesini yasakladı.

Okul gereçlerinin, kitapların ya da inşaat malzemelerinin Gazze'ye sokulmasına izin vermiyorlar. Orada yaşıyor olsaydım bu başarılarımı gerçekleştiremezdim. Bu okulsuzlaştırmanın devam etmesine izin veremeyiz. Birileri yoksulluk ve eşitsizliğin içinde debelenirken kimse barış içinde yaşayamaz. Bir zamanlar atomları düzenlemeyi hayal ederken şimdi ırk, din ve diğer bütün bölücü

etkenleri aşıp yüce bir amaç bulabildiğimiz bir dünyanın düşünü kuruyorum. Benden önce yaşayan Martin Luther King Jr. gibi, barışı hayal etmeye cesaretim var."

İzleyiciler ayağa kalkıp alkışlamaya başladı. Halid'in fotoğrafını kaldırdım, kameralar yakın çekim için odaklandı. "Bu ödülü hayallerden ve umuttan mahrum bir dünyada yaşamaktansa ölümü seçen yeğenim Halid'e adıyorum. Onun adına, okul gereçleri, kitaplar ve fırsatlar sağlayacak bir vakıf kurduk. MIT, Harvard, Yale ve Columbia'dan profesörler, İsrail'in hak eden öğrencilere yeryüzünün her yerindeki okullara gitmelerine izin vermesi için baskı yapmak ve benim yaptığım gibi katkılarda bulunmak üzere vakfa katıldı. Sizleri de bize katılmaya çağırıyorum."

Menahem öne çıktı, benimle omuz omuza durdu. Mikrofona konuştu. "Ödül paramın yarısı olan 500 bin doları Halid Hamid Filistinliler İçin Bilim Bursu Fonu'da bağışlıyorum."

"Barış için tek gerçek umudu, Filistinliler ile İsrailliler arasındaki iş birliği sağlar," diye devam etti Menahem. "Tarih, bir halkın güvenliğini, diğer bir halkın zararına olacak şekilde sağlayamayacağını kanıtlıyor. Gerçek barışın tek yolu, bütün tarihî Filistin toprakları üzerinde, bütün yurttaşların dinî inançlarına bakılmaksızın eşit haklara sahip olduğu laik demokratik bir devletin kurulmasıdır. Bir insan, bir oy. Savaşı durdurmamız ve bunu oluşturmaya başlamamız gerekiyor."

Alkışlayan kalabalığın gürültüsü benim yanıtımı bastırdı ama bizim kucaklaşmamız her şeyi anlatıyordu.

58. Bölüm

Köye dönünce, Nobel Ödülü madalyonumu annem ile babamın oturma odasındaki kitap rafına koydum ve ailemin yaptırdığı, dünyada en sevdiğim yeri, badem ağacını gören yeni penceresinden dışarıya baktım. Bir ay sonra çiçek açması gerekiyordu ama şimdiden çiçeklere bürünmüştü. Çilelerimize tanıklık etmiş, bizi açlıktan ve kötü hava koşullarından koruyan Emel ile Saada, badem ağacının arkasında, güçlü ve gururluydu.

Bütün ailemi Abbas'ı ziyarete Gazze'ye götürmek için gelmiştim köye. Halid'in ölümü Abbas'ı değiştirmişti. Ona vakıf fikrimi açtığımda ağladı. Bir gün torunlarının Birleşik Devletler'de eğitim alabilmelerini umduğunu söyledi bana. Şimdi ailesiyle tekrar bir araya geliyordu. İyileşmeye başlıyorduk, hep birlikte. İçlerinden birini bile oradan çıkarmak hâlâ olanaksızdı ama yeni şöhretim ve siyasi etkimi kullanarak bizim bir haftalığına oraya gitmemizi sağlamam olanaksız değildi. Bu, annemle babamın bu hayattaki son hayaliydi ve onu gerçekleştirecektim. Dışarı çıkıp badem ağacının yanındaki banka oturdum. Bu ağacın hâlâ ayakta olması, gerçekten de bir mucizeydi. On iki yaşında, hayallerle dolu, olacaklardan tamamen habersiz bir çocukken dallarının altına sığındığımı hatırlıyordum.

Nora'yı, güzel karımı, altın saçlı Yahudi meleğimi ve şimdi gömülü olduğu bu dalların altında onu nasıl öptüğümü düşündüm.

Mutfak penceresinden oğullarım Mahmud'la Emir'in, karılarının annem babam, Yasemen, Fadi, Nadya ve Hani'yle birlikte masada oturduğunu görebiliyordum. Oğullarımın kalın seslerini ve annemle babamın umduğu gibi zamanla çok sevdiğim Yasemen'in hafif kahkahasını duyabiliyordum.

"Hazırım," dedim Nora'ya. Ona verdiğim sözü hatırlıyordum; en sonunda yerine getirmeye hazır hissettiğim sözü.

Hikâyemi bütün dünyaya anlatacaktım.

BİR NEFESLİK UMUT, MASUM BİR ÇIĞLIK VE ACILARA RAĞMEN UÇURUMUN KENARINA SIKICA TUTUNAN KÜÇÜCÜK ELLER...

Ahmed Hamit, keskin zekâsıyla etrafındaki herkesi kendine hayran bırakan sekiz yaşında bir çocuktur. Fakat Filistin'in işgal altındaki topraklarında yaşayan ailesini ve sevdiklerini kurtarmak için elinden hiçbir şey gelmez. Üstelik her şeylerini kaybetme korkusuyla geçip giden günler umutlarını biraz daha söndürmektedir.

Ve Ahmed on ikinci yaşına bastığında kâbuslar gerçeğe dönüşür. Babası tutuklanır, evleri yerle bir edilir ve kardeşleri çatışmaların körüklediği nefrete yenik düşer. Fakir ve yok olmaya mahkûm ailesini kurtarmak için Ahmed'in yapabileceği tek şey ise zekâsını kullandığı ilham verici bir hayat yolculuğuna çıkmaktır. Bu yolda, şiddetin ve kaybın o acımasız hissi hüküm sürecek, küçücük bir umut ışığı bile çöldeki bir su damlası kadar değerli olacaktır...

***Badem Ağacı* dünyanın önyargılarla tanıdığı, akıl almaz acılarla yaşayan Filistin halkının cesaret ve inanç dolu öyküsünü tüm gerçekliğiyle haykırıyor.**

"İlk sayfasıyla sizi yakalayan ve kimseyi suçlamadan yüreğinizi Filistinliler için çarptıran bir hikâye. Politik çekişmeler barış getirmiyor, mucizeyi bir roman yaratıyor."
Huffington Post

"Nefessiz kaldım. Gözyaşlarımı tutamayacak kadar etkilendim."
Esotericphoenix.wordpress.com

www.pegasusyayinlari.com
ISBN: 978-605-343-478-8